

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE**

Rzeszów, dnia 03 października 2025 r.

Al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów

WOOŚ.420.20.3.2022.JK.836

**DECYZJA
o środowiskowych uwarunkowaniach**

Działając na podstawie:

- art. 104, art. 108 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 572, ze zm.), dalej Kpa;
- art. 59 ust. 1 pkt 1, art. 71 ust. 2 pkt 1, art. 73 ust. 1, art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. a tiret pierwszy, art. 75 ust. 5, art. 75 ust. 1a art. 80, art. 82, art. 85 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112, ze zm.), dalej ustawa ooś;

po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 października 2022 r. Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad postępowania zmierzającego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „**Budowa drogi ekspresowej S74 na odcinku od Opatowa do Niska**”;

oraz niżej wymienionej dokumentacji:

- 1) poświadczonych przez właściwy organ kopii map ewidencyjnych obejmujących przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obejmujących obszar, na który będzie ono oddziaływać;
- 2) kopii map ewidencyjnych z naniesionym obszarem przewidywanego terenu, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz przewidywanym obszarem, na który będzie ono oddziaływać;
- 3) Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wraz z załącznikami - wykonawca: Transprojekt Gdański Sp. z o.o., ul. Zabytkowa 2, 80-253 Katowice, Autorzy opracowania: mgr inż. Anna Dąbrowska-Banach (kierownik zespołu), mgr Paulina Brodzicka, mgr Magdalena Chojnacka-Rogawska, mgr Magdalena Elżanowska, mgr inż. Rafał Fabrykiewicz, mgr Przemysław Gawędzki, mgr Alicja Kaczmarczyk-Guzik, mgr Marta Mazurek-Hajduk, mgr Maciej Szustak, (Gdańsk, wrzesień 2022 r.);
- 4) Aneksu do Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wykonawca: Transprojekt Gdański Sp. z o.o., ul. Zabytkowa 2, 80-253 Katowice, Autorzy opracowania: mgr inż. Anna Dąbrowska-Banach (kierownik zespołu), mgr Paulina Brodzicka, mgr Magdalena Elżanowska, mgr inż. Rafał Fabrykiewicz, mgr Przemysław Gawędzki, mgr Alicja Kaczmarczyk-Guzik, mgr Marta Mazurek-Hajduk, mgr Maciej Szustak, (Gdańsk, kwiecień 2023 r.);
- 5) Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wraz z załącznikami - wykonawca: Transprojekt Gdański Sp. z o.o., ul. Zabytkowa 2, 80-253 Katowice, Autorzy opracowania: mgr inż. Anna Dąbrowska-Banach (kierownik zespołu), mgr Paulina Brodzicka, mgr Magdalena Chojnacka-Rogawska, mgr Magdalena Elżanowska, mgr inż. Rafał Fabrykiewicz, mgr Przemysław Gawędzki, mgr Alicja Kaczmarczyk-Guzik, mgr Marta

Mazurek-Hajduk, mgr Maciej Szustak, (Gdańsk, sierpień 2023 r.) wraz z uzupełnieniem;

- 6) Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wraz z załącznikami - wykonawca: Transprojekt Gdański Sp. z o.o., ul. Zabytkowa 2, 80-253 Katowice, Autorzy opracowania: mgr inż. Anna Dąbrowska-Banach (kierownik zespołu), mgr Paulina Brodzicka, mgr Magdalena Chojnacka-Rogawska, mgr Magdalena Elżanowska, mgr inż. Rafał Fabrykiewicz, mgr Przemysław Gawędzki, mgr Alicja Kaczmarczyk-Guzik, mgr Marta Mazurek-Hajduk, mgr Maciej Szustak, (Gdańsk, marzec 2024 r.) wraz z uzupełnieniem
- 7) Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wraz z załącznikami - wykonawca: Transprojekt Gdański Sp. z o.o., ul. Zabytkowa 2, 80-253 Katowice, Autorzy opracowania: mgr inż. Anna Dąbrowska-Banach (kierownik zespołu), mgr Paulina Brodzicka, mgr Magdalena Chojnacka-Rogawska, mgr Magdalena Elżanowska, mgr inż. Rafał Fabrykiewicz, mgr Przemysław Gawędzki, mgr Alicja Kaczmarczyk-Guzik, mgr Marta Mazurek-Hajduk, mgr Maciej Szustak, (Gdańsk, lipiec 2024 r.) wraz z uzupełnieniem
- 8) Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wraz z załącznikami - wykonawca: Transprojekt Gdański Sp. z o.o., ul. Zabytkowa 2, 80-253 Katowice, Autorzy opracowania: mgr inż. Anna Dąbrowska-Banach (kierownik zespołu), mgr Paulina Brodzicka, mgr Magdalena Chojnacka-Rogawska, mgr Magdalena Elżanowska, mgr inż. Rafał Fabrykiewicz, mgr Przemysław Gawędzki, mgr Alicja Kaczmarczyk-Guzik, mgr Marta Mazurek-Hajduk, mgr Maciej Szustak, (Gdańsk, październik 2024 r.) wraz z uzupełnieniem;
- 9) Aneksu do Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wykonawca: Transprojekt Gdański Sp. z o.o., ul. Zabytkowa 2, 80-253 Katowice, Autorzy opracowania: mgr inż. Anna Dąbrowska-Banach (kierownik zespołu), mgr Paulina Brodzicka, mgr Magdalena Elżanowska, mgr Przemysław Gawędzki, mgr Alicja Kaczmarczyk-Guzik, mgr Marta Mazurek-Hajduk (Gdańsk, grudzień 2024 r.);

ustalam środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia pn.: **„Budowa drogi ekspresowej S74 na odcinku od Opatowa do Niska” w wariantcie wskazanym przez Inwestora, tj. wariantcie 5 Społecznym.**

Inwestor: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

I. Określam:

1) rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia:

Przedmiotem przedsięwzięcia jest budowa po nowym śladzie drogi ekspresowej S74 (dalej S74) na odcinku Opatów-Nisko (km ok.: 0+000 – 72+797) wraz z obiektami inżynierskim, węzłami, urządzeniami ochrony środowiska, urządzeniami bezpieczeństwa ruchu, miejscami obsługi podróżnych, oświetleniem węzłów, przebudową mediów oraz przebudową dróg bocznych kolidujących z projektowaną drogą.

Przedmiotowy odcinek drogi S74 rozpoczyna się w rejonie miejscowości Opatów na końcu obwodnicy miasta i jest jej kontynuacją, a kończy się w rejonie miejscowości Nisko na węźle „Zapacz” z drogą S19, który wchodzi w zakres przedsięwzięcia.

Teren realizacji planowanego odcinka S74 położony jest na terenie województwa:

- świętokrzyskiego (na długości ok. 28,77 km), w granicach powiatu opatowskiego (gmina Opatów i gmina Lipnik) i powiatu sandomierskiego (gmina Obrazów i gmina Samborzec),
- podkarpackiego (na długości ok. 44,03 km), w granicach powiatu m. Tarnobrzeg (gmina miasto Tarnobrzeg), powiatu tarnobrzieskiego (gmina Gorzyce), powiatu stalowowolskiego (gmina Zaleszany, gmin Radomyśl nad Sanem, gmina Pysznica, gmina Stalowa Wola) i powiatu niżańskiego (gmina Nisko, gmina Ulanów).

Zakres prac budowy przedmiotowego odcinka S74 obejmie m.in.:

- budowę dwujezdniowego odcinka drogi ekspresowej, klasy S;
- budowę węzłów drogowych;
- przebudowę istniejących dróg publicznych w miejscach krzyżowania się z drogą;
- budowę dróg lokalnych i dojazdowych obsługujących tereny przyległe do drogi;
- budowę obiektów inżynierskich, w tym m.in.: budowę obiektów mostowych w ciągu drogi ekspresowej, nad drogą ekspresową, w ciągu dróg poprzecznych i łącznic węzłów, budowę przepustów pod drogą i pod pozostałymi drogami oraz zjazdami;
- budowę oświetlenia drogowego;
- budowę zatok do kontroli ITD;
- budowę Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP);
- budowę Obwodu Drogowego (OD);
- budowę kanalizacji teletechnicznej;
- budowę systemu odwodnienia drogi głównej, w tym: rowów drogowych, ścieków, kanalizacji deszczowej, urządzeń podczyszczających oraz przepompowni, zbiorników retencyjnych;
- wykonanie objazdów tymczasowych;
- realizację urządzeń ochrony środowiska, takich jak: ekrany akustyczne, ekrany przeciwoślńieniowe, ogrodzenie, przejścia i przepusty dla zwierząt wraz z płótkami ochronno - naprowadzającym, zieleni krajobrazowa i naprowadzająca na przejścia dla zwierząt, szczelny system odprowadzenia wód opadowych, zespoły podczyszczające wody opadowe z jezdni;
- przebudowę kolidujących urządzeń i sieci istniejącej infrastruktury technicznej, w tym: linii elektroenergetycznych i teletechnicznych, kanalizacji deszczowej i sanitarnej, sieci wodociągowych, sieci gazowych, ciepłociągów, urządzeń melioracyjnych i drenarskich;
- wykonanie oznakowania drogi głównej i pozostałych dróg oraz wyposażenie ich w urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego takie, jak: bariery ochronne, osłony przeciwoślńieniowe i ogrodzenie drogi;
- wycinkę drzew i krzewów;
- rozbiórkę obiektów budowlanych kolidujących z projektowaną drogą.

2) istotne warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich:

Etap budowy

1. Place budowy i ich zaplecza oraz drogi techniczne zorganizować w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcenie jego powierzchni, a po zakończeniu prac, teren przywrócić do stanu umożliwiającego jego użytkowanie.
2. Zaplecza budowy, bazy techniczne, bazy materiałowe, place postojowe maszyn budowlanych i środków transportu, miejsca czasowego przechowywania odpadów i humusu, przewidziane do sytuowania poza pasem drogowym, należy zlokalizować poza granicami obszarów Natura 2000 i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Lasy Zwierzyniec i Jasień”, terenami zadrzewionymi/leśnymi, terenami cennymi przyrodniczo, zinwentaryzowanymi miejscami występowania siedlisk przyrodniczych, stanowiskami chronionych gatunków roślin, stwierdzonymi miejscami bytowania płazów, miejscami podmokłymi i miejscami, gdzie w okresie wiosennym stagnują wody roztopowe, oraz poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią (poza zasięgiem wód wezbraniowych $Q_{1\%}$) i 100/50 m buforami od linii brzegowej rzek/cieków naturalnych, zbiorników wodnych, rowów melioracyjnych.
Orientacyjny kilometr, gdzie nie należy lokalizować zaplecza budowy, miejsc magazynowania odpadów, materiałów budowlanych itp. poza pasem drogowym:
- strona prawa: 8+200 - 8+700, 44+900 - 45+000, 45+500 - 45+600, 57+600 - 57+750

i 72+700 - 72+797;

- strona lewa: 14+200 - 14+400, 16+350, 16+900 - 17+250, 17+250 - 18+500, 20+550 - 21+250, 21+250 - 21+950, 25+690 - 25+760, 31+850 - 32+100, 43+570 - 43+600, 50+150 - 50+850, 55+250 - 55+650, 55+750 - 56+100, 56+250 - 56+700, 56+850 - 57+150, 58+100 - 58+250, 62+200 - 62+450, 65+850 - 65+950, 71+650 - 71+850 i 72+500 - 72+750;

- obustronnie: 1+800 - 1+900, 4+150-4+250, 10+000 - 10+700, 11+250 - 11+800, 22+050 - 22+200, 23+950 - 24+150, 25+850 - 26+000, 27+000 - 27+050, 27+450 - 27+550, 28+400 - 29+450, 28+450 - 29+450, 30+100 - 30+700, 33+900 - 34+150, 35+900 - 36+000, 36+500 - 38+150, 38+400 - 39+150, 39+200 - 43+500, 43+800 - 43+950, 44+050 - 44+100, 44+450 - 44+500, 44+600 - 44+750, 44+900 - 45+150, 45+700 - 49+150, 52+550 - 52+950, 53+650 - 53+850, 54+000 - 54+850, 57+150 - 57+350, 58+450 - 60+300, 60+750 - 60+850, 61+300 - 61+450, 61+650 - 61+750, 61+900 - 62+050, 63+100 - 64+500, 65+000 - 65+500, 65+600 - 65+650, 66+050 - 66+100, 67+250 - 68+400, 69+650 - 70+150 i 71+850 - 72+500.

W sytuacji bezwzględnej konieczności lokalizacji zapleczy budowy w ww. kilometrażu (np. na potrzeby budowy obiektów mostowych) powinna być ona ustalana przy udziale specjalistów z nadzoru przyrodniczego. Wskazuje się jednak, aby w takim przypadku, materiały budowlane były składowane poza strefą 50 m od samego cieku, za wyjątkiem zapleczy bezpośrednio związanych z budową obiektów mostowych na tychże ciekach, gdzie dopuszcza się tymczasową lokalizację niezbędnych materiałów i maszyn budowlanych bliżej cieku – w strefie nie mniejszej niż 20 m od jego brzegów. Powyższe ma również zastosowanie do obszarów zagrożenia powodzią oraz obszarów starorzeczy.

3. Zaplecze budowy wraz z bazą materiałowo-sprzętową należy zlokalizować w odległości minimum 50 m od ujęć wód podziemnych, łącznie z indywidualnymi studniami, nieprzeznaczonymi do likwidacji.
4. Sąsiadujące z planowanym przedsięwzięciem płaty siedlisk przyrodniczych, stanowiska chronionych gatunków i tereny podmokłe oraz obszary cenne przyrodniczo, należy, na czas prowadzonych robót przygotowawczych i budowlanych, odgrodzić (np. za pomocą siatki polimerowej, siatki stalowej, geotkaniny lub geowłókniny o wysokości ok. 1,5 m rozpiętej na drewnianych palikach lub drewnianych parkanów). Konieczne jest również bezwzględne ograniczenie robót w ich sąsiedztwie do pasa objętego projektowanymi liniami rozgraniczającymi. Należy umieścić tabliczki informacyjne w jakim celu grodzenia są wykonane oraz rozpięcie taśmy ostrzegawczej w celu ich uwidocznienia. Kilometraż, rodzaj i sposób wykonania grodzień ochronnych powinien zostać ustalony przez nadzór przyrodniczy. Przed przystąpieniem do prac przygotowawczych i budowlanych, w celu oznakowania i wygrodzenia siedlisk lub stanowisk gatunków w określonej lokalizacji, pracownik nadzoru botanicznego powinien zweryfikować aktualny zasięg siedliska lub populacji gatunku, wskazać miejsce występowania płatu siedliska przyrodniczego lub stanowiska gatunku albo kompleksu, w skład którego wchodzi siedliska wymagające minimalizacji oddziaływania. Wszelkie prace w rejonie siedlisk przyrodniczych i stanowisk roślin, względem których wskazano potrzebę minimalizacji oddziaływań, powinny być prowadzone pod nadzorem przyrodniczym. Po zakończeniu prac budowlanych ogrodzenie tymczasowe zostanie usunięte.

W przypadku cennych chronionych gatunków roślin i siedlisk przyrodniczych wskazuje się na potrzebę wykonania grodzień ochronnych w następującym orientacyjnym kilometrażu (strona drogi : L - lewa, P - prawa):

- murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*) (6210): ID 93 - 17+420 - 17+450 (L), ID 94 - 17+300 - 17+340 (L);
- salwinia pływająca: 29+210 - 29+270 (L, P), 45+690 - 45+770 (L, P), 46+720 - 46+770 (L, P) i 57+240 - 57+310 (L);
- fiołek mokradłowy: 56+130 - 56+150 (L);

- starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami *Nymphaeion*, *Potamion* (3150): 29+210 - 29+270 (L, P), 45+700 - 45+730 (L, P), 46+720 - 46+770 (L, P), 46+960 (P), 51+700 - 51+760 (P) i 56+860 - 56+800 (L);
- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) (6410): 47+370 - 47+430 (L, P), 47+420 - 47+480 (L, P), 47+940 - 48+060 (L, P), 48+760 - 48+780 (P), 56+250 - 56+400 (L), 57+070 - 57+130 (L), 57+160 (L), 63+400 - 63+420 (L) i 65+000 - 65+120 (L,P);
- łąki selemnicowe (*Cnidion dubii*) (6440): 29+060 - 29+070 (P) i 56+130 - 56+150 (L);
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (6510): 43+780 (L), 44+190 (P), 45+060 (L), 45+460 - 45+600 (L, P), 45+690 - 45+710 (P), 46+960 - 47+100 (L, P), 46+990 - 47+100 (P), 47+090 - 47+200 (L), 47+380 (L), 47+390 - 47+470 (L, P), 47+620 - 47+690 (L, P), 47+720 - 47+750 (L), 47+760 - 47+770 (L, P), 47+840 - 47+860 (L, P), 47+860 - 47+960 (P), 47+960 - 48+130 (L, P), 48+110 - 48+180 (P), 48+310 - 48+380 (L, P), 48+540 - 48+570 (L, P), 49+890 - 49+960 (P), 49+940 (P), 49+980 - 50+020 (P), 50+010 - 50+050 (P), 50+360 - 50+440 (P), 50+750 (P), 51+010 - 51+170 (P), 52+500 - 52+950 (L, P), 53+040 - 53+250 (L), 54+310 - 54+390 (L), 54+320 - 54+440 (P), 54+450 - 54+610 (L, P), 54+660 - 54+680 (P), 55+750 - 55+830 (L), 56+150 (P), 56+500 - 56+550 (L), 57+520 - 57+540 (P), 57+540 - 57+720 (L, P) i 57+850 - 57+940 (L);
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe, jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe (91E0): 28+850 - 28+990 (L, P), 29+360 - 29+430 (L, P), 45+860 - 45+980 (L, P), 54+220 - 54+320 (L, P), 59+150 - 59+290 (L, P), 67+630 (L), 69+950 - 70+360 (L, P), 71+870 - 71+920 (P) i 72+260 - 72+770 (L, P);
- łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) (91F0): 31+810 - 32+110 (L, P).

Nadzór przyrodniczy powinien w razie potrzeby wyznaczyć dodatkowe lokalizacje tymczasowych grodzień ochronnych.

Na odcinkach, gdzie kilometraż grodzienia ochronnego będzie pokrywał się z tymczasowym grodzieniem herpetologicznym (wskazany w warunku I.2)31 niniejszej decyzji), dopuszcza się wykonanie jednego typu grodzienia, odpowiedniego dla zabezpieczanych elementów środowiska przyrodniczego.

5. Wygrodzić tymczasowym ogrodzeniem o wysokości min. 1,5 m z siatki lub desek pomniki przyrody występujące w obrębie działek ewid. 171/1 i 172 w miejscowości Ostrołęka, gm. Samborzec, w kilometrażu drogi ok. 28+200:

- pomnik przyrody dęb szypułkowy o nr rej. 610 (CRFOP PL.ZIPOP.1393.PP.2609072.446),
- dęb szypułkowy „Gniewko” nr rej. 963 (CRFOP PL.ZIPOP.1393.PP.2609072.6102),
- dęb szypułkowy „Ziemowit” o nr rej. 964 (CRFOP PL.ZIPOP.1393.PP.2609072.6099),
- dęb szypułkowy „Jurand” o nr rej. 965 (CRFOP PL.ZIPOP.1393.PP.2609072.6101),
- kasztanowiec biały „Stanisław” o nr rej. 966 (CRFOP PL.ZIPOP.1393.PP.2609072.6103).

Wygrodzenie należy lokalizować poza rzutem koron ww. drzew i oznaczyć tabliczkami informującymi o zakazie poruszania się sprzętem budowlanym w pobliżu pomników przyrody.

6. Tereny zapleczy budowy oraz baz materiałowo-sprzętowych, miejsca magazynowania odpadów, materiałów budowlanych itp. zostaną uszczelnione i utwardzone (np. za pomocą płyt betonowych i geomembrany), celem uniemożliwienia infiltracji substancji niebezpiecznych do ziemi i wód gruntowych. Wody opadowe z ww. nawierzchni mogą być odprowadzane do wód powierzchniowych lub urządzeń wodnych, po oczyszczeniu w osadnikach.
7. Teren zapleczy budowy i plac budowy wyposażone będą w odpowiedni rodzaj i wystarczającą ilość środków sorpcyjnych do neutralizacji wycieków magazynowanych substancji/mieszanin/paliw, z kart charakterystyki których wynika, że mogą stanowić zagrożenie dla wód lub dla gleby. Ewentualne wycieki, zanieczyszczone substancjami

- materiały oraz gleba zostaną niezwłocznie usunięte i przekazane specjalistycznej upoważnionej firmie prowadzącej działalność w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi.
8. Materiały budowlane oraz substancje i preparaty stosowane (w tym paliwa, smary, itp.) na etapie realizacji przedsięwzięcia, z kart charakterystyki których wynika, że mogą stanowić zagrożenie dla wód lub dla gleby, należy magazynować na terenie zaplecza budowy na utwardzonym i uszczelnionym podłożu, w miejscach osłoniętych przed działaniem czynników atmosferycznych oraz zabezpieczonych przed dostępem osób nieuprawnionych. Przedmiotowe materiały, substancje i preparaty magazynować i przemieszczać w opakowaniach producenta.
 9. Maszyny budowlane i środki transportu, w przypadku awarii należy odprowadzić na miejsce postoju.
 10. Bieżąca konserwacja i tankowanie maszyn budowlanych i środków transportu oraz urządzeń prowadzone będzie wyłącznie w wyznaczonych miejscach o szczelnej nawierzchni, na zapleczu budowy. Dopuszcza się tankowanie i konserwację stacjonarnych maszyn budowlanych i urządzeń poza zapleczem budowy pod warunkiem stosowania zabezpieczeń w postaci szczelnych tac lub wanien wychwytowych. Uzupełnianie paliwa w maszynach budowlanych i urządzeniach prowadzone będzie w odległości nie mniejszej niż 50 m od cieków wodnych i zbiorników wodnych.
 11. Ziemię z wykopów oraz wszelkie odpady należy magazynować tak, by nie były deponowane na drodze spływu powierzchniowego wód do cieków lub rowów. Niezanieczyszczone masy ziemne stanowiące urobek będą w pierwszej kolejności wykorzystywane na terenie przedsięwzięcia (formowanie nasypów i zagospodarowanie terenu).
 12. Do oświetlenia zaplecza budowy, baz postojowych, placu budowy itp. należy stosować lampy o możliwie najniższej emisji barw niebieskich i promieniowania UV (np. lampy sodowe lub lampy LED). Zalecana temperatura barwowa nie powinna przekraczać 3000 K. Niedopuszczalne jest stosowanie lamp rtęciowych. Oświetlenie powinno być jak najmniej intensywne, o ciepłej barwie i skierowane wyłącznie w kierunku elementu, który ma oświetlać. Należy stosować zamknięte obudowy źródeł światła.
 13. Wykonawca robót budowlanych na potrzeby budowy drogi ekspresowej winien korzystać z istniejących dróg, które dopuszczają ruch pojazdów ciężkich. Po terenie budowy należy poruszać się tymczasowo wyznaczonymi drogami na terenie, do którego inwestor uzyska tytuł prawny. Drogi technologiczne należy wyznaczyć z uwzględnieniem jak najmniejszej liczby kolizji z ciekami, w sposób zapewniający swobodny przepływ wód w ciekach. Niedopuszczalne jest organizowanie przejazdów pojazdów w bród przez koryta cieków. Wyznaczone drogi tymczasowe powinny w maksymalnym stopniu pokrywać się z drogami docelowymi. Lokalizacja dróg tymczasowych powinna być wybierana przy udziale nadzoru przyrodniczego.
 14. Zaplecze budowy zostanie zlokalizowane w możliwie największej odległości od zabudowy mieszkaniowej.
 15. Wycinka drzew i krzewów powinna wynikać wyłącznie z potrzeb realizacji przedsięwzięcia i powinna zostać przeprowadzona poza okresem lęgowym ptaków, przypadającym na okres od 1 marca do 15 października. W przypadku zaistnienia konieczności wycinki pojedynczych drzew/krzewów w ww. okresie lęgowym (np. z uwagi na kolizję z niezinwentaryzowanym uzbrojeniem podziemnym), możliwe jest wykonanie prac jedynie w przypadku potwierdzenia przez ornitologa (obserwacje te powinny się odbyć w okresie 1-3 dni przed terminem planowanej wycinki), iż dane drzewo/krzew nie jest wykorzystywane przez ptaki, jako miejsce gniazdowania, jak również, że jego wycinka nie będzie stanowiła zagrożenia dla innych gniazdujących w sąsiedztwie ptaków. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków ptaków, wycinkę należy wstrzymać do momentu wyprowadzenia lęgów przez te gatunki lub do momentu uzyskania stosowanych zezwoleń na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do chronionych gatunków ptaków.

16. Wycinka drzew, w szczególności starych, dziuplastych, powinna zostać poprzedzona kontrolą specjalistów nadzoru przyrodniczego pod kątem występowania chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów (w tym porostów). Po przeprowadzeniu wycinki, ścięte pnie drzew dziuplastych muszą zostać ponownie poddane szczegółowym oględzinom i pozostać w miejscu ich ścięcia na 24 godziny, z uwagi na potencjalne kryjówki nietoperzy (działanie to umożliwi wylot nietoperzy w przypadku ich ewentualnej obecności). W razie stwierdzenia występowania na przewidzianych do wycinki drzewach chronionych gatunków, wycinkę należy wstrzymać do momentu opuszczenia drzew przez zwierzęta lub do momentu uzyskania stosowanych zezwoleń na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do chronionych gatunków.
17. Część karp pochodzących z karczowania drzew należy wykorzystać jako element zagospodarowania przejść dla zwierząt średnich oraz małych (w szczególności jeśli mają być wykorzystywane przez gady).
18. Prace związane z wyburzeniem obiektów kubaturowych, powinny być poprzedzone (1-3 dni przed terminem planowanej rozbiórki) kontrolą specjalistów z nadzoru przyrodniczego pod kątem obecności w nich nietoperzy, ptaków i innych chronionych gatunków zwierząt. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków, wyburzenie należy wstrzymać do momentu opuszczenia tych obiektów (np. po wyprowadzeniu lęgów) lub do momentu uzyskania stosowanych zezwoleń na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do chronionych gatunków zwierząt.
19. Zdjęcie wierzchniej warstwy gleby (humusu) wraz z roślinnością zielną, powinno zostać przeprowadzone poza głównym okresem wegetacyjnym, tj. poza okresem od 1 marca do 15 października. W przypadku konieczności wykonywania ww. prac ziemnych w ww. okresie, prace te powinny być poprzedzone kontrolą specjalistów nadzoru przyrodniczego pod kątem występowania chronionych gatunków zwierząt w okresie 1-3 dni przed planowanym terminem zdjęcia humusu. Prace te należy prowadzić od środka ku brzegom terenu przez który biegnie trasa planowanej inwestycji, aby umożliwić zwierzętom bezpieczne opuszczenie terenu prowadzonych prac ziemnych. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków, zdejmowanie humusu należy wstrzymać do momentu opuszczenia danego terenu przez te zwierzęta (np. do zakończenia lęgów, wyprowadzenia młodych) lub do momentu uzyskania stosownych zezwoleń na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do chronionych gatunków. Skład specjalistów nadzoru przyrodniczego powinien być dostosowany do terminu i miejsca prowadzonych prac ziemnych.
20. Zdjętą wierzchnią urodzajną warstwę ziemi należy składować na placu budowy w sposób uporządkowany (pryzmy), celem jej dalszego wykorzystania do urządzania terenów po zakończeniu prac budowlanych, w tym do urządzania terenów zieleni przydrożnej, zagospodarowania przejść dla zwierząt, umacniania skarp, ukształtowania powierzchni terenów przekształconych, dróg dojazdowych itp. Zdjęty humus należy przechowywać w przyzmach lub wałach o wysokości do 4 m przez okres nie dłuższy 2 lata poza dolinami cieków i terenami podmokłymi oraz poza terenami zadrzewionymi, zinwentaryzowanymi siedliskami przyrodniczymi i stanowiskami chronionych gatunków. Pryzmy powinny być kształtowane w taki sposób, aby zachować ich stateczność i równocześnie ograniczyć zajętość terenu, możliwość rozmycia w czasie opadów lub zasiedlenie przez chronione gatunki (np. przez brzegówkę). Należy zapobiec degradacji humusu, związanej z przesuszeniem, zachwaszczeniem, wietrzeniem itp. Przy dłuższych okresach bez opadów składowany humus należy zraszać wodą, nie dopuszczać do nadmiernego zachwaszczenia (np. poprzez wykoszenie roślinności, bądź przemieszczenie).
21. Ograniczyć do niezbędnego minimum zasięg wymiany gruntów, w szczególności w dolinach przekraczanych cieków wodnych oraz w miejscach kolizji inwestycji z siedliskami przyrodniczymi, stanowiskami chronionych gatunków roślin i terenami podmokłymi. W miejscach tych nie należy stosować humusu zanieczyszczonego roślinami inwazyjnymi. Zidentyfikować gatunki inwazyjne i nadzorować ich utylizację, w celu niedopuszczenia do ich rozprzestrzeniania się na tereny sąsiednie.

- Niezanieczyszczone masy ziemne należy w jak największym stopniu zagospodarować na terenie przedsięwzięcia.
22. Podczas prowadzenia prac budowlanych w pobliżu naturalnych zbiorników wodnych i terenów podmokłych ograniczać skutki zapylenia przez zraszanie wodą placu budowy (w dni słoneczne oraz wietrzne), zabezpieczać materiały pyliste przed rozwianiem, np. za pomocą plandek.
23. Prace ziemne oraz inne prace związane z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, prowadzone w zasięgu rzutu pionowego koron drzew i krzewów nieprzeznaczonych do wycinki i co najmniej 2 m na zewnątrz od tego zasięgu, należy wykonywać w sposób jak najmniej im szkodzący, tj. w szczególności:
- a) pnie drzew zabezpieczyć przed uszkodzeniami mechanicznymi na czas budowy poprzez owinięcie ich np. matami wiklinowymi lub słomianymi (o wymiarach ok. 1,7 x 1,5 m), a następnie oszalowanie ich deskami do wysokości ok. 1,5 – 2 m (w zależności od wysokości drzewa), osłony należy minimum trzykrotnie opasać drutem, co 0,4-0,6 m;
 - b) grupy drzew wygrodzić płotem o minimalnej wysokości ok. 1,5 m, w sposób uniemożliwiający uszkodzenie pni, powierzchnia rozstawienia ogrodzenia powinna odpowiadać obszarowi wyznaczonemu przez rzuty koron powiększonemu o bufor w wielkości 1-2 m,
 - c) wykopy wykonywane w strefie korzeniowej drzew przeprowadzać ręcznie, lub niewielkimi koparkami, należy w maksymalnym stopniu wykorzystywać metody bezwykopowe;
 - d) przycinanie korzeni należy prowadzić ostrymi narzędziami tnącymi, niedopuszczalne jest rwanie i miażdżenie systemów korzeniowych; nie należy uszkadzać korzeni szkieletowych, odpowiedzialnych za statykę drzewa,
 - e) w przypadku uszkodzenia korzeni, gałęzi lub pni należy podjąć działania ochronne: uszkodzone korzenie należy przyciąć pod kątem prostym, dokonując cięcia tam, gdzie zaczyna się żywy korzeń; pielęgnować należy wyłącznie rany świeże; w przypadku ran stycznych pielęgnacja sprowadza się wyłącznie do wyrównania brzegu rany ostrym narzędziem (należy przy tym uważać, aby nadmiernie nie poszerzać i nie pogłębiać rany), w przypadku ran poprzecznych – gałąź należy przyciąć „na obrączkę”; ran nie należy powlekać impregnatami i preparatami różnego rodzaju; dopuszczalnym nietoksycznym środkiem, którym można zabezpieczyć odkrytą miazgę przed wyschnięciem, jest preparat pełniący funkcję tzw. sztucznej kory (pokrywa się nim wyłącznie brzeg rany stycznej/poprzecznej); glebę w najbliższym otoczeniu uszkodzonych korzeni zastąpić w bardziej zasobną w składniki odżywcze,
 - f) pozostawianie korzeni odsłoniętych nie powinno trwać dłużej niż 2 godziny; wyjątek stanowi pozostawianie korzeni w słońcu trwające nie dłużej niż 1 godzinę i na powietrzu w dni wilgotne nie dłużej niż 8 godz.; do zabezpieczenia korzeni przed wysychaniem należy użyć np. wilgotnego torfu, mat lub tkanin jutowych, które należy regularnie zwilżać wodą, podobnie w okresie zimowym należy zabezpieczać odsłonięte korzenie przed przemarzaniem za pomocą np. mat, koców lub warstwy torfu oszalowanego deskami;
 - g) nie lokalizować baz materiałowo-sprzętowych (magazyny, składy, bazy transportowe), urobku z wykopów i odpadów powstających podczas prowadzenia prac budowlanych w zasięgu rzutu pionowego koron drzew i co najmniej 2 m na zewnątrz od tego zasięgu; szczególnie należy unikać magazynowania w pobliżu drzew cementu, wapna i gruzu,
 - h) nie obsypywać ziemią pni drzew powyżej wysokości 0,2 m ponad pierwotny poziom terenu i krzewów powyżej wysokości 0,1 m ponad pierwotny poziom terenu,
 - i) w przypadku konieczności obniżenia poziomu gruntu, pozostawić teren wokół drzew i krzewów w zasięgu wyznaczonym przez obrys korony na wzmocnionych konstrukcyjnie wzniesieniach.
24. Wszelkie prace ingerujące w koryta cieków wodnych, które mogą powodować naruszenie struktury brzegów, dna oraz powstanie zawiesiny i zmętnienie wody (np. związane z umocnieniem i porządkowaniem koryt cieków, korektą ich przebiegu, umocnieniem

wylotów przepustów, budową podpór), należy prowadzić przy niskich stanach wód, poza okresami rozrodu i migracji płazów oraz tarła ryb (tj. poza okresami 1 marca - 31 lipca i 1 września – 31 października) oraz pod nadzorem przyrodniczym celem wskazania ewentualnych dodatkowych działań minimalizujących. W przypadku konieczności przeprowadzenia prac budowlanych w ww. okresach, należy je wykonać po zastosowaniu działań eliminujących/ograniczających możliwe negatywne skutki prac budowlanych (np. stosując tymczasowe wygradzenia herpetologiczne uniemożliwiające dostawanie się płazów na teren prowadzonych prac). Powyższe odstępstwo nie dotyczy jednak cieków, gdzie występują cenne i chronione gatunki ryb – w miejscach tych prace ingerujące w strukturę dna koryta rzeki oraz jej skarp brzegowych nie powinny być prowadzone w okresie ich tarła, tj. od marca do lipca (śliz - od połowy marca do końca maja; różanka – od maja do czerwca; koza – od maja do czerwca; koza złotawa – od kwietnia do lipca; boleń – od marca do maja; brzana – od maja do połowy lipca; piskorz – od kwietnia do czerwca; kielb białopłetwy – od kwietnia do czerwca; piekielnica – od marca do końca czerwca), przy czym kolidujące z inwestycją cieki, w których stwierdzono występowanie chronionych gatunków ryb: Koprzywianka (różanka, koza), Wisła (boleń, brzana, różanka), Orlisko (piskorz), Łęg (różanka), Osa (piskorz), San (kielb białopłetwy, piekielnica, brzana, boleń, różanka, koza złotawa), Bukowa (kielb białopłetwy, piekielnica, różanka), Pyszenka (piskorz, śliz), Korzonka (różanka) i Chodcza (piekielnica, różanka, koza, śliz).

Prace w korytach cieków naturalnych będą prowadzone z przerwami umożliwiającymi regenerację organizmom wodnym poddanym stresowi zmętnienia wody i zmianom chemizmu wody, w tym mogącym występować deficyt tlenu; w miarę możliwości należy etapować poszczególne zadania oraz wprowadzać ograniczenia czasowe dostosowane do rodzaju robót. W przypadku prowadzenia prac skutkujących wzrostem stężenia zawiesiny w wodach, regularnie (co najmniej raz na 10 dni) należy kontrolować stężenie zawiesiny w punktach wyznaczonych 1 km w dół rzeki, od miejsca aktualnie prowadzonych robót. W przypadku, gdy oznaczone stężenie zawiesin w próbce wody pobranej z danego cieku będzie przekraczało 80 mg/l należy wprowadzić przerwę w pracach powodujących wzrost stężenia zawiesiny, o długości wskazanej przez prowadzącego nadzór przyrodniczy.

25. Prace związane z ingerencją w koryta cieków wodnych zostaną przeprowadzone wyłącznie w zakresie niezbędnym dla zachowania bezpieczeństwa projektowanych obiektów inżynierskich. Do umocnienia koryt cieków i rowów należy stosować wyłącznie metody i materiały naturalne (np. roślinność stabilizującą, darniowanie, faszynę, paliki drewniane, narzut kamienny o granulacji zbliżonej do występującej w korycie) lub geosyntetyki (zasypane warstwą gruntu). Grubość warstwy narzutu nie może zaburzać naturalnego przepływu wody. Nie należy stosować gabionów. Elementy betonowe należy stosować tylko w sytuacjach koniecznych i przy braku rozwiązań alternatywnych. W przypadku konieczności zastosowania umocnień w postaci płyt ażurowych powinny one posiadać duże oczka umożliwiające spontaniczny rozwój roślinności. Usuwanie z koryt systemów korzeniowych drzew i kamieni powinno być podyktowane wyłącznie realnym zagrożeniem stwarzanym przez te elementy dla danego obiektu inżynierskiego. Bez względu na rodzaj umocnienia należy zachować możliwość swobodnego przemieszczania się wszystkich występujących gatunków zwierząt (w tym małych) w poprzek i wzdłuż koryta cieków, np. poprzez zachowanie nachylenia umacnianych skarp nie większego niż 1:2 (dopuszczalne jest większe nachylenie w sytuacji braku możliwości rozwiązań technicznych) z dopuszczeniem zachowania naturalnego nachylenia skarp koryt, zasypywanie szczelin pomiędzy głazami frakcją pośrednią, gruntem rodzimym i urodzajnym oraz obsianiem trawą - w przypadku stosowania kamienia łamanego o grubej frakcji, w przypadku stosowania geosyntetyków należy stosować zasypanie gruntem rodzimym i urodzajnym wraz z obsianiem trawą na pełną wysokość skarp. Ewentualne uszkodzenia struktur brzegów i dna należy niezwłocznie usunąć i przywrócić do stanu poprzedniego. Prace prowadzone w korytach, tam gdzie jest to możliwe, będą

- wykonywane ręcznie. Należy unikać stosowania ciężkiego sprzętu mechanicznego. Prace związane z ingerencją w koryta cieków będą prowadzone wyłącznie ze stanowisk brzegowych i etapowo (nie mogą się odbywać na obu brzegach jednocześnie). Wykonywane roboty w obrębie koryt cieków nie mogą zakłócać ciągłości przepływu w nich wody, stosunków wodnych na gruntach przyległych, jak również powodować powstawania progów piętrzących, zawężenia koryta cieków, itp. Wycinka drzew i krzewów nadwodnych powinna być ograniczona do niezbędnego minimum, wynikającego wyłącznie z braku możliwości zastosowania innych technologii wykonania prac ziemnych.
26. Realizacja planowanej inwestycji nie będzie wiązała się z koniecznością przebudowy/konserwacji koryta następujących rzek – Koprzywianka, Wisła, Trześniówka, Łęg, San i Bukowa.
 27. Na odcinkach sąsiadujących z ciekami wodnymi, siedliskami przyrodniczymi zależnymi od wód (np. 3150, 6410, 6430, 6440, 91E0), siedliskami roślin zależnych od wód, zbiornikami wodnymi i terenami podmokłymi (znajdującymi się w odległości do co najmniej 50 m), prace związane z odwodnieniem będą prowadzone w taki sposób, aby nie doprowadzić do pogorszenia występujących stosunków wodnych, np. poprzez fazowanie robót, wykonywanie głębokich wykopów krótkimi odcinkami, wykonywanie odwodnienia po wcześniejszym odizolowaniu terenu wykopu od otoczenia przy użyciu odpowiednich zapór (np. ścianek Larsena) wkopanych poniżej poziomu wód gruntowych, wykonanie odwodnienia powyżej stwierdzonego poziomu wody gruntowej, zastosowanie metod ograniczających ilości odpompowywanej wody i czas jego prowadzenia. Okres prac odwodnieniowych w ww. miejscach powinien zostać maksymalnie ograniczony oraz prowadzony pod nadzorem przyrodniczym.
 28. Wody przekraczanych cieków wodnych należy zabezpieczyć w okresie prowadzenia prac związanych z budową/rozbiórką obiektów inżynierskich przed przedostaniem się do nich odpadów, materiałów budowlanych lub substancji (np. stosowanie platform roboczych, siatek metalowych o odpowiednio małych oczkach, zasieków, mat przechwytyjących, grodzień itp.). W przypadku przedostawania się materiałów budowlanych do koryta cieków należy bezzwłocznie je usunąć.
 29. Wody z odwodnienia wykopów budowlanych przed wprowadzeniem do cieków naturalnych będą oczyszczane ze względu na zawartość zawiesiny ogólnej.
 30. Zanieczyszczone wody pochodzące z odwodnienia drogi nie będą wprowadzane do zbiorników wodnych (starorzeczy).
 31. Miejsca możliwej wzmożonej aktywności płazów należy zabezpieczyć (odgrodzić) na czas prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych tymczasowym płotkiem herpetologicznym (celem uniemożliwienia wchodzenia płazów na teren budowy). Tymczasowe grodzienia powinny być szczelne, wykonane z grubej folii polimerowej (gładkiej), geotkaniny, agrotkaniny lub innego szczelnego materiału odpornego na promieniowanie UV (nie należy stosować siatek) i mieć wysokość min. 60 cm. Przy montażu ogrodzenia wykonanego z folii czy geowłókniny, należy szczególną uwagę zwrócić na staranne wykonanie łączy sąsiednich elementów ogrodzenia (pasów materiału). Zastosowany materiał musi być częściowo wkopany w ziemię (na głębokość min. 20-30 cm) i posiadać tzw. przewieszkę tj. odgięcie (min. 10 cm) materiału w górnej części na zewnątrz terenu prowadzonych prac budowlanych (w kierunku otaczającego terenu) pod kątem 45-90°. Płatki powinny posiadać „zawrotkę”, tj. zakończenie na kształt litery „U”, o wymiarach zalecanych 30-50 x 70-80 cm. Po zewnętrznej stronie ogrodzenia należy usunąć wyższą roślinność, w tym krzewy, w pasie szerokości ok. 1 m. Wzdłuż ogrodzenia ochronnego można wykopać dołki o wymiarach ok. 0,5 x 0,5 x 0,2 m, które będą wyłożone folią. Jako pułapki na wędrujące płazy i gady można też zastosować wiadra z tworzyw sztucznych (wkopane równo z gruntem, przylegające do ogrodzenia), z przepuszczalnym dnem (z otworami w dnie) oraz w ich wnętrzu umieścić gałązki, wystające ponad krawędź wiadra w celu umożliwienia opuszczenia pułapek innym zwierzętom (np. drobnym ssakom, owadom). Można zrezygnować ze stosowania dołków/wiader łownych na rzecz częstszych kontroli nadzoru przyrodniczego. Co najmniej

dwa razy dziennie - rano i wieczorem - nadzór przyrodniczy będzie przeprowadzał zbieranie gromadzących się wzdłuż ogrodzenia płazów, wybierając także te z dołków/wiader i przenosił je we właściwe siedliska, położone w bezpiecznej odległości od prac budowlanych. Kontrola nadzoru przyrodniczego powinna odbywać się regularnie w okresie aktywności płazów, a jej częstotliwość powinna być odpowiednio zwiększona w okresie ich intensywnych migracji. Zaleca się, aby zabezpieczenie zostało wykonane w okresie do 15 lutego, ewentualnie później (termin uzależniony od zalegania pokrywy śnieżnej, panującej temperatury i warunków atmosferycznych), czyli przed rozpoczęciem wędrówek płazów. Ogrodzenia muszą pozostać funkcjonalne do 31 października każdego roku, po tym okresie można je zdemontować lub pozostawić na okres zimowy. W przypadku pozostawienia ogrodzeń na okres zimowy, przed rozpoczęciem migracji wiosennych (do 15 lutego, a w przypadku zalegania pokrywy śnieżnej, bezpośrednio po stopnieniu) należy dokonać kontroli szczelności ogrodzeń z usunięciem wszelkich uszkodzeń i nieszczelności.

Orientacyjny kilometraż tymczasowych płotków ochronnych:

- strona lewa: 7+540 - 8+340; 8+750 - 9+530; 9+530 - 10+600; 10+620 - 10+820; 11+350 - 13+140; 16+250 - 16+920; 21+520 - 22+250; 23+650 - 24+100; 24+180 - 28+640, 28+930 - 31+160, 31+620 - 37+530, 39+620 - 43+980, 44+820 - 47+560, 48+150 - 49+680, 50+300 - 55+250, 56+260 - 60+820, 67+200 - 68+800 i 69+300 - 71+200;
- strona prawa: 7+570 - 8+330; 8+720 - 9+530; 9+530 - 10+830; 11+360 - 13+140; 16+250 - 16+920; 21+520 - 21+860; 21+950 - 22+230; 23+510 - 24+080; 23+520 - 23+710; 24+180 - 28+640, 28+930 - 31+120, 31+620 - 37+530, 39+620 - 43+980, 44+820 - 47+560, 48+150 - 49+680, 50+300 - 55+250, 56+260 - 60+820, 67+200 - 68+700 i 69+300 - 71+200.

Dokładna lokalizacja tymczasowych grodzień herpetologicznych i termin ich wykonania zostaną wskazane przez nadzór przyrodniczy. Nadzór przyrodniczy w sytuacjach koniecznych wskaże dodatkowe odcinki wymagające zastosowania tymczasowych płotków herpetologicznych (np. w miejscach występowania zastoisk wody, wykopów wypełnionych wodą). Montaż płotków będzie prowadzony pod nadzorem herpetologa. Stan techniczny płotków (szczelność) należy kontrolować podczas całego okresu realizacji inwestycji.

32. Miejsca występowania chomika europejskiego należy zabezpieczyć (odgrodzić) na czas prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych tymczasowym szczelnym ogrodzeniem, wykonanym zgodnie z warunkiem I.2).31 niniejszej decyzji. Ogrodzenie to należy wykonać przed rozpoczęciem aktywności sezonowej chomików europejskich. Dokładna lokalizacja tymczasowych grodzień i termin ich wykonania zostaną wskazane przez nadzór przyrodniczy.
33. Nie dopuścić do tworzenia się w zasięgu prowadzonych prac budowlanych zastoisk z wodą, celem uniknięcia ich zasiedlenia przez płazy. W razie stwierdzenia zastoisk, po wykluczeniu ich zasiedlenia przez płazy lub gady, należy je jak najszybciej usunąć. W przypadku stwierdzenia jaj, larw i osobników dorosłych płazów lub gadów w zastoiskach wody na placu budowy – należy je odłowić i przenieść w bezpieczne miejsce poza terenem realizacji.
34. W przypadku konieczności częściowej lub całkowitej likwidacji zbiorników wodnych, terenów podmokłych, zastoisk wodnych, rozlewisk itp., osoba sprawująca nadzór herpetologiczny sprawdzi je pod kątem obecności w nich zwierząt (płazów w różnych stadiach rozwoju, gadów). W przypadku stwierdzenia ich występowania, tereny te należy dobrze oznakować i nie prowadzić w tym miejscu prac do momentu, aż wszystkie stadia rozwojowe płazów oraz osobniki gadów zostaną odłowione i przeniesione w inne odpowiednie danemu gatunkowi miejsca, położone poza strefą zagrożenia ze strony prac związanych z budową drogi ekspresowej. Głównym warunkiem rozpoczęcia likwidacji zbiorników/siedlisk płazów jest brak obecności w nich płazów (i innych zwierząt). Optymalnym terminem realizacji jest przełom września i października (z uwagi na opuszczenie przez większość płazów przeobrażonych z postaci larwalnych,

a jednocześnie brak osobników zimujących). Dokładny termin przeprowadzenia prac powinien być ustalany przez nadzór herpetologiczny indywidualnie dla każdego zbiornika na podstawie obserwacji w terenie oraz warunków temperaturowych. Ważne jest, by prace rozpocząć w momencie, kiedy w zbiorniku pozostała niewielka liczba larw (lub już ich tam w ogóle nie ma), jednak zanim płazy przystąpią do zimowania. Proces likwidacji zbiornika należy rozpocząć od szczelnego wygrodzienia zbiornika tymczasowym grodzieniem herpetologicznym (wykonanym na zasadach określonych w warunku I.2).³¹ niniejszej decyzji) na początku września (by nie dopuścić do niego płazów zimujących) przy jednoczesnym odławianiu zwierząt opuszczających zbiornik (np. przy pomocy wiaderek wkopanych przy ogrodzeniu od strony zbiornika). Po odłowieniu zwierząt (także z części lądowej wygrozonego obszaru) należy przeprowadzić stopniowe obniżanie lustra wody do dna (w przypadku częściowej likwidacji - w części likwidowanej, oddzielonej szczelną ścianką), przy ciągłym odławianiu, następnie penetracja dna przez wykwalifikowanych pracowników i odłowienie pozostałych zwierząt (nie tylko płazów). Miejsca uwolnienia zwierząt powinny być ustalane przez nadzór przyrodniczy i oddalone od pasa robót ziemnych o co najmniej 200 m. W przypadku wykorzystania pomp, węże ssące należy zabezpieczyć siatkami, tak by nie przedostały się do nich płazy. Najlepiej na końcówkę węża zamontować konstrukcję przypominającą kosz ze szczelnej siatki (oczka < 5 mm), która będzie umieszczona ok. 20-30 cm od otworu węża, aby uniknąć zginięcia płazów przy zasysaniu. Alternatywnie, w sąsiedztwie likwidowanego zbiornika można wykopać rzapie (wykop w sąsiedztwie, o dnie położonym poniżej likwidowanego zbiornika), do którego dopływ można zabezpieczyć siatką. Zasypanie (osuszonej) misy zbiornika należy dokonać bezpośrednio po odłowieniu zwierząt, małym, jednostronnym frontem roboczym, w obecności pracownika nadzoru herpetologicznego na przedpolu zasypywanego obszaru i przy umożliwieniu samodzielnej ucieczki zwierząt. Po zasypaniu ok. $\frac{3}{4}$ likwidowanego zbiornika należy odczekać dwa dni i ewentualnie odłowić pozostałe płazy. Po tej czynności należy bezzwłocznie zasypać pozostałą część zbiornika. Nadzór przyrodniczy w razie konieczności wskaże sposób i lokalizację wykonania tymczasowego ogrodzenia herpetologicznego zabezpieczającego miejsce zlikwidowanego zbiornika przed dostępem płazów (zjawisko filopatрии) oraz objęcia go monitoringiem. W przypadku częściowej likwidacji zbiornika pozostała jego część (na zewnątrz ścianki szczelnej) należy pozostawić jako siedlisko rozrodcze płazów.

35. Nie likwidować zbiorników wodnych w okresie zimowym ze względu na możliwość zimowania w nich niektórych gatunków płazów. W przypadku bezzwzględnej konieczności wykonywania prac wymienionych w warunku I.2).³⁴ niniejszej decyzji w innym terminie (np. w terminie wiosennym), prace związane z wykonaniem szczelnego wygrodzienia likwidowanego zbiornika/siedliska należy przeprowadzić pod koniec zimy (po ustąpieniu pokrywy śnieżnej i przed rozpoczęciem aktywności płazów), celem uniemożliwienia dostępu płazom wędrującym do niego od strony lądu (zwierzęta te powinny być sukcesywnie odławiane sprzed ogrodzenia i przenoszone w odpowiednie dla nich siedliska, zlokalizowane w bezpiecznej odległości od prowadzonych prac budowlanych). Z uwagi na możliwość pozostawiania w dnie zimujących osobników, likwidacja ogrodzonej wcześniej misy zbiornika powinna być wstrzymana do momentu ocieplenia, tak by zimujące płazy się uaktywniły.
36. Znajdujące się na terenie budowy wykopy (np. pod konstrukcje nośne), studzienki, dreny odwadniające i inne potencjalne pułapki ekologiczne, do których mogą wpadać płazy (i inne małe zwierzęta) należy zabezpieczyć w taki sposób, aby uniemożliwić im dostanie się do nich (np. poprzez stosowanie szczelnych przykryć, wygrodzień) lub też zastosować rozwiązania umożliwiające samodzielne wydostanie się z nich (np. pochylnie, pozostawianie wypłaszczenia jednej ze ścian). W przypadku wykopów liniowych powinny być one realizowane na możliwie krótkich odcinkach i możliwie szybko zasypywane. Studzienki powinny wystawać na wysokość ok. 25-30 cm ponad powierzchnię gruntu. Otwory górne studzienek muszą być szczelnie zamknięte, lub jeśli to nie jest możliwe, zabezpieczone siatką o oczkach nie większych niż 0,5 x 0,5 cm. Identycznie powinny być

- zabezpieczone wszelkie wloty boczne. Codziennie rano przed rozpoczęciem robót, a następnie bezpośrednio przed zasypaniem wykopów i innych zagłębień terenowych powstałych w trakcie prac budowlanych, należy sprawdzić, czy nie zostały w nich uwięzione zwierzęta. Znajdujące się w „pułapkach” płazy i inne zwierzęta powinny być niezwłocznie uwalniane i przenoszone w odpowiednie danemu gatunkowi siedliska, poza strefę prowadzonych prac.
37. Po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia należy usunąć wszelkie pozostałe po budowie zanieczyszczenia i niewykorzystane materiały, a następnie przeprowadzić uporządkowanie terenów. Nadmiar mas ziemnych powinien być usunięty z miejsc czasowego magazynowania, a teren uprzątnięty, aby zapobiec spontanicznemu rozwojowi roślinności gatunków inwazyjnych łatwo zajmujących odkryte powierzchnie. Masy ziemne nie mogą być wykorzystywane do zasypywania terenów podmokłych, zagłębień, zbiorowisk łąkowych itp. mogących stanowić tereny wartościowe przyrodniczo (np. dla płazów). Tereny sąsiadujące z inwestycją, których powierzchnia została zmieniona należy przywrócić do stanu sprzed realizacji lub stanu umożliwiającego jego użytkowanie. Uszkodzone powierzchnie gruntu zaleca się obsiać trawami (rodzیمymi gatunkami typowymi dla siedlisk występujących na danym terenie).
 38. Po wykonaniu nasypów i rowów wskazane jest umocnienie skarp i obsianie ich trawami (rodzیمymi gatunkami typowymi dla siedlisk występujących na danym terenie), w taki sposób, aby erozja powierzchniowa została ograniczona do minimum, a frakcje tworzące zawiesiny nie przedostawały się do wód powierzchniowych.
 39. W przypadku kolizji dróg tymczasowych z korytami cieków przejazdy tymczasowe należy wykonać z zachowaniem ciągłości przepływu wody w cieku. Trasa wyznaczonych dróg tymczasowych powinny w maksymalnym stopniu pokrywać się z zaplanowaną docelową lokalizacją dróg technicznych, dojazdowych itp.
 40. Prace w korytach cieków prowadzić poza okresami wezbrań powodziowych.
 41. Wykonawca robót winien być w stałej łączności z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej oraz właściwymi dla danego obszaru wykonywania prac Zarządami Zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie celem monitorowania poziomu wody w ciekach.
 42. Dla prac wykonywanych w obszarze zagrożenia powodziowego zostanie opracowany plan ewakuacji ludzi i sprzętu na wypadek wystąpienia powodzi. W przypadku zagrożenia powodziowego Wykonawca bezzwłocznie podejmie działania w celu usunięcia wszystkich elementów wyposażenia zaplecza, w tym maszyn i pojazdów, magazynowanych odpadów, materiałów budowlanych i konstrukcyjnych, przenośnych toalet.
 43. Woda na etapie realizacji pobierana będzie z sieci wodociągowej, a w przypadku braku takiej możliwości będzie dowożona.
 44. Powstające ścieki bytowe na etapie realizacji będą gromadzone w bezodpływowych zbiornikach przenośnych toalet, systematycznie opróżnianych przez uprawnione podmioty.
 45. Stanowisko czyszczenia kół pojazdów wyjeżdżających z placu budowy na sieć dróg publicznych zostanie zorganizowane na uszczelnionej i utwardzonej powierzchni (np. niecka). Ścieki z mycia kół będą gromadzone w szczelnym zbiorniku i odbierane przez podmiot posiadający stosowne zezwolenie.
 46. Woda zużyta do prób szczelności wykonywanych i przebudowywanych sieci będzie wykorzystywana w systemie obiegu zamkniętego. Po zakończeniu wszystkich prób, zużyta woda zostanie wywieziona przez wyspecjalizowany podmiot do oczyszczalni ścieków.
 47. Prowadzone będzie ograniczenie czasowe niezbędnych odwodnień wykopów tak, aby nie spowodowały zmian stosunków wodnych (tj. trwałego obniżenia zwierciadła wód gruntowych) w rejonie projektowanej inwestycji. Podczas odwadniania wykopów budowlanych stosowane będą metody ograniczające możliwość obniżenia poziomu zwierciadła wód podziemnych poza terenem przedsięwzięcia, np. ścianki szczelne.

48. Wody z odwadniania wykopów budowlanych przed odprowadzeniem do wód powierzchniowych oraz urządzeń wodnych będą oczyszczane ze względu na zawartość zawiesiny ogólnej.
49. Transformatory olejowe (mokre) należy wyposażyć w szczelne misy olejowe o pojemności pozwalającej na przejęcie całości oleju z transformatora.
50. Prace wykonywane w korytach cieków i ich sąsiedztwie należy:
 - a) ograniczyć do niezbędnego minimum oraz prowadzić w sposób zapobiegający niszczeniu brzegów,
 - b) prowadzić bez utrudniania swobodnego przepływu wód, z wyłączeniem okresów wynikających z potrzeb technologicznych prowadzonych robót; w tych okresach konieczne jest zachowanie co najmniej przepływu nienaruszalnego w cieku, w przypadku, gdy w naturalnych warunkach przepływ nienaruszalny nie jest zachowany, należy przeprowadzić przepływ w całości, wykonywać ze stanowisk brzegowych, bez poruszania się sprzętem budowlanym i transportowym w obręb koryta cieku oraz wody płynącej,
 - c) realizować w nawiązaniu do istniejących ubezpieczeń w przypadku umocnienia dna lub skarp koryt cieków.
51. Przełożenie koryt cieków naturalnych będzie wykonywane w następujących etapach:
 - a) zdjęcie wierzchniej warstwy humusu ze skarp likwidowanego odcinka i jej zdeponowanie celem zadamienia skarp nowego odcinka,
 - b) wykonanie nowego odcinka koryta cieku,
 - c) włączenie nowopowstałego odcinka do naturalnego koryta cieku,
 - d) odcięcie starego fragmentu koryta zaczynając od strony górnego odcinka cieku, poprzez zastosowanie przegrody ziemnej,
 - e) stopniowe obniżanie poziomu lustra wody w starym korycie (przy ciągłym odławianiu zwierząt), a następnie sprawdzenie dna, celem odłowienia osobników, które mogą być zagrzebane w mule,
 - f) przeniesienie zwierząt pod nadzorem przyrodniczym do odpowiedniego dla danego gatunku siedliska.
52. Prace na powiązanych hydraulicznie ze sobą ciekach naturalnych (dopływach i recypientach), należy prowadzić etapowo, tj. w niepokrywających się terminach w celu eliminacji oddziaływań skumulowanych (np. zmętnienia wód).
53. Przejścia infrastruktury liniowej przez cieki i wody powierzchniowe będą wykonane z wykorzystaniem w maksymalnym stopniu metod bezwykopowych (np. przeciskiem, przewiertem) w rurze osłonowej.
54. Do realizacji przedsięwzięcia stosowane będą gotowe mieszanki mas bitumicznych i betonu wytwarzane oraz dostarczane na plac budowy.
55. W przypadku kolizji projektowanej drogi z ujęciami wód/sieciami wodociągowymi w pierwszej kolejności przed przystąpieniem do likwidacji studni/sieci, należy wykonać nowe źródła zaopatrzenia w wodę (studnie, przyłącza wodociągowe), w taki sposób aby uniknąć przerw w dostawie wody. W sytuacjach przerw w dostawie wody, należy niezwłocznie zapewnić użytkownikom zastępcze źródło zaopatrzenia w wodę.
56. Poszczególne urządzenia systemu oczyszczania wód opadowych (tj. separatory i osadniki), retencjonowania wód (tj. zbiorniki) oraz szczelne rowy i kanalizację zamkniętą należy okresowo kontrolować oraz regularnie czyścić w celu utrzymania drożności i sprawności tego systemu, a uszkodzenia i awarie naprawiać bez zbędnej zwłoki.
57. Działania związane z odławianiem, chwytniem i przenoszeniem osobników chomików europejskich *Cricetus cricetus* należy poprzedzić uzyskaniem stosownego zezwolenia i prowadzić:
 - a) z wyłączeniem okresu rozrodu, wychowu, karmienia młodych i zimowej hibernacji, pomiędzy marcem a początkiem maja oraz po zakończeniu okresu rozrodczego jednak nie później niż do 15 sierpnia, pod nadzorem przyrodniczym, który wskaże optymalny termin odłowów, a w sytuacji gdy warunki nie będą odpowiednie czasowo wstrzyma relokację zwierząt,

- b) chomiki chwycić sukcesywnie za pomocą pułapek żywołownych zaprojektowanych do odłowu chomika, zawierających standardową przynętę dla tego gatunku; pułapki umieścić w pobliżu nor i osłonić, np. roślinami oraz kontrolować co kilka godzin od zmierzchu do wschodu słońca nie dopuszczając do wyziębienia schwytanych osobników oraz co 2 godziny od wschodu słońca do zmierzchu,
- c) odłowione osobniki przemieszczać niezwłocznie na stanowiska zastępcze o ustabilizowanych ekosystemach, zlokalizowane w odległości min. 3000 m od obszaru budowy, z uwzględnieniem pojemności siedliska; miejsce wsiedlenia zabezpieczyć grodzieniami tymczasowymi,
- d) dotychczasowy teren siedliska chomików należy zająć natychmiast po odłowieniu występujących tam osobników,
- e) odhumusowanie terenu na zinwentaryzowanych siedliskach chomików prowadzić od środka terenu ku jego brzegom, pod nadzorem przyrodniczym.
58. Z uwagi na nietoperze wykonać nasadzenia w formie szpalerów drzew w stosunku 1:1 do zakresu wycinki w km drogi ok. 4+100 – 4+200 oraz ok. 8+650 – 8+750.
59. W celu ograniczenia nadmiernego oddziaływania na jakość powietrza na etapie realizacji zadania należy m. in.: wykorzystywać maszyny/urządzenia będące w dobrym stanie technicznym, magazynować materiały budowlane mogące być źródłem emisji pyłów w opakowaniach fabrycznych, ograniczać prędkość jazdy pojazdów samochodowych w rejonie budowy, czyścić koła pojazdów opuszczających teren budowy, wykorzystywać istniejące sieci dróg publicznych dla potrzeb transportowych i utrzymywać je w czystości, przykrywać (np. plandeki) masy bitumiczne oraz materiały sypkie podczas ich transportu, wyłączać silniki maszyn budowlanych i samochodów ciężarowych podczas ich postoju, załadunku/rozładunku, systematycznie porządkować oraz zraszać plac budowy wodą (w miarę możliwości).
60. W pobliżu zabudowań mieszkalnych uciążliwe akustycznie prace budowlane należy wykonywać tylko w porze dziennej, tj. od godz. 6.00 do 22.00. Ograniczenie to nie dotyczy konieczności prowadzenia robót wynikających z technologii już trwających prac, niepozwalającej na ich przerwanie.
61. Na początkowym etapie przed przystąpieniem do prac budowlanych należy wykonać inwentaryzację obiektów zabytkowych i na tej podstawie dobrać zakres prac w taki sposób, aby nie wpływał negatywnie na te obiekty.
62. Przed rozpoczęciem robót budowlanych i po ich zakończeniu należy przeprowadzić inwentaryzację stanu istniejących budynków i budowli położonych w zasięgu min. do 30 m od pasa robót, celem udokumentowania ewentualnego wpływu prac budowlanych na ich stan techniczny.
63. Z uwagi na zidentyfikowane na trasie inwestycji stanowiska archeologiczne należy po uzyskaniu stosowych Decyzji WUOZ w razie potrzeby przeprowadzić przedinwestycyjne badania wykopaliskowe oraz zapewnić objęcie prac ziemnych ścisłym nadzorem archeologicznym oraz zapewnić przeprowadzenie ratowniczych badań wykopaliskowych w wypadku ujawnienia nowych stanowisk archeologicznych, również po uzyskaniu odpowiednich Decyzji WUOZ. Zabytki nieruchome – krzyże, kapliczki itp. ujęte w gminnej ewidencji zabytków przenieść w miejsca niekolidujące z granicami inwestycji (poza granice inwestycji) w uzgodnieniu z właścicielem obiektu, lokalną społecznością oraz konserwatorem zabytków.

3) Wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w projekcie budowlanym:

1. Uwzględnić zalecenia wynikające z punktu I.1) i I.2) decyzji.
2. Ogrodzić całą trasę drogi ekspresowej (obustronnie) siatką drucianą na metalowych słupkach, o wysokości 250 cm nad powierzchnią terenu, o następujących parametrach:
 - od głębokości 50 cm p.p.t. do wysokości 60 cm n.p.t. - wielkość oczek siatki do 10 x 15 cm,

- od wysokości 60 cm do 120 cm - wielkość oczek siatki do 5 x 15 cm,
 - od wysokości 120 cm do 250 cm - wielkość oczek siatki do 15 x 15 cm.
- Dodatkowo, zastosować na całej długości drogowe ogrodzenie ochronne dla płazów: od głębokości 30 cm p.p.t. do wysokości 60 cm n.p.t. siatkę metalową o wielkości oczek nie większych niż 0,5 x 0,5 cm z odgiętą górną krawędzią (trwałą przewieszką) na zewnątrz grodzzonego terenu na min. 5-10 cm, pod kątem 45-90°. Siatka herpetologiczna powinna być w sposób trwały i szczelny przymocowana do ogrodzenia drogowego.
- W miejscach występowania chomika europejskiego ww. siatkę dogęszczającą należy zastąpić pełnym ogrodzeniem wykonanym np. z pvc lub betonu: od głębokości 30 cm p.p.t. do wysokości 60 cm n.p.t. z odgiętą górną krawędzią (trwałą przewieszką) na zewnątrz grodzzonego terenu na min. 5-10 cm, pod kątem 45-90°.
3. Furtki w ogrodzeniu drogi ekspresowej wyposażać w mechanizmy samozamykające i zaprojektować tak, aby przestrzenie pomiędzy skrzydłami furty a słupkami ogrodzenia i podłożem nie były większe niż szerokość najmniejszych oczek w siatce ogrodzenia drogi. Furtki winny otwierać się wyłącznie w kierunku przeciwnym do pasa drogowego.
 4. Ogrodzenie drogowe musi spełniać następujące warunki:
 - a) ogrodzenie należy prowadzić możliwie blisko krawędzi jezdni, jak najmniej ingerując w obszar otaczający;
 - b) w przypadku przebiegu drogi w wykopie, ogrodzenie musi być zlokalizowane przy krawędzi wykopu w odległości nie mniejszej niż 1 m od krawędzi;
 - c) w przypadku przebiegu drogi na nasypie, ogrodzenie musi być zlokalizowane przy możliwie blisko podstawy nasypu;
 - d) w przypadku przechodzenia ogrodzenia nad rowem odwadniającym drogę ekspresową, rów ten należy przykryć (zarurować), lub zastosować konstrukcję, zabezpieczającą przed przedostawaniem się zwierząt na pas ruchu z jednoczesnym zachowaniem przepływu wody (np. w formie stalowych krat lub płyt perforowanych);
 - e) w przypadku przechodzenia ogrodzenia przez pasy technologiczne należy zastosować dodatkowe rozwiązania zabezpieczające przed przedostawaniem się płazów na ww. pasy (np. poprzez stosowanie gumowych uszczelnień);
 - f) ogrodzenie należy skonstruować w taki sposób, by naprowadzało zwierzęta na przejścia, łączyło się w sposób płynny ze wszystkimi obiektami umożliwiającymi migrację zwierząt (za wyjątkiem sytuacji, gdy droga dojazdowa zlokalizowana jest pod przejściem górnym dla zwierząt), tak aby nie pozostała pusta przestrzeń między tymi obiektami/ekranami antyolśnieniowymi, a ogrodzeniem, uniemożliwiając przedostanie się zwierząt na pas drogowy;
 - g) w miejscach lokalizacji przepustów dla małych zwierząt, płazów i cieków wodnych, ogrodzenia muszą łączyć się w sposób szczelny z czołem przepustu lub przechodzić bezpośrednio ponad wlotem przepustu;
 - h) ogrodzenie drogowe należy prowadzić jako długie odcinki proste, bez gwałtownych załamań (zalecanie jednorazowe załamania, nie większe niż 15°); odstępstwa od tego wymogu mogą wynikać jedynie z braku możliwości technicznych oraz ukształtowania terenu;
 - i) rozstaw słupów w ogrodzeniu drogowym nie powinien przekraczać 300 cm.
 5. W miejscach wymagających dodatkowego zabezpieczenia płazów (i innych małych zwierząt) przed przedostawaniem się na sąsiadujące drogi należy zaprojektować stałe samodzielne ogrodzenia herpetologiczne. Ogrodzenie powinno być wykonane z siatki stalowej o oczkach nie większych niż 0,5 x 0,5 cm lub jako pełne (np. z paneli PE, PP, PEHD lub innych) o wysokości min. 60 cm, wyposażone w trwałą przewieszkę o szerokości min. 10 cm, w dolnej części zagłębione w podłoże (co najmniej 30 cm). Można zastosować również wygrodzienia panelowe z bieżnią przeciwdziałającą wzrostowi roślinności w bezpośrednim sąsiedztwie wygrodzienia, co ułatwi koszenie i inne prace utrzymaniowe. Ogrodzenie herpetologiczne należy prowadzić w miarę możliwości technicznych oraz dostępności terenu, pomiędzy innymi zaprojektowanymi rozwiązaniami po liniach prostych, bez gwałtownych załamań. W razie konieczności

- samodzielne płotki herpetologiczne należy wyposażyć w zawrotki – zakończenie w kształcie litery „U”, powodujące zmianę kierunku ruchu zwierząt.
6. W przypadku oświetlenia drogowego, należy zastosować lampy o możliwie najniższej emisji barw niebieskich i promieniowania UV (np. lampy LED z możliwością skokowej redukcji natężenia strumienia świetlnego w godzinach nocnych lub niskociśnieniowe lampy sodowe). Zalecana temperatura barwowa nie powinna przekraczać 3000 K. Niedopuszczalne jest stosowanie lamp rtęciowych. Oświetlenie powinno być jak najmniej intensywne, o ciepłej barwie i skierowane wyłącznie w kierunku elementu, który ma oświetlać (nie powodujące efektu łuny i rozproszenia). Należy stosować zamknięte obudowy źródeł światła.
 7. Zbiornikom retencyjnym należy nadawać kształty nieregularne (dopuszczalne są zbiorniki wykonane na bazie zaokrąglonych kształtów), oraz obsadzić wokół roślinnością odpowiednią do siedliska (celem wkomponowania w krajobraz). Ograniczyć do niezbędnego minimum, wynikającego z zapewnienia trwałości konstrukcji i uwarunkowań terenowych, stosowanie elementów żelbetowych i betonowych (zwłaszcza z betonu łanego).
 8. Zbiorniki retencyjne zaprojektowane poza ogrodzeniem drogowym należy indywidualnie ogrodzić ogrodzeniem drogowym o którym mowa w warunku I.3).2 niniejszej decyzji.
 9. Na odcinkach, gdzie inwestycja przebiega w bezpośrednim sąsiedztwie siedlisk przyrodniczych zależnych od wód, zbiorników wodnych, terenów podmokłych, siedlisk rozrodczych płazów, stanowisk chronionych gatunków roślin związanych z wodami należy zaprojektować system rowów szczelnych.
W przypadku siedlisk przyrodniczych i stanowisk gatunków roślin zależnych od wód system rowów szczelnych powinien być wykonany w następującym orientacyjnym kilometrażu (L - lewa, P - prawa – strony uszczelnionego rowu):
 - salwinia pływająca: 29+210 - 29+270 (L, P), 45+690 - 45+770 (L, P), 46+720 - 46+770 (L, P) i 57+240 - 57+310 (L);
 - kotewka orzech wodny: 45+690 - 45+770 (L, P);
 - fiołek mokradłowy: 56+130 - 56+150 (L);
 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami *Nymphaeion*, *Potamion* (3150): 29+230 - 29+280 (L, P), 45+710 - 45+800 (L, P), 46+740 - 46+790 (L, P), 51+720 - 51+780 (P), 56+780 - 56+920 (L) i 56+960 - 57+010 (L);
 - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion* (6410): 47+390 - 47+450 (L, P), 47+440 - 47+490 (L, P), 48+280 - 48+310 (P), 48+780 - 48+790 (P), 56+160 - 56+200 (L), 56+260 - 56+310 (L), 56+380 - 56+470 (L) i 64+900 - 64+970 (P);
 - łąki selemicowe (*Cnidion dubii*) (6440): 29+050 - 29+080 (L), 29+080 - 29+090 (P), 29+160 - 29+180 (L), 56+140 - 56+160 (L) i 56+170 - 56+190 (L);
 - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe, jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe (91E0): 28+860 - 29+000 (L, P), 29+370 - 29+440 (L, P), 45+880 - 46+000 (L, P), 54+240 - 54+340 (L, P), 59+160 - 59+290 (L, P), 67+490 - 67+495 (L), 69+810 - 70+000 (L, P), 70+150 - 70+220 (L, P), 71+740 - 71+790 (P), 72+130 - 72+330 (L, P) i 72+350 - 72+360 (L, P);
 - łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum* (91F0): 31+820 - 32+150 (L, P).
 10. Zaprojektować przejścia dla zwierząt w km ok.:
 - 5+520 - PZDs 5.5 (przejście dolne samodzielne dla średnich zwierząt); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: wysokość - 2,5 m, szerokość - 8 m;
 - 10+435 - PZDs 10.4 (przejścia dolne dla średnich zwierząt zintegrowane z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: wysokość - 3,5 m, szerokość - 2 x szerokość cieku, nie mniej niż 2 x 3 m;
 - 15+175 - PZDs 15.2 (przejście dolne samodzielne dla średnich zwierząt); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: wysokość - 2,5 m, szerokość - 8 m;

- ok. 17+929 - PZDd 17.9 (przejście dolne dla dużych zwierząt zintegrowane z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: wysokość - 5 m, szerokość - 2 x szerokość cieku, nie mniej niż 2 x 5 m;
- 20+655 - PZDs 20.7 (przejście dolne samodzielne dla średnich zwierząt); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: wysokość - 2,5 m, szerokość - 8 m;
- 22+167 - PZDs 22.2 (przejście dolne dla średnich zwierząt zintegrowane z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: wysokość - 3,5 m, szerokość - 2 x szerokość cieku, nie mniej niż 2 x 3 m;
- 24+056 - PZDd 24.1 (przejście dolne dla dużych zwierząt zintegrowane z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: wysokość - 5 m, szerokość - 2 x szerokość cieku, nie mniej niż 2 x 5 m;
- 28+705 - PZDd 28.7 (przejście dolne dla dużych zwierząt zespolone z rzeką Wisłą); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 2 x 100 m, wysokość - 5,0 m;
- 30+791 - PZM 30.8 (przejście dla małych zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 2 x 0,5 m, wysokość - 1,0 m;
- 31+999 - PZM 32.0 (przejście dla małych zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 2 x 0,5 m, wysokość - 1,0 m;
- 32+315 - PZM 32.3 (przejście dla małych zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 2 x 0,5 m, wysokość - 1,0 m;
- 32+479 - PZDs 32.5 (przejście dolne dla średnich zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 2 x szerokość cieku, nie mniej niż 2 x 3 m, wysokość - 3,5 m;
- 34+035 - PZDs 34.0 (przejście dolne dla dużych zwierząt zespolone z rzeką Trześniówką); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 2 x szerokość cieku, nie mniej niż 2 x 5 m, wysokość - 5,0 m;
- 34+502 - PZM 34.5 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 2,0 m, wysokość - 1,5 m;
- 34+915 - PZM 34.9 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 2,0 m, wysokość - 1,5 m;
- 35+164 - PZM 35.2 (przejście dla małych zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 2 x 0,5 m, wysokość - 1,0 m;
- 36+667 - PZM 36.7 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 2,0 m, wysokość - 1,5 m;
- 36+787 - PZM 36.8 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 2,0 m, wysokość - 1,5 m;
- 36+902 - PZM 36.9 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 2,0 m, wysokość - 1,5 m;
- 37+167 - PZDs 37.2 (przejście dolne dla średnich zwierząt, samodzielne); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 8 m, wysokość - 2,5 m;
- 38+394 - PZDs 38.4 (przejście dolne dla średnich zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 2 x szerokość cieku, nie mniej niż 2 x 3 m, wysokość - 3,5 m;
- 39+064 - PZDs 39.1 (przejście dolne dla średnich zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 2 x szerokość cieku, nie mniej niż 2 x 3 m, wysokość - 3,5 m;
- 39+683 - PZDg 39.7 (przejście górne dla dużych zwierząt); minimalne wymiary części przeznaczanej dla migracji zwierząt: szerokość - 50 m;

- 40+339 - PZM 40.3 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
- 40+475 - PZM 40.5 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
- 40+605 - PZM 40.6 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
- 40+729 - PZM 40.7 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
- 40+802 - PZM 40.8 (przejście dla małych zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2 x 0,5 m, wysokość – 1,0 m;
- 42+247 - PZDd 42.2 (przejście dolne dla dużych zwierząt zespolone z rzeką Łęg); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2 x szerokość cieku, nie mniej niż 2 x 5 m, wysokość – 5,0 m;
- 42+646 - PZM 42.6 (przejście dla małych zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2 x 0,5 m, wysokość – 1,0 m;
- 43+411 - PZDs 43.4 (przejście dolne dla średnich zwierząt zespolone z rzeką Osą); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2 x szerokość cieku, nie mniej niż 2 x 3 m, wysokość – 3,5 m;
- 44+260 - PZM 44.3 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
- 45+703 - PZDs 45.7 (przejście dolne dla średnich zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2 x szerokość cieku, nie mniej niż 2 x 3 m, wysokość – 3,5 m;
- 46+019 - PZM 46.0 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
- 46+757 - PZDd 46.8 (przejście dolne dla dużych zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2 x szerokość cieku, nie mniej niż 2 x 5 m, wysokość – 5,0 m;
- 46+821 - PZM 46.8 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
- 46+900 - PZM 46.9 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
- 47+393 - PZM 47.4 (przejście dla małych zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2 x 0,5 m, wysokość – 1,0 m;
- 47+779 - PZM 47.8 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
- 49+041 - PZM 49.0 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
- 49+380 - PZDs 49.4 (przejście dolne dla średnich zwierząt, samodzielne); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 8 m, wysokość – 2,5 m;
- 50+885 - PZM 50.9 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
- 51+793 - PZM 51.8 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
- 52+524 - PZDs 52.5 (przejście dolne dla średnich zwierząt zespolone z drogą gminną); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2 x 3 m, wysokość – 3,5 m;
- 54+164 - PZDd 54.2 (przejście dolne dla dużych zwierząt zespolone z rzeką San); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2 x 50 m, wysokość – 5,0 m;

- 56+277 - PZDs 56.3 (przejście dolne dla średnich zwierząt, samodzielne); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 8 m, wysokość – 2,5 m;
 - 56+834 - PZM 56.8 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
 - 57+438 - PZM 57.4 (przejście dla małych zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2 x 0,5 m, wysokość – 1,0 m;
 - 58+829 - PZM-58.8 (przejście dla małych zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2 x 0,5 m, wysokość – 1,0 m;
 - 59+269 - PZDd 59.3 (przejście dolne dla dużych zwierząt zespolone z rzeką Bukową); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2 x szerokość cieku, nie mniej niż 2 x 5 m, wysokość – 5,0 m;
 - 59+980 - PZM-60.0 (przejście dla małych zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2 x 0,5 m, wysokość – 1,0 m;
 - 60+431 - PZDs 60.4 (przejście dolne dla średnich zwierząt, samodzielne); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 8 m, wysokość – 2,5 m;
 - 63+647 - PZDs 63.6 (przejście dolne dla średnich zwierząt, samodzielne); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 8 m, wysokość – 2,5 m;
 - 63+930 - PZM-63.9 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
 - 64+445 - PZM-64.4 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
 - 64+888 - PZM-64.9 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
 - 65+288 - PZDs 65.3 (przejście dolne dla średnich zwierząt samodzielne); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 8 m, wysokość – 2,5 m;
 - 67+924 - PZM-67.9 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
 - 68+395 - PZM-68.4 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
 - 68+622 - PZM-68.6 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m;
 - 70+366 - PZM-70.4 (przejście dla małych zwierząt, suche); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2,0 m, wysokość – 1,5 m.
 - 70+778 - PZDd 70.8 (przejście dolne dla dużych zwierząt zespolone z ciekim); minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość – 2 x szerokość cieku, nie mniej niż 2 x 5 m, wysokość – 5,0 m.
11. Zaprojektować przepusty dla małych zwierząt, w tym chomików europejskich, zlokalizowane na terenie województwa świętokrzyskiego, we wskazanej poniżej lokalizacji i parametrach:
- przepusty owalne suche w km ok.: 0+373 (PZMCh 0.4), 0+792 (PZMCh 0.8), 0+985 (PZMCh 1.0), 1+311 (PZMCh 1.3), 1+527 (PZMCh 1.5), 2+137 (PZMCh 2.1), 2+392 (PZMCh 2.4), 2+672 (PZMCh 2.7), 2+975 (PZMCh 3.0), 3+325 (PZMCh 3.3), 3+674 (PZMCh 3.7), 3+989 (PZMCh 4.0), 4+621 (PZMCh 4.6), 4+972 (PZMCh 5.0), 5+225 (PZMCh 5.2), 5+821 (PZMCh 5.8), 6+121 (PZMCh 6.1), 6+423 (PZMCh 6.4), 6+700 (PZMCh 6.7), 7+000 (PZMCh 7.0), 7+300 (PZMCh 7.3), 7+999 (PZMCh 8.0), 9+421 (PZMCh 9.4), 9+721 (PZMCh 9.7), 10+085 (PZMCh 10.1), 10+735 (PZMCh 10.7), 11+096 (PZMCh 11.1), 11+456 (PZMCh 11.5), 12+100 (PZMCh 12.1), 12+877 (PZMCh 12.9),

- 13+200 (PZMCh 13.2), 14+100 (PZMCh 14.1), 14+874 (PZMCh 14.9), 15+475 (PZMCh 15.5), 15+775 (PZMCh 15.8), 16+075 (PZMCh 16.1), 17+500 (PZMCh 17.5), 18+230 (PZMCh 18.2), 18+533 (PZMCh 18.5), 18+832 (PZMCh 18.8), 19+230 (PZMCh 19.2), 19+533 (PZMCh 19.5), 19+740 (PZMCh 19.7), 19+930 (PZMCh 19.9), 20+855 (PZMCh 20.9), 21+460 (PZMCh 21.5), 22+334 (PZMCh 22.3), 22+695 (PZMCh 22.7), 24+604 (PZMCh 24.6), 25+328 (PZMCh 25.3) - minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość - 1,15 m, wysokość - 0,75 m;
- przepusty zintegrowane z ciekami w km ok.: 1+837 (PZM 1.8), 4+191 (PZM 4.2), 21+743 (PZM 21.7), 24+198 (PZM 24.2), 24+356 (PZM 24.4) - minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: obustronne półki o szerokości min. 0,50 m każda, wysokość od półki do spodu konstrukcji min. 1 m, półki pokryte ziemią/gruntem rodzimym; współczynnik względnej ciasnoty $> 0,07$;
- przepusty suche w km ok.: 9+939 (PZM 9.9), 14+397 (PZM 14.4), 16+495 (PZM 16.5), 24+715 (PZM 24.7), 24+966 (PZM 25.0) - minimalne wymiary części przeznaczonej dla migracji zwierząt: szerokość - 2m, wysokość - 1,5 m; współczynnik względnej ciasnoty $\geq 0,07$.
12. Przy projektowaniu przejść dla zwierząt i zagospodarowaniu ich otoczenia należy uwzględnić poniższe zalecenia:
- w przypadku przejścia górnego dla dużych zwierząt (PZDg 39.7) szerokość przejścia w strefie najścia powinna zwiększać się płynnie (lejkowato) w kierunku podstawy najść w obu kierunkach (kształt podwójnej paraboli w rzucie pionowym); maksymalne nachylenie powierzchni najścia - 15 %; stosunek szerokości przejścia do jego długości powinien być większy niż 0,8;
 - w przypadku przejść dolnych zachowany zostanie współczynnik względnej ciasnoty: $\geq 1,5$ dla zwierząt dużych, $\geq 0,7$ dla zwierząt średnich i $\geq 0,07$ dla zwierząt małych;
 - w przypadku przejść dolnych dla średnich i dużych zwierząt zapewnione zostanie doświetlenie ich powierzchni poprzez stosowanie otworów lub szczelin doświetleniowych w pasie rozdziału (jeśli pozwalają na to cechy konstrukcyjne obiektu i zachowanie BRD);
 - przejścia dolne dla małych zwierząt, w tym zespolone z ciekami, powinny mieć przekrój prostokątny lub eliptyczny/lukowy; przepust może być wykonany z betonu, tworzywa sztucznego lub metalu;
 - w przypadku przejść zespolonych z ciekami powinny być one wyposażone w obustronne pasy suchego terenu położone powyżej poziomu wody średniej i pokryte ziemią mineralną o wyrównanej powierzchni, możliwie łagodnie opadające w kierunku cieku i łagodnie łączące się z otoczeniem przyścia (bez gwałtownych załamów w pionie i poziomie); w przypadku przejść dla małych zwierząt dopuszcza się zastosowanie obustronnych półek pokrytych w sposób szczelny i trwały warstwą gruntu rodzimego;
 - znajdujące się w obrębie przejść i w strefach dojazdów do nich drogi dojazdowe i pasy technologiczne powinny posiadać małe natężenie ruchu (< 500 pojazdów/dobę); nachylenie skarp ww. dróg nie powinno być większe niż 1:3;
 - zagospodarowanie powierzchni przejść i obszarów dojazdów wymaga:
 - utworzenia na powierzchni przejść warstwy gruntu o miąższości minimalnej:
 - dla traw, roślinności zielnej i bylin: $\geq 0,3$ m, w tym minimum 0,1 m warstwy urodzajnej o dużej zawartości próchnicy,
 - dla krzewów: $\geq 0,6$ m, w tym minimum 0,3 m warstwy urodzajnej o dużej zawartości próchnicy,
 - dla drzew: $\geq 1,0$ m, w tym minimum 0,3 m warstwy urodzajnej o dużej zawartości próchnicy;
 - pokrycia dna przejść dla małych zwierząt warstwą gleby mineralnej o wyrównanej powierzchni; w przypadku przejść dla płazów powinna to być gleba o dużych zdolnościach retencjonowania wody opadowej (w tym gleba organiczna);

- zachowania istniejącej roślinności pod długimi obiektami mostowymi (PZDd 28.7, PZDd 54.2), ewentualne jej odtworzenia przez nowe nasadzenia z kształtowaniem odpowiednich warunków siedliskowych;
- w przypadku obiektów zespolonych z ciekim należy zachować w jak największym stopniu roślinność naturalną (pozostawić drzewa i krzewy nie kolidujące z budową obiektów rosnące wzdłuż rowu/cieku, nasadzić zieleń zbliżoną w jak największym zakresie do poprzedniej);
- dostosowania charakteru i struktury roślinności do występującej w otoczeniu przejścia, z uwzględnieniem gatunków potencjalnej roślinności naturalnej i roślinności rzeczywistej;
- dopuszczenia i wspierania spontanicznej ekspansji i naturalnej sukcesji roślinności z ograniczeniem do minimum wszelkich zabiegów gospodarczych związanych z utrzymaniem roślinności;
- kształtowania trawiastej pokrywy roślinnej na powierzchni przejść górnych i pod powierzchnią dolnych (w zasięgu strefy usłonecznionej) i dojść przez wysiew gatunków traw o średnim i wysokim pokroju; w przypadku przejść górnych zaleca się wprowadzenie wąskich (szerokości ok. 2,5 m) pasów trawiastych (lub mieszanek traw i roślin motylkowych) wzdłuż ekranów, pomiędzy pasem pnączy i powierzchniami zakrzewionymi;
- wprowadzenia gęstych, rzędowych nasadzeń krzewów o nieregularnej linii wzdłuż ekranów przeciwośnieniowych i ogrodzeń (uwzględniając przebieg stwierdzonych i potencjalnych tras przelotu nietoperzy oraz zalecenie kształtowania wąskich pasów trawiastych);
- wprowadzenia nasadzeń krzewów oraz bylin na powierzchni przejścia – pojedynczo i w grupach (po kilka sztuk);
- rozmieszczenia na powierzchni przejścia (o ile zezwalają na to odrębne przepisy oraz ukształtowanie terenu) karp korzeniowych i kłód (kilka/kilkanaście sztuk);
- rozmieszczenia na powierzchni przejść górnych oraz przy wylotach przejść dolnych (o ile zezwalają na to odrębne przepisy oraz ukształtowanie terenu) większych głazów (kilka/kilkanaście sztuk), pojedynczo i w małych grupach;
- w przypadku, gdy przejścia mają być wykorzystywane przez gady zaleca się uwzględnić konieczność kształtowania ciągłych pasów roślinności (szerokości ≥ 2 m) z elementami dodatkowymi (np. głazy, kłody, karpy, gałęzie) w miejscach najsilniej usłonecznionych;
- w przypadku, gdy przejście ma być wykorzystywane przez małe zwierzęta (małe ssaki roślinożerne i drapieżne, bezkręgowce), konieczne jest zaprojektowanie odpowiedniej struktury roślinności złożonej z gatunków zapewniających bazę pokarmową oraz dogodne miejsca ukrycia; mikrosiedliska powinny być tworzone z wykorzystaniem roślinności oraz głazów, karp korzeniowych, kłód drewna, konarów, gałęzi itp.;
- w pobliżu przejść dla zwierząt wprowadzane nasadzenia drzew należy zabezpieczyć przed zgryzaniem przez zwierzęta (np. przy użyciu siatki lub perforowanych rulonów);
- h) przy projektowaniu i zagospodarowaniu bezpośredniego otoczenia przejść (w tym przepustów dla małych zwierząt):
 - w przypadku przejść dolnych należy tak projektować konstrukcje obiektów, by betonowe powierzchnie przyczółków były w możliwie największym stopniu osłonięte warstwą gruntu (docelowo roślinnością osłonową); należy w maksymalnym stopniu ograniczyć projektowanie przejść technicznych, schodów, kładek, balustrad itp. położonych przy wylotach przejść dla zwierząt;
 - w przypadku przejść dolnych skarpy oporowe i nasypy przy przyczółkach powinny łączyć się płynnie z krawędziami betonowej konstrukcji przyczółków, maksymalnie je osłaniając;
 - ogrodzenia ochronne przy przejściach dolnych należy prowadzić przy podstawach nasypów i skarp oporowych, łącząc je szczelnie z krawędziami przyczółków;
 - w przypadku przepustów dla małych zwierząt, płazów, zespolonych z ciekami, ogrodzenia muszą łączyć się w sposób szczelny z czołem przepustu (przepusty o świetle pionowym > 2 m) lub przechodzić bezpośrednio ponad wlotem/wylotem przepustu;

- umacnianie stoków, skarp oporowych i stromych nasypów (położonych w strefach dostępnych dla zwierząt) należy prowadzić z możliwie najszerszym wykorzystaniem metod biologicznych oraz geosyntetyków z docelowym wprowadzaniem pokrywy roślinnej; należy unikać betonowania skarp, w ostateczności można stosować ażurowe płyty betonowe o dużych oczkach (co najmniej 10 x 10 cm) umożliwiając (w ograniczonym stopniu) spontaniczny rozwój roślinności;
- koryta cieków znajdujących się w obrębie przejść powinny znajdować się w ich centralnej części;
- koryta cieków naturalnych znajdujących się w obrębie przejść powinny pozostać, w miarę możliwości technologicznych, w naturalnym przebiegu;
- umacnianie koryt wszelkich cieków wodnych oraz korekty ich przebiegu pod powierzchnią przejść dolnych oraz w promieniu 50 m od przejścia należy prowadzić tylko w sytuacjach koniecznych wynikających z realnych zagrożeń dla obiektów inżynierskich, z wykorzystaniem metod i materiałów naturalnych (roślinność stabilizująca, faszyna, narzut kamienny o zmiennej granulacji) lub geosyntetyków (z zasypaniem gruntem), w ostateczności przy braku możliwości zastosowania innych rozwiązań - materiały betonowe (nie należy ich stosować w przypadku cieków naturalnych); bez względu na rodzaj umocnienia należy zachować możliwość swobodnego przemieszczania się wszystkich występujących na danym terenie gatunków zwierząt (w tym małych) w poprzek i wzdłuż koryta cieku, w tym celu, w zależności od sposobu umocnienia należy:
 - geosyntetyki – zasypać lub wypełnić szczelnie gruntem (geokraty) z zachowaniem nachylenia skarp nie większego niż 1:2 (nie dotyczy zachowywanego/ odtwarzanego naturalnego nachylenia cieku); w przypadku odpowiednich warunków świetlnych należy zastosować grunt urodzajny i wysiew traw,
 - narzut kamienny – zasypywanie szczelin pomiędzy głazami frakcją pośrednią i gruntem rodzimym (w wierzchniej warstwie) z dopuszczeniem ekspansji roślinności (ewentualny dodatkowy wysiew traw),
 - ażurowe płyty betonowe - powinny posiadać możliwie największe oczka z zasypaniem gruntem i w przypadku odpowiednich warunków świetlnych należy zastosować grunt urodzajny i wysiew traw; nachylenie umocnionych skarp nie większe niż 1:2;
- wszelkie naziemne obiekty związane z siecią odwodnień i inną infrastrukturą drogową powinny być położone w odległości co najmniej 50 m od krawędzi przejść; w obszarze przeznaczonym do przemieszczania się zwierząt nie mogą znajdować się obiekty odwodnieniowe, które mogłyby utrudniać ich ruch i ograniczać możliwość dojścia do przejścia - przede wszystkim ogrodzone zbiorniki oraz otwarte rowy o stromych skarpach (nachylenie > 1:2); w przypadku bezwzględnej konieczności lokalizacji zbiorników retencyjnych w odległości < 50 m od krawędzi przejść (wynikającej z panujących trudnych uwarunkowań terenowych) należy przyjąć rozwiązania projektowe możliwie ograniczające ich ingerencję w strefy przemieszczania zwierząt (lokalizacja i kształt zbiorników, przebieg ogrodzenia drogowego, nasadzenia roślinności izolacyjnej itp.); wszystkie rowy przecinające powierzchnię przejść powinny być skanalizowane (rurociągi) lub, w przypadku braku takiej możliwości, powinny mieć wypłaszczone skarpy (do nachylenia min. 1:3) z pokryciem gruntowym;
- drogi serwisowe/dojazdowe prowadzone w sąsiedztwie przejść dla zwierząt (rejon dojścia do przejścia) muszą charakteryzować się niskim natężeniem ruchu (dojazdy do terenów rolnych/leśnych, przejazdy służb utrzymaniowych drogi itp.) i posiadać na odcinku co najmniej 100 m od krawędzi obiektu (w każdym kierunku) nawierzchnię gruntową, w sytuacjach koniecznych dopuszczalne jest ich umacnianie kruszywami naturalnymi lub łamanymi lub też wykonanie nawierzchni powierzchniowo utrwalonej (polegającej na wykonaniu warstw ściernych poprzez skropienie lepiszczem (emulsją) rozsypanego kruszywa o odpowiednio dobranej frakcji, z ostatnią szczelną i trwałą warstwą z kruszywa naturalnego nie skropioną lepiszczem);
- nie projektować (za wyjątkiem sytuacji wynikających z warunków technicznych i względów bezpieczeństwa) oświetlenia drogi w rejonie przejść dla średnich i dużych

zwierząt - w odległości co najmniej 200 m (obszary leśne) i 500 m (obszary bezleśne lub z niewielkim udziałem lasów) w każdą stronę od skrajni przejścia; w przypadku niemożności spełnienia ww. wymogu konieczne jest dodatkowo zastosowane oświetlenie o możliwie najmniejszej mocy oraz możliwie najniższej wysokości latarni;

- nie należy wprowadzać znaków pionowych (odblaskowych), barier, barier energochłonnych, schodów w rejonie światła przejść i dojeżdżać tj. w odległości 50 m od krawędzi obiektów, stanowiących przejścia dla średnich i dużych zwierząt, w obie strony od obiektów, o ile nie wynika to ze względów bezpieczeństwa ruchu drogowego;

- zaprojektować na wszystkich przejściach dla średnich i dużych zwierząt drewniane ekrany przeciwoślńieniowe (ze stalowymi, zamaskowanymi słupkami) o wysokości minimalnej 2,5 m (mierzonej łącznie z podwaliną) w przypadku przejść dolnych i 3,0 m w przypadku przejścia górnego; w przypadku przejść dolnych ekrany powinny być zlokalizowane powyżej przejścia (możliwie blisko krawędzi jezdni) na odcinkach co najmniej 50 m od jego krawędzi (w obu kierunkach) oraz na całej długości konstrukcji przeprawy, pod którą zlokalizowane jest przejście; w przypadku przejść górnych ekrany powinny zostać zlokalizowane na powierzchni przejścia oraz w obszarach naprowadzania zwierząt (wzdłuż ich krawędzi).

i) kształtowanie struktur naprowadzających zwierzęta do przejścia:

- ogrodzenia ochronne wzdłuż drogi powinny łączyć się płynnie z ogrodzeniem na powierzchni przejść górnych (za wyjątkiem sytuacji, gdy droga dojazdowa zlokalizowana jest pod przejściem górnym dla zwierząt);

- ogrodzenia ochronne wzdłuż drogi powinny posiadać płynne i szczelne połączenie ogrodzeń z wylotami przejść dolnych;

- należy unikać prowadzenia ogrodzeń na stromych skarpach; w przypadku konieczności prowadzenia ogrodzeń w górę skarp o nachyleniu $> 1:2,5$ (zwłaszcza przy połączeniach z przejściami) konieczne jest zwiększenie wysokości minimalnej ogrodzenia co najmniej o 10%;

- wprowadzić gęste, rzędowe nasadzenia krzewów wzdłuż ogrodzeń (na długości 100 m, po 50 m w każdą stronę od osi obiektu), łączących się z nasadzeniami wzdłuż ekranów przeciwoślńieniowych na najściach i na powierzchni przejść górnych;

- wprowadzić gęste, rzędowe nasadzenia krzewów wzdłuż ogrodzeń (na długości 100 m, po 50 m w każdą stronę od osi obiektu), łączących się z czołem przejść dolnych;

- wprowadzić struktury roślinności naprowadzającej, tj. nasadzeń drzew i krzewów w obszarze najść przejść górnych i dojeżdżać do przejść dolnych wykonanych w taki sposób, by tworzyły ciągłe lub przerywane pasy zorientowane pod kątem ostrym względem osi środkowej przejścia, ukierunkowując ruch zwierząt; należy uwzględnić gatunki stanowiące atrakcyjną bazę żerową w okresie owocowania;

- w przypadku konieczności dostosowania przejść (górnych i dolnych) do potrzeb przemieszczania się nietoperzy należy wprowadzić rzędowe nasadzenia (szpalery) drzew i wysokich krzewów na powierzchni przejść górnych oraz w otoczeniu przejść górnych i dolnych, łączące się z naturalnymi pasami zadrzewień w otoczeniu drogi i tworzące ciągły układ przestrzenny; długość i lokalizacja nasadzeń powinny wynikać z przebiegu lokalnych tras przemieszczania się nietoperzy; w przypadku braku możliwości wprowadzania drzew na powierzchni przejść górnych alternatywnym rozwiązaniem może być zastosowanie podwyższonych ekranów przeciwoślńieniowych obsadzonych roślinnością lub wykonanie ekranów w postaci wałów ziemnych obsadzonych krzewami (o łącznej wysokości 3-5 m); w przypadku przejść dolnych (bez względu na wymiary) należy zawsze projektować ekrany przeciwoślńieniowe (zalecana wysokość 4 m; dopuszcza się ich częściowe zastąpienie siatkami o oczkach nie większych niż 5 x 5 cm);
- konieczne jest zamontowanie na konstrukcjach drewnianych na powierzchni przejść i na dojeżdżiach min. 2 lizawki solne na każde przejście dla zwierząt średnich i dużych;

j) celem ograniczenia użytkowania przejść przez ludzi należy je zabezpieczyć poprzez zastosowanie (o ile zezwalają na to odrębne przepisy oraz ukształtowanie terenu) następujących rozwiązań (odpowiednich dla danego przejścia – jego typu i lokalizacji):

- umieszczanie głazów o różnej wielkości, karp korzeniowych, kłód, stosów grubych gałęzi w poprzek możliwych stref przedostawania się ludzi; głazy i karpy powinny być częściowo zakopane (część nadziemna nie powinna być niższa niż 40 cm) i na tyle duże, aby istotnie utrudnić ich usunięcie ciągnikiem; powinny być rozmieszczone gęsto (odstępów nieregularne i nie większe niż 150 cm), uniemożliwiając przejazdy samochodami i znacząco utrudniając przejazdy motocykli i quadów;
- wykonanie punktowych wykopów oraz wałów ziemnych skutecznie utrudniających ruch pojazdów w miejscach szczególnie zagrożonych przejazdami;
- wprowadzanie skupisk roślinności w zwartej i nieregularnej więźbie, wspieranie spontanicznej ekspansji i sukcesji naturalnej; wprowadzenie ciernistych gatunków krzewów.

13. Przed zasypaniem zbiorników rozrodczych płazów kolidującym z inwestycją drogową należy wykonać zbiorniki zastępcze (kompensacyjne) w ilości i rozmiarze nie mniejszym od liczby/powierzchni niszczonej. Do zbiorników zastępczych należy przenosić odłowione osobniki. W innym przypadku odłowione płazy należy przenosić do najbliższych zbiorników o zbliżonych właściwościach ekologicznych. Zbiorniki zastępcze powinny być wyгородzone w trakcie wykonywania prac od placu budowy tymczasowym płotkiem herpetologicznym (wykonanym zgodnie z warunkiem 1.2).³¹ niniejszej decyzji) i objęte stałym nadzorem przyrodniczym (do czasu zakończenia realizacji inwestycji). Zbiorniki zastępcze powinny być zasilane wodami gruntowymi oraz wodami opadowymi i roztopowymi spływającymi z terenów zielonych wokół zbiornika. System zasilania zbiorników powinien zapewniać ich funkcjonowanie przez cały okres aktywności płazów. Niedopuszczalne jest zasilanie zbiornika wodami pochodzącymi z systemu odwodnienia projektowanej drogi ekspresowej. Zbiornik powinien posiadać nieregularny kształt, łagodne nachylenie skarp (1:3-1:5 na całej długości linii brzegowej) oraz stopniowo zwiększającą się głębokość od 30 do 100 cm, przy czym płycizny (o głębokości ok. 30 cm) powinny zajmować większą część zbiornika (ok. 80%). Skarpy zbiornika powinny być wykonane z humusu, ewentualnie z gliny lub piasku. Zbiornik nie może być wybetonowany. Zbiornik powinien zostać pozostawiony do naturalnej sukcesji. Zbiornika nie należy zarybiać. Ogrodzenie zbiornika należy wykonać jako siatkowe z pozostawieniem minimum ok. 20 cm wolnej przestrzeni pomiędzy poziomem terenu a dolną krawędzią ogrodzenia. Dolną krawędź ogrodzenia wykonać w sposób wykluczający kaleczenie się zwierząt – należy zastosować pełny splót siatki z zamkniętymi oczkami. Wykonanie zbiorników zastępczych powinno być w uzgodnieniu i pod nadzorem przyrodniczym.

Orientacyjna lokalizacja zbiorników zastępczych (kompensacyjnych) (strony drogi: L - lewa, P – prawa) km S74:

- 32+040 (P) – 1 x 700 m²,
- 34+990 (L) lub 34+840 (P) – 1 x 450 m²,
- 36+570 (P) lub 36+810 (P) – 1 x 1600 m²,
- 45+250 (P) lub 45+200 (L) – 1 x 1000 m²,
- 51+770 (P) lub 51+800 (L) – 1 x 700 m²,
- 58+850 (L) lub 58+890 (P) – 1 x 800 m²,
- 67+710 (L) lub 67+780 (P) – 1 x 1500 m², 1 x 1300 m².

Szczegółowy wybór lokalizacji zbiornika zastępczego powinien zostać dokonany przez herpetologa z nadzoru przyrodniczego z uwzględnieniem zachowania bliskiej odległości od zbiornika niszczonego w pasie drogowym, oraz możliwości zapewnienia optymalnych warunków umożliwiających zachowanie w nim wody i dostępu zwierząt. Przed budową zbiornika zastępczego należy wykonać kilka próbných otworów w gruncie, rozmieszczonych co kilka metrów w miejscu planowanego zbiornika, co pozwoli na określenie profilu litologicznych, stopnia przepuszczalności podłoża i głębokości poziomu

- wód gruntowych. Dodatkowo powinno się rozpoznać podłoże planowanego zbiornika, aby wykluczyć obecność systemów drenarskich, mogących powodować m. in. odpływ wody ze stawu lub przenikanie do zbiornika zanieczyszczeń pochodzących z pól. W razie konieczności uszczelnienie dna zbiornika wykonać z materiałów naturalnych, np. gruntów gliniastych.
14. Studzienki ściekowe, studnie, separatory, niecki wpadowe/chłonne i inne elementy odwodnienia budowanej drogi ekspresowej, znajdujące się w strefie dostępnej dla zwierząt i mogące stanowić pułapki dla płazów i innych małych zwierząt, powinny zostać zaprojektowane z uwzględnieniem potrzeby ochrony płazów - należy zastosować rozwiązania konstrukcyjne uniemożliwiające przedostanie się płazów (i innych małych zwierząt) do elementów odwodnienia drogi, mogących stanowić pułapki ekologiczne (np. poprzez stosowanie szczelnych przekryć, wygradzeń herpetologicznych, krat o oczkach nie większych niż 0,5 x 0,5 cm na wlotach do zbiorników retencyjnych, klap zwrotnych na wylotach kanałów hydrotechnicznych i kanalizacji deszczowej do cieków/rowów melioracyjnych), i/lub rozwiązania umożliwiające im samodzielne wydostanie się z elementów odwodnienia drogi (np. stosowanie pochylni, rur wyjściowych/ucieczkowych). Wykonanie ww. zabezpieczeń należy przeprowadzić przy udziale nadzoru przyrodniczego.
 15. Nie projektować systemu odprowadzania wód roztopowo-opadowych za pomocą korytek krakowskich lub głębokich rowów betonowych.
 16. Zaprojektować nasadzenia zieleni drogowej o funkcji izolacyjnej, dogęszczającej, krajobrazowej i ozdobnej. Gatunki drzew i krzewów do nasadzeń należy dostosować do panujących w danym miejscu warunków siedliskowych i charakteru istniejącej zieleni oraz do zakładanych pełnionych funkcji. Należy wykluczyć stosowanie gatunków inwazyjnych. Niedopuszczalne jest stosowanie gatunków obcego pochodzenia w miejscach, gdzie droga przecina lub sąsiaduje z ekosystemami naturalnymi i półnaturalnymi, zwłaszcza chronionymi typami siedlisk. Gatunki nierodzące drzew i krzewów dopuszcza się do stosowania w przypadku zieleni ozdobnej. Nie należy stosować gatunków drzew i krzewów mogących stanowić atrakcyjną bazę pokarmową dla ptaków. Zaprojektowana zieleń dogęszczająca powinna posiadać zwartą, wielorzędową (wynikającą z odpowiedniej więźby nasadzeń w kilku rzędach poszczególnych gatunków drzew i krzewów) i wielopiętrową strukturę (wynikającą z zastosowania gatunków niższych - krzewiastych oraz wyższych - drzewiastych). Pas roślinności dogęszczającej powinien mieć szerokość dostosowaną do wystawy granicy lasu i zasobności siedliska. Wprowadzenie roślinności dogęszczającej nie może wiązać się z wycinką drzew. Zieleń izolacyjna powinna być zaprojektowana w miejscach, gdzie droga przechodzi przez tereny zabudowane oraz mieć zwartą, wielopiętrową strukturę.
 17. Celem ograniczenia negatywnego wpływu inwestycji na siedliska leśnej fauny należy zastosować montaż następujących sztucznych schronień: 425 szt. budek lęgowych dla ptaków (300 typu A, 100 typu B i 25 typu D) oraz 77 szt. budek/schronów dla nietoperzy (47 szt. budek szczelinowych, 30 szt. budek typu Stratmann bądź schronów z trocinobetonu). Ww. budki należy powiesić w sąsiedztwie planowanego przedsięwzięcia, jednak nie bliżej niż ok. 300 m od osi drogi ekspresowej S74, w uzgodnieniu z właścicielem/zarządcą terenu. W przypadku budek dla nietoperzy powinny być one zlokalizowane w następującym orientacyjnym kilometrażu ok.: 30+150 – 31+000, 38+450 – 42+500, 45+800 – 47+100 i 56+950 – 57+200. Montaż budek należy prowadzić pod nadzorem i zgodnie z wskazaniem ornitologa/chiropterologa. Nadzór przyrodniczy ustali również termin i sposób montażu budek.
 18. W miejscach kolizji planowanej inwestycji ze starorzeczami (niezależnie od stanu ich zachowania, czy też zakwalifikowania do siedliska przyrodniczego) ich przekroczenie należy wykonać obiektem mostowym ze światłem poziomym (szerokością) i pionowym (wysokością) w ograniczonym (nieistotnym) stopniu zmieniającymi panujące warunki świetlne i wilgotnościowe (nie może doprowadzić do jego zaniku lub degradacji). Światło pionowe nie powinno być niższe niż 4,5 m i być dostosowane do rodzaju i charakteru

występującej roślinności związanej ze starorzeczem. W przypadku światła poziomego powinno ono obejmować całą szerokość starorzecza wraz z towarzyszącą mu roślinnością nadwodną i min. 5 m buforem od niej.

19. Usytuowanie obiektów inżynierskich (obiektów mostowych i estakad, przepustów) nie może powodować istotnych zmian koryta cieku (kształt, przebieg, spadek dna) oraz warunków przepływu wód. Filary obiektów mostowych powinny być zlokalizowane poza korytami przekraczanych cieków (za wyjątkiem rzeki Wisły). Obiekt mostowy na rzece San należy wykonać bez podpór stałych w korycie.
20. Obiekty mostowe w ciągu drogi ekspresowej należy zaprojektować bez pylonów.
21. Kolorystyka projektowanych obiektów inżynierskich powinna być stonowana, zbliżona do kolorów występujących w bezpośrednim otoczeniu obiektów (stonowane odcienie zieleni, szarości, brązu).
22. Prace w ciekach zostaną wykonane w następującym zakresie:

Km S74 ok. (strona: L - lewa, P – prawa)	Ciek	Długość kolizji ok. [m]	Zakres prac, rodzaj obiektu i urządzeń	Długość odcinka, na którym prowadzone będą prace w korycie ok. [m]
01+834	Gojcowianka	137	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, przepusty, umocnienia dna i brzegu, wyloty odwodnienia	124
04+191	Gojcowianka	117	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, przepusty, umocnienia dna i brzegu, wyloty odwodnienia	137
14+300	Czarna	100	likwidacja odcinka koryta cieku, wyloty odwodnienia	-
17+322	Czarna	216	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, przepusty, umocnienia dna i brzegu, wyloty odwodnienia	240
17+929	Czarna	251	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, przepusty, umocnienia dna i brzegu, most, wyloty odwodnienia	332
18+200 L	Czarna	278	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, wyloty odwodnienia	258
21+380 P	Kopanina	950	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku,	489
21+460 L	Dębianka, rów melioracyjny	30	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku,	142
21+743	Dębianka	126	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, wyloty odwodnienia	152
21+900 P	Dębianka	48	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, przepust, umocnienia dna i brzegu	56
22+167	Gorzyczanka	104	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, przepust, umocnienia dna i brzegu, most, wyloty odwodnienia	123
24+056	Koprzywianka	Brak zmian przebiegu koryta	most (rozpiętość ok. 170 m)	-

Km S74 ok. (strona: L - lewa, P – prawa)	Ciek	Długość kolizji ok. [m]	Zakres prac, rodzaj obiektu i urządzeń	Długość odcinka, na którym prowadzone będą prace w korycie ok. [m]
25+962	Ciek od Zajezerza	144	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, przepusty, umocnienia dna i brzegu, wyloty odwodnienia	160
27+468	Gorzyczanka	187	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, przepusty, umocnienia dna i brzegu, wyloty odwodnienia	330
28+705	Wisła	Brak zmian przebiegu koryta	most, podpory mostu, podpory tymczasowe mostu, umocnienia dna przy podporach	-
29+600	Piskorzeniec	113	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, przepusty, umocnienia dna i brzegu, wyloty odwodnienia	159
34+035	Trześniówka	Brak zmian przebiegu koryta	most (rozpiętość ok. 189 m)	-
35+956	Strug	433	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, most, przepusty, umocnienia dna i brzegu, wyloty odwodnienia	135
36+072 L	Strug	16	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, przepust, umocnienia dna i brzegu	52
38+394	Orlisko rów melioracyjny	88	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, most, przepust, umocnienia dna i brzegu, wyloty odwodnienia	245
40+965	Dopływ z Orlisk	300	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, przepusty, wyloty odwodnienia	546
42+260	Łęg	Brak zmian przebiegu koryta	most (rozpiętość ok. 261 m)	-
43+411	Osa	Brak zmian przebiegu koryta	przepust, most (rozpiętość ok. 90 m), wyloty odwodnienia	-
43+876	Dopływ spod Ruskiej Wsi	124	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, przepusty, umocnienia dna i brzegu	159
45+703	Stary San	60	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, most, wyloty odwodnienia	163
54+164	San	Brak zmian przebiegu koryta	most (rozpiętość ok. 916 m), podpory tymczasowe mostu	-
58+829	Łęka	70	kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, przepust, umocnienia dna i brzegu, wyloty odwodnienia	114

Km S74 ok. (strona: L - lewa, P – prawa)	Ciek	Długość kolizji ok. [m]	Zakres prac, rodzaj obiektu i urządzeń	Długość odcinka, na którym prowadzone będą prace w korycie ok. [m]
59+269	Bukowa	Brak zmian przebiegu koryta	most (rozpiętość ok. 109 m)	-
62+009	Pyszenka	90	kształtowanie nowego koryta ciek naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta ciek, przepusty, umocnienia dna i brzegu	186
67+279	Korzonki	97	kształtowanie nowego koryta ciek naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta ciek, przepusty, umocnienia dna i brzegu, wyloty odwodnienia	117
67+279	Chodcza	268	kształtowanie nowego koryta ciek naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta ciek	232
68+146	Chodcza	592	kształtowanie nowego koryta ciek naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta ciek, przepusty, umocnienia dna i brzegu, wyloty odwodnienia	688
71+943	Chodcza	482	kształtowanie nowego koryta ciek naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta ciek, przepusty, umocnienia dna i brzegu, wyloty odwodnienia	521
72+797 P	Chodcza	110	kształtowanie nowego koryta ciek naturalnego, odcinkowa likwidacja obecnego koryta ciek, przepusty, umocnienia dna i brzegu	135

23. Kształtując nowe koryto ciek, należy przyjąć parametry i cechy jak najbardziej zbliżone do tych koryta istniejącego na odcinku przekładanym.
24. Światła obiektów inżynierskich będą zapewniać swobodny przepływ wód w ciekach, w tym wód powodziowych i spływ kry lodowej.
25. Przy realizacji podpór w korytach rzek, elementy konstrukcji podpór mostowych zostaną możliwie maksymalnie odsunięte od stopy wału (w szczególności od stopy odwodnej).
26. Obiekty mostowe nad rzekami, wzdłuż których wybudowano wały przeciwpowodziowe, uwzględniać będą wyniesienie spodu konstrukcji obiektów mostowych w skrajni korony wałów, aby umożliwić swobodne prowadzenie prac utrzymaniowych zarówno na wałach jak i w międzywałach.
27. Zlokalizowaną w obszarze inwestycji sieć drenarską, należy przebudować, tak aby zachować jej funkcjonalność zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji inwestycji.
28. Należy wykonać system ujmowania i oczyszczania wód opadowych z drogi S74 oparty na szczelnych rowach drogowych i kanalizacji deszczowej (która będzie stanowić uzupełnienie głównie na odcinkach biegnących w wysokich nasypach, w tym dojazdach do obiektów mostowych, na obiektach mostowych). W ciągu systemu odwodnienia, studzienki będą wyposażone w osadniki.
29. Wody opadowe lub roztopowe z odcinków objętych przebudową dróg krajowych przed wprowadzaniem do środowiska będą oczyszczane.
30. Zbiorniki retencyjne w systemie odwodnienia S74 zostaną wykonane jako szczelne, o parametrach umożliwiających przejście przewidywanej ilości wód opadowych lub roztopowych z danej zlewni z możliwością przelewu nadmiaru wody do cieków/rowów melioracyjnych. Wody opadowe lub roztopowe spływające z nawierzchni S74 oraz obwodu drogowego (OD) i miejsc obsługi podróżnych (MOP) przed odprowadzeniem do odbiorników będą oczyszczane w osadnikach i separatorach, z wyjątkiem wprowadzania wód z nawierzchni S74 do rowów melioracyjnych. W uzasadnionych przypadkach

stosowane będą przepompownie wód opadowych lub roztopowych. Zbiorniki zostaną wykonane w następującej lokalizacji:

Lp.	Km S74 ok. (strona: L - lewa, P – prawa)	Oznaczenie zbiornika	Objętość zbiornika ok. [m ³]	Urządzenie	Odbiornik
1	1+750 L	nr 1	746	osadnik, separator	rzeka Gojcowianka
2	2+930 P	nr 2	746	osadnik, separator	rzeka Gojcowianka
3	4+090 P	nr 3	3193	osadnik, separator	rzeka Gojcowianka
4	4+310 L	nr 4	3275	osadnik, separator	rzeka Gojcowianka
5	6+300 L	nr 5	2273	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP* ciek niewyróżniony)
6	8+135 P	nr 6	1674	osadnik	rów melioracyjny
7	8+250 P	nr 7	1554	osadnik	rów melioracyjny
8	10+325 P	nr 8	3073	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
9	10+600 L	nr 9	395	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
10	11+527 L	nr 10	780	osadnik	rów melioracyjny
11	11+710 L	nr 11	2394	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
12	14+250 L	nr 12	2554	osadnik, separator	rzeka Czarna
13	17+255 P	nr 13	2686	osadnik, separator	rzeka Czarna
14	17+832 P	nr 14	155	osadnik, separator	rzeka Czarna
15	17+860 L	nr 15	176	osadnik, separator	rzeka Czarna
16	18+320 L	nr 16	1115	osadnik, separator	rzeka Czarna
17	20+560 P	nr 17	2177	osadnik, separator	Kopanina
18	21+630 L	nr 18	1377	osadnik, separator	Dębianka
19	22+000 L	nr 19	499	osadnik, separator	Gorzyczanka
20	22+260 P	nr 20	287	osadnik, separator	Gorzyczanka
21	23+722 L	nr 21	2162	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
22	23+819 L	nr 22	112	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
23	25+515 L	nr 23	2568	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
24	25+836 P	nr 24	145	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
25	26+086 P	nr 25	1364	osadnik, separator	Ciek od Zajeziera
26	27+434 P	nr 26	568	osadnik, separator	Gorzyczanka
27	27+546 P	nr 27	1545	osadnik, separator	Gorzyczanka
28	29+526 L	nr 28	1954	osadnik, separator	Piskorzeniec
29	30+650 P	nr 29	880	osadnik, separator	Piskorzeniec
30	30+126 P	nr 30	2231	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
31	30+882 L	nr 31	276	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
32	30+985 P	nr 32	1414	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
33	31+796 L	nr 33	551	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
34	32+129 P	nr 34	398	osadnik	rów melioracyjny
35	32+572 L	nr 35	551	osadnik	rów melioracyjny
36	33+550 P	nr 36	849	osadnik, separator	rów szczelny odbiornik końcowy – rów melioracyjny uchodzący do Trześniówki
37	34+620 L	nr 37	731	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
38	35+086 L	nr 38	551	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)

Lp.	Km S74 ok. (strona: L - lewa, P – prawa)	Oznaczenie zbiornika	Objętość zbiornika ok. [m ³]	Urządzenie	Odbiornik
39	35+212 P	nr 39	579	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
40	35+451 P	nr 40	1758	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
41	36+028 P	nr 41	1336	osadnik, separator	Strug
42	38+268 P	nr 42	3508	osadnik, separator	Orlisko
43	38+512 L	nr 43	558	osadnik, separator	Orlisko
44	39+328 P	nr 44	1046	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
45	40+060 P	nr 45	857	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
46	41+090 L	nr 46	565	osadnik, separator	Dopływ z Orlisk
47	41+163 P	nr 47	648	osadnik, separator	Dopływ z Orlisk
48	42+553 L	nr 48	754	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
49	42+745 L	nr 49	876	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
50	43+528 P	nr 50	1488	osadnik, separator	Osa
51	44+965 P	nr 51	1484	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
52	45+119 P	nr 52	457	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
53	45+638 P	nr 53	112	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
54	45+856 P	nr 54	1323	osadnik, separator	Stary San
55	47+063 L	nr 55	278	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
56	47+218 L	nr 56	419	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
57	47+564 L	nr 57	1437	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
58	48+703 P	nr 58	499	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
59	48+888 L	nr 59	197	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
60	50+184 P	nr 60	4409	osadnik	rów melioracyjny
61	51+000 L	nr 61	2601 + przepompo wnia	-	poprzez rów drogowy do zbiornika ZR-60
62	51+000 P	nr 62	3631 + przepompo wnia	-	odbiornik końcowy - rów melioracyjny poprzez rów drogowy do zbiornika ZR-60
63	53+050 P	nr 63	2268 + przepompo wnia	-	odbiornik końcowy - rów melioracyjny poprzez rów drogowy do zbiornika ZR-62 i ZR-60
64	57+368 P	nr 64	3893	osadnik	odbiornik końcowy - rów melioracyjny
65	57+502 P	nr 65	1432	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
66	58+738 L	nr 66	330	osadnik, separator	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
67	58+938 L	nr 67	350	osadnik, separator	Łęka
68	59+743 P	nr 68	964	osadnik	Łęka
69	60+183 P	nr 69	353	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
70	61+250 P	nr 70	1265	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)

Lp.	Km S74 ok. (strona: L - lewa, P – prawa)	Oznaczenie zbiornika	Objętość zbiornika ok. [m ³]	Urządzenie	Odbiornik
71	61+400 L	nr 71	888	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
72	63+100 P	nr 72	1483	osadnik	rów melioracyjny
73	63+200 L	nr 73	1469	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
74	65+000 P	nr 74	278	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
75	65+150 L	nr 75	531	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
76	66+050 L	nr 76	460	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
77	66+150 L	nr 77	3939	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
78	67+215 L	nr 78	96	osadnik, separator	Korzonki
79	68+100 L	nr 79	1332	osadnik, separator	Chodcza
80	68+250 P	nr 80	1474	osadnik, separator	Chodcza
81	68+250 L	nr 81	1460	osadnik, separator	Chodcza
82	70+650 P	nr 82	1327	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
83	70+900 L	nr 83	757	osadnik	rów melioracyjny (wg MPHP ciek niewyróżniony)
84	71+900 P	nr 84	401	osadnik, separator	Chodcza
85	72+210 L	nr 85	1545	osadnik	rów melioracyjny

31. System odwodnienia S74 należy wyposażyć w zamknięcia awaryjne umożliwiające odcięcie odpływu wód zanieczyszczonych do odbiorników w przypadku emisji substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego np. w wyniku wypadku drogowego.
32. MOP i OD będą zaopatrywane w wodę z sieci wodociągowej, a w przypadku braku takiej możliwości z własnych ujęć.
33. MOP oraz OD należy wyposażyć w:
 - a) szczelny system zbierania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych, podłączony do systemu odwodnienia S74,
 - b) kanalizację sanitarną z odprowadzeniem ścieków komunalnych do istniejącej kanalizacji sanitarnej, a w przypadku braku takiej możliwości do zbiorników bezodpływowych lub biologicznej oczyszczalni ścieków.
34. Układ kanalizacji deszczowej na terenie Miejsc Obsługi Podróżnych i Obwodu Utrzymania Drogi podłączony do systemu odwodnienia planowanej drogi S74.
35. Miejsca postojowe dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne (MOP), należy wyposażyć w odrębny szczelny system zbierania i gromadzenia wód opadowych i roztopowych oraz awaryjnych wycieków substancji niebezpiecznych, ze szczelnym zbiornikiem bezodpływowym odpornym na działanie substancji chemicznych, o pojemności minimum 10 m³.
36. W czasie postoju na stanowisku dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne, odpływ wód ze stanowiska będzie kierowany do zbiornika bezodpływowego. W przypadku wystąpienia awarii, zawartość zbiornika będzie wypompowana i unieszkodliwiania jako ścieki lub odpady płynne.
37. Wyloty z systemu odwodnienia do odbiorników zostaną zabezpieczone za pomocą krat z prętów stalowych oraz wyposażone w klapy zwrotne, zabezpieczające przed zalaniem wodami powodziowymi.
38. Zostanie zachowany przepływ wód i funkcja urządzeń wodnych w obszarze starorzeczy w:
 - a) km ok. 26+500 S74, gdzie trasa drogi przecina teren dawnego starorzecza z widocznymi w terenie rowami,
 - b) km ok. 27+000 S74, gdzie trasa drogi przecina teren dawnego starorzecza.
39. Wykonane zostaną ekrany akustyczne zgodnie z poniższą tabelą:

Lp.	Oznaczenie ekranu	Strona S74	Wysokość	Długość	Początek km ok.	Koniec km ok.
1	p1	prawa	5,0	232	1+416	1+648
2	p2	prawa	4,0	180	1+978	2+158
3	p3	prawa	4,0	180	3+216	3+396
4	p4	prawa	3,0	200	6+500	6+700
5	l1	lewa	3,0	152	11+706	11+858
6	p5	prawa	4,0	230	11+770	12+000
7	l2	lewa	4,0	200	16+624	16+824
8	p6	prawa	4,0	160	16+926	17+086
9	p7	prawa	4,0	166	23+314	23+480
10	p8	prawa	4,0	160	25+940	26+100
11	l3	lewa	4,0	160	25+940	26+100
12	p9_1	prawa	3,0	176	26+500	26+676
13	P9_2	prawa	3,0	160	27+040	27+200
14	l4	lewa	4,0	180	27+312	27+492
15	l5	lewa	4,0	264	27+900	28+164
16	p10	prawa	3,0	164	28+108	28+272
17	l6	lewa	4,0	352	35+926	36+278
18	p11	prawa	4,0	304	36+328	36+632
19	l7	lewa	4,0	856	43+360	44+216
20	p12	prawa	3,0	714	43+500	44+214
21	l8	lewa	4,0	200	45+200	45+400
22	p13	prawa	3,0	200	45+214	45+414
23	p14	prawa	3,0	200	45+600	45+800
24	l9	lewa	4,0	180	46+140	46+320
25	p15	prawa	3,0	200	57+600	57+800
26	l10	lewa	3,0	176	58+956	59+132
27	p16	prawa	3,0	134	59+000	59+134
28	l11	lewa	4,0	200	65+980	66+180
29	p17	prawa	3,0	200	67+122	67+322
30	p18	prawa	4,0	242	69+688	69+930
31	l12	lewa	4,0	210	72+386	72+596
32	p19	prawa	6,0	292	0+022 (łącznica L01, węzeł Zapacz) (72+534 S74)	0+325 (łącznica L01, węzeł Zapacz) (72+738 S74)
33	l13	lewa	6,0	180	0+568	0+748

Ww. ekrany akustyczne wykonane zostaną jako pochłaniające i posiadać będą następujące właściwości:

- DLR - wskaźnik oceny izolacyjności od dźwięków powietrznych: płyty ekranów - DLR min. 24 dB (klasa B3), podbudowa ekranów - DLR min. 15 dB (klasa B1),
- DL - wskaźnik oceny pochłaniania dźwięku: płyty ekranów - DL min. 8 dB (klasa A3), podbudowa ekranów - DLR min. 4 dB (klasa A2).

40. Zachowana zostanie rezerwa terenu pod ewentualne dodatkowe zabezpieczenia akustyczne, w przypadku stwierdzenia takiej konieczności na podstawie m.in. analizy porealizacyjnej, w lokalizacji:

Lp.	Receptor nr	Strona S74	Początek km ok.	Koniec km ok.	Uwagi
1	61	prawa	7+920	8+120	
2	11	prawa	8+700	9+600	obejmuje również receptory 12,13
3	17	prawa	16+550	16+750	
4	22	prawa	25+450	25+700	
5	28	prawa	35+900	36+180	
6	40	prawa	46+850	47+050	
7	41	prawa	47+050	47+300	
8	42	prawa	53+188	53+408	
9	43	prawa	53+914	54+094	
10	44	prawa	55+600	55+800	
11	49	prawa	67+520	67+680	
12	101	lewa	0+350	0+550	
13	103	lewa	1+410	1+610	
14	106	lewa	2+200	2+420	
15	119	lewa	26+380	26+520	
16	123	lewa	0+050	0+130	DW723 strona prawa, przy rondzie węzła Tarnobrzeg strona północna
17	125	lewa	0+050	0+130	łącznica L03 strona lewa, węzeł Tarnobrzeg strona północna
18	138	lewa	44+610	44+770	
19	147	lewa	56+560	56+740	
20	156	lewa	68+700	69+000	
21	164	lewa	0+440	0+568	węzeł Zapacz/łącznica L03
22	602	prawa	61+380	61+660	

41. W celu poprawy widoczności lub doświetlenia, dopuszcza się miejscowe zastosowanie ekranów z elementami przezroczystymi. Na ekranach przezroczystych należy umieścić (po zewnętrznej stronie drogi) znaki graficzne w postaci czarnych pionowych pasów o szerokości ok. 2 cm rozstawionych w odległości do 10 cm lub czarnych poziomych pasów o szerokości ok. 2 mm rozstawionych w odległości ok. 30 mm. Zaleca się aby ekrany zostały oznakowane już podczas procesu ich produkcji.
42. W celu uniemożliwienia przedostawiania się drobnych zwierząt na drogę, panele akustyczne będą szczelnie połączone z podwaliną, aby nie występowała wolna przestrzeń pomiędzy ekranem a podłożem. Podwalina powinna być zagłębiona w gruncie na głębokość min. 10 cm. Wszelkie ubytki spowodowane osiadaniem lub osuwaniem się ziemi ze skarp należy niezwłocznie uzupełniać. W miejscach, gdzie ekrany będą pełnić funkcję ogrodzenia, ekrany posadowione na palach należy zabezpieczyć przed podkopywaniem zwierząt za pomocą siatki ocynkowanej wkopanej w grunt pod panelami (na głębokość przynajmniej 0,5 m i o wielkości oczek ok. 2 x 15 cm).
43. Nie obsadzać drzewami i krzewami ekranów akustycznych. Nie nasadzać pnączy na przezroczystych ekranach oraz na wszelkich ekranach od strony jezdni, a w razie pojawienia się pnączy, należy natychmiast je usuwać.

II. Stwierdzam konieczność monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w zakresie:

1. Prace budowlane na całym odcinku budowanej drogi ekspresowej powinny być prowadzone pod nadzorem przyrodniczym. Nadzór powinien obejmować kontrolę wdrażania wskazanych działań minimalizujących oddziaływanie inwestycji na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego i aktualizację stanu i zasięgu występowania chronionych gatunków i siedlisk przyrodniczych, celem wykazania

możliwości realizacji prac, wstrzymania prac w uzasadnionych przypadkach, czy też wskazania ewentualnych dodatkowych działań minimalizujących na etapie budowy (niezbędnych do wdrożenia);

a) zakres zadań członków nadzoru przyrodniczego obejmować będzie w szczególności:

- szkolenia dla pracowników nadzorujących budowę,
- nadzorowanie prac przygotowawczych, w szczególności wycinki drzew i krzewów, zdejmowania humusu wraz z roślinnością zielną, lokalizacji zapleczy budowy, wyznaczania dróg tymczasowych, wykonania ewentualnych prac odwodnieniowych, wyburzeń obiektów budowlanych, w których mogą występować nietoperze, ptaki i inne chronione gatunki zwierząt itd.,
- nadzorowanie wykonywania zabezpieczeń drzew i krzewów nieprzeznaczonych do wycinki, a narażonych na uszkodzenia podczas prac budowlanych,
- nadzorowanie wykonywania ogrodzeń zabezpieczających zinwentaryzowane stanowiska chronionych gatunków, płaty siedlisk przyrodniczych itp. na czas prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych,
- nadzorowanie wykonywania tymczasowych grodzień herpetologicznych i ogrodzeń tymczasowych wykonanych w miejscach występowania chomika europejskiego, kontrolowanie ich stanu technicznego; zbieranie każdego dnia, dwa razy dziennie, rano i wieczorem, gromadzących się wzdłuż nich płazów, wybieranie także tych z dołków / wiader (pułapek łownych), oraz przenoszenie ich w odpowiednie siedliska (prace związane ze zbieraniem i przenoszeniem płazów mogą być również prowadzone przez przeszkolonych pracowników),
- odławianie i przenoszenie osobników chomika europejskiego,
- wydostawanie (odławianie) i przenoszenie zwierząt innych niż chomik europejski (w którymkolwiek stadium rozwoju) z obrębu placu budowy, poza zasięg oddziaływania robót budowlanych, w odpowiadające danemu gatunkowi siedlisko (prace te mogą być również prowadzone przez przeszkolonych pracowników),
- kontrolowanie powstających w obrębie placu budowy rozlewisk, kolein, kałuż, celem sprawdzenia przed ich zasypaniem, czy nie są one zasiedlone przez płazy, w którymkolwiek stadium rozwoju (prace te mogą być również prowadzone przez przeszkolonych pracowników),
- nadzorowanie prac prowadzonych w obrębie/sąsiedztwie koryt cieków, zbiorników wodnych (starorzeczy) i terenów podmokłych, miejscach występowania płazów,
- nadzorowanie prac prowadzonych w obrębie/ koryt cieków, a w uzasadnionych przypadkach stwierdzenia przez ichtiologa zagrożeń dla zwierząt występujących w korytach cieków wstrzymanie prac na danym odcinku,
- nadzorowanie częściowej/całkowitej likwidacji zbiorników wodnych, rozlewisk, terenów podmokłych itp.,
- nadzorowanie wykonania zabezpieczenia elementów odwodnienia drogi i innych elementów infrastruktury drogowej mogących stanowić pułapki dla małych zwierząt,
- sprawdzanie podczas budowy, codziennie rano przed rozpoczęciem robót, a następnie bezpośrednio przed zasypaniem wykopów i studzienek, pod kątem ewentualnego występowania w nich uwięzionych zwierząt (prace te mogą być również prowadzone przez przeszkolonych pracowników),
- nadzorowanie sposobu zagospodarowania humusu na placu budowy w celu uniknięcia zasypywania lokalnych obniżeń terenu, terenów podmokłych, siedlisk przyrodniczych i innych cennych przyrodniczo miejsc;
- nadzorowanie sposobu zagospodarowania humusu zanieczyszczonego szczątkami, kłaczami roślin inwazyjnych (w szczególności nawłoci późnej),
- nadzorowanie prac budowlanych prowadzonych w obrębie/sąsiedztwie cennych siedlisk ptaków (nadzór ornitologiczny);
- nadzorowanie prac w korytach rzek prowadzonych w okresie lęgowym (nadzór ornitologiczny celem uniknięcia zniszczenia lęgów),

- nadzorowanie budowy obiektów inżynierskich pełniących funkcje przejść dla zwierząt oraz zagospodarowania ich otoczenia,
 - nadzorowanie wykonania drogowych ogrodzeń ochronno-naprowadzających,
 - nadzorowanie wykonania nasadzeń zieleni drogowej i osłonowo-naprowadzającej,
 - nadzorowanie wykonania i zagospodarowania zbiorników kompensacyjnych,
 - nadzorowanie montażu budek lęgowych dla ptaków i schronień dla nietoperzy (nadzór ornitologiczny i chiropterologiczny),
 - uczestnictwo przy odbiorach technicznych – dotyczy to zwłaszcza wykonanych przejść dla płazów i małych zwierząt, naprowadzeń do nich i zagospodarowania ich otoczenia, oraz wykonania ogrodzeń i zbiorników zastępczych wraz z zagospodarowaniem ich otoczenia;
- b) czas trwania nadzoru przyrodniczego i jego skład osobowy należy dostosowywać do lokalnych uwarunkowań przyrodniczych, terminu i rodzaju prowadzonych prac budowlanych. Nadzór ten ma trwać od momentu rozpoczęcia prac, w których niezbędne jest zapewnienie nadzoru, do ich zakończenia. Z każdego dnia kontroli należy wykonać notatkę zawierającą: datę, czas trwania wizyty, kilometraż, stwierdzone zagrożenia, wprowadzone działania oraz dokumentację fotograficzną;
- c) za każdy rok prowadzenia nadzoru przyrodniczego, w terminie do 31 stycznia, należy przygotować stosowne sprawozdanie z realizacji wszystkich zadań nadzoru przyrodniczego, które należy przekazać do regionalnego dyrektora ochrony środowiska.
2. Należy prowadzić coroczny monitoring techniczny projektowanych przejść i obiektów pełniących funkcje przejść dla zwierząt pod kątem trwałości zagospodarowania ich powierzchni oraz otoczenia (stref dojazdów/najazdów), stanu technicznego ogrodzeń ochronno-naprowadzających, ekranów przeciwośluniowych, występowania pułapek antropogenicznych, stanu zachowania roślinności na przejściach (osłonowo-naprowadzającej) oraz pod względem penetracji przez ludzi:
- a) przejścia dla zwierząt średnich i dużych:
- kontrola drożności przejść - usuwanie wszystkich przeszkód ograniczających przepustowość ekologiczną obiektu; w przypadku obiektów zlokalizowanych w sąsiedztwie terenów rolniczych, należy zwrócić uwagę także na niekorzystne zjawisko składowania sprzętu i odpadów pochodzących z prowadzenia gospodarki rolnej;
 - kontrola wszystkich elementów stanowiących mikrosiedliska (karpy korzeniowe, kłody, konary, stosy gałęzi, głazy, kamienie) - ocena stanu pod kątem stopnia rozkładu biologicznego oraz przemieszczenia w wyniku wpływu warunków atmosferycznych i ludzkiej działalności; w przypadku stwierdzenia uszkodzeń, ubytków i zmiany lokalizacji należy podjąć działania dla przywrócenia stanu pierwotnego,
 - kontrola intensywności penetracji przez ludzi powierzchni przeznaczonych wyłącznie dla zwierząt - w przypadku stwierdzenia śladów intensywnego wykorzystywania obiektów (zwłaszcza regularnego), należy zastosować (lub skorygować istniejące) działania mające na celu utrudnienie dostępu poprzez:
 - wyłożenie na wejściach dodatkowych dużych kamieni, głazów lub pni drzew zabezpieczających przed wjeżdżaniem pojazdów,
 - luźne rozlokowanie karp korzeniowych, gałęzi i pni na powierzchni przejścia,
 - obsadzenie niewysokimi drzewami lub kępami krzewów z rodzimych gatunków całej powierzchni przejścia,
 - harmonogram i termin realizacji: co najmniej raz w roku, wczesną wiosną, najpóźniej do 15 kwietnia; w razie potrzeby liczbę kontroli należy odpowiednio zwiększyć,
- b) przepusty dla płazów oraz małych ssaków i gadów (samodzielne i zespolone z ciekami):
- kontrola drożności przepustu - usuwanie wszelkiego materiału obcego blokującego światło obiektu i przepustowość ekologiczną,
 - kontrola wszystkich elementów stanowiących mikrosiedliska (karpy korzeniowe, kłody, konary, stosy gałęzi, głazy, kamienie) - ocena stanu pod kątem stopnia rozkładu biologicznego oraz przemieszczenia w wyniku wpływu warunków atmosferycznych

i ludzkiej działalności; w przypadku stwierdzenia uszkodzeń, ubytków i zmiany lokalizacji należy podjąć działania dla przywrócenia stanu pierwotnego;

- harmonogram i termin realizacji:

- kontrola drożności przepustów suchych – 3 razy w ciągu roku,
- kontrola drożności przepustów zespolonych z ciekami - na początku roku (wczesną wiosną – najpóźniej do 15 kwietnia) oraz po każdym wezbraniu wód,
- kontrola mikrosiedlisk - co najmniej raz w roku, wczesną wiosną - najpóźniej do 15 kwietnia,

c) ogrodzenia ochronne i naprowadzające:

- kontrola szczelności ogrodzeń dla dużych i średnich zwierząt, ogrodzeń herpetologicznych; należy zwrócić szczególną uwagę na:

- połączenia ogrodzeń z obiektami inżynierskimi i ekranami,
- szczelność ogrodzeń (wszystkich typów) przy powierzchni gruntu,
- szczelność bram i furtek oraz intensywność ich niepożądanego wykorzystywania.

Prace obejmują usuwanie roślinności (martwej i przerastającej konstrukcje ogrodzeń) oraz wszelkiego materiału utrudniającego przemieszczanie zwierząt.

- harmonogram i termin realizacji:

- kontrola szczelności ogrodzeń dla dużych i średnich zwierząt - 2 razy w ciągu roku (marzec, sierpień),
- kontrola szczelności ogrodzeń ochronno-naprowadzających dla płazów - 3 razy w ciągu roku: przed migracjami wiosennymi (luty-marzec), przed migracjami młodych osobników (koniec maja-początek czerwca), przed migracjami jesiennymi (sierpień).

W trakcie sezonowych migracji płazów, kontrola szczelności ogrodzeń powinna odbywać się każdorazowo po przeprowadzonych pracach utrzymaniowych (np. wykaszanie traw, czyszczenie rowów) mogących uszkodzić ogrodzenia, oraz po zdarzeniach ekstremalnych typu powódź.

d) pielęgnacja roślinności na przejściach oraz roślinności osłonowej i naprowadzającej:

- kontrola rozwoju roślinności (przy udziale dendrologa) - prowadzenie nasadzeń uzupełniających drzew i krzewów w przypadku stwierdzenia uszkodzeń lub nieprzyjęcia się sadzonek - co najmniej raz w roku, wczesną wiosną (najpóźniej do końca kwietnia),
- kontrola stanu zabezpieczenia sadzonek przed zwierzętami z usunięciem wszelkich usterek - co najmniej 2 razy w roku: wczesna wiosna, późna jesień,
- wykaszanie roślinności wzdłuż ogrodzeń dla płazów (pas szerokości min. 50 cm) - 2 razy w roku: 20 V – 15 VI oraz 1 – 30 VIII; skoszoną biomasę należy usunąć - zalecane wykorzystanie do użyznienia gleby na powierzchni przejść dla dużych i średnich zwierząt,
- wszystkie powierzchnie otwarte (trawy, ziołorośla) na przejściach powinny być regularnie koszone - z reguły 2 razy w roku,
- powierzchnie w promieniu min. 2 m od małych przejść powinny być regularnie koszone - z reguły 2 razy w roku,

- z wykaszania powinny być wyłączone powierzchnie obsadzone gatunkami drzew liściastych, gdyż pokrywa trawiasta stanowi naturalną ochronę przed przemarzaniem oraz zmniejsza intensywność uszkodzania sadzonek przez zwierzęta;

e) pielęgnację nasadzeń przydrożnych należy prowadzić w okresie 5 lat od ich wykonania; w tym okresie niezbędne jest prowadzenie następujących prac pielęgnacyjnych (w zależności od potrzeb): podlewanie (z częstotliwością dostosowaną do warunków pogodowych), odchwaszczanie, nawożenie, utrzymywanie przepuszczalnej wierzchniej warstwy ziemi wokół drzew i krzewów, wymiana uschniętych i uszkodzonych drzew i krzewów, wykonywanie cięć pielęgnacyjnych i formujących (np. przycięciu chorych, złamanych oraz krzyżujących się gałęzi), wymiana zniszczonych palików i wiązań, zapobieganie i zwalczanie chorób, szkodników środkami ochrony roślin, uzupełnianie braków kory ogrodniczej pod drzewami i krzewami, poprawa mocowania agrowłókniny itp.; prace te należy przeprowadzać przy udziale dendrologa;

- f) monitoring stanu technicznego i zagospodarowania należy rozpocząć rok po oddaniu danego obiektu do użytkowania. W przypadku stwierdzenia wszelkich nieprawidłowości, uszkodzeń, ubytków i zmiany lokalizacji należy podjąć działania niezbędne dla przywrócenia stanu pierwotnego, poprawy ich funkcjonalności.
3. Po zakończeniu wszelkich prac związanych z realizacją budowy drogi ekspresowej należy prowadzić co najmniej 5-letni monitoring wykorzystania przejść przez zwierzęta w następującym zakresie:
 - określenie intensywności wykorzystywania przejść,
 - określenie gatunków zwierząt korzystających z przejść w stosunku do wszystkich potencjalnie występujących zwierząt na danym obszarze,
 - określenie częstotliwości wykorzystania w odniesieniu do poszczególnych gatunków,
 - określenie zachowania się zwierząt przechodzących przez obiekt,
 - określenie reakcji na czynniki stresowe,
 - określenie zaleceń modyfikacji przejścia, w tym zagospodarowania jego powierzchni oraz otoczenia (strefy dojeżdż/najść do przejść),
 - prowadzenie rejestracji śmiertelności zwierząt.
 4. Kontrolę przejść dla zwierząt należy przeprowadzać za pomocą:
 - rejestracji tropów zwierząt na śniegu na transektach, na całej powierzchni przejścia - identyfikacja gatunku, liczby osobników, określenie liczby osobników przechodzących przez obiekt,
 - rejestracji tropów zwierząt na specjalnie przygotowanych powierzchniach pokrytych piaskiem (o szerokości co najmniej 2 m), położonych na obu końcach przejścia - identyfikacja gatunku, liczby osobników, określenie liczby osobników przechodzących przez obiekt,
 - rejestracji aktywności zwierząt przy pomocy kamer wykorzystujących podczerwień, uruchamianych przy pomocy czujników ruchu (tzw. fotopułapki) - identyfikacja gatunku, liczby osobników, określenie liczby osobników przechodzących przez obiekt, określenie zachowania się zwierząt przechodzących przez obiekt, określenie reakcji na czynniki stresowe (metoda podstawowa dla przejść dla dużych i średnich zwierząt),
 - rejestracji przechodzących zwierząt przy użyciu elektronicznych liczników zdarzeń w celu określenia liczby osobników przechodzących przez obiekt,
 - identyfikacja uszkodzeń roślinności przez zwierzęta na przejściach - potwierdzenie obecności zwierząt i określenie gatunku.
 5. Zakres monitoringu przejść dla zwierząt (warunek II.3 niniejszej decyzji) i dobór stosowanych metod (warunek II.4 niniejszej decyzji) należy dostosować do biologii/ekologii gatunków zwierząt, którym są one dedykowane oraz do specyfiki samych objętych monitoringiem obiektów.
 6. Monitoringiem wykorzystania przejść przez zwierzęta, o którym mowa w warunku II.3 niniejszej decyzji, należy objąć wszystkie projektowane na przedmiotowym odcinku drogi ekspresowej przejścia i obiekty pełniące funkcje przejść dla zwierząt. Dla przejść objętych monitoringiem, należy opracować plany kontroli (szczegółowy opis metodyki, liczbę kontroli i terminy) uwzględniające biologię i ekologię gatunków zwierząt, dla których migracji zostały zaprojektowane. Opracowane plany kontroli (wraz ze stosownym uzasadnieniem) należy przekazać wraz z pierwszymi wynikami monitoringu wykorzystania przejść przez zwierzęta do regionalnego dyrektora ochrony środowiska.
 7. Uzyskane wyniki monitoringu przejść wraz z analizą ekspercką w zakresie funkcjonalności i skuteczności ekologicznej poszczególnych obiektów oraz oceną stanu zagospodarowania przejść należy przedstawić w corocznych raportach przekazywanych do regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Do wyników należy dołączyć dokumentację fotograficzną w formie cyfrowej. W ramach prowadzonego monitoringu wykorzystania przejść przez zwierzęta, należy zidentyfikować ewentualne błędy konstrukcyjne i niewłaściwy sposób zagospodarowania powierzchni przejść i ich otoczenia (niesprzyjający wykorzystaniu przez zwierzęta) oraz wskazać sposoby ich eliminacji. W raporcie końcowym należy zestawić i poddać analizie eksperckiej wszystkie

- dane uzyskane w całym okresie prowadzenia obserwacji, przedstawiając końcowe wnioski z ewentualnymi zaleceniami względem koniecznych do wprowadzenia zmian, czy też potrzeby kontynuowania monitoringu.
8. Należy przeprowadzić przez minimum 5 lat coroczną ocenę stanu technicznego wywieszonych budek lęgowych dla ptaków i schronień dla nietoperzy wraz z ich czyszczeniem i konserwacją oraz uzupełnianiem ewentualnych braków. Terminy ich kontroli powinny uwzględniać biologię/ekologię gatunków zwierząt w nich występujących.
 9. Należy przeprowadzić monitoring stanu zachowania siedlisk przyrodniczych 3150 i 6410 oraz siedlisk modraszków z rodzaju *Phengaris* występujących w pasie 300 metrów od osi drogi w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu. Monitoring należy rozpocząć po roku od zakończenia wszystkich prac związanych z realizacją inwestycji i prowadzić przez okres 4 lat. Sposób przeprowadzenia monitoringu powinien być zgodny z metodyką Państwowego Monitoringu Środowiska (GIOS) - z wykorzystaniem parametrów i wskaźników stanu ochrony. Na podstawie wyników monitoringu należy przeprowadzić analizę wpływu inwestycji drogowej na stan zachowania monitorowanych siedlisk w kontekście ich ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu. W opracowaniu należy przedstawić ewentualne wskazania dotyczące modyfikacji metod i rozwiązań służących ograniczaniu oddziaływań na siedlisko. W przypadku stwierdzenia istotnego wpływu przedsięwzięcia na siedlisko 3150 na podstawie ww. wskazań należy podejmować działania służące ochronie tych zbiorników.
 10. Należy przeprowadzić monitoring wykonanych zbiorników zastępczych (kompensacyjnych) dla płazów pod kątem stanu ich zagospodarowania/zachowania (warunki wodne, sukcesja roślinności) oraz ich zasiedlenia i rozrodu przez płazy (wraz z ustaleniem liczebności populacji płazów oraz ich sukcesu rozrodczego). Zbiorniki należy kontrolować przez pięć lata (co roku) od oddania inwestycji do użytkowania. Co roku należy wykonać tyle kontroli terenowych, by uchwycić wszystkie potencjalnie mogące rozmnażać się gatunki płazów. Harmonogram kontroli będzie zależny od warunków pogodowych oraz dat rozpoczęcia i szczytu godów poszczególnych gatunków płazów. Wszystkie obserwacje zbiorników powinny zostać udokumentowane w postaci fotografii. Podczas monitoringu specjalista powinien zidentyfikować zagrożenia dla populacji płazów. W przypadku pojawienia się w zbiornikach ryb, należy wykonać ich odłow – poza sezonem aktywności płazów (odłow od października do pierwszej połowy marca).
 11. Wyniki monitoringów, o których mowa w ww. warunkach II.7, II.8., II.9. i II.10. niniejszej decyzji należy przysyłać corocznie w terminie 3 miesięcy od zakończenia każdego roku prowadzenia monitoringu do regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

III. Stwierdzam obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania zezwolenia na realizację inwestycji drogowej, w szczególności w zakresie oddziaływania przedsięwzięcia na: klimat akustyczny, środowisko gruntowo-wodne oraz środowisko przyrodnicze.

W ramach ponownego przeprowadzenia oceny oddziaływania należy odnieść się m.in. do następujących kwestii:

- dokładnej lokalizacji i parametrów technicznych ekranów akustycznych,
- gospodarki wodami opadowymi lub roztopowymi odprowadzanych z S74 oraz budowanych lub przebudowanych poprzecznych dróg krajowych, wojewódzkich lub powiatowych klasy G i GP, możliwości przekroczenia dopuszczalnej zawartości zanieczyszczeń oraz oczyszczania tych wód przed wprowadzeniem do środowiska – ziemi, wód, urządzeń wodnych,
- planowanego systemu odwodnienia drogi, z uwzględnieniem obiektów inżynierskich i gospodarowania wodami opadowymi lub roztopowymi w zakresie m.in. ilości wód opadowych lub roztopowych odprowadzanych z terenu przedsięwzięcia z podziałem na zlewnie i odbiorniki wód, parametrów zbiorników retencyjnych, parametrów kanalizacji deszczowej, maksymalnej przepustowości urządzeń oczyszczających i odbiorników wód;

- na mapach należy przedstawić lokalizację zlewni bilansowych, zbiorników i urządzeń oczyszczających, miejsca wprowadzania wód,
- prac związanych z przełożeniem i odcinkową likwidacją cieków naturalnych i rowów melioracyjnych,
 - rozwiązań w zakresie kolizji planowanej drogi z inwestycjami przeciwpowodziowymi, w tym istniejącymi, będącymi w trakcie realizacji i planowanymi do budowy,
 - rozwiązań konstrukcyjnych planowanych obiektów inżynierskich, w tym mostu na rzece Wiśle i rzece San,
 - po aktualizacji niwelety drogi dokonać szczegółowej analizy oddziaływania planowanej inwestycji na piętrzenie i warunki przepływu wód w ciekach, od których wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
 - prac związanych z likwidacją wyrobisk poeksploatacyjnych,
 - rozwiązań w zakresie ewentualnych zabezpieczeń i odwodnień oraz monitoringu geotechnicznego, w przypadku stwierdzenia ryzyka ruchów masowych,
 - rozwiązań w zakresie organizacji i funkcjonowania MOP oraz OD, w części dotyczącej gospodarki wodno-ściekowej i ochrony środowiska gruntowo-wodnego,
 - lokalizacji punktów monitoringowych wód podziemnych, z uwzględnieniem istniejących studni (w tym z aktualizacją indywidualnych ujęć wody pitnej wraz z indywidualnymi ujęć wody wykorzystywanych w ramach zwykłego korzystania z wód), m.in. ich lokalizacji, głębokości opróbowania, rodzaju urządzenia, okresu prowadzenia badań (faza przed, w trakcie oraz po zakończeniu budowy), częstotliwości badań, zakresu badań,
 - przyjętych rozwiązań projektowych wraz z ponowną oceną oddziaływań na środowisko przyrodnicze oraz analizą skuteczności przyjętych rozwiązań minimalizujących te oddziaływania,
 - zakresu wycinki drzew i krzewów, lokalizacji, zakresu i rodzaju nasadzeń zastępczych,
 - parametrów i lokalizacji przejść dla zwierząt, wygrodzeń dla małych zwierząt,
 - przeprowadzenia inwentaryzacji populacji chomika europejskiego w zasięgu możliwego oddziaływania planowanej inwestycji drogowej - obejmującej, zarówno dotychczas zidentyfikowane miejsca jego występowania, jak i jego potencjalne siedliska, na potrzeby ponownego przeanalizowania systemu przejść dla chomika europejskiego, uwzględniającego biologię/ekologię tego gatunku.

IV. Nie stwierdzam konieczności utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania.

V. Stwierdzam obowiązek przeprowadzenia analizy porealizacyjnej.

Po roku od dnia oddania rozpatrywanego przedsięwzięcia do użytkowania należy przeprowadzić analizę porealizacyjną, w zakresie ochrony akustycznej terenów wymagających ochrony przed hałasem, w celu oceny skuteczności zastosowanych rozwiązań. Pomiary hałasu należy przeprowadzić w rejonie budynków mieszkalnych, zlokalizowanych w najbliższej odległości od planowanego układu drogowego, tj. w lokalizacjach co najmniej jak w tabeli poniżej:

Lp.	Receptor nr	Strona	km ok.	Droga	Ekran oznaczenie	Nr ew. działki	Obręb
Województwo świętokrzyskie							
1	3	prawa	1+550	S74	p1	285	Gojców
2	4	prawa	2+080	S74	p2	414/2	Gojców
3	5	prawa	3+300	S74	p3	546	Włosków
4	6	prawa	6+610	S74	p4	18	Kurów
5	110	lewa	11+770	S74	l1	53	Usarzów
6	16	prawa	11+940	S74	p5	153	Zdanów
7	116	lewa	16+720	S74	l2	76	Piekary

Lp.	Receptor nr	Strona	km ok.	Droga	Ekran oznaczenie	Nr ew. działki	Obręb
Województwo świętokrzyskie							
8	19	prawa	17+000	S74	p6	365	Bilcza
9	20	prawa	23+415	S74	p7	9/4	Samborzec
10	23	prawa	26+030	S74	p8	883/6	Zajeziórze
11	118	lewa	26+010	S74	l3	595	Zajeziórze
12	24	prawa	26+580	S74	p9_1	786/2	Zajeziórze
13	71	prawa	27+130	S74	P9_2	830	Zajeziórze
14	120	lewa	27+405	S74	l4	172/1	Zawierzbie
15	121	lewa	27+990	S74	l5	408	Ostrołęka
16	26	prawa	28+180	S74	p10	171/1	Ostrołęka
17	61	prawa	8+020	S74	-	60/2	Kurów
18	11	prawa	9+400	S74	-	286/1	Kurów
19	17	prawa	16+630	S74	-	355	Bilcza
20	22	prawa	25+580	S74	-	501	Zajeziórze
Województwo podkarpackie							
21	127	lewa	36+060	S74	l6	39	Furmany
22	29	prawa	36+410	S74	p11	128	Furmany
23	137	lewa	44+100	S74	l7	867/2	Kępie Zaleszańskie
24	32	prawa	43+695	S74	p12	1331	Kępie Zaleszańskie
25	140	lewa	45+290	S74	l8	167/2	Zbydniów
26	37	prawa	45+310	S74	p13	172/7	Zbydniów
27	39	prawa	45+690	S74	p14	104/2	Zbydniów
28	143	lewa	46+230	S74	l9	346/8	Dzierdziówka
29	46	prawa	57+700	S74	p15	950/11	Brandwica
30	148	lewa	59+030	S74	l10	1616/2	Jastkowice
31	47	prawa	59+070	S74	p16	2113	Jastkowice
32	150	lewa	66+060	S74	l11	4294/5	Pysznica
33	48	prawa	67+210	S74	p17	1049	Kłyżów
30	50	prawa	69+790	S74	p18	809	Zarzeczce
31	158	lewa	72+480	S74	l12	2392	Zarzeczce
32	52 (53)	prawa	72+630	S74 S19 Węzeł Zapacz	p19	2393/5	Zarzeczce
33	161	lewa	0+670	S74 S19 Węzeł Zapacz	l13	2412	Zarzeczce
34	28	prawa	36+040		-	40/8	Furmany
35	40	prawa	46+950	S74	-	315	Zbydniów
36	41	prawa	47+200	S74	-	689	Zbydniów
37	42	prawa	53+290	S74	-	1060	Pilchów
38	43	prawa	53+990	S74	-	1023	Pilchów
39	44	prawa	55+700	S74	-	989/5	Rzeczycza Długa
40	49	prawa	67+600	S74	-	675/5	Nisko

Lp.	Receptor nr	Strona	km ok.	Droga	Ekran oznaczenie	Nr ew. działki	Obręb
Województwo świętokrzyskie							
41	101	lewa	0+450	S74	-	165	Okalina Kolonia
42	103	lewa	1+510	S74	-	294	Gojców
43	106	lewa	2+320	S74	-	462	Włostów
44	119	lewa	26+450	S74	-	764/5	Zajeziórze
45	123	prawa (lewa)	~0+050 (30+440)	DW723, przy rondzie węzła Tarnobrzeg, strona północna (S74)	-	975/1	Sielec
46	125	Lewa (lewa)	~0,050 (30+600 dla S74)	Łącznica L03, węzeł Tarnobrzeg, strona północna (S74)	-	1145/14	Sielec
47	138	lewa	44+700	S74	-	1390	Zaleszany
48	192	lewa	46+095	S74	-	346/25	Dzierdziówka
49	147	lewa	56+660	S74	-	653/3	Brandwica
50	156	lewa	68+820	S74	-	1876/1	Kłyżów
51	164	lewa	~0,490	Węzeł Zapacz/łącznica L03	-	2415/2	Zarzeczce
52	602	prawa	61+430		-	390	Zasanie
53	130	lewa	0+650	DP1090R, przy rondzie węzła Gorzyce	-	1983/2	Sokolniki

Analiza przedstawiona zostanie regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska oraz Marszałkowi Województwa Podkarpackiego/ Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego w terminie do 18 miesięcy od dnia oddania obiektu do użytkowania. W przypadku niedotrzymania standardów jakości środowiska, konieczne będzie zastosowanie odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, technicznych bądź technologicznych, chroniących przed ponadnormatywnymi oddziaływaniami hałasu. W przypadku braku możliwości zastosowania ww. rozwiązań, należy podjąć działania mające na celu utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania.

VI. Nie nakładam obowiązku przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

VII. Prace przygotowawcze polegające na wycince drzew i krzewów będą realizowane na:

- działce ewid. nr 2246/2, obręb Wielowieś, gmina Miasto Tarnobrzeg, powiat Miasto Tarnobrzeg, województwo podkarpackie,
- działce ewid. nr 3497, obręb Orliska, gmina Gorzyce, powiat tarnobrzeski, województwo podkarpackie,
- działkach ewid. nr 3498, 3499, 3500, 3501, 3502, 3503, 3504, 3521, 3518, 3519, 3520, 3521, obręb Sokolniki, gmina Gorzyce, powiat tarnobrzeski, województwo podkarpackie,
- działce ewid. nr 209, obręb Zbydniów, gmina Zaleszany, powiat stalowowolski, województwo podkarpackie.

VIII. Decyzji zostaje nadany rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

Do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie wpłynął wniosek z dnia 20 października 2022 r. Pana Wiesława Sowy – Zastępcy Dyrektora Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Rzeszowie postępowania zmierzającego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „**Budowa drogi ekspresowej S74 na odcinku od Opatowa do Niska**”.

Wniosek został prawidłowo skompletowany - zgodnie z art. 74 ust. 1 ustawy ooś.

Informacja o złożonym wniosku została umieszczona w publicznie dostępnym wykazie danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie, pod nr 926/2022.

Informacja o przedłożonym Raporcie o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko została umieszczona w publicznie dostępnym wykazie danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie, pod nr 927/2022.

Na podstawie art. 71 ust. 2 pkt 1, ustawy ooś, w związku z § 2 ust. 1 pkt 31 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839, ze zm.) - tj. „*autostrady i drogi ekspresowe*”, realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ponadto, w zakres przedsięwzięcia wchodzi zadania kwalifikowane do:

- § 3 ust. 2 pkt 2 w związku z § 3 ust. 1 pkt 7;
- § 3 ust. 2 pkt 2 w związku z § 3 ust. 1 pkt 31;
- § 3 ust. 2 pkt 2 w związku z § 3 ust. 1 pkt 67;
- § 3 ust. 2 pkt 2 w związku z § 3 ust. 1 pkt 71;
- § 3 ust. 2 pkt 2 w związku z § 3 ust. 1 pkt 81;
- § 3 ust. 1 pkt 62 oraz § 3 ust. 2 pkt 2 w związku z § 3 ust. 1 pkt 62 ww. rozporządzenia.

Przedmiotowe przedsięwzięcie zalicza się do grupy przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne, na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 1 ustawy ooś.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie jest organem właściwym do wydania żądanej decyzji na podstawie art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. a tiret pierwszy ustawy ooś, z uwagi na ww. kwalifikacje przedsięwzięcia oraz na podstawie art. 75 ust. 5, z uwagi na lokalizację terenu realizacji przedsięwzięcia w większej części na terenie województwa podkarpackiego.

Ponieważ liczba stron postępowania w niniejszej sprawie przekracza 10, zgodnie z art. 74 ust. 3 ustawy ooś, do doręczeń korespondencji zastosowano przepisy art. 49 Kpa.

Pismem z dnia 27 października 2022 r., znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.4 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, wezwał Inwestora do uzupełnienia formalnego wniosku. Uzupełnienia zostały dostarczone w dniu 10 listopada 2022 r.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, obwieszczeniem z dnia 16 listopada 2022 r., znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.7, powiadomił strony postępowania o wszczęciu postępowania administracyjnego, zmierzającego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedmiotowego zamierzenia inwestycyjnego.

Zgodnie z art. 75 ust. 5 ustawy ooś tutejszy Organ pismem z dnia 01 grudnia 2022 r., znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.13 wystąpił o opinię w sprawie przedmiotowego przedsięwzięcia do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach, w zakresie części przedsięwzięcia realizowanej na terenie województwa świętokrzyskiego.

Po analizie przedłożonego Raportu ooś, stwierdzono, że zawiera on braki merytoryczne w stosunku do wymagań dla tego typu dokumentacji określonych w art. 66 ust. 1 ustawy ooś. Pismem z dnia 01 lutego 2023 r., znak: WOO-I.4221.1.2022.KKJ.3 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach wezwał Inwestora do uzupełnienia Raportu ooś.

Pismem z dnia 10 lutego 2023 r., znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.127 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie wezwał Inwestora do uzupełnienia Raportu ooś.

Pismami z dnia 01 marca 2023 r. Inwestor poinformował Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie o braku możliwości złożenia uzupełnień w terminach wyznaczonym w wezwaniach. Jednocześnie wskazał, że przedłoży uzupełnienie do dnia 14 kwietnia 2023 r.

Przy piśmie z dnia 12 kwietnia 2023 r. Inwestor przekazał do tut. Organu oraz do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach uzupełnienie Raportu ooś (Aneks nr 1, Gdańsk, kwiecień 2023 r.) wraz z którymi przedłożono zaktualizowane mapy ewidencyjne i mapy zaznaczonym przewidywanym terenem przedsięwzięcia i przewidywanym terenem jego oddziaływania. W dniu 28 kwietnia 2023 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.304 wezwał do uzupełnienia formalnego przedłożonej dokumentacji. Inwestor uzupełnił dokumentację w dniu 15 maja 2023 r.

Po analizie przedłożonego uzupełnienia Raportu ooś, stwierdzono, że w dalszym ciągu posiada braki merytoryczne w stosunku do wymagań dla tego typu dokumentacji określonych w art. 66 ust. 1 ustawy ooś. W związku z czym pismem z dnia 21 czerwca 2023 r., znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.355 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie wezwał Inwestora do uzupełnienia Raportu ooś. W dniu 01 października 2021 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach wezwał Inwestora do uzupełnienia Raportu ooś pismem z dnia 06 lipca 2023 r., znak: WOO-I.4221.1.2022.KKJ/MJA.11.

Pismami z dnia 19 lipca 2023 r. Inwestor poinformował Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie o braku możliwości złożenia uzupełnienia w terminie wyznaczonym w wezwaniu z dnia 21 czerwca 2023 r., m.in. z uwagi za wezwanie do uzupełnień przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach. Jednocześnie wskazał, że przedłoży uzupełnienie Raportu ooś do dnia 04 sierpnia 2023 r. Następnie pismami z dnia 04 sierpnia 2023 r. Inwestor poinformował Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie o braku możliwości złożenia uzupełnień w wcześniej określonym terminie i wskazał, że przedłoży uzupełnienie po zgromadzeniu niezbędnych danych, m.in. dotyczących kwalifikacji akustycznej terenów sąsiadujących z drogą.

W dniu 31 sierpnia 2023 r. Inwestor przedłożył do tut. Organu wersję jednolitą Raportu ooś (Gdańsk, sierpień 2023 r.) wraz z uzupełnieniem, sporządzoną na wezwanie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 21 czerwca 2023 r. i wezwanie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 06 lipca 2023 r. Jednocześnie. Dokumenty te zostały przekazane przez Inwestora bezpośrednio do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (zgodnie z pismem Inwestora z dnia 30 sierpnia 2023 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach).

Działając na podstawie art. 77 ust. 1 pkt 2 i pkt 4 ustawy ooś, pismami z dnia 01 września 2023 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, wystąpił odpowiednio do Państwowego Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie (znak pisma: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.411) o wydanie opinii w sprawie przedmiotowego przedsięwzięcia i do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie (znak pisma: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.412) o uzgodnienie warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

Ponadto, pismami z dnia 07 września 2023 r., uzupełniono powyższe wystąpienia o opinie/uzgodnienia: do Państwowego Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie (pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.423), Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie (pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.424), Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.425).

Po analizie uzupełnionego Raportu ooś (Gdańsk, sierpień 2023 r.) wraz z uzupełnieniem Inwestor został wezwany do jego uzupełnienia przez: Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie pismem z dnia 14 września 2023 r., znak:

WOOŚ.420.20.3.2022.JK.433, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach pismem z dnia 27 września 2023 r., znak: WOO-I.4221.1.2022.KKJ.12 oraz Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie pismem z dnia 29 września 2023 r., znak: RZ.RZŚ.4900.21.2023.MK.

Państwowy Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Rzeszowie w opinii z dnia 14 września 2023 r., znak: SNZ.9020.6.1.2023.RD, przy uwzględnieniu technologii, rozwiązań i parametrów, jak też zabezpieczeń i zaleceń zaproponowanych w dokumentacji, pozytywnie zaopiniował realizację przedmiotowego przedsięwzięcia. W przedmiotowej opinii Państwowy Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Sanitarny wskazał iż, przy uwzględnieniu uwarunkowań i założeń wskazanych w Raporcie ooś przedmiotowe przedsięwzięcie spełni wymogi w zakresie ochrony zdrowia i życia ludzi. Określone w ww. opinii uwarunkowania zostały uwzględnione w niniejszej decyzji.

Pismem z dnia 12 października 2023 r. Inwestor poinformował Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie o braku możliwości złożenia uzupełnienia Raportu ooś w terminie wyznaczonym w wezwaniu z dnia 14 września 2023 r., m.in. z uwagi za wezwania do uzupełnień przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach i Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie oraz wyjaśnił, że termin złożenia uzupełnień zostanie określony w odrębnej korespondencji. Następnie pismami z dnia 26 października 2023 r. Inwestor poinformował Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach o braku możliwości złożenia uzupełnień w ww. terminie oraz wyjaśnił, że termin złożenia uzupełnień zostanie określony w odrębnej korespondencji.

W dniu 08 marca 2024 r. Inwestor przedłożył do tut. Organu wersję jednolitą Raportu ooś (Gdańsk, marzec 2024 r.) wraz z uzupełnieniem, sporządzone na wezwanie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 14 września 2023 r., Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 27 września 2023 r., Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie z dnia 29 września 2023 r. wraz z którym przedłożono zaktualizowane mapy z zaznaczonym przewidywanym terenem przedsięwzięcia i przewidywanym terenem jego oddziaływania.

W dniu 15 marca 2024 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie wystąpił do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.499) o ponowną opinię w sprawie przedmiotowego przedsięwzięcia lub podtrzymanie stanowiska wyrażonego w opinii z dnia 14 września 2023 r., znak: SNZ.9020.6.1.2023.RD, ws. warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia oraz przekazał do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie (pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.500) i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.501) ww. uzupełnienia, w celu dołączenia ich do akt sprawy oraz zajęcia stanowiska w oparciu o całość materiału.

Po analizie uzupełnionego Raportu ooś (Gdańsk, marzec 2024 r.) wraz z uzupełnieniem Inwestor został wezwany do jego uzupełnienia przez: Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie pismem z dnia 29 kwietnia 2024 r., pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.522, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach pismem z dnia 18 kwietnia 2024 r., pismem znak: WOO-I.4221.1.2022.KKJ.13, Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie pismem 16 kwietnia 2024 r., pismem znak: RZ.RZŚ.4900.21.2023.MK. Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 21 marca 2024 r., znak: SNZ.9020.6.1.2023.RD podtrzymał stanowisko wyrażone w opinii z dnia 14 września 2023 r., znak: SNZ.9020.6.1.2023.RD, wydanej ws. warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

Pismem z dnia 15 maja 2024 r. Inwestor poinformował Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach o braku możliwości złożenia uzupełnienia w terminie wyznaczonym w wezwaniu z dnia 18 kwietnia 2024 r., m.in. z uwagi za wezwania do uzupełnień przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie i Dyrektora

Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie oraz wyjaśnił, że termin złożenia uzupełnień zostanie określony w odrębnej korespondencji.

Pismem z dnia 28 maja 2024 r. Inwestor poinformował Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie o braku możliwości złożenia uzupełnienia w terminie wyznaczonym w wezwaniu z dnia 29 kwietnia 2024 r., m.in. z uwagi za wezwania do uzupełnień przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach i Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie oraz wyjaśnił, że termin złożenia uzupełnień zostanie określony w odrębnej korespondencji.

W dniu 12 lipca 2024 r. Inwestor przedłożył do tut. Organu wersję jednolitą Raportu ooś (Gdańsk, lipiec 2024 r.) wraz z uzupełnieniem, sporządzone na wezwanie: Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 29 kwietnia 2024 r., Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 18 kwietnia 2024 r., Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie z dnia z dnia 16 kwietnia 2024 r. W dniu 16 lipca 2024 r. Regionalny Dyktor Ochrony Środowiska w Rzeszowie pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.600 wezwał Inwestora do uzupełnienia formalnego przedłożonej dokumentacji. Inwestor przedłożył uzupełnienie w dniu 24 lipca 2024 r.

W dniu 26 lipca 2025 r. Regionalny Dyktor Ochrony Środowiska w Rzeszowie wystąpił do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.605) o ponowną opinię w sprawie przedmiotowego przedsięwzięcia lub podtrzymanie stanowiska wyrażonego w opinii z dnia 14 września 2023 r., znak: SNZ.9020.6.1.2023.RD, ws. warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia oraz przekazał do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie (pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.606) i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.607) ww. uzupełnienia, w celu dołączenia ich do akt sprawy oraz zajęcia stanowiska w oparciu o całość materiału.

Po analizie uzupełnionego Raportu ooś (Gdańsk, lipiec 2024 r.) wraz z uzupełnieniem Inwestor został wezwany do jego uzupełnienia przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie pismem z dnia 25 września 2024 r., znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.629 i przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie pismem z dnia 28 sierpnia 2024 r., znak: RZ.RZŚ.4900.21.2023.MK. Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 06 sierpnia 2024 r., znak: SNZ.9020.6.1.2023.RD podtrzymał stanowisko wyrażone w opinii z dnia 14 września 2023 r., znak: SNZ.9020.6.1.2023.RD, wydanej ws. warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

W dniu 06 września 2024 r., pismem znak: WOO-I.4221.1.2022.KKJ.14 Regionalny Dyktor Ochrony Środowiska w Kielcach poinformował tut. Organ o przedłużeniu terminu rozpatrzenia wniosku o wydanie opinii odnośnie przedmiotowego przedsięwzięcia do dnia 04 października 2024 r. Następnie w dniu 04 października 2024 r., pismem znak: WOO-I.4221.1.2022.KKJ.15 poinformował tut. Organ, że opinia w sprawie przedmiotowego przedsięwzięcia zostanie wydana po przedłożeniu uzupełnień Raportu ooś, sporządzonych na wezwanie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 25 września 2024 r. i Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie z dnia 28 sierpnia 2024 r.

W dniu 24 października 2024 r. Inwestor przedłożył do tut. Organu wersję jednolitą Raportu ooś (Gdańsk, październik 2024 r.) wraz z uzupełnieniem, sporządzone na wezwanie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 25 września 2024 r. i Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie z dnia 28 sierpnia 2024 r.

W dniu 28 października 2024 r. Regionalny Dyktor Ochrony Środowiska w Rzeszowie wystąpił do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.644) o ponowną opinię w sprawie przedmiotowego przedsięwzięcia lub podtrzymanie stanowiska wyrażonego w opinii z dnia 14 września 2023 r., znak: SNZ.9020.6.1.2023.RD, ws. warunków realizacji przedmiotowego

przedsięwzięcia oraz przekazał do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie (pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.645) i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.646) ww. uzupełnienia, w celu dołączenia ich do akt sprawy oraz zajęcia stanowiska w oparciu o całość materiału.

Po analizie uzupełnionego Raportu ooś (Gdańsk, październik 2024 r.) wraz z uzupełnieniem Inwestor został wezwany do jego uzupełnienia przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie pismem z dnia 20 listopada 2024 r., znak: RZ.RZŚ.4900.21.2023.MK. Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 06 listopada 2024 r., znak: SNZ.9020.6.1.2023.RD podtrzymał stanowisko wyrażone w opinii z dnia 14 września 2023 r., znak: SNZ.9020.6.1.2023.RD, wydanej ws. warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

W dniu 02 grudnia 2024 r., pismem znak: WOO-I.4221.1.2022.KKJ.16 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach poinformował tut. Organ, że opinia w sprawie przedmiotowego przedsięwzięcia zostanie wydana po przedłożeniu uzupełnień Raportu ooś, sporządzonych na wezwanie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie z dnia 20 listopada 2024 r.

W dniu 13 grudnia 2024 r. Inwestor przedłożył do tut. Organu uzupełnienie Raportu ooś (Aneks, grudzień 2024 r.), do którego sporządzenia zobowiązał Inwestora Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie. Jednocześnie uzupełnienie to zostało przekazane przez Inwestora bezpośrednio do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

W dniu 17 grudnia 2024 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie wystąpił do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.675) o ponowną opinię w sprawie przedmiotowego przedsięwzięcia lub podtrzymanie stanowiska wyrażonego w opinii z dnia 14 września 2023 r., znak: SNZ.9020.6.1.2023.RD, ws. warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia oraz przekazał do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (pismem znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.676) ww. Aneks, w celu dołączenia ich do akt sprawy oraz zajęcia stanowiska w oparciu o całość materiału.

Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 10 stycznia 2024 r., znak: SNZ.9020.6.1.2023.RD podtrzymał stanowisko wyrażone w opinii z dnia 14 września 2023 r., znak: SNZ.9020.6.1.2023.RD, wydanej ws. warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie w postanowieniu z dnia 15 stycznia 2025 r., znak: RZ.RZŚ.4900.21.2023.MK, uzgodnił warunki realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia. Ustalając warunki realizacji i eksploatacji planowanej inwestycji kierowano się m.in. stanowiskiem przedstawionym przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie przedstawionym w ww. postanowieniu, przy czym, m.in. na podstawie dokumentacji, w części uszczegółowiono/zmodyfikowano zapisy określające ograniczenia i wymagane rozwiązania.

W dniu 05 lutego 2025 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach wydał opinię znak: WOO-I.4221.1.2022.KKJ.17, w sprawie przedmiotowego przedsięwzięcia, w części realizowanej na terenie województwa świętokrzyskiego.

W przedmiotowym postępowaniu, na podstawie art. 44 ust. 1 ustawy ooś na prawach strony przystąpiło:

- Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, ul. Jasna 17, 43-360 Bystra (na wniosek z dnia 29 listopada 2022 r.),
- Stowarzyszenie Wędkarzy „Amur” z siedzibą w Bogorii Skotnickiej, 27-650 Bogoria Skotnicka 25 (na wniosek z dnia 01 lutego 2023 r., uzupełniony w dniu 20 lutego 2023 r.),
- Towarzystwo Ochrony Przyrody z siedzibą w Warszawie, ul. Twarda 56 A lok. 34, 00-818 Warszawa (na wniosek z dnia 14 maja 2024 r.),

- Towarzystwo na rzecz Ziemi z siedzibą w Oświęcimiu, ul. Leszczyńskiej 7, 32 – 600 Oświęcim (na wniosek z dnia 11 września 2025 r.).

Tut. Organ, celem ułatwienia dostępu stronom przedmiotowego postępowania oraz wszystkim zainteresowanym do dołączonych wraz z wnioskiem Inwestora map z naniesionym przebiegiem granic terenu, na którym przewiduje się realizację przedmiotowego przedsięwzięcia i terenu, na który będzie ono oddziaływało oraz do części tekstowej raportu o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko (wrzesień, 2022 r.) (bez załączników), w dniu 01 grudnia 2022 r., przesłał ww. dokumenty do urzędów gmin, w granicach których będzie realizowane przedmiotowe przedsięwzięcie. W toku postępowania przy piśmie z dnia 24 maja 2023 r. i z dnia 15 marca 2024 r. do urzędów ww. gmin Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie przesłał przedłożone przez Inwestora zaktualizowane mapy z naniesionym przebiegiem granic terenu, na którym przewiduje się realizację przedmiotowego przedsięwzięcia i terenu, na który będzie ono oddziaływało. Ponadto, w celu ułatwienia stronom i osobom zainteresowanym dostępu do dokumentacji do ww. gmin przesyłano m.in. ostatnią jednolitą wersję Raportu (Gdańsk, październik 2024 r.) i jego Aneks (Gdańsk, grudzień 2024 r.).

W toku postępowania wpłynęły liczne pisma z wnioskami i uwagami dotyczące budowy przedmiotowej drogi, w tym również pisma przekazane do tut. Organu przez Inwestora oraz Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Kielcach, dotyczące m.in.:

- wpływu na cenne przyrodniczo tereny,
- wpływu na pomniki przyrody w miejscowości Ostrołęka, gm. Samborzec,
- wpływu na populacje zwierząt objętych ochroną gatunkową, w tym chomika europejskiego oraz miejsc lęgów ptaków, gm. Samborzec, w tym w miejscowości Ostrołęka i Zajeziórze,
- prowadzenia trasy przez tereny powyrobiskowe i tereny zagrożone podtopieniami, w tym tereny rekultywowane kopalni Machów oraz terenów wydobywania piasku w miejscowości Sokolniki, gm. Gorzyce,
- wpływu na faunę i florę jezior/starorzeczy Wisły w gminie Samborzec,
- wpływu na siedliska ptaków w dolinie rzeki Koprzywianki i Wisły,
- strat ekonomicznych dla sadownictwa,
- fragmentacji nieruchomości i utrudnionego dojazdu,
- konieczności wyburzeń skupu owoców, sklepu, niedawno remontowanej remizy strażackiej w miejscowości Zajeziórze, gm. Samborzec oraz budynków mieszkalnych i gospodarczych (m.in. Zajeziórze, Gorzyczany, gm. Samborzec),
- prowadzeniu trasy przez tereny sadownicze, tereny zamieszkałe bądź tereny cenne przyrodniczo,
- niezasadzonego nazwania wariantu 5 wariantem „Społecznym”.

W toku postępowania w dniu 13 lutego 2023 r. Stowarzyszenie Wędkarzy „Amur” z siedzibą w Bogorii Skotnickiej przedłożyło dokument w postaci inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej przeprowadzonej dla części terenów miejscowości Zajeziórze i Bogoria Skotnicka, gm. Samborzec, (wykonawca Ekoconsulting Piotr Burgiel, Zajeziórze, 31.07.2020 r.), które dołączono do akt sprawy. W piśmie z dnia 24 sierpnia 2023 r. Inwestor odniósł się do zapisów tego dokumentu. Inwestor zaznaczył, że ww. opracowanie „*obejmuje niewielki fragment przebiegu drogi S74 w wariantach TGD_GP obejmujące jedynie okolice jeziora Bogoryjskiego. Nie uwzględnia natomiast przebiegu wariantu wnioskowanego Wariantu 5 – społecznego*”.

Do tut. Organu wpłynęło również wiele zapytań dotyczących m.in. przebiegu trasy drogi, zmiany wnioskowanego wariantu. W odpowiedzi odpowiednio przesyłano wnioskowane informacje/wyjaśnienia, iż tut. Organ nie ustala wariantów realizacji przedsięwzięcia, w tym przebiegu projektowanej drogi, a określa uwarunkowania środowiskowe w oparciu o warianty przedstawione w dokumentacji. Wskazano, że Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie dysponuje środkami prawnymi, pozwalającymi na wydanie rozstrzygnięcia niebędącego przedmiotem wniosku. Informowano również, że możliwość wskazania przez organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach Inwestorowi innego wariantu do realizacji, niż wskazany przez Inwestora w Raporcie oś, spośród przedstawionych w dokumentacji

wariantów o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy ooś, uzależniona jest od zaistnienia okoliczności ściśle określonych w art. 81 ust. 1 ustawy ooś i dotyczy to sytuacji w której „z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika brak możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariantcie proponowanym przez wnioskodawcę”. Ponadto, informowano o trybie powiadamiania stron w przedmiotowym postępowaniu, z uwagi na liczbę stron przekraczającą 10, zgodnie z art. 49 Kpa.

W prowadzonym postępowaniu w dniach **od 18 lutego 2025 r. do 19 marca 2025 r.** zapewniono udział społeczeństwa – zgodnie z art. 79 ustawy ooś. Obwieszczeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 11 lutego 2025 r., znak: WOOS.420.20.3.2022.JK.713 podano do publicznej wiadomości informacje o przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, wszczęciu postępowania, przedmiocie decyzji, która ma być wydana, organie właściwym do wydania decyzji oraz organach właściwych do wydania opinii w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia, możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy i miejscu wyłożenia jej do wglądu, możliwości i terminie składania uwag, z zachowaniem 30-dniowego terminu ich składania oraz organie właściwym do ich rozpatrzenia. Zostało ono zamieszczone na tablicy ogłoszeń i Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, tablicach ogłoszeń/ Biuletynie Informacji Publicznej: Urzędu Miasta i Gminy Opatów, Urzędu Gminy Lipnik, Urzędu Gminy Obrazów, Urzędu Gminy Samborzec, Urzędu Miasta Tarnobrzega, Urzędu Gminy Gorzyce, Urzędu Gminy Zaleszany, Urzędu Gminy Radomyśl nad Sanem, Urzędu Miasta Stalowa Wola, Urzędu Gminy Pysznica, Urzędu Gminy i Miasta Nisko, Urzędu Gminy i Miasta Ulanów oraz w miejscu realizacji przedsięwzięcia.

Podczas przeprowadzonego udziału społeczeństwa do tut. Urzędu dostarczono szereg pism zawierających wnioski i uwagi do przedmiotowego przedsięwzięcia. Ponadto, w związku z prowadzonym udziałem społeczeństwa Inwestor oraz Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach przekazały do tut. Organu pisma dostarczone bezpośrednio do tych urzędów, przy czym część z tych pism przesyłana była przez strony/osoby zainteresowane jednocześnie do tut. Dyrekcji.

W jednym z pism odnoszono się również do zmiany przebiegu trasy drogi zgodnie z wariantem 3, wskazując m.in. na ingerencję wariantu realizacyjnego w tereny miejscowości Jugoszów, Piekary i Bilczy, Bystrojowice, Śmiechowice, stanowiących ostoje dla wielu gatunków ptaków i innych, większych zwierząt (już uszczuplonych przez monokultury drzew owocowych) oraz zniszczenie cieków Czarna. Niemniej wariant ten został odrzucony przez Inwestora na wcześniejszych etapach i nie jest rozpatrywany w Raporcie ooś jako wariant alternatywny w przedmiotowym postępowaniu. Jak wyjaśnił Inwestor wariant ten uzyskał jedną z najniższych ocen w analizie wielokryterialnej i najniższy wynik w kryterium społecznym.

W piśmie dostarczonym drogą elektroniczną zwrócono uwagę, że w Raporcie ooś nie wykazano występujących w miejscowości Ostrołęka na działce ewid. nr. 270 i 268/2 miejsc występowania chomika europejskiego oraz miejsc łęgowskiego czajki pospolitej na działkach ewid. nr 216 i 253.

W pismach wskazywano na obecność pomników przyrody na działkach ewid. nr 171/1, 172 i 170 obręb Ostrołęka, gm. Samborzec i wynikające z budowy drogi zagrożenie ich zniszczenia. Zgodnie z zaktualizowanymi mapami z zaznaczonym przewidywanym terenem przedsięwzięcia i zasięgiem jego oddziaływania, wyznaczony teren realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia nie pokrywa się w ww. działkami ewidencyjnymi. Zgodnie z Raportem ooś najbliższy pomnik przyrody względem wariantu 5 to dąb szypułkowy nr rej 610 (zlokalizowany w miejscowości Ostrołęka, w km ok. 28+200, strona prawa drogi). W niniejszej decyzji wskazano warunek mający na celu zabezpieczenie najbliższych pomników przyrody na etapie budowy, przy zastosowaniu którego nie przewiduje się negatywnego wpływu na ich wartości przyrodnicze.

Mieszkańcy miejscowości gm. Samborzec przez które przebiega trasa S74, w tym Zajeźiorza i Ostrołęki w pismach skarżących wnioskowali m.in. o:

- wskazanie wariantu 4 jako realizacyjny, m.in. z uwagi na najmniejszą ingerencję w środowisko naturalne, w tym brak kolizji wariantu realizacyjnego z zespołem przyrodniczo krajobrazowym „Lasy zwierzyniec i Jasień”, w porównaniu z wariantem realizacyjnym i wariantem TGD_GP, uzyskaniem przez ten wariant najwyższej oceny w modelu środowiskowym, modelu równoważnym i modelu ekonomicznym, poprzez bliższą lokalizację do Sandomierza przez co trasa drogi w tym wariantie 4 szybciej odbierze ruch z miasta Sandomierz,
- zobowiązanie inwestora do budowy ekranów akustycznych na całym odcinku drogi w miejscowości Samborzec, Zajeziórze i Ostrołęka, w wariantie realizacyjnym i wariantie TGD_GP, w celu zabezpieczenia przed ponadnormatywnym oddziaływaniem na środowisko, m.in. mając na uwadze prowadzenie drogi na odcinku od rzeki Koprzywianki przez miejscowość Zajeziórze na nasypie, przywołano niewystarczające zabezpieczenie mieszkańców Warszawy przed emisją hałasu z tamtejszych dróg (południowa obwodnica Warszawy również prowadzona na nasypie),
- zobowiązanie Inwestora do zaprojektowania nasadzeń zieleni izolacyjnej wzdłuż drogi ekspresowej na całej jej długości w miejscowości Zajeziórze i Ostrołęka, w wariantie 5 i WTGD_GP, w związku z emisją zanieczyszczeń do powietrza,
- odniesienie się w Raporcie wprost do kwestii wpływu wzrostu poziomu wód gruntowych spowodowanych tzw. lejem depresyjnym (konsekwencja rekultywacji kopalni piasku w Piasecznie) m.in. na obszarze objętym planowanym przebiegiem drogi S74 w wariantie 5 oraz WTGD_GP i poparcie tej kwestii specjalistycznymi ekspertyzami,
- konieczność przeprowadzenia ponownej analizy wielokryterialnej, przede wszystkim w zakresie modelu społecznego, ponieważ przedstawiona w Raporcie ocena analiza wielokryterialna w ocenie skarżących jest nierzetelna (m.in. pominięto możliwości zgłoszenia uwag mieszkańców na etapie akcji informacyjnej do wariantu 5, nie przedstawiono transparentnych danych wejściowych: liczby pozytywnych opinii mieszkańców/samorządów),
- przeprowadzenie ponownych analiz zanieczyszczenia powietrza, z uwzględnieniem modelu opadania pyłu wraz z metalami ciężkimi źródła i źródeł zanieczyszczeń z procesu ścierania opon, hamulców i nawierzchni dróg w analizę emisji zanieczyszczeń oraz ponownych obliczeń emisji hałasu.

W pismach zwrócono uwagę, przy prowadzeniu trasy w wariantie 5 i TGD_GP na:

- konieczność wyburzeń skupu owoców, sklepu, niedawno remontowanej remizy strażackiej w miejscowości Zajeziórze oraz budynków mieszkalnych i gospodarczych,
- zniszczenie gospodarstw, wskazano na obecność żyznych gleb w tym rejonie, które zostaną przeznaczone pod budowę drogi,
- negatywny wpływ emitowanych substancji m.in. metali ciężkich i pyłów na uprawy i zanieczyszczenie gleb, skutkujący obniżeniem plonów w przyszłości i koniecznością zakończenia prowadzonej działalności,
- zanieczyszczenie powietrza i emisję ponadnormatywnego hałasu wpływające na zdrowie ludzi,
- zniszczenie fauny i flory jezior /starorzeczy Wisły, gatunki ptaków (łabędzi niemych oraz gęsi krótkodziobej, a także bocian biały, dzięcioł, jastrząb, myszołów, puszczyk, wróbel oraz zimorodek) i innych zwierząt (bóbr europejski, chomik europejski, wiewiórka pospolita, sarna, jeleń, lis, jeź europejski, ślimak winniczek, liczne gatunki chronionych owadów, żaby zielone i brunatne, liczne gady, takie jak jaszczurki zwinki, jaszczurki żyworodne czy zaskrońce pospolite), i degradację cennych przyrodniczo ekosystemów,
- zniszczenie siedlisk ptaków w dorzeczu Koprzywianki i Wisły, podkreślono najmniejszy wpływ wariantu 4 na cenne siedliska przyrodnicze w obszarze Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły (zniszczenia siedlisk: starorzeczka i naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z Nympeion, Potamion (kod 3150) oraz gatunku kumaka nizinnego *Bombina bombina* (kod 1188), spadku liczebności płazów z uwagi na ograniczenie możliwości swobodnego i bezpiecznego przemieszczania się),
- straty ekonomiczne dla sadownictwa,
- przerwanie prowadzonych przez gospodarstwa zlokalizowane na terenach, przez które przebiega wariant 5 i TGD_GP inwestycji z funduszy unijnych,

- podział gminy Samborzec na pół i związane z tym utrudnienia komunikacji i rozdrobnienie gospodarstw,
- prowadzenie trasy przez tereny wiejskie i tereny zabudowane, na których dotychczas funkcjonują drogi o niewielkim natężeniu ruchu pojazdów, mając na celu wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza tereny miejskie, bez wystarczającej ochrony terenów i ze szkodą dla społeczności lokalnej,
- zmianę zagrożeń powodziowych, brak modelowania wariantu 5 przez IMGW-PIB,
- nieuzasadnioną budowę drogi w wariantcie realizacyjnym - na pewnym odcinku trasa biegnie z dużą ilością zakrętów, w przeciwieństwie do wariantu 4 przebiegającego prostą trasą, niekorzystne ukształtowanie terenu przez który biegnie trasa wariantu 5.

W pismach podnoszono również o bezzasadnym nazwaniu wariantu wskazanego do realizacji wariantu 5 jako Społeczny. Jak wskazano w Raporcie o oś nazwę taką wariantowi realizacyjnemu Inwestor nadał po przeprowadzeniu akcji informacyjnej, w ramach której w lipcu 2020 r. przeprowadzono czternaście spotkań konsultacyjnych z projektantami oraz przedstawicielami Inwestora, w celu przedstawienia lokalnej społeczności planowanej budowy drogi i poznanie preferencji lokalnych społeczności. Złożonych na tym etapie zostało ok. 2789 wniosków/protestów indywidualnych i zbiorowych. Po rozpatrzeniu ww. wniosków i opracowaniu raportu z ww. akcji, Inwestor wyznaczył wariant 5, będący kompilacją wariantów rozpatrywanych na wcześniejszych etapach. Jak wyjaśnił Inwestor w piśmie z dnia 06 czerwca 2025 r., znak: O/RZ.I-1.4110.1.23.2022.MSy.72 *„nazwa tego wariantu jest nazwą umowną, posiada oznaczenie numeryczne oraz dodatkowo określenie wskazujące na to, że jego przebieg uwzględnia modyfikacje jakie wprowadzono po spotkaniach informacyjnych z mieszkańcami oraz który uzyskał najwięcej pozytywnych opinii wśród lokalnej społeczności w ramach prowadzonych działań informacyjnych”*.

Mieszkaniec Pysznicy przedstawił następujące uwagi i wnioski:

- mnożenie dróg, możliwość przejęcia funkcji S74 przez planowaną czteropasmową drogę wojewódzką od „huty” do Nowosielca,
- zmianę trasy i poprowadzenie jej przez lasy (mniejsze koszty niż budowa mostu w dolinie rzeki, pozostawienie terenów łąk i pól cennych przyrodniczo – innych niż w lasach stanowiących najczęściej monokulturę sosnową, terenów stanowiących korytarz migracji zwierząt doliną rzeki oraz terenów użytkowanych rolniczo,
- konieczność dwukrotnego przekroczenia Sanu w celu pokonania trasy od centrum Polski w stronę Rzeszowa i Ukrainy,
- droga zagrożona będzie zniszczeniem (konieczność częstych remontów przez „osiadanie” drogi) m.in. przez jej lokalizację w terenie zalewowym, zawężenie obszaru zalewowego rzeki San przez nasyp, na którym prowadzona będzie droga, co stanowi zagrożenie dla miejscowości m.in. Zasanie, Redziny, Sudoły, Chłopska Wola, Brandwica,
- komunikacja S74 z terenami przemysłowymi Stalowej Woli lokalnymi drogami prowadzącymi przez miasto,
- nadmierny hałas od S74 dla ludzi mieszkających przy jej trasie w rejonie doliny Sanu.

W piśmie Wójta Gminy Pysznica złożono wniosek o uwzględnienie w projekcie budowy S74 połączenia przecinanej przez S74 drogi gminnej nr 101205R (ul. Orzeszkowej) z nowobudowaną jezdnią nr 3 (DG 4238010), przebiegającej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 855 Zaklików - Stalowa Wola, co ułatwi komunikację i skróci czas podróży do drogi powiatowej, stanowiącej główny szlak komunikacyjny w miejscowości Brandwica. Odnośnie tej kwestii Inwestor w piśmie z dnia 06 czerwca 2025 r., znak: O/RZ.I-1.4110.1.23.2022.MSy.72 wyjaśnił, że *„Podłączenie dodatkowej jezdni nr 3 wykonywanej w ramach budowy DW855 wykracza poza zakres inwestycji, ale jest technicznie możliwe, ponieważ w ramach projektu zostało na nie przewidziane miejsce w km 0+033 przebudowywanej DP1020”*.

W piśmie mieszkańców Zdanowa, gm. Obrazów zawniioskowano o przesunięcie trasy drogi w wariantcie na odcinku Zdanów-Jugoszów TGD_GP, zbieżnym na tym odcinku z wariantem 5 maksymalnie w kierunku południowym, w celu pominięcia obszarów zabudowanych oraz by zapobiec podziałom przez projektowaną drogę działek

z sadami. Wpłynęło również pismo postulujące za pozostawieniem trasy S74 na odcinku Zdanów-Jugoszów, zgodnie z wariantem TGD_GP, zbieżnym na tym odcinku z wariantem 5.

Jedną ze zgłoszonych uwag było usunięcie z Raportu oś tabeli zawierającej odniesienia się do zakazów obowiązujących na terenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Lasy Zwierzyniec i Jasień” i oddziaływania inwestycji na ten obszar, która znajdowała się w wersji Raportu z września 2022 r. Tabela ta nie występuje w ostatecznej wersji Raportu (Gdańsk, październik 2024 r.). Zarzucono również, iż realizacja zadania w wariancie 5 lub TGD_GP stoi w sprzeczności z ustawodawstwem, jak wskazano: *„Zgodnie z Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zakazy te nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody. W tym przypadku istnieje wariant alternatywny - Wariant 4, który nie koliduje z zespołem przyrodniczo-krajobrazowym „Lasy Zwierzyniec i Jasień”. W związku z powyższym realizacja wariantu 5 lub TGD_GP byłaby niezgodna z obowiązującymi przepisami”*. Jak wyjaśnił Inwestor zakazy te nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody. Wariantem niekolidującym z tym obszarem jest wariant 4, wnioskowany przez skarżących do realizacji. Inwestor wskazał na brak możliwości zmiany przebiegu wariantu preferowanego z uwagi na warunki techniczno-budowlane, które należy spełnić przy kreowaniu układu geometrycznego drogi klasy S oraz uwarunkowania społeczne (kolizje z zabudową mieszkaniową osiedla Sobów, Tarnobrzski Park Przemysłowo - Technologiczny przy DW723).

Ponadto, w niniejszej decyzji wskazano warunki realizacji minimalizujące oddziaływanie inwestycji, w tym m.in.: określające lokalizację zaplecza budowy, baz technicznych, baz materiałowych, placów postojowych maszyn budowlanych i środków transportu, miejsc czasowego przechowywania odpadów, przewidzianych do sytuowania poza pasem drogowym, poza granicami obszarów Natura 2000 i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Lasy Zwierzyniec i Jasień”.

Odnosnie zarzutów dotyczących analizy oddziaływania na stan gleb, w Raporcie zdiagnozowano oddziaływanie mające wpływ na jakość gleb wynikające z emisji zanieczyszczenia do powietrza (zanieczyszczenia komunikacyjne) i do wód (spływ wód opadowych lub roztopowych). W Raporcie przedstawiono analizy rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń komunikacyjnych do powietrza, w których wykazano brak wystąpienia wartości normatywnych poza terenem będącym w posiadaniu Inwestora.

W związku z pismami, w których wyrażono sprzeciw wobec przedmiotowego przedsięwzięcia m. in. w zakresie podnoszonej w nich kwestii aspektu społecznego i logistycznego, w szczególności fragmentacji gospodarstw i utrudnienia dojazdu do nich, tut. Organ w wezwaniu do uzupełnienia Raportu oś z dnia 21 czerwca 2023 r. wezwał Inwestora o odniesienie się do możliwości budowy większej liczby przejazdów gospodarczych, w rejonie prowadzonych w sąsiedztwie drogi upraw. Jak wskazali mieszkańcy gm. Samborzec, działalność sadownicza i uprawa warzyw wymaga łatwego i sprawnego dojazdu do pól (kilkakrotnie w ciągu dnia), a fragmentacja gospodarstw, z uwagi na ich charakter, może uniemożliwić ich dalsze funkcjonowanie. Jak wyjaśnił Inwestor w odpowiedzi na ww. wezwanie budowa dodatkowych przejazdów wiąże się z większą ingerencją i zajętością działek oraz koniecznością ich wykupu, dodatkowo na lokalizację przejazdów gospodarczych wpływa ukształtowanie terenu i niwelety drogi. Ponadto, Inwestor wskazał, że *„szczegółowe rozwiązania dojazdów do gospodarstw i przejazdów gospodarczych będą przedstawione na etapie Projektu Budowlanego”*.

Biorące udział w przedmiotowym postępowaniu na prawach strony Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot (dalej: Stowarzyszenie) w swoim piśmie z dnia 19 marca 2025 r., znak: PNRWI.DKS74.ON.DUŚ.106.22.4, wskazuje na konieczność uzupełnienia rozpoznania przyrodniczego (ssaki naziemne), wykonania dodatkowych analiz (korytarze migracyjne, integralność i spójność sieci) oraz wprowadzenia szeregu zmian projektowanych (przejścia dla zwierząt, lokalizacja węzła Zaleszany) w stosunku do Raportu oś opracowanego dla przedmiotowego odcinka drogi ekspresowej S74.

W odpowiedzi na powyższe uwagi/postulaty Stowarzyszenia, Inwestor w piśmie z dnia 6 czerwca 2025 r., znak: O/RZ.I-1.4110.1.23.2022.MSy.72, przedstawił stosowne uzupełnienia/wyjaśnienia. Doprecyzowane zostały wielkości kolizji przedmiotowej inwestycji drogowej z głównymi korytarzami ekologicznymi. Inwestor w swojej odpowiedzi wskazuje, że złożony Raport oś zawiera dostateczne dane przyrodnicze (w tym dane na temat aktywności dużych i średnich ssaków w rejonie inwestycji) dla przeprowadzenia analiz wpływu przedmiotowej inwestycji drogowej na środowisko przyrodnicze, w tym na połączenia ekologiczne i obszary Natura 2000. W przeprowadzonych analizach wykorzystano m.in. wyniki prac terenowych z lat 2019-2021, dostępne opracowania, dane lokalne oraz oceny eksperckie. Pozyskane zostały również dane o kolizjach ze zwierzętami na drogach krajowych z lat 2016-2020, oraz dane z Lasów Państwowych, w których wskazane zostały kluczowe miejsca migracji ssaków kopytnych w rejonie planowanej inwestycji drogowej. Zaplanowane prace dotyczące inwentaryzacji populacji ssaków naziemnych i tras ich migracji, zostały zrealizowane na całym przebiegu tras wariantów, ze szczególnym uwzględnieniem zidentyfikowanych, w oparciu o dane literaturowe i kartograficzne, korytarzy ekologicznych, obszarów leśnych i stref ekotonu polno-leśnego. W przypadku terenów poza głównymi korytarzami, dokonano waloryzacji przyrodniczej zgodnie z obowiązującą metodyką. Wskazano również na miejsca potencjalnych migracji ssaków kopytnych. Na podstawie zebranego materiału możliwe było m.in. określenie: składu gatunkowego teriofauny na obszarze inwentaryzacji przyrodniczej i przybliżonej liczebności poszczególnych gatunków; identyfikacja stanowisk rzadkich ssaków; lokalizacji najważniejszych ości ssaków; stanu i perspektywy zachowania populacji i siedlisk gatunków podlegających szczególnej ochronie na obszarach Natura 2000; szlaków migracji ssaków naziemnych (ponadregionalnych i lokalnych); miejsc o zwiększonym ryzyku kolizji pojazdów ze ssakami naziemnymi.

W oparciu o zebrane dane przyrodnicze dokonano szczegółowej analizy wpływu planowanej drogi ekspresowej (w każdym jej wariantcie) na zidentyfikowane połączenia ekologiczne, w tym na kolidujące z nią główne korytarze ekologiczne, a następnie zaproponowano adekwatne działania minimalizujące i kompensujące, w tym zaprojektowano system przejść dla zwierząt. W odniesieniu do lokalizacji i zagęszczenia przejść dla zwierząt kierowano się dostępną wiedzą, zebranymi danymi przyrodniczymi, ukształtowaniem terenu oraz pojemnością środowiska. Przy wyznaczaniu lokalizacji przejść brano również pod uwagę areale występowania poszczególnych gatunków i zdolności do migracji. Dla projektowanych przejść dla zwierząt podano minimalne parametry. Inwestor w swojej odpowiedzi podkreśla, że zarówno zagęszczenie przejść, ich rodzaj oraz parametry odpowiadają wymaganiom zawartym w obowiązujących wytycznych oraz są zgodne z dobrymi praktykami. W Raporcie oś przedstawiono również ocenę skuteczności i adekwatności zaproponowanego kompleksowego planu działań minimalizujących i kompensujących.

W przypadku przejścia górnego dla dużych zwierząt w km 39+683 (PZDg 39.7) Inwestor podtrzymuje, iż projektowana jego szerokość na poziomie 40 m jest rozwiązaniem optymalnym dla występujących tu dużych ssaków. Nie mniej jednak, z uwagi na przyjmowaną możliwość jego wykorzystania przez żubry z populacji występującej w Lasach Janowskich, zachodzi potrzeba zwiększenia tej szerokości do wartości optymalnej dla tego gatunku, tj. min. 50 m.

Inwestor w swojej odpowiedzi podkreśla, że parametry obiektów mostowych na rzekach Wisła i San, odpowiadają wymaganiom stawianym obiektom o funkcji krajobrazowej, w tym: duże światło pionowe (min. 5 m, na znacznych odcinkach ok. 10 m), zachowanie szerokich stref gruntowych oraz unikanie elementów ograniczających funkcjonalność (np. oświetlenia drogowego). Obiekty mostowe będą obejmowały całe strefy międzywala ww. rzek (ok. 1000 m w przypadku rzeki Wisły i ok. 900 m w przypadku rzeki San). Zaprojektowane obiekty mostowe zapewniają m.in.: ciągłość strukturalną i funkcjonalną siedlisk łągowych oraz dolin rzecznych, minimalizację efektu barierowego dla wszystkich grup zwierząt oraz zachowanie parametrów siedliskowych, w tym warunków gruntowych i mikroklimatycznych. Dalsze poszerzanie ww. obiektów jest ograniczone z uwagi na obecności wałów

przeciwpowodziowych.

Inwestor w swojej odpowiedzi, podtrzymuje w przypadku obiektu mostowego na rzece San zasadność posadowienia dwóch podpór w nurcie rzeki. Nie mniej jednak, z uwagi m.in. na lokalizację obiektu w obszarze bardzo cennym przyrodniczo (specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Dolnego Sanu PLH180020) i potrzebę zachowania naturalnych procesów zachodzących w korycie rzeki, tut. Organ uznaje za zasadne realizację ww. przeprawy bez podpór stałych w korycie rzeki.

Planowana droga ekspresowa przecina m.in. dwie odnogi głównego korytarza ekologicznego – Korytarza Południowego (GKPd-7A – Puszcza Sandomierska - Lasy Janowskie) w km ok. 44+380 - 45+300 i 45+700 - 48+750 w rejonie miejscowości Zaleszany i Zbydniów, łączące Puszczę Sandomierską z Doliną Sanu. Zdaniem Inwestora, zgromadzone dane przyrodnicze nie wskazują na potrzebę zmiany lokalizacji projektowanego w km ok. 44+380 - 45+300 węzła Zaleszany, stanowiącego połączenie z istniejącą drogą krajową nr 77. Jest to rejon łąk pomiędzy wsiami Karczmiska, Łęki i Zbydniów. Gęsta zabudowa już mocno ogranicza migrację dużych zwierząt (w tym wilka, łosia, czy też rysia). Pomiedzy zabudową znajdują się wolne przestrzenie o długości ok. 120 m. Zgodnie z wynikami przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej oraz zebranych danymi kolizji zwierząt z pojazdami z lat 2013-2024, na wskazanym odcinku stwierdzane były pojedyncze zwierzęta średnie, głównie sarny, nie stwierdzono występowania tu dużych ssaków. Dostępne dane sugerują, że w miejscu tym odnoga ww. głównego korytarza ekologicznego jest obecnie niedrożna dla zwierząt dużych. Mając na uwadze powyższe, celem zapewnienia drożności ww. korytarza, przejścia zostały zaplanowane w miejscach optymalnych, zapewniając migrację dużym ssakom kopytnym oraz wilka (PZDs-45.7, PZDd-46.8).

Inwestor w swojej odpowiedzi wskazuje, iż w przypadku dalszych zmian w planach inwestycyjnych (np. wycofanie planów budowy linii CPK), możliwe będzie ich uwzględnienie na kolejnym etapie projektowym. Obecna forma Raportu oś odzwierciedla stan faktyczny na moment sporządzania dokumentacji.

Inwestor wskazuje także, iż zarzuty w piśmie Stowarzyszenia dotyczące nieuwzględnienia wpływu inwestycji na integralność obszarów Natura 2000 i spójność ich sieci, są nieuzasadnione i nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji projektowej.

Odnosnie licznych uwag, iż przedstawione wyniki modelowania hydraulicznego na wypadek wystąpienia powodzi dla poszczególnych wariantów nie obejmują wariantu 5, wariant ten stanowi połączenie wariantów 1(1A) i TGD. Do rzeki Koprzywianki wariant 5 przebiega wg wariantu TGD, następnie przechodzi odcinkiem łącznikowym i od mostu na Wiśle i przebiega wg wariantu 1 i 1A. Zatem wyniki analizy powodziowej dla niemal całego obszaru są tożsame z tymi dla wariantu 1A. Dla obszaru Koprzywianki analiza jest tożsama jak dla wariantu TGD.

Odnosnie uwagi, co do ryzyka zniszczenia drogi ze względu na jej prowadzenie poprzez obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz ryzyka wzrostu zagrożenia powodziowego dla terenów sąsiednich do Raportu załączono obliczenia hydrologiczno-hydrauliczne, które wykazały, że planowana inwestycja w niewielkim stopniu wpłynie na stan zagrożenia powodziowego na przedmiotowym obszarze. Przeprowadzenie korpusu drogi przez tereny powodziowe powoduje relatywnie niewielkie wzrosty rzędnych zwierciadła wody oraz niewielkie zmiany zasięgu wód powodziowych. Wykonane w marcu 2024 r. dodatkowe opracowanie pn. „*Analiza porównawcza zagrożenia powodziowego na podstawie danych przestrzennych z uwzględnieniem wariantów budowy drogi ekspresowej S74 na odc. Opatów – Nisko*”, uwzględnia aktualizowane dla części analizowanych rzek mapy zagrożenia powodziowego.

W przypadku rzeki Koprzywianka wg ww. zaktualizowanego opracowania, amplituda wzrostu rzędnych przed oraz za projektowanym obiektem mostowym waha się w granicach kilku centymetrów. Zarazem nastąpiła istotna zmiana co do ogólnej rzędnej wody o prawdopodobieństwie wystąpienia Q1% na etapie aktualizacji mapy zagrożenia powodziowego. Wg map z 2019 r. istniało prawdopodobieństwo przelania się wód powodziowych przez koronę wału. W wersji z 2022 r., woda w scenariuszu Q1% mieści się w obwałowanym korycie, przez co rzędne powyżej planowanych mostów są średnio o 50 cm

wyższe niż te wynikające z modelu z 2019 r. Dla rzeki Wisła, wg pierwotnych obliczeń we wszystkich wariantach następuje wzrost rzędnych wód powodziowych, przy czym największy do ok. 20 cm w wariantcie W1. Natomiast wg ww. opracowania, po aktualizacji danych, w wyniku realizacji inwestycji istnieje możliwość obniżenia rzędnych wód powodziowych w przekroju projektowanej drogi. W przypadku rzeki Trześniówka brak jest wpływu projektowanej drogi na stany wody powodziowej we wszystkich wariantach. Obliczenia hydrologiczne wykazały miejscowe obniżenie zwierciadła wody po realizacji inwestycji, względem stanu istniejącego. W przypadku obwałowanej rzeki Łęg ww. opracowanie wskazuje na zmianę rzędnych wód powodziowych wynoszącą kilka cm. W przypadku rzeki San dla wariantów W1 i WTGD, brak jest wpływu projektowanej drogi na stany wód powodziowych. Dla rzeki Bukowa obliczenia wykazują brak wpływu na stany wód powodziowych o prawdopodobieństwie wystąpienia Q1% dla wariantu W1 i dla wariantu WTGD.

Zgodnie z wyjaśnieniami inwestora analiza zawierająca odniesienie m.in. do wariantu 5 została uzgodniona przez właściwe jednostki PGW Wody Polskie w Rzeszowie i Krakowie. (pisma znak: KR.RPU.434.88.2021.KT z dnia 09 września 2021 r. i RZ.RPP.603.336.2021.MK z dnia 04 października 2021 r.). Teren pomiędzy Wisłą a Koprzywianką, po którym przebiega łącznik wg wariantu 5, znajduje się w zarządzie RZGW w Krakowie. W swoim piśmie RZGW w Krakowie uznał, że poza wariantem W1 (w rejonie Wisły i Koprzywianki), pozostałe warianty przebiegów drogi S74 nie powodują znacznego zwiększenia obszaru zagrożenia powodzią oraz zarekomendował wybór wariantu TGD oraz wariantu W1A, czyli tych wariantów, które składają się na wariant 5. Podobną rekomendację przedstawił RZGW w Rzeszowie. Należy podkreślić, że po uzyskaniu decyzji środowiskowej na etapie opracowywania koncepcji programowej analiza zagrożenia powodziowego będzie ponownie wykonywana i uzgadniana z PGW Wody Polskie w Rzeszowie i Krakowie.

Otrzymano uwagi społeczeństwa dotyczące kwestii związanych z lejem depresji powstałym po wyrobisku poeksploatacyjnym Piaseczno na skutek zakończenia działalności kopalni siarki „Machów”. Jak podnoszono, powyższe łączy się z ryzykiem podtopień na terenie w zasięgu leja depresji od wyrobiska, a tym samym wymaga uwzględnienia przy projektowaniu drogi stosownych urządzeń melioracyjno-drenażowych na przedmiotowym terenie. Odnosząc się do kwestii związanych z zakończeniem działalności kopalni siarki „Machów” oraz likwidacją wyrobiska poeksploatacyjnego Piaseczno, należy wskazać, iż w dokumentacji uwzględniono, iż droga przebiega przez tereny, które mogą ulec podtopieniu w wyniku ewentualnego podwyższenia się poziomu wód gruntowych, przy czym, wzięto pod uwagę, że projektowana trasa biegnie na skraju obszaru, na którym poziom wód gruntowych może znajdować się na głębokości mniejszej niż 1 m. Na obecnym etapie prac projektowych na przedmiotowym terenie przewidziano poprowadzenie drogi na nasypie oraz rozwiązania w zakresie przebudowy istniejącej sieci melioracyjnej, dostosowane do aktualnego rozpoznania warunków gruntowo-wodnych oraz opinii, m.in. Okręgowego Urzędu Górniczego w Kielcach z dnia 17 sierpnia 2021 r. Należy zaznaczyć, że projektowana na obecnym etapie droga nie ogranicza możliwości realizacji sieci melioracyjno-drenarskiej, a ewentualne kolizje będą możliwe do skoordynowania i rozwiązania na późniejszych etapach prac przygotowawczych oraz realizacji.

Odnosząc uwagi strony/osoby zainteresowanej (przekazanych w pismach z 16 i 25 marca 2025 r.) w sprawie niszczenia cieku wodnego Czarna, zgodnie z Mapą Podziału Hydrograficznego Polski przedmiotowa droga koliduje z ww. ciekami w jego źródłowym odcinku, w km: ok. 14+300 oraz ok. 17+322 – ok. 18+200, poniżej miejscowościami Piekary i Bilcza. W ramach przedsięwzięcia planowana jest przebudowa i dostosowanie przebiegu koryta cieku Czarna do planowanego układu drogi. W ramach oceny oddziaływania planowanej inwestycji na cele środowiskowe wyznaczone JCWP „Gorzyczanka” (RW200006219489), w skład której wchodzi ciek Czarna, stwierdzono że prace polegające na odcinkowym wykonaniu nowego koryta tego cieku wraz z umocnieniem, obejmą odcinek długości ok. 830 m, co stanowi tylko ok. 1,38 % długości JCWP. Analiza map wskazuje iż ww. ciek na przedmiotowym odcinku jest przekształcony antropologicznie wskutek wyprostowania koryta. W postanowieniu z dnia 15 stycznia 2025 r., znak: RZ.RZŚ.4900.21.2023.MK

Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie wskazał na brak negatywnego wpływu inwestycji polegającej na budowie drogi S74 na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla Jednolitych Części Wód.

Należy zauważyć, że na podstawie obliczeń wykonanych w ramach analizy akustycznej dla przedmiotowego przedsięwzięcia, Inwestor wskazał na konieczność budowy ekranów akustycznych w miejscach możliwych przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu. Przedłożone w Raporcie obliczenia akustyczne, uwzględniające projektowane zabezpieczenia akustyczne w postaci ekranów akustycznych wykazały brak przekroczeń wartości normatywnych hałasu na najbliższych terenach chronionych akustycznie (wbrew twierdzeniu wnioskujących), określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112). Tut. Organ nie znajduje uzasadnienia dla budowy ekranów akustycznych przez całą trasę drogi przebiegająca przez miejscowości Samborzec, Zajeziórze i Ostrołęka. W Raporcie ooś na podstawie przedstawionych prognoz wytypowano miejsca gdzie ich budowa jest konieczna, zgodnie z obowiązującymi wartościami dopuszczalnymi hałasu. Ponadto, w niniejszej decyzji zobowiązano Inwestora do wykonania analizy porealizacyjnej dla przedmiotowego przedsięwzięcia, celem weryfikacji przyjętych w Raporcie założeń i skuteczności planowanych zabezpieczeń akustycznych. Biorąc pod uwagę powyższe, wystąpienie o wykonanie ponownych badań/obliczeń akustycznych, uważa się za bezzasadne.

Również przedłożone w Raporcie ooś obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, poza pasem drogowym (w tym również metali ciężkich: kadmu, miedzi, niklu, ołowiu, cynku i jego związków i chromu) ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

W przypadku spływu wód opadowych i roztopowych z jezdni dla przedmiotowej inwestycji zaprojektowany został system odwodnienia wyposażony w urządzenia podczyszczające wody opadowe i roztopowe spływające z jezdni, który zapewni dotrzymanie wymogów określonych w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. 2019 poz. 1311).

W związku z powyższym, w fazie eksploatacji przedmiotowej inwestycji (niezależnie od wariantu przebiegu trasy), nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań związanych z ponadnormatywną emisją zanieczyszczeń i powodujących pogorszenie standardów jakości gleb terenów sąsiadujących z planowaną drogą.

W odniesieniu do ingerencji przedsięwzięcia w tereny sadów, jak wyjaśnił Inwestor „*droga jest przedsięwzięciem liniowym i nie ma możliwości takiego jej zaprojektowania by nie ingerowała w istniejące zagospodarowanie terenu i istniejącą sieć drogową*” i „*pominięcie gospodarstw sadowniczych w gminie Samborzec jest niemożliwie ponieważ znajdują się one na bardzo dużym obszarze*”.

W nawiązaniu do prowadzenia trasy drogi przez zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Zwierzyniec i Jasień” oraz wniosków dotyczących przeprowadzenia trasy drogi w innym wariantcie, Inwestor wskazał również, że „*zmianę Wariantu W5 ograniczają warunki techniczno-budowlane, które należy spełnić przy kreowaniu układu geometrycznego drogi klasy S oraz uwarunkowania społeczne. Zgodnie z informacją przekazaną od Projektanta zmiana przebiegu wariantu 5 spowodowałaby kolizje z zabudową mieszkaniową osiedla Sobów oraz Tarnobrzeskim Parkiem Przemysłowo - Technologiczny przy drodze wojewódzkiej DW723. Podkreślić należy, że Wariant 5 z przedstawionych w raporcie wariantów ma najmniejszą liczbę wyburzeń, jak również jako jedyny nie przecina polderu powodziowego Koćmierzów. Poprowadzenie drogi przez polder uniemożliwia w pełni wykorzystanie planowanej rezerwy powodziowej na polderach na prawym brzegu Wisły. Podkreślić należy, że Wariant 5 jako jedyny uzyskał pozytywną opinię PGW Wody Polskie*”.

Odnosnie zmiany wariantu wskazanego do realizacji zaznaczyć należy, że postępowanie w sprawie wydania decyzji środowiskowej prowadzone jest na wniosek Inwestora, a zgodnie z art. 81 ust. 1 jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika brak możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariantcie proponowanym przez wnioskodawcę, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, za zgodą wnioskodawcy, wskazuje w decyzji, spośród wariantów, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy ooś, wariant dopuszczony do realizacji. W niniejszym postępowaniu Inwestor wskazał do realizacji wariant 5, którego wybór poprzedzony został zgodnie z Raportem ooś oraz przekazanymi wyjaśnieniami, wymaganymi analizami. Natomiast w przypadku braku możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariantach, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy ooś, oraz w przypadku braku zgody wnioskodawcy na wskazanie w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wariantu dopuszczonego do realizacji, organ odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia. Podkreślić należy, iż prawną przesłanką do odmowy wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, jest stwierdzenie znacząco negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 lub spowodowanie przez przedsięwzięcie, nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania w obszarze dorzecza.

W toku postępowania strony postępowania i osoby zainteresowane dokonywały wglądu w akta sprawy, w siedzibie Organu prowadzącego postępowanie. Treść Raportu ooś oraz załączników do wniosku, stanowiących akta sprawy udostępniana była przez tut. Organ na wniosek stron i innych zainteresowanych.

Przedmiotem przedsięwzięcia jest budowa po nowym śladzie drogi ekspresowej S74 (dalej S74) na odcinku Opatów-Nisko (km ok.: 0+000 – 72+797) wraz z obiektami inżynierskim, węzłami, urządzeniami ochrony środowiska, urządzeniami bezpieczeństwa ruchu, miejscami obsługi podróżnych, oświetleniem węzłów, przebudową mediów oraz przebudową dróg bocznych kolidujących z projektowaną drogą.

Przedmiotowy odcinek drogi S74 rozpoczyna się w rejonie miejscowości Opatów na końcu obwodnicy miasta i jest jej kontynuacją, a kończy się w rejonie miejscowości Nisko na węźle „Zapacz” z drogą S19, który wchodzi w zakres przedsięwzięcia.

Teren realizacji planowanego odcinka S74 położony jest na terenie województwa:

- świętokrzyskiego (na długości ok. 28,77 km), w granicach powiatu opatowskiego (gmina Opatów i gmina Lipnik) i powiatu sandomierskiego (gmina Obrazów i gmina Samborzec),
- podkarpackiego (na długości ok. 44,03 km), w granicach powiatu m. Tarnobrzeg (gmina miasto Tarnobrzeg), powiatu tarnobrzieskiego (gmina Gorzyce), powiatu stalowowolskiego (gmina Zaleszany, gmin Radomyśl nad Sanem, gmina Pysznica, gmina Stalowa Wola) i powiatu niżańskiego (gmina Nisko, gmina Ulanów).

Zakres prac budowy przedmiotowego odcinka S74 obejmie m.in.:

- budowę dwujezdniowego odcinka drogi ekspresowej, klasy S;
- budowę węzłów drogowych;
- przebudowę istniejących dróg publicznych w miejscach krzyżowania się z drogą;
- budowę dróg lokalnych i dojazdowych obsługujących tereny przyległe do drogi;
- budowę obiektów inżynierskich, w tym m.in.: budowę obiektów mostowych w ciągu drogi ekspresowej, nad drogą ekspresową, w ciągu dróg poprzecznych i łącznic węzłów, budowę przepustów pod drogą i pod pozostałymi drogami oraz zjazdami;
- budowę oświetlenia drogowego;
- budowę zatok do kontroli ITD;
- budowę MOP;
- budowę Obwodu Drogowego (OD);
- budowę kanalizacji teletechnicznej;
- budowę systemu odwodnienia drogi głównej, w tym: rowów drogowych, ścieków, kanalizacji deszczowej, urządzeń podczyszczających oraz przepompowni, zbiorników retencyjnych;
- wykonanie objazdów tymczasowych;

- realizację urządzeń ochrony środowiska, takich jak: ekrany akustyczne, ekrany przeciwołnieniowe, ogrodzenie, przejścia i przepusty dla zwierząt wraz z płótkami ochronno - naprowadzającym, zieleń krajobrazowa i naprowadzająca na przejścia dla zwierząt, szczelny system odprowadzenia wód opadowych, zespoły podczyszczające wody opadowe z jezdni;
- przebudowę kolidujących urządzeń i sieci istniejącej infrastruktury technicznej, w tym: linii elektroenergetycznych i teletechnicznych, kanalizacji deszczowej i sanitarnej, sieci wodociągowych, sieci gazowych, ciepłociągów, urządzeń melioracyjnych i drenarskich;
- wykonanie oznakowania drogi głównej i pozostałych dróg oraz wyposażenie ich w urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego takie, jak: bariery ochronne, osłony przeciwołnieniowe i ogrodzenie drogi;
- wycinkę drzew i krzewów;
- rozbiórkę obiektów budowlanych kolidujących z projektowaną drogą (103 budynki mieszkalne, 121 budynków gospodarczych, 4 budynki usługowe, 1 obiekt sportowy, 1 stacja paliw, 1 remiza OSP).

Dostępność do S74 przewidziano wyłącznie poprzez dwupoziomowe węzły drogowe, zlokalizowane w następujących lokalizacjach:

Lp.	Przybliżony pikietaż S74	Nazwa	Kategoria drogi poprzecznej	Numer drogi poprzecznej	Klasa drogi poprzecznej
1	8+719	Węzeł Lipnik	krajowa	DK9	GP
2	23+520	Węzeł Samborzec	krajowa	DK79	G
3	30+433	Węzeł Tarnobrzeg	wojewódzka	DW723	G
4	37+501	Węzeł Gorzyce	powiatowa	DP1090R	Z
5	44+906	Węzeł Zaleszany	krajowa	DK77	G
6	49+991	Węzeł Turbia	powiatowa	DP1013R	Z
7	55+718	Węzeł Radomyśl nad Sanem	wojewódzka	DW855	G
8	62+428	Węzeł Pysznica	powiatowa	DP1024R	G
9	68+920	Węzeł Kłyżów	powiatowa	DP1019R	Z
10	72+797	Węzeł Zapacz	ekspresowa	S19	S

Na trasie przedmiotowego odcinka drogi zaplanowano miejsca obsługi podróżnych w lokalizacji:

Lp.	Nazwa	Kategoria	Kilometraż S74	Lokalizacji MOP względem drogi S74
1	MOP Obrazów	III	12+500	Lewa strona S74
			13+600	Prawa strona S74
2	MOP Gorzyce	I	35+700	Po obu stronach S74
3	MOP Pysznica	II	66+400	Po obu stronach S74

Planowane są następujące obiekty inżynierskie:

Lp.	Typ obiektu	Oznaczenie obiektu	Kilometraż S74	Przeszkoda
1	Wiadukt nad S74	WD-1,7	1+661	DP0724T
2	Wiadukt nad S74	WD-3,1	3+087	DP 0720T
3	Wiadukt nad S74	WD-4,5	4+545	DP 0725T
4	Przejście dolne dla zwierząt średnich	PZDs-5,5	5+520	przejście dla zwierząt średnich samodzielne
5	Wiadukt nad S74	WD-7,7	7+700	DG 337035T
6	Wiadukt nad S74	WD-8,7	8+719	DK9 (węzeł Lipnik)
7	Most/PZs w ciągu S74	PZDs-10,4	10+435	ciek b. n.
8	Wiadukt nad S74	WD-11,3	11+276	DP 0797T
9	Wiadukt w ciągu S74	WS-14,2	14+194	DP 0737T
10	Przejście dolne dla zwierząt średnich	PZDs-15,2	15+175	przejście dla zwierząt średnich samodzielne
11	Wiadukt w ciągu S74	WS-17,4	17+381	DP 0782T
12	Most/PZd w ciągu S74	PZDd-17,9	17+929	rzeka Czarna
13	Wiadukt w ciągu S74	WS-19,1	19+144	DP 0799T
14	Przejście dolne dla zwierząt średnich	PDZs-20,7	20+655	przejście dla zwierząt średnich samodzielne
15	Wiadukt nad S74	WD-21,9	21+911	DP 0800T
16	Most/PZs w ciągu S74	PZDs-22,2	22+167	rzeka Gorzyczanka

Lp.	Typ obiektu	Oznaczenie obiektu	Kilometraż S74	Przeszkoda
17	Wiadukt w ciągu S74	WS-23,5	23+520	DK-79 (węzeł Samborzec)
18	Most/PZd w ciągu S74	MS/PZDd-24,1	24+056	rzeka Koprzywianka
19	Wiadukt w ciągu S74	WS-25,8	25+780	DP0800T
20	Wiadukt w ciągu S74	WS-27,1	27+071	DG 373034T
21	Wiadukt w ciągu S74	WS-28,2	28+204	DP 0803T
22	Most/PZd w ciągu S74	MS/PZDd-28,7	28+705	rzeka Wisła
23	Wiadukt w ciągu S74	WS-30,4	30+433	DW 723 (węzeł Tarnobrzeg)
24	Wiadukt w ciągu S74	WS-31,7	31+658	DG 122018R
25	Most/PZs w ciągu S74	PZDs-32,5	32+479	ciek bez nazwy
26	Wiadukt nad linią kolejową	WSK-33	33+002	LK 25
27	Wiadukt w ciągu S74	WS-33,1	33+085	DP 1095R
28	Wiadukt nad linią kolejową	WSK-33,7	33+661	LK 78
29	Most/PZd w ciągu S74	MS/PZDd-34	34+035	rzeka Trześniówka
30	Wiadukt nad S74	WD-35,3	35+318	droga wewnętrzna
31	Most w ciągu S74	MS-36	35+956	rzeka Strug
32	Wiadukt nad S74	WD-36,3	36+301	DP 1092R
33	Przejście dolne dla zwierząt średnich	PZDs-37,2	37+167	Przejście dla zwierząt średnich samodzielne
34	Wiadukt nad S74	WD-37,5	37+501	DP 1090R (węzeł Gorzyce)
35	Most/PZs w ciągu S74	PZDs-38,4	38+394	ciek bez nazwy
36	Most/PZs w ciągu S74	PZDs-39,1	39+064	ciek bez nazwy
37	Przejście górne dla zwierząt dużych	PZGd-39,7	39+683	-
38	Wiadukt nad S74	WD-41	41+028	DP 1017R
39	Most/PZd w ciągu S74	MS/PZDd-42,2	42+247	rzeka Łęg
40	Most/PZs w ciągu S74	PZDs-43,4	43+411	rzeka Osa
41	Wiadukt w ciągu S74	WS-43,7	43+677	DP 1016R
42	Wiadukt nad linią kolejową	WSK-44,6	44+598	planowana LK w ramach budowy CPK
43	Wiadukt w ciągu S74	WS-44,9	44+906	DK77 (węzeł Zaleszany)
44	Most w ciągu S74	MS-45,5 P	45+505	starorzecze rz. San
45	Wiadukt w ciągu S74	WS/PZDs-45,7	45+703	DG 101501R, starorzecze rz. San
46	Wiadukt w ciągu S74	WS-46,2	46+226	DP 1013R
47	Most/PZd w ciągu S74	PZDd-46,8	46+757	Starorzecze Sanu
48	Wiadukt nad S74	WD-47,1	47+141	droga wewnętrzna
49	Wiadukt nad S74	WD-48,7	48+745	droga wewnętrzna
50	Przejście dolne dla zwierząt średnich	PZDs-49,4	49+380	Przejście dla zwierząt średnich samodzielne
51	Wiadukt nad S74	WD-50	49+991	DP 1013R (węzeł Turbia)
52	Wiadukt w ciągu S74	WS/PZDs-51,8	52+524	droga wewnętrzna+przejście dla zwierząt średnich
53	Wiadukt nad linią kolejową	WSK-53	52+994	LK 68
54	Wiadukt w ciągu S74	WS-53,3	53+291	droga wewnętrzna
55	Most/PZd w ciągu S74	MS/PZDd-54,2	54+164	rzeka San
56	Wiadukt w ciągu S74	WS-55,7	55+718	DW-855 (węzeł Radomyśl-rondo)
57	Przejście dolne dla zwierząt średnich	PZDs-56,3	56+277	Przejście dla zwierząt średnich samodzielne
58	Wiadukt nad S74	WD-58	57+996	DP 1020R
59	Wiadukt w ciągu S74	WS-59	59+046	DP 1021R
60	Most/PZd w ciągu S74	MS/PZDd-59,3	59+269	rzeka Bukowa
61	Wiadukt w ciągu S74	WS-59,8	59+832	droga wewnętrzna
62	Przejście dolne dla zwierząt średnich	PZDs-60,4	60+431	Przejście dla zwierząt średnich samodzielne
63	Wiadukt nad S74	WD-61,1	61+136	droga wewnętrzna
64	Wiadukt w ciągu S74	WS-62,4	62+428	DP 1024R (węzeł Pysznica)
65	Wiadukt nad S74	WD-63,1	63+144	DP 2505R
66	Przejście dolne dla zwierząt średnich	PZDs-63,6	63+647	Przejście dla zwierząt średnich samodzielne
67	Przejście dolne dla zwierząt średnich	PDZś-65,3	65+288	Przejście dla zwierząt średnich samodzielne

Lp.	Typ obiektu	Oznaczenie obiektu	Kilometraż S74	Przeszkoda
68	Wiadukt nad S74	WD-65,9	65+940	DG 102523R
69	Wiadukt nad S74	WD-67,7	67+650	DG 101233R
70	Wiadukt w ciągu S74	WS-68,9	68+920	DP1019R (węzeł Kłyżów-rondo)
71	Most/PZd w ciągu S74	PZDd-70,8	70+778	ciek bez nazwy
72	Wiadukt nad S74	WD-71,8	71+845	DK19
73	Wiadukt w ciągu S74	WS-72,8	72+797	S19 (węzeł Zapacz)

Podstawowym celem inwestycji jest m.in.:

- zmniejszenie negatywnego oddziaływania ruchu poprzez przeniesienie ruchu tranzytowego z centrów miast i wsi znajdujących się na trasie DK9, DK77 i DK79,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu w korytarzu ww. dróg,
- poprawa przepustowości, komfortu jazdy, prędkości ruchu,
- skrócenie czasu przejazdu na odcinku Opatów – Nisko
- zmniejszenie zużycia paliwa, poprawa jakości obsługi ruchu,
- wzrost zainteresowania inwestycjami w rejonie drogi ekspresowej,
- poprawa komunikacji wschodnich regionów kraju z centralną częścią.

Przedmiotowy odcinek drogi stanowi element sieci Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T).

Przedmiotowa droga, przejmując duży i rosnący systematycznie поток ruchu tranzytowego z dróg istniejących, zwiększy bezpieczeństwo ruchu drogowego. Płynność ruchu pojazdów wiąże się ze zwiększeniem ekonomii jazdy i w konsekwencji ze zmniejszeniem emisji komunikacyjnych w rejonie obecnie wykorzystywanych dróg, zwłaszcza w zakresie zanieczyszczeń powietrza i hałasu. Ponadto, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu przełoży się na mniejszą ilość wypadków, mogących stanowić źródło zagrożenia dla środowiska.

Podstawowe docelowe parametry budowanej S74:

- klasa techniczna drogi – S,
- prędkość projektowa – 100 km/h,
- ilość jezdni – 2/2 (przekrój dwujezdniowy/dwupasowy),
- szerokość pasów ruchu – 2 x 3,5 m,
- szerokość pasów awaryjnych – 2,5 m,
- typ skrzyżowań – dwupoziomowe,
- kategoria ruchu – KR6.

Drogi objęte zadaniem posiadać będą następujące kategorie ruchu:

- drogi klasy GP – min. KR4,
- drogi klasy G – min. KR3,
- drogi klasy Z – min. KR2,
- drogi klasy L i D – min. KR1.

Szerokość pasa drogowego drogi S74 waha się od ok. 90 m do ok. 200 m w przekroju szlaku i od ok. 300 m do 700 m w obrębie węzłów i MOP.

W Raporcie o oś przedsięwzięcie poddano analizie wariantowej. Inwestor rozpatrywał trzy warianty planowanego zamierzenia inwestycyjnego (wariant 4, wariant 5, wariant TGD-GP). Odniesiono się również do sytuacji polegającej na niepodejmowaniu przedsięwzięcia.

W sytuacji rezygnacji z realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia ruch pojazdów nadal odbywał się będzie po istniejących drogach krajowych klasy GP/G: drogi krajowej nr 9 (DK9) Opatów - Lipnik i drogi krajowej nr 77 (DK77) Lipnik - Nisko. Jak wskazano w Raporcie o oś istniejący układ drogowy projektowano wiele lat wcześniej i nie spełnia on współczesnych wymagań w zakresie przepustowości, bezpieczeństwa ruchu drogowego i ochrony środowiska oraz nie jest dostosowany do uwarunkowań społeczno – gospodarczych regionu. W Raporcie o oś przedstawiono prognozowane średniodobowe natężenia ruchu drogowego w wariantcie bezinwestycyjnym na poszczególnych odcinkach istniejących DK9 i DK77. Przewiduje się wzrost natężenia ruchu na obu drogach. W przypadku braku realizacji drogi S74, w sytuacji wzrastającego ruchu samochodowego i utrudnionych warunków ruchu, emisja

zanieczyszczeń do powietrza z DK9 i DK77 może zwiększać się, zatem jakość powietrza atmosferycznego na analizowanym obszarze może się pogarszać. Dla istniejącego stanu DK9 i DK77 na odcinku Opatów-Lipnik-Nisko przedstawiono mapy akustyczne sporządzone dla roku 2020 i w perspektywie roku 2028 i 2038. Na podstawie przebiegu izolinii o wartościach dopuszczalnych przewiduje się, że budynki w pierwszej linii zabudowy znajdują się w obszarze przekroczeń. Nie wykonano jednak potwierdzających pomiarów hałasu. Należy przyjąć, że w przyszłości, przy wzrastających natężeniach ruchu samochodowego i braku realizacji przedmiotowej inwestycji ten stan będzie ulegał dalszemu pogorszeniu.

Na etapie Studium Techniczno - Ekonomiczno – Środowiskowego (STeS) porównywano 12 wariantów drogi ekspresowej S74 oraz analizowano dodatkowe obejścia miejscowości proponowane przez lokalną społeczność.

W ramach Raportu oś analizie poddano trzy warianty: Wariant 5 Społeczny, wariant TGD_GP i wariant 4.

Wariant 4 (W4)

Początek projektowanego odcinka rozpoczyna się w rejonie wsi Okalina (powiat opatowski, woj. świętokrzyskie). Odcinek drogi ekspresowej jest kontynuacją obwodnicy Opatowa. Projektowany początek trasy przebiega równolegle do korytarza istniejącej DK9 w odległości ok. 100 m. Projektowana droga przebiega po południowo-zachodniej stronie istniejącej drogi DK9 omijając po stronie południowo-zachodniej miejscowość Włostów. Dalej droga skręca w kierunku wschodnim i biegnie przez obszar gminy Lipnik. Trasa tego wariantu na terenie Gminy Lipnik podobnie jak inne warianty biegnie na południe od drogi DK77 w odległości od 1 – 2 km. Podobnie jak w wariantcie TGD_GP na wysokości miejscowości Kurów na przecięciu projektowanej drogi ekspresowej z DK9 zaproponowano węzeł. Za Kurowem trasa dalej biegnie w kierunku południowo-wschodnim, pomiędzy miejscowościami Usarzów i Zdanów. Początek projektowanego odcinka na terenie gminy Obrazów znajduje się w km ok. 12+100. Trasa skręca w kierunku południowo-wschodnim omijając od południa miejscowość Święcica. W km ok. 15+400 zlokalizowano MOP kategorii III. Wariant na terenie gminy przebiega przez tereny o charakterze rolniczo - sadowniczym. Dalszy przebieg znajduje się pomiędzy wsiami Piekary i Węgrce Panieński, a dalej ciągnąc się równolegle do DK77 omija od południa Obrazów. W km ok. 22+200 przekracza granicę z gminą Samborzec i mijając miejscowość Łojowice od północy przecina DK79 w miejscowości Andruszkowice. Na przecięciu dróg zlokalizowano węzeł drogowy. Mijając drogę krajową i rzekę Koprzywianka skręca w kierunku południowo-wschodnim aż do Wisły. W miejscowości Koćmierzów wariant przechodzi nad rzeką Wisłą. Jako jedyny, wariant 4 przebiega przez teren gminy Sandomierz i tylko na długości ok. 1,5 km.

Droga omija od południa i znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie poldery przeciwpowodziowe, służę i pompownię Koćmierzów. Wariant przebiega przez teren powiatu i gminy Tarnobrzeg (woj. podkarpackie) po północnej stronie osiedla Wielowieś na długości niecałych 3 km. Na przecięciu projektowanej drogi ekspresowej i istniejącej DW723 zlokalizowano węzeł tuż przed torami kolejowymi relacji Tarnobrzeg -Sandomierz. Po przekroczeniu torów kolejowych trasa wchodzi w obszar gminy Gorzyce km ok. 31+200, gdzie na początkowym odcinku krzyżuje się z rzeką Trześniówka. Na terenie gminy Gorzyce w km ok. 33+300 zlokalizowano MOP kategorii I. Dalszy przebieg wariantu znajduje się po południowej stronie miejscowości Sokolniki, a dalej przecina drogę powiatową 1019R. Na terenie gminy Gorzyce przebiega przez tereny leśne i skręca na północny wschód w kierunku rzeki Łęg. Dalej biegnie równolegle, w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej do DK 77. Na tym początkowym odcinku w gminie Zaleszany wszystkie warianty mają wspólny przebieg. Po przekroczeniu istniejącej DK77 biegnie aż do rejonu lotniska Turbia. W okolicy lotniska, na skrzyżowaniu z drogą powiatową 1019R zlokalizowano węzeł. Za lotniskiem trasa wariantu skręca w kierunku południowym, mija Pilchów oraz linie kolejową nr 68. Na terenie gminy Stalowa Wola wariant tworzy węzeł na przecięciu z drogą wojewódzką nr 855, a następnie przekracza rzekę San i wchodzi na teren gminy Pysznica. Droga przekracza rzekę Bukowa dwukrotnie przy miejscowości Chłopska Wola i skręca w kierunku południowym. Kierując się na południe na skrzyżowaniu z DP1024R zlokalizowano węzeł „Pysznica”. W dalszym

przebiegu wariant znajduje się na północ od osiedla Zasanie i Sudoły. Korytarz wariantu przebiega po terenach niezabudowanych pomiędzy rzeką San i drogą powiatową 1019R. W km ok. 63+100 przy cieku Korzonki wskazano na lokalizację MOP kategorii II. Przed granicą gminy Nisko, zlokalizowano węzeł na przecięciu z DP1019R. Na ostatnim odcinku drogi ekspresowej, przebiega ona wzdłuż torów kolejowych włączając się w S19 na węźle „Zapacz”. Długość wariantu 4 łącznie na terenie województwa świętokrzyskiego i podkarpackiego wynosi ok. 69,36 km.

W wariancie tym węzły drogowe i MOP zlokalizowano w kilometrażu przedstawionym w poniższej tabeli.

Lp.	Przybliżony pikietaż S74	Nazwa
1	8+479	Węzeł Lipnik
2	24+586	Węzeł Samborzec
3	29+773	Węzeł Tarnobrzeg
4	41+900	Węzeł Zaleszany
5	46+914	Węzeł Turbia
6	53+224	Węzeł Stalowa Wola
7	58+937	Węzeł Pysznica
8	65+428	Węzeł Kłyżów
9	69+360	Węzeł Zapacz
10	15+400	MOP Obrazów (III kategorii)
11	33+300	MOP Gorzyce (I kategorii)
12	63+100	MOP Pysznica (II kategorii)

Wariant TGD-GP

Początek projektowanego odcinka (dotyczy wszystkich wariantów) rozpoczyna się w rejonie wsi Okalina. Projektowany początek trasy przebiega równolegle do korytarza istniejącej DK9 w odległości ok. 100 m. Odcinek drogi ekspresowej jest kontynuacją obwodnicy Opatowa. Projektowana droga przebiega po południowo-zachodniej stronie istniejącej drogi DK9, omijając po stronie południowo-zachodniej miejscowość Włostów. Dalej droga skręca w kierunku wschodnim i biegnie przez obszar gminy Lipnik. Zbliża się do istniejącej DK9 na odległość ok. 600 m. Następnie wariant przecina DK9 pomiędzy Lipnikiem, a Kurowem, gdzie zlokalizowano węzeł „Lipnik”. Od Lipnika do granicy gminy Obrazów projektowany wariant trasy biegnie po południowej stronie istniejącej drogi DK77 w odległości 500-1000 m maksymalnie omijając istniejącą zabudowę. Ślad wariantu TGD_GP na terenie gminy Lipnik przebiega głównie po terenach rolniczych i sadowniczych. Od km ok. 11+800 wariant TGD_GP przekracza granicę gminy Obrazów. W km 12+500 zlokalizowany jest jednostronny MOP kategorii III, a 1,1 km dalej znajduje się MOP tej samej kategorii po przeciwnej stronie. Wariant drogi ekspresowej przebiega dalej w kierunku południowo-wschodnim, przebiegając pomiędzy miejscowościami Bilcza i Piekary i ku granicy z gminą Samborzec na wysokości wsi Śmiechowice. Na terenie gminy Samborzec, trasa biegnie ku południu pomiędzy miejscowościami Bystrojowice i Zuków, a nad miejscowością Gorzyczany skręca na wschód omijając zabudowę od północy. Przed przeprawą nad rzeką Koprzywianką, droga ekspresowa znajduje się równolegle do rzeki Gorzyczanki i przecina drogę krajową nr 79, za pośrednictwem której prowadzony jest ruch z Sandomierza do Krakowa. Na przecięciu dróg zlokalizowano węzeł „Samborzec”. Za rzeką Koprzywianką ślad drogi skierowany został w kierunku miejscowości Zajeziórze i dalej do przecięcia z Wisłą. Po przekroczeniu starorzecza Wisły, wału przeciwpowodziowego oraz rzeki Wisły wariant wkracza na teren województwa podkarpackiego, powiatu tarnobrzskiego, w rejon osiedla Zakrzów.

Na terenie Tarnobrzega droga ekspresowa przecina drogę wojewódzką nr 723 i biegnąc wzdłuż drogi powiatowej 1095R dochodzi do linii kolejowej 25. W tej lokalizacji zaplanowano przebieg obwodnicy Tarnobrzega. Na skrzyżowaniu drogi ekspresowej nr 74 i przyszłej obwodnicy miasta zaplanowano węzeł drogowy. Po przejściu nad liniami kolejowymi, nad rzeką Mokrzyszówka oraz rzeką Trześniówka przebieg trasy skręca ku północy do przeprawy nad rzeką Żupawka i granicy z gminą Grębów. Wariant TGD_GP wchodzi na teren gminy Grębów na odcinku ok. 100 m. Tuż za granicą z gminą Gorzyce w km

ok. 36+500 zlokalizowano MOP kategorii I. W dalszym biegu trasa znajduje się po południowej stronie miejscowości Furmany i na północ od Poręby Furmańskie. W km ok. 39+270 przecina drogę powiatową 1090R, na której podobnie jak w pozostałych wariantach zlokalizowano węzeł „Gorzyce”. Dalszy przebieg ukształtowany jest równolegle do linii kolejowej i granicy gminy, aż do rzeki Łęg. Na terenie gminy Gorzyce wariant przebiega głównie po terenach leśnych. Wariant biegnie korytarzem wyznaczonym w planach województwa. Początek trasy na terenie gminy Zaleszany zlokalizowany jest w km ok. 44+500 - po przekroczeniu rzeki Łęg. Trasa zbliża się do linii kolejowej relacji Tarnobrzeg – Stalowa Wola i przebiega równolegle do niej. Korytarz trasy przebiega po południowej części miejscowości Ruska Wieś. Około km 45+800 zaplanowano obiekt kolejowy pod przyszłą linię kolejową tzw. Szprychę – prowadzącą do Centralnego Portu Komunikacyjnego. W km ok. 46+100 projektowana trasa przecina istniejącą DK77 i skręca w kierunku wschodnim. Na skrzyżowaniu S74 z DK77 wskazano lokalizację węzła „Zaleszany”. Przebieg na początkowym odcinku na terenie gminy Zaleszany jest wspólny dla wszystkich wariantów. W dalszym biegu droga przecina obszary Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu. Następnie biegnie w pasie pomiędzy istniejącą drogą DK77, a Sanem, gdzie zlokalizowane są głównie łąki i obszary rolnicze. W rejonie miejscowości Turbia, którą omija od północy, przebiega wzdłuż lotniska w odległości ok. 500 m spełniając wymagania odległości i wysokości przeszkód w rejonie oddziaływania lotniska. W pobliżu lotniska zaproponowano lokalizację węzła na przecięciu z drogą powiatową 1013R. Za lotniskiem w przebieg wariantu TGD_GP odsuwa się o ok. 150 m od wariantu 5. W km ok. 54+260 wariant przecina linię kolejową relacji Stalowa Wola – Lublin i dalej biegnie w kierunku wschodnim do przekroczenia rzeki San. Trasa przebiegu wariantu zgodna jest z założeniami planu zagospodarowania województwa. Przeprawa przez rzekę San zlokalizowana jest na wysokości miejscowości Rzeczyca Długa i po przekroczeniu rzeki trasa wchodzi na obszar gminy Radomyśl nad Sanem. Po przekroczeniu rzeki San wariant trasy wchodzi w obszar gminy Radomyśl nad Sanem i skręca w kierunku południowo-wschodnim do granicy gminy Pysznica. Projektowana trasa krzyżuje się z drogą DW855 relacji Oblęcin – Stalowa Wola. Na przecięciu dróg zaplanowano węzeł. W obszarze gminy Pysznica trasa biegnie w kierunku wschodnim kierując się w stronę otuliny Lasów Janowskich. Przebiega nad miejscowością Jastkowice po północnej stronie i skręcając ku południu przecina rzekę Bukowa na wysokości miejscowości Ruda Jastkowska. Wariant w dalszej części przebiega po wschodniej stronie Pysznicy i po obrzeżach terenów leśnych. W km ok. 65+800 na przecięciu z drogą powiatową 2023R zlokalizowano węzeł drogowy, który znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie ze stadniną koni w Pysznicy. Dalszy przebieg drogi w gminie Pysznica w wariantcie pomarańczowym ciągnie się po terenach niezabudowanych pomiędzy DP1019R i DP2023R. W km 69+000 zlokalizowano MOP kategorii II. Po minięciu od północy miejscowości Kłyżów przebieg drogi skierowany jest na wschód. Po przejściu przez granicę gmin w km ok. 71+550 i istniejącą drogą krajową nr 19 droga ekspresowa 74 łączy się z drogą S19 za pośrednictwem węzła „Zapacz”.

Długość wariantu TGD-GP łącznie terenie województwa świętokrzyskiego i podkarpackiego wynosi ok. 73,862 km.

W wariantcie tym węzły drogowe i MOP zlokalizowano w kilometrażu przedstawionym w poniższej tabeli.

Lp.	Przybliżony pikietaż S74	Nazwa
1	8+719	Węzeł Lipnik
2	23+516	Węzeł Samborzec
3	32+211	Węzeł Tarnobrzeg
4	39+272	Węzeł Gorzyce
5	46+143	Węzeł Zaleszany
6	51+217	Węzeł Turbia
7	56+951	Węzeł Radomyśl nad Sanem
8	66+189	Węzeł Podborek
9	73+862	Węzeł Zapacz
10	12+500,	MOP Obrazów (III kategorii)

Lp.	Przybliżony pikietaż S74	Nazwa
	13+600	
11	36+500	MOP Gorzyce (I kategorii)
12	69+000	MOP Pysznica (II kategorii)

Wariant 5 (W5) Społeczny

Trasa preferowanego społecznie wariantu rozpoczyna się w rejonie wsi Okalina. Projektowany początek trasy przebiega równolegle do korytarza istniejącej DK9 w odległości ok. 100 m. Odcinek drogi ekspresowej jest kontynuacją obwodnicy Opatowa. Na terenie gminy Lipnik, Obrazów i Samborzec do przecięcia z DK79 przebieg jest taki sam jak wariantu TGD_GP. Na przecięciu z drogą krajową nr 79 w miejscowości Szewce zlokalizowano węzeł. Dalej trasa kieruje się na południowy wschód, przekraczając wały przeciwpowodziowe, rzekę Koprzywianka i skręcając ku górze przecina miejscowość Zajeziorno. Wariant przebiega w poprzek gminy Samborzec i włącza się przed rzeką Wisła. Przeprawa przez Wisłę zlokalizowana jest na południe od miejscowości Ostrołęka, a na terenie województwa podkarpackiego pomiędzy osiedlami Sielec i Zakrzów. W dalszym przebiegu wariantu zlokalizowano MOP Gorzyce i Pysznica. Dodatkowo zaprojektowano węzeł Gorzyce, Zaleszany, Turbia, Radomyśl nad Sanem, Pysznica oraz Kłyżów. Wariant na końcu swojego przebiegu włącza się na węzeł Zapacz w drogę S19.

Długość wariantu 5 wynosi łącznie teren województwa świętokrzyskiego i podkarpackiego ok. 72,797 km. Węzły drogowe i MOP zlokalizowano w następującym kilometrażu:

Lp.	Przybliżony pikietaż S74	Nazwa
1	8+719	Węzeł Lipnik
2	23+520	Węzeł Samborzec
3	30+433	Węzeł Tarnobrzeg
4	37+501	Węzeł Gorzyce
5	44+906	Węzeł Zaleszany
6	49+991	Węzeł Turbia
7	55+718	Węzeł Radomyśl nad Sanem
8	62+428	Węzeł Pysznica
9	68+920	Węzeł Kłyżów
10	72+797	Węzeł Zapacz
11	12+500, 13+600	MOP Obrazów (III kategorii)
12	35+700	MOP Gorzyce (I kategorii)
13	66+400	MOP Pysznica (II kategorii)

Przy wyborze wariantów Inwestor wziął pod uwagę wykonanie zadania przy uwzględnieniu zaleceń/wskazań Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie i opracowanych projektów, trwałości konstrukcji oraz rodzaj rozwiązań techniczno - technologicznych, rozwiązań geometrycznych układu dróg powiązanych z planowaną inwestycją, planowanego przebiegu drogi i jej powiązań z siecią dróg istniejących oraz obsługi przyległych terenów, a także minimalizację kosztów budowy oraz późniejszej eksploatacji, a także i uwarunkowania lokalne, w tym ochronę własności. Biorąc pod uwagę powyższe wypracowano najbardziej optymalne rozwiązania mające na celu zapewnienie sprawnego połączenia komunikacyjnego, a także poprawę zdrowia i życia ludzkiego poprzez zwiększenie bezpieczeństwa ruchu na drogach. W Raporcie oos dokonano porównania proponowanych wariantów przebiegu drogi ekspresowej, zarówno pod względem rozwiązań projektowych i technicznych, jak również wpływu na stan środowiska (m.in. wpływu na środowisko przyrodnicze, klimat akustyczny, powietrze atmosferyczne, środowisko gruntowo-wodne, klimat, krajobraz, wody powierzchniowe i podziemne) oraz dobra materialne i obiekty kulturowe.

Na podstawie przeprowadzonej analizy wielokryterialnej, w której przyjęto kryteria: techniczne, środowiskowe, funkcjonalno-ruchowe, ekonomiczne i społeczne, w szczególności kryteriów środowiskowych i społecznych, wariantem wybranym do realizacji jest wariant wnioskowany – wariant 5.

Zgodnie z dokumentacją w toku zaawansowania prac projektowych, przeprowadzonych analiz i prognoz ruchowych, rozpatrywane warianty różniły się w kilku przypadkach występowaniem lub rezygnacją z węzła drogowego (Węzła Gorzyce i Węzła Kłyżów). Prace te wygenerowały wariant TGD_GP. Wariant 5 (wybrany do realizacji) powstał po opracowaniu raportu z akcji informacyjnej i poznaniu preferencji lokalnych społeczności.

W ramach dokumentacji przeanalizowano możliwość wykorzystania różnych typów zabezpieczeń akustycznych, tj. ekranów pochłaniających, ekranów przezroczystych, wałów ziemnych i ekranów ziemnych, w ocenie Autorów możliwe do zastosowania na aktualnym etapie. Dokonano analizy wielokryterialnej, przypisując kryteriom brany pod uwagę (skuteczność, koszty inwestycyjne, koszty utrzymania, trwałość, bezpieczeństwo ruchu drogowego, zajętość terenu, akceptowalność społeczna, estetyka oraz ingerencja w krajobraz) określone wagi. Na podstawie wyników analizy za najkorzystniejsze rozwiązanie uznano ekrany pochłaniające i zostały one wytypowane jako planowane do zastosowania zabezpieczenie akustyczne.

W Raporcie oś przeprowadzono analizy, określono oddziaływanie i potencjalne zagrożenia środowiska związane z realizacją, eksploatacją i likwidacją przedsięwzięcia. W oparciu o informacje zawarte w ww. dokumentacji, zostały zdefiniowane warunki realizacji oraz eksploatacji przedsięwzięcia, zapewniające ochronę środowiska.

Wszystkie odpady powstające podczas realizacji przedsięwzięcia będą magazynowane w wyznaczonym miejscu na terenie zaplecza budowy lub bazy materiałowej. Odpady niebezpieczne będą magazynowane w pojemnikach, beczkach odpornych na działanie magazynowanych odpadów. Miejsce magazynowania odpadów niebezpiecznych będzie zabezpieczone przed dostępem osób postronnych i będzie posiadać utwardzoną i szczelną nawierzchnię. Odpad o kodzie 17 05 03* (*gleba i ziemia, w tym kamienie, zawierające substancje niebezpieczne (np. PCB)*) nie będzie magazynowany na terenie przedsięwzięcia.

Odpady wytwarzane podczas eksploatacji przedsięwzięcia będą magazynowane na terenie obwodu drogowego lub będą zagospodarowywane przez firmy serwisujące.

Wszystkie odpady powstające podczas realizacji przedsięwzięcia i jego eksploatacji będą zagospodarowywane zgodnie z ogólnymi zasadami wynikającymi z ustawy o odpadach. Wszystkie odpady będą magazynowane selektywnie, w sposób zapobiegający rozprzestrzenianiu się odpadów w środowisku i będą przekazywane do odzysku lub unieszkodliwienia.

Trasa drogi częściowo przebiega przez tereny z zabudową chronioną akustycznie. Na podstawie Raportu oś najbliższe tereny chronione pod względem akustycznym względem projektowanego zadania, wymienione w ww. rozporządzeniu w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku względem wariantu realizacyjnego to:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, dla których wartości dopuszczalne dla źródeł hałasu w postaci dróg lub linii kolejowych wynoszą dla pory dnia 61 dB(A) oraz pory nocy 56 dB(A),
- tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci lub młodzieży, dla których wartości dopuszczalne dla źródeł hałasu w postaci dróg lub linii kolejowych wynoszą dla pory dnia 61 dB(A) oraz pory nocy 56 dB(A), przy czym w przypadku niewykorzystania tych terenów zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy,
- tereny zabudowy wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, tereny zabudowy zagrodowej i tereny mieszkaniowo usługowe, dla których wartości dopuszczalne dla źródeł hałasu w postaci dróg lub linii kolejowych wynoszą dla pory dnia 65 dB(A) oraz pory nocy 56 dB(A),
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, dla których wartości dopuszczalne dla źródeł hałasu w postaci dróg lub linii kolejowych wynoszą dla pory dnia 65 dB(A) oraz pory nocy 56 dB(A), przy czym w przypadku niewykorzystania tych terenów zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

Kwalifikacji akustycznej terenów, w oparciu o które przeprowadza się obliczenia rozprzestrzeniania hałasu, dokonano na podstawie obowiązujących miejscowych planów

zagospodarowania przestrzennego, a na terenach gdzie nie ma obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie faktycznego, aktualnego zagospodarowania i wykorzystania terenu, mając na uwadze art. 115 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r., poz. 647). Dla gmin, dla których opis terenu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wskazuje różne tereny przyjęto wartość dopuszczalnego poziomu hałasu dla bardziej restrykcyjnych terenów. Dodatkowo, pomimo wskazanych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, uchwalonego Uchwałą Rady Gminy Obrazów Nr XLVIII/273/06 z dnia 13 czerwca 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 200, poz. 2252 z dnia 08.08.2006 r.) dopuszczalnych poziomów hałasu niższych niż wskazane w obowiązującym ww. rozporządzeniu w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, tereny chronione akustycznie w gminie Obrazów odniesiono do wartości dopuszczalnych poziomów hałasu określonych w obowiązującym ww. rozporządzeniu w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Rozporządzenie to wydane zostało na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, jest zatem aktem wyższej rangi niż akty prawa miejscowego, w tym niż ww. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z art. 114 tej ustawy przy ustalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się tereny wymienione w art. 113 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy.

W trakcie realizacji przedsięwzięcia będą pracowały maszyny i urządzenia technologiczne, używane w budownictwie m.in.: pojazdy transportujące materiały i surowce, koparki, walce drogowe, ubijarki, szlifierki, wiertarki, młoty udarowe. Ze względu na przewidywane uciążliwości akustyczne związane z budową drogi dla mieszkańców terenów zabudowanych przyległych do inwestycji, prace budowlane w sąsiedztwie terenów objętych ochroną przed hałasem, prowadzone będą wyłącznie w porze dziennej, tj. od godz. 6.00 do 22.00. Ograniczenie to, nie dotyczy prac, których uwarunkowania technologiczne, nie pozwalają na ich przerwanie. Stosowany będzie sprawny technicznie sprzęt i maszyny, prace będą prowadzone w sposób ograniczający ich wykonywanie przez wiele urządzeń/maszyn jednocześnie. Teren zaplecza budowy zlokalizowany zostanie w możliwie jak największym oddaleniu od zabudowań mieszkaniowych. Zakłada się wykonanie przedsięwzięcia z podziałem na mniejsze odcinki realizacyjne. Ponadto, teren budowy będzie się przesuwiał razem z frontem prowadzonych prac. Uciążliwości tego etapu będą krótkotrwałe, odwracalne, ustaną z chwilą zakończenia prac na danym odcinku.

W ramach zadania planuje się przebudowę krzyżujących się z trasą drogi napowietrznych linii elektroenergetycznych 110 kV, 220 kV i 400 kV po nowej niekolidującej trasie, zgodnie z obowiązującymi przepisami z zachowaniem normatywnych odległości. Skrzyżowania linii napowietrznych zostaną przebudowane napowietrznie. Skrzyżowania linii napowietrznych średniego i niskiego napięcia na całej szerokości pasa drogowego zostaną skablowane. Sieci elektroenergetyczne lokalizowane będą w granicach planowanego przedsięwzięcia. W miejscach skrzyżowania z projektowaną drogą sieci zabezpieczane będą rurami ochronnymi dostosowanymi przekrojami do długości przepustu z zachowaniem dodatkowego przepustu rezerwowego.

Najbliższa zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana jest w odległości ok. 38 m względem linii 110 kV w km S74 ok.: 6+520 oraz ok. 50-100 m względem linii 220 kV w km S74 ok.: 36+000, 55+700, 55+800. Pozostałe przebudowywane odcinki położone są w dalszej odległości względem zabudowy mieszkaniowej. Linia 400 kV krzyżująca się z S74 w jej km ok. 7+800 zgodnie z Raportem o oś zlokalizowana jest w odległości ok. 160 m od zabudowy.

Przewiduje się przebudowę i budowę stacji transformatorowych na sieciach niskiego napięcia. W zależności od rozwiązań projektowych przyjętych na etapie projektu budowlanego przewiduje się montaż transformatorów na słupach strunobetonowych lub w kontenerowych stacjach transformatorowych w obudowie betonowej, wyposażonych w szczelną misę olejową zapewniającą możliwość przejścia całości czynnika elektroizolacyjno-chłodzącego transformatora. Budowa stacji transformatorowych dla OD (Obwodu Drogowego), MOP (Miejsc Obsługi Podróżnych) i innych nowoprojektowanych urządzeń realizowana będzie przez miejscowo właściwy zakład energetyczny według stosowanych standardów.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448) wartości dopuszczalne pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz nie mogą przekraczać dla miejsc dostępnych dla ludności: 10 kV/m (składowa elektryczna) oraz 60 A/m (składowa magnetyczna), dla obszarów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową: 1 kV/m (składowa elektryczna), 60 A/m (składowa magnetyczna).

Mając na uwadze powyższe, w tym granice przedmiotowego przedsięwzięcia oraz przedstawione w dokumentacji analizy, przewiduje się, że przedmiotowe przedsięwzięcie nie będzie powodować przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektroenergetycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych dla ludności zgodnie z ww. rozporządzeniem w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r., poz. 2448).

Na etapie realizacji zadania wystąpią również emisje drgań i wibracji, wynikające przede wszystkim z pracy ciężkiego sprzętu budowlanego, gdzie wibracje są czynnikiem celowo wprowadzanym do urządzeń (zagęszczanie gruntu oraz warstw nawierzchni) oraz ręcznych narzędzi uderzeniowych. Ruch pojazdów budowlanych będzie również dodatkowym źródłem drgań.

W celu uniknięcia konfliktów społecznych i szkód w majątku, konieczne jest wykonanie przed rozpoczęciem prac, w zasięgu min. do 30 m od pasa robót inwentaryzacji (fotograficznej i opisowej) obiektów budowlanych na terenach przyległych. Inwentaryzacja ta zostanie wykonana celem udokumentowania ewentualnego wpływu etapu prac na stan techniczny budynków. Zostanie ona wykonana również po zakończeniu prac.

Zgodnie z Raportem oś uciążliwe oddziaływanie drgań od transportu (ogólnie) może występować w odległości od kilkunastu do trzydziestu metrów, w zależności od warunków ruchu i warunków gruntowych. W trakcie eksploatacji drogi ekspresowej nie przewiduje się negatywnego wpływu drgań na otaczającą zabudowę. Jednakże w przypadku zgłoszeń na uciążliwość drogi ekspresowej pod kątem drgań mechanicznych będą one rozpatrywane indywidualnie przez Zarządcę drogi i w przypadku stwierdzeniu ich występowania podejmowane będą działania minimalizujące wpływ drgań na otoczenie.

Prognoza ruchu będąca podstawą obliczeń emisji hałasu, emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego i stężeń zanieczyszczeń w wodach opadowych została oparta na modelu ruchu opisującym zachowania użytkowników na drogach, na podstawie którego wyznaczono model ruchu i natężenia pojazdów dla 2019 roku i kolejno perspektyw 2028 i 2038 roku. Prognoza ruchu została wykonana z wykorzystaniem materiałów i danych wejściowych udostępnionych przez Inwestora: Krajowego Modelu Ruchu udostępnionego przez GDDKiA, który został zaktualizowany i uszczegółowiony, Generalnego Pomiaru Ruchu 2015, 2010, 2005 i danych statystycznych społeczno-demograficznych. Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu z 2015 r. zostały wykorzystane do sprawdzenia zakładanego natężenia ruchu.

W celu oszacowania prognozowanego ruchu w poszczególnych porach doby, na podstawie wyników Generalnego Pomiaru Ruchu 2015 dla ruchu w ciągu dnia (godz. 6.00 – 22.00) i w nocy (godz. 22.00 – 6.00), określono współczynniki udziału ruchu poszczególnych kategorii w tych dwóch okresach. Na podstawie tych danych oszacowano udział ruchu w godzinach dziennych i nocnych, dla pojazdów lekkich i ciężkich oraz udział ruchu w średniej godzinie dziennej i nocnej.

Przedmiotowy odcinek drogi podzielono na mniejsze odcinki o różnym natężeniu ruchu pojazdów, opierając się na lokalizacji węzłów drogowych. Prognozowane średniodobowe natężenie ruchu pojazdów dla wariantu realizacyjnego wyniesie, w zależności od odcinka między węzłami w wariantie wskazanym do realizacji: w 2028 r. 10 530 - 18 060 poj./dobę i w 2038 r. 12 720 - 21 560 poj./dobę.

Ponadto, w dokumentacji dokonano porównania przygotowanego modelu ruchu dla roku 2019 i wyników Generalnego Pomiaru Ruchu z 2020/2021 r., gdzie różnice w natężeniach ruchu pojazdów były niewielkie. Dokonano też porównania wyników Generalnego Pomiaru Ruchu z 2015 i z 2020/2021 r. W okresie pięciu lat nastąpił niewielki sumaryczny wzrost ruchu pojazdów, równy 3%, przy czym odnotowano znaczący spadek ruchu pojazdów ciężkich

o 15% i wzrost ruchu pojazdów lekkich o 6%. Policzony udział ruchu lekkiego i ciężkiego w dobie, obliczony odpowiednio z wykorzystaniem danych z GPR 2015 i GPR2020/21 wskazuje, że w przypadku pojazdów lekkich nastąpiło nieznaczne (0,5%) zwiększenie ruchu dziennego, a co za tym idzie zmniejszenie nocnego, obliczonego na podstawie GPR 2020/21. Równocześnie, odnotowano w GPR 2020/21 przesunięcie się o 1,8% ruchu ciężkiego z okresu nocnego na dzienny.

W związku z powyższym, prognozę ruchu wyznaczoną na podstawie ww. założeń dla roku 2028 i 2038 uznano za aktualną.

Mapa hałasu drogowego obliczona została z wykorzystaniem oprogramowania SoundPlan 8.0. Obliczenia wykonane zostały w siatce rastrowej o wielkości 10 m x 10 m na wysokości względnej $h=4$ m. Przeprowadzono obliczenia dla punktów receptorowych, zlokalizowanych przy najbliższej zabudowie mieszkaniowej. Błąd metodyki wynosi ok. ± 3 dB. Metodę obliczeniową oparto o model rozprzestrzeniania się dźwięku w środowisku zawarty w normie PN-ISO 9613-2 „Akustyka. Tłumienie dźwięku podczas propagacji w przestrzeni otwartej.”

Dla istniejącego stanu dróg, tj. na DK9 i DK77 na odcinku Opatów-Lipnik-Nisko przedstawiono mapy akustyczne sporządzone dla roku 2020 oraz w perspektywie roku 2028 i 2038. Na podstawie przebiegu izolinii o wartościach dopuszczalnych przewiduje się, że budynki w pierwszej linii zabudowy znajdują się w obszarze przekroczeń. Nie wykonano jednak potwierdzających pomiarów hałasu.

W przypadku braku realizacji przedsięwzięcia przewiduje się wzrost natężenia ruchu pojazdów na istniejących drogach DK9 (na odcinku Opatów- Lipnik z ok. 11737 szt. pojazdów/dobę, przy udziale pojazdów ciężkich ok. 27 % w 2028 r. do ok. 13913 szt. pojazdów/dobę, przy udziale pojazdów ciężkich ok. 28 % w 2038 r.) i DK77 (na odcinku o największym przewidywanym ruchu, tj. Stalowa Wola – Nisko z ok. 18706 szt. pojazdów/dobę, przy udziale pojazdów ciężkich ok. 10% w 2028 r. do ok. 21509 szt. pojazdów/dobę, przy udziale pojazdów ciężkich ok. 11% w 2038 r.).

Natomiast realizacja zadania spowoduje przeniesienie części ruchu z tych dróg na planowaną drogę ekspresową i w konsekwencji obniżenie ruchu pojazdów.

Obliczenia wykonane dla projektowanej drogi dla przypadku bez zastosowania zabezpieczeń akustycznych wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, zarówno w porze dnia, jak również porze nocy (dla perspektywy roku 2028 i 2038), dla trzech rozpatrywanych wariantów. Celem dotrzymania norm akustycznych, wskazano na konieczność zastosowania środków ograniczających oddziaływanie akustyczne w postaci ekranów akustycznych. Z przedstawionych obliczeń z uwzględnieniem planowanych ww. ekranów akustycznych, wykonanych dla perspektywy roku 2028 i 2038 wynika, iż w wariantcie preferowanym przy zastosowaniu planowanych ekranów, określonych w tabeli w warunku I.3).39. niniejszego postanowienia, nie prognozuje się wystąpienia przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu podczas eksploatacji drogi.

Również dla wariantu TGD_GP, po zastosowaniu ekranów akustycznych (o sumarycznej powierzchni ok. 32308 m²) przedstawione obliczenia akustyczne nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu na terenach chronionych. Z kolei dla wariantu 4, obliczenia wykazały możliwe przekroczenia dopuszczalnych poziomów przy zabudowie mieszkaniowej w dwóch punktach pomiarowych zlokalizowanych przy węźle Tarnobrzeg w porze dnia i w porze nocy, pomimo uwzględnienia przewidzianych ekranów akustycznych, przy czym w Raporcie oś ewentualny dobór dodatkowych zabezpieczeń w tym rejonie pozostawiono po przeprowadzeniu analizy porealizacyjnej. Sumaryczna powierzchnia przewidzianych ekranów dla wariantu 4 wynosi ok. 43726 m². Przewidziana powierzchnia łączna ekranów akustycznych dla wariantu 5 jest najmniejsza, wynosi ok. 29716 m².

Wyniki przedmiotowej analizy odnoszą się do skumulowanego oddziaływania drogi S74 z drogami krzyżującymi się o znaczącym oddziaływaniu i planowanych MOP-ów. Uwzględniono m.in. niżej wymienione odcinki dróg przyjmując dobowe natężenia ruchu:

- DK79 – 6000 szt. pojazdów/dobę w 2028 r. , 5038 szt. pojazdów/dobę w 2038 r.,
- DW855 – 6000 szt. pojazdów/dobę w 2028 r. , 5720 szt. pojazdów/dobę w 2038 r.,

- S19 – 21792 szt. pojazdów/dobę w 2028 r. , 25968 szt. pojazdów/dobę w 2038 r.,
- DW723 – 12240 szt. pojazdów/dobę w 2028 r. , 12592 szt. pojazdów/dobę w 2038 r.,
- DP1024R – 6816 szt. pojazdów/dobę w 2028 r. , 8560 szt. pojazdów/dobę w 2038 r.,
- DP1090R – 5408 szt. pojazdów/dobę w 2028 r. , 6352 szt. pojazdów/dobę w 2038 r.

Ze względu na dużą odległość przebiegu linii kolejowych w odniesieniu do terenów chronionych akustycznie ich oddziaływanie w analizie uznano za pomijalne.

W doborze zabezpieczeń przeciwhałasowych uwzględniono 2038 rok prognozy, o większym natężeniu ruchu pojazdów niż rok 2028. Za kryterium konieczności wykonania ekranów przyjęto przebieg izofony 56 dB(A) – obowiązującego normatywu dla pory nocy dla wszystkich rodzajów zabudowy chronionej akustycznie. Ekran akustyczny planowane są do wykonania jako ekrany pochłaniające i posiadać będą następujące właściwości:

- DLR - wskaźnik oceny izolacyjności od dźwięków powietrznych - $DLR \geq 24$ dB (klasa B3),
- $DL\alpha$ - wskaźnik oceny pochłaniania dźwięku - $DL\alpha \geq 8$ dB (klasa A3).

Ze względu na możliwe niedokładności i błędy analiz dla ustalenia wielkości emisji rozprzestrzeniania się hałasu, zasadnym jest przeprowadzenie analizy porealizacyjnej obejmującej kontrolne pomiary hałasu, w lokalizacjach jak w tabeli w punkcie V niniejszej decyzji. W przypadku niedotrzymania standardów jakości środowiska, konieczne będzie zastosowanie odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, technicznych bądź technologicznych, chroniących przed ponadnormatywnymi oddziaływaniami hałasu. W przypadku braku możliwości zastosowania ww. rozwiązań, podjęte zostaną działania mające na celu utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania.

Dodatkowo zachowana zostanie rezerwa terenu pod ewentualne dodatkowe zabezpieczenia akustyczne, w przypadku stwierdzenia takiej konieczności na podstawie m.in. analizy porealizacyjnej, w lokalizacji określonej w warunku l.3).40. niniejszej decyzji.

Mając na uwadze m.in. ww. odległości przebudowywanych napowietrznych linii elektroenergetycznych 110, 220 i 400 kV względem najbliższej zabudowy nie przewiduje się znaczącego oddziaływania linii napowietrznych na klimat akustyczny.

W trakcie realizacji przedsięwzięcia może wystąpić okresowe pogorszenie jakości powietrza w wyniku m. in.: prowadzonych prac rozbiórkowych i ziemnych, pracy silników spalinowych maszyn i urządzeń budowlanych oraz pojazdów transportowych, układania poszczególnych warstw nawierzchni drogi, magazynowania materiałów sypkich. W celu ograniczenia nadmiernego oddziaływania na jakość powietrza na analizowanym etapie, przewiduje się m. in.: wykorzystywanie maszyn/urządzeń w dobrym stanie technicznym, magazynowanie materiałów budowlanych mogących być źródłem emisji pyłów w opakowaniach fabrycznych, ograniczanie prędkości jazdy pojazdów samochodowych w rejonie budowy, czyszczenie kół pojazdów opuszczających teren budowy, wykorzystywanie istniejącej sieci dróg publicznych dla potrzeb transportowych i utrzymywanie ich w czystości, przykrywanie (np. plandeki) mas bitumicznych oraz materiałów sypkich podczas ich transportu, wyłączanie silników maszyn budowlanych i samochodów ciężarowych podczas ich postoju, załadunku/rozładunku, systematyczne porządkowanie oraz zraszanie placu budowy wodą (w miarę możliwości), właściwą organizację prac. W ramach przedsięwzięcia Inwestor nie przewiduje instalowania tymczasowej wytwórni mas bitumicznych ani wytwórni betonu. Emisje i uciążliwości powstające na etapie realizacji zamierzenia będą miały charakter przemijający, odcinkowy, okresowy i ustąpią z chwilą zakończenia ww. prac.

Przedstawiona dokumentacja zawiera m. in. obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu dla prognozy ruchu i rodzaju pojazdów w latach 2028 i 2038. Cała trasa została podzielona na odcinki uwzględniające m. in. różne natężenie ruchu. W obliczeniach analizowano zanieczyszczenia typowo komunikacyjne, tj. m. in.: węglowodory aromatyczne i alifatyczne, benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, pyły oraz tlenek węgla. Załączone obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, poza pasem drogowym.

W Raporcie ooś przedstawiono przedsięwzięcia realizowane/planowane/zrealizowane zlokalizowane w sąsiedztwie przedsięwzięcia oraz poddano analizie możliwe oddziaływania skumulowane.

Na etapie eksploatacji dojdzie do kumulacji oddziaływań na klimat akustyczny i powietrze atmosferyczne, wynikające z użytkowania dróg przez pojazdy (emisja hałasu i zanieczyszczeń z silników pojazdów). Prognoza natężenia ruchu, na podstawie której dokonano analiz oddziaływania na klimat akustyczny, emisje zanieczyszczeń do powietrza oraz wód i ziemi ustalona została z uwzględnieniem obecnej i planowanej infrastruktury drogowej. Ponadto, przedstawione obliczenia uwzględniały ruch pojazdów na drogach krzyżujących się z trasą S74 lub przebiegających w bezpośrednim sąsiedztwie, o istotnym natężeniu ruchu.

Planowana droga ekspresowa S74 krzyżuje się także z liniami kolejowymi: LK25 Łódź Kaliska – Dębica, LK74 Sobów – Stalowa Wola Rozwadów, LK78 Sandomierz – Grębów, LK68 Lublin Główny – Przeworsk, LK66 Zwierzyniec Towarowy – Stalowa Wola Południe. Nie przewiduje się ponadnormatywnego oddziaływania skumulowanego z S74 na powietrze z uwagi na elektryfikację LK25, LK74, LK78, LK68 oraz niewielki ruch pociągów na niezelektryfikowanej LK66. Z uwagi na daleką odległość linii kolejowych od terenów chronionych akustycznie ich oddziaływanie uznano za pomijalne.

Planowana S74 posiadać będzie odrębny system odwodnienia wraz z urządzeniami zapewniającymi wymagane podczyszczenie wód opadowych i roztopowych oraz ich retencję. Zgodnie z Raportem ooś rozwiązania projektowe drogi będą niezależne od systemów odwodnienia przebiegających w sąsiedztwie/krzyżujących się dróg i linii kolejowych oraz nie ingerują w korpus wałów powodziowych.

Prognozowane natężenie ruchu (SDR) na projektowanym odcinku drogi ekspresowej w wariantcie preferowanym (W5) wyniesie: 10 530 - 18 060 poj./dobę w 2028 r. i 12 720 - 21 560 poj./dobę w 2038 r.

Celem uniknięcia wtargnięcia zwierząt na jezdnię, zaprojektowano na całej długości drogi ekspresowej S74 system stałych obustronnych ogrodzeń ochronnych. Planuje się również wykonanie ogrodzeń dla zbiorników retencyjnych projektowanych poza ogrodzeniem drogowym.

Realizacja planowanej inwestycji drogowej wymaga przeprowadzenia wycinki drzew i krzewów w rozmiarze ok. 95,60 ha (W4), 96,84 ha (W5) i 240,29 ha (TGD_GP). Planuje się wykonanie nasadzeń przydrożnych (zieleń izolacyjno – osłonowa (tzw. krajobrazowa), zieleń przy przejściach dla zwierząt, zieleń ozdobna) w rozmiarze ok. 33,85 ha w przypadku wariantu preferowanego.

W związku ze zmianą sposobu użytkowania terenu w pasie inwestycji zachodzi również potrzeba odcinkowej przebudowy koryt cieków naturalnych i tras rowów melioracyjnych oraz konserwacja koryt istniejącej sieci hydrologicznej. Przebudowa cieków/rowów polegać będzie na wykonaniu robót mających na celu dostosowanie koryt do zaprojektowanych obiektów inżynierskich. Roboty będą obejmować umocnienie i stabilizację koryt wraz z niezbędną regulacją w obrębie pasa drogowego. Parametry przebudowywanych cieków/rowów (szerokość w dnie, nachylenie skarp, spadek podłużny) będą nawiązywać do istniejącego układu, przez co nie będą powodować zmian w warunkach przepływu wód. W przypadku przebudowy i zmiany trasy, konieczne jest także wykonanie odcinkowej likwidacji rowów melioracyjnych oraz cieków naturalnych wyłączonych z użytkowania w pasie drogowym. Konserwacja koryta cieku naturalnego lub rowu obejmować będzie przywrócenie ich pierwotnych sprawności hydraulicznych. W przypadku przekraczanych rzek – Wisły, Trześniówki, Łęgu, Sanu i Bukowej budowane będą w ciągu drogi ekspresowej obiekty mostowe bez konieczności zmian w obrębie cieku. W obrębie koryt rzek Wisła i San nie są przewidziane żadne prace w zakresie branży hydrotechnicznej/melioracyjnej. Realizacja planowanej inwestycji wymaga częściowej/całkowitej likwidacji (zasypiania) kolidujących z inwestycją zbiorników wodnych, wyrobisk poeksploatacyjnych i terenów podmokłych (w tym 25 siedlisk rozrodczych płazów w wariantcie preferowanym). W zamian

za likwidowane zbiorniki stanowiące siedliska rozrodcze płazów planuje się wykonanie zbiorników kompensacyjnych (9 w przypadku wariantu preferowanego).

Przejścia infrastruktury liniowej przez ciek i wody powierzchniowe będą wykonane w maksymalnym stopniu z wykorzystaniem metod bezwykopowych (np. przeciskiem, przewiertem) w runie osłonowej.

Trasa przedmiotowego odcinka drogi ekspresowej przebiegać będzie w całości po nowym śladzie przez mozaikę terenów użytkowanych rolniczo (na terenie woj. świętokrzyskiego z dużym udziałem wielkoobszarowych sadów i plantacji), nieużytków, ugorów, terenów zadrzewionych i kompleksów leśnych oraz miejscami zabudowy mieszkaniowej (głównie o charakterze zagrodowym, wiejskim i podmiejskim). Trasa planowanej inwestycji (w każdym wariantcie) na znacznym odcinku przebiega przez obszary o mało urozmaiconej rzeźbie, przecina dwie duże doliny rzeczne (rzeki Wisły i rzeki San) z występującymi starorzeczami i zadrzewieniami nadrzecznymi. Ponadto inwestycja drogowa koliduje z szeregiem mniejszych cieków naturalnych oraz z licznymi rowami melioracyjnymi. Trasa przedmiotowego odcinka drogi ekspresowej (w każdym wariantcie) częściowo przebiega przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Większe kompleksy leśne są przecinane w przypadku wariantu 5 w km S74ok. 37+000 - 42+500.

Przedmiotowe przedsięwzięcie w wariantcie wariant 5 w granicach woj. podkarpackiego planowane jest do zrealizowania odcinkowo w granicach specjalnych obszarów ochrony siedlisk - Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049 (przecięcie łącznie na terenie woj. podkarpackiego i świętokrzyskiego na odcinku ok. 960 m) i Dolina Dolnego Sanu PLH180020 (kolizja na 4 odcinkach o łącznej długości ok. 3,9 km), zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Lasy Zwierzyniec i Jasień” (przecięcie na odcinku ok. 80 m) i otuliny Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie (przecięcie na 2 odcinkach o łącznej długości ok. 6,4 km; ok. 0,95 km od granic samego Parku) oraz w odległości ok. 100 m od specjalnego obszaru ochrony siedlisk Enklawy Puszczy Sandomierskiej PLH180055, ok. 180 m od obszaru specjalnej ochrony ptaków Puszcza Sandomierska PLB180005, ok. 950 m do obszaru specjalnej ochrony ptaków Lasy Janowskie PLB060005, ok. 1,2 km od specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 i ok. 4,0 km od specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Dolnej Tanwi PLH060097. Najbliższe pomniki przyrody znajdują się w odległości ok. 250 m (km ok. 45+550 strona prawa, dąb szypułkowy *Quercus robur*). Przedmiotowa inwestycja drogowa przecina główny korytarz ekologiczny – Korytarz Południowy (KPd-10 – Dolina Górnej Wisły, GKPd-7A – Puszcza Sandomierska – Lasy Janowskie, KPd-2C – Dolina Sanu), wyznaczony w *Projekcie korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce* (Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R.W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J.M., Zalewska H., Pilot M. 2005, zaktualizowanym w latach 2010 – 2012 przez Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży), celem zapewnienia łączności ekologicznej, zarówno w skali całego kraju jak i w skali europejskiej.

Planowana inwestycja realizowana na terenie woj. świętokrzyskiego przebiegać będzie częściowo tj. na odcinku ok. 960 m (łącznie na terenie obu województw) na terenie obszaru Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049 (dla którego obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 11 stycznia 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049 - Dz. Urz. Woj. Świet. 371) oraz częściowo w granicach głównego korytarza ekologicznego – Korytarz Południowy (KPd-10 – Dolina Górnej Wisły).

Na terenie woj. świętokrzyskiego planowane przedsięwzięcie będzie zlokalizowane w obrębie siedlisk gatunków o kodzie: 5339 - różanka *Rhodeus amarus*, 6144 – kielb białopłetwy *Romanogobio albipinnatus*, 1335 - wydra *Lutra lutra*, 1130 - boleń *Aspius aspius* i 1337 - bóbr europejski *Castor fiber* oraz w odległości około 840 m od siedliska przyrodniczego o kodzie: 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, stanowiących przedmioty ochrony ww. obszaru.

Inwestycja przebiegać będzie w miejscowości Ostrołęka, gm. Samborzec, pow. Sandomierski, w kilometrażu drogi ok. 28+200 w pobliżu pomników przyrody dąb szypułkowy o nr rej. 610 (CRFOP PL.ZIPOP.1393.PP.2609072.446), dąb szypułkowy „Gniewko” nr rej. 963 (CRFOP PL.ZIPOP.1393.PP.2609072.6102), dąb szypułkowy „Ziemowit” o nr rej. 964 (CRFOP PL.ZIPOP.1393.PP.2609072.6099), dąb szypułkowy „Jurand” o nr rej. 965 (CRFOP PL.ZIPOP.1393.PP.2609072.6101) oraz kasztanowiec biały „Stanisław” o nr rej. 966 (CRFOP PL.ZIPOP.1393.PP.2609072.6103).

Na potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania planowanej inwestycji drogowej na środowisko przyrodnicze przeprowadzono w okresie od lipca 2019 r. do grudnia 2021 r. kontrole terenowe, których liczba była różna w zależności od badanego elementu środowiska przyrodniczego. Kontrole prowadzone były w ok. 300 m (500 m w przypadku przebiegu przez obszary Natura 2000) buforze po obu stronach trasy inwestycji drogowej (w każdym z 3 rozpatrywanych wariantów), ze szczególnym uwzględnieniem zbiorowisk leśnych, terenów podmokłych i zbiorników wodnych. W Raporcie oś i w jego kolejnych uzupełnieniach przedstawiono stosowny opis metodyki przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej wraz z jej uzasadnieniem. Ponadto zgromadzono dostępne dane literaturowe, informacje z różnych instytucji, wyniki innych inwentaryzacji przyrodniczych obejmujących analizowany teren oraz dane źródłowe dla ww. obszarów Natura 2000. W oparciu o uzyskane wyniki poszczególnych kontroli terenowych oraz zgromadzone dostępne dane literaturowe, przeprowadzono waloryzację przyrodniczą terenu w zasięgu możliwego oddziaływania przedsięwzięcia (w różnych okresach fenologicznych).

W trakcie kontroli florystycznych stwierdzono występowanie 12 typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w Załączniku I dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (dalej Dyrektywa Siedliskowa) oraz 47 gatunków roślin prawnie chronionych, rzadkich, zagrożonych wyginięciem lub wymierających. Dużą część analizowanego obszaru stanowią tereny intensywnie użytkowane rolniczo. Najbardziej wartościowe obszary zlokalizowane są w dolinach Wisły i Sanu. Stanowią one obszary wrażliwe i potencjalnie konfliktowe oraz objęte są ochroną w formie specjalnych obszarach ochrony siedlisk Tarnobrzaska Dolina Wisły oraz Dolina Dolnego Sanu. Na szczególną uwagę zasługują duże płaty łąk zmiennowilgotnych i selenicowych związanych ze specyficznym reżimem hydrologicznym dużych rzek nizinnych oraz ekstensywnym użytkowaniem rolniczym. Ich ochronie na analizowanym obszarze sprzyja występowanie siedlisk w dużych kompleksach, w sąsiedztwie podmokłych zagłębień terenu i zbiorników wodnych. W płatach ww. siedlisk łąkowych występują gatunki chronione, rzadkie i/lub zagrożone w skali kraju lub regionu. Rosną one często w dużych ilościach lub nawet masowo, jak czosnek kątowny i selernica żyłkowana. Cenne są również pozostałe siedliska zależne od hydrologii dużych rzek, będące przedmiotami ochrony w ww. obszarach Natura 2000: lasy łęgowe (siedlisko priorytetowe 91E0), łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (91F0), starorzecza (3150) i zalewane muliste brzegi rzek (3270). Poza najbardziej wartościowymi obszarami Natura 2000, w których celem jest m.in. ochrona siedlisk przyrodniczych, w dalszej kolejności należy zwrócić uwagę na tereny lasów liściastych z siedliskami 9170, 91E0 i 91F0, szczególnie te o największych powierzchniach (np. 91F0 w okolicach Tarnobrzega, 91F0 - Zajeziorza, 9170 - Zdanowa i 91E0 - Niska). Niektóre lasy są ostojami kilku chronionych i rzadkich gatunków roślin. Ponadto siedliska te mają znaczenie jako korytarze ekologiczne. Na niektórych odcinkach wariantów trasy droga przecina obszary borowe. W większości są to zbiorowiska z dość młodymi drzewostanami sosnowymi i mieszanymi.

W efekcie prac terenowych, w buforze badawczym zinwentaryzowano 56 gatunków grzybów i 12 gatunków porostów. Odnaleziono stanowiska 3 chronionych gatunków porostów (chrobotek leśny, chrobotek reniferowy, płucnica islandzka). Spośród rzadkich gatunków grzybów stwierdzono dwa gatunki - świecznik rozgałęziony i koźlarz sosnowy.

Fauna bezkręgowca badanego terenu charakterystyczna jest dla dominującego w tym obszarze krajobrazu rolniczego, a także dla terenów zurbanizowanych. W krajobrazie tym dominują gatunki pospolite, eurytopowe i kosmopolityczne należące do bezkręgowców

powszechnie i licznie występujących na terenie kraju. Przedstawicielami bezkręgowców objętych ochroną prawną występujących powszechnie na badanym terenie są błonkoskrzydłe z rodzaju *Bombus* (trzmiele). Ponadto w kompleksach leśnych (głównie sosnowych) występowały miejscami bardzo licznie gniazda mrówki rudnicy. Lasy mieszane były także siedliskiem występowania chrząszczy z rodzaju *Carabus*. W krajobrazie rolniczym nie tylko stwierdzono gatunki pospolite i powszechnie występujące w kraju, ale również i gatunki rzadkie w skali kraju, do których zaliczyć można przede wszystkim niektóre motyle dzienne. W dolinie rzeki San, na terenach ekstensywnie użytkowanych w sposób kośny, stwierdzono występowanie dwóch chronionych przedstawicieli monofagicznych motyli z rodzaju *Phengaris* tj. modraszka telejus i modraszka nausitous. W badanym terenie stwierdzono również (głównie na wschód od rzeki Wisły) czerwończyka nieparka. Fragmenty suchych muraw w sąsiedztwie lasów sosnowych to preferowane siedlisko występowania modliszki zwyczajnej, która na terenie województwa podkarpackiego ma swoje refugium. W podobnym, suchym siedlisku muraw spotykano również przedstawiciela prostoskrzydłych tj. siwoszka błękitnego - gatunku wymienionego w Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Z kolei z siedliskami dużych rzek jak San (z dopływem rz. Bukowa) oraz Wisła związana jest trzepla zielona, gatunek typowy i dość pospolity w krajobrazie dużych rzek nizinnych. Spośród objętych ochroną mięczaków wykazano tylko ślimaka winniczka.

Fauna ryb analizowanego obszaru okazała się stosunkowo uboga i mało różnorodna. Bardziej liczne zespoły ryb odnotowano tylko w największych i średniej wielkości ciekach, tj. Wiśle, Sanie, Koprzywiance, Trześniówce, Łęgu i Bukowej. W pozostałych ciekach ichtiofaunę budowały jedno lub zaledwie kilkugatunkowe zespoły ryb, charakterystyczne dla niewielkich nizinnych rzek. Spośród odłowionych (lub odnotowanych z innych źródeł) gatunków ryb, dziewięć jest objętych ochroną prawem krajowym i/lub wspólnotowym: boleń, brzana, śliz, piskorz, koza, koza złotawa, kiełb białopłetwy, piekielnica i różanka.

Na inwentaryzowanym terenie obecność i rozród płazów potwierdzono w większości z ponad 100 przebadanych zbiorników wodnych. Część z tych zbiorników wyschło w związku z panującą wiosną suszą lub zostało zasypanych, w kilku pomimo obecności wody nie odnotowano śladów obecności płazów. Należy podkreślić, że podstawowe stanowiska płazów na terenie badań stanowiły przydomowe, śródpolne i łukowe sztuczne zbiorniki, o niewielkiej powierzchni, stromych brzegach, mętnej wodzie i niewielkiej ilości roślinności wodnej. Miały one z reguły charakter stawów rybnych, co oczywiście nie pozostaje bez wpływu na różnorodność gatunkową i liczebność fauny płazów. Najliczniej rejestrowano płazy na obszarze siedlisk naturalnych - niewielkie starorzecza obecne na prawym brzegu Wisły oraz dawne starorzecza Sanu. W związku z przejściem powodzi w czerwcu i lipcu w dolinach Sanu i Wisły powstały liczne drobne zbiorniki wodne, które stały się miejscem rozrodu płazów. Na terenie badań stwierdzono łącznie 7 gatunków płazów (grupa żab zielonych, ropucha szara, żaba trawna, żaba moczarowa, kumak nizinny, ropucha zielona, traszka zwyczajna) oraz 5 gatunków gadów (jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata). Podczas badań odnotowano kilkanaście stanowisk kumaka nizinnego (najważniejsze miejsca stwierdzeń to doliny Wisły i Sanu oraz obszar zabagnień w sąsiedztwie rzeki Łęg). Obszary najważniejsze dla herpetofauny stanowią doliny rzek Wisły i Sanu, zbiorniki i lasy wzdłuż cieku Łęg, starorzecze w pobliżu Zbydniowa, mozaika łąk i pól na NW od lotniska w Turbii oraz przydomowe stawy w m. Kłyżów. Zidentyfikowano potencjalne szlaki migracji płazów.

Realizacja zamierzenia na terenie woj. świętokrzyskiego będzie się wiązała ze zniszczeniem części siedliska rozrodu płazów (zbiorników), tj.:

- ok. 15,6% z całkowitej powierzchni siedliska ok. 390 m², w km drogi ok. 16+350 (strona lewa),
 - ok. 63,85% z całkowitej powierzchni siedliska ok. 2521 m², w km drogi ok. 25+690 – 25+760 (strona lewa),
 - ok. 66,44% z całkowitej powierzchni siedliska 1651 m², w km drogi ok. 25+930 – 25+950 (strona prawa),
 - 100%, tj. powierzchni siedliska wynoszącej 172 m² w km drogi ok. 27+530 – 27+540.
- Powyższe nie wpłynie jednak na lokalne populacje tych zwierząt, gdyż pozostałe części

ww. siedlisk wraz ze zwierzętami zostaną zabezpieczone pod nadzorem przyrodniczym poprzez zastosowanie działań minimalizujących, np. odłowienie wszystkich stadiów rozwojowych płazów na czas prac w obrębie zbiorników lub przeniesienie do nowych siedlisk w sąsiedztwie.

W ramach censusu ptaków lęgowych, gatunków z Załącznika I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (dalej Dyrektywa Ptasia) i wybranych gatunków mniej licznych zinwentaryzowano 780 stanowisk ptaków z 45 gatunków, w tym 25 gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej (gatunki lęgowe: bączek, bąk, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, bocian biały, bocian czarny, derkacz, dzięcioł czarny, dzięcioł białoszyi, dzięcioł średni, dzięcioł zielonosiwy, gąsiorek, jarzębatka, lelek, lerka, rybitwa białoczelna, rybitwa rzeczna, zimorodek; niełęgowe: batalion, bielik, błotniak zbożowy, rybołów, siewka złota, trzmiełojad, żuraw). Do najistotniejszych terenów w okresie lęgowym, polęgowym i zimowania zaliczono doliny rzek Wisły i Sanu.

Podczas przeprowadzonej inwentaryzacji chiropterologicznej na badanym terenie zarejestrowano 1428 sygnałów echolokacyjnych należących do co najmniej 11 gatunków nietoperzy oraz nieoznaczone do gatunku nietoperze z 2 rodzajów: mopek, mroczek późny, mroczek pozłocisty, nocek rudy, nocek duży, nocek wąsatek/nocek Brandta, borowiec wielki, karlik mały, karlik większy, karlik drobny, rodzaje gacek *Plecotus* sp. i nocek *Myotis* sp. Do najczęściej rejestrowanych gatunków należały: mroczek późny, borowiec wielki, rodzaj nocek *Myotis* sp., karlik większy i karlik drobny (wszystkie po ponad 150 sygnałów). Wśród wykazanych gatunków na szczególną uwagę zasługują osobniki mroczków pozłocistych ze względu na rzadkość występowania, ncocków dużych oraz mopków, które ujęte są w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Nietoperze w trakcie prowadzenia badań stwierdzono na całej długości inwestycji we wszystkich wariantach. Przeważającą część stanowiły gatunki pospolicie występujące na terenie kraju jak borowiec wielki, karliki i mroczek późny. Na podstawie analizy danych aktywności nietoperzy, uzyskanych za pomocą nagrań detektorowych, wyznaczono 28 tras przelotów nietoperzy (w większości to trasy przelotów dobowych - pomiędzy kolonią rozrodczą i żerowiskiem). Z 28 wytypowanych tras przelotów tych ssaków, trzy wskazuje się jako najistotniejsze z punktu widzenia ochrony nietoperzy - doliny Wisły i Sanu oraz kompleks leśny na północ od miejscowości Zabrze. Powyższe doliny rzek prawdopodobnie stanowią również trasy migracji sezonowej. Kontrola potencjalnych siedlisk nietoperzy w okresie zimowania nie wykazała istotnych miejsc hibernacji na tym obszarze. W trakcie przeprowadzonych badań terenowych w okresie rozrodu nietoperzy, stwierdzono lokalizacje dwóch kolonii rozrodczych mroczka późnego (na strychach kościołów we wsiach Furmany i Jastkowice) oraz odnotowano ślady obecności (odchody) nietoperzy na terenie dwóch kolejnych obiektów sakralnych (w kościele we Włostowie oraz w klasztorze sióstr Dominikanek w Sandomierzu Wielowsi).

W trakcie prac terenowych zinwentaryzowano występowanie 23 gatunków ssaków naziemnych, w tym 12 gatunków łownych (jeden gatunek objęty ochroną całoroczną) i 8 podlegających ochronie gatunkowej (kret europejski, ryjówka aksamitna, jeż wschodni, wiewiórka pospolita, oraz cztery gatunki wymienione są w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej – bóbr europejski, chomik europejski, wilk szary, wydra europejska). Na szczególną uwagę zasługuje powszechne występowanie chomika europejskiego (na lewym brzegu Wisły) oraz stwierdzenia tropów wilka zimą 2021 r. na obrzeżu Lasów Janowskich (Autorzy inwentaryzacji nie wykluczają również jego występowania na obszarze Puszczy Sandomierskiej). Na przeważającym przebiegu poszczególne warianty drogi ekspresowej przecinają wylesione tereny rolnicze, charakteryzujące się ubogą fauną ssaków naziemnych, obejmującą przede wszystkim drobne gryzonie, ssaki owadożerne oraz zwierzynę łowną. Jako wyróżniające się na tym tle można wskazać kilka lokalizacji obejmujących siedliska leśne lub/i wodno-błotne: dolina rzeczna (Wisła, Łęg, San, Bukowa), kompleks leśny i starorzecze w okolicach m. Dąbie (oraz sąsiadujące tereny rolnicze), las na wschód od m. Pysznica oraz mozaika łąk i zakrzaczeń pomiędzy dolinami cieków Korzonki i Chotcza. Zidentyfikowano lokalne szlaki migracji ssaków naziemnych.

Jako działania minimalizujące wpływ przedsięwzięcia na populację chomika europejskiego wskazano, by jego chwywanie prowadzić wyłącznie pod nadzorem przyrodniczym, ręcznie przy użyciu pułapek żywołownych dedykowanych dla tego gatunku, kontrolowanych z odpowiednią częstotliwością, z uwzględnieniem okresów ochronnych, czasu wychowu młodych i hibernacji chomików oraz natychmiast przystąpić do prac w obrębie dotychczasowych siedlisk chomików w celu uniknięcia ponownego zasiedlenia w trakcie prowadzonych prac, przez powracające lub nowe osobniki. Zwierzęta przenoszone będą w siedliska o ustabilizowanych ekosystemach lub inne miejsca uwzględniające potrzeby siedliskowe tych zwierząt.

W przedłożonym Raporcie ooś dokonano identyfikacji i oceny możliwych oddziaływań przedmiotowej inwestycji (na każdym etapie jej realizacji) na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (w tym również na korytarze ekologiczne i krajobraz) oraz na powierzchniowe formy ochrony przyrody. W przeprowadzonej ocenie oddziaływania uwzględniono również aspekt oddziaływania skumulowanego. Ocena oddziaływania została przeprowadzona dla każdego z analizowanego wariantu.

Przeprowadzona w Raporcie ooś analiza możliwego wpływu planowanej inwestycji na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, w tym na gatunki chronione, powierzchniowe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne i krajobraz, wskazuje, iż przedmiotowa inwestycja, z uwagi na przyjęte rozwiązania projektowe i zaproponowane w Raporcie ooś środki minimalizujące (i ujęte w niniejszej decyzji warunki realizacji), nie będzie w sposób znaczący oddziaływać na środowisko przyrodnicze oraz na obszary wchodzące w skład sieci obszarów Natura 2000. W analizie oddziaływania na chronione siedliska przyrodnicze w granicach obszarów Natura 2000 uwzględniono najbardziej aktualne dane pochodzące z dokumentacji PZO i SDF (Standardowy Formularz Danych) - w przypadku rozbieżności w występowaniu przedmiotów ochrony w PZO i przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej do analizy oddziaływania przedsięwzięcia wykorzystano dane z PZO.

Autorzy Raportu ooś określili rozmiar i charakter oddziaływań na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego. Powyższe oddziaływania będą najczęściej dotyczyły siedlisk i gatunków szeroko rozpowszechnionych, licznych i niezagrożonych w analizowanym terenie, ponadto zdaniem autorów Raportu ooś uszczuplenia ich zasobów nie powinny mieć znaczenia w skali regionalnej i krajowej. W Raporcie ooś zaproponowano szereg działań ochronnych (w tym m.in. lokalizację zapleczy budowy, ogrodzenia ochronne, okresy ochronne, czy też nadzór przyrodniczy) mających na celu ograniczenie rozmiaru ingerencji w siedliska przyrodnicze i stanowiska chronionych gatunków.

Trasa planowanej inwestycji drogowej (w każdym wariantcie) przecina obszar Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049 na odcinku ok. 850-1050 m (ok. 960 m w przypadku wariantu preferowanego). Przedmiotami ochrony w ww. obszarze są: 5 typów siedlisk przyrodniczych (3150, 3270, 6440, 6510, 91E0), 2 gatunki bezkręgowców (czerwończyk nieparek, modraszek nausitous), 3 gatunki ryb (boleń, różanka europejska, kielb białopłetwy), 1 gatunek płaza (kumak nizinny) i 2 gatunki ssaków (bóbr, wydra). Dla obszaru został opracowany plan zadań ochronnych (PZO). W zasięgu prognozowanych oddziaływań bezpośrednich i pośrednich (wariantu preferowanego) znalazły się następujące przedmioty ochrony: 91E0 (łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe, jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe), kumak nizinny, bóbr, wydra, boleń, różanka, kielb białopłetwy. W przypadku siedliska 91E0 prognozuje się zniszczenie niewielkiego brzeżnego fragmentu (ok. 0,21 ha) jednego płata (o łącznej powierzchni ok. 13 ha), co będzie stanowić ok. 0,06% powierzchni siedliska w obszarze. W przedstawionej w Raporcie ooś analizie uwzględniono również oddziaływania pośrednie (powodujące zmiany w siedlisku) – dotyczące ok. 0,49 ha powierzchni (ok. 0,13% powierzchni siedliska w obszarze). Autorzy Raportu ooś wskazują, iż ubytek powierzchni i zmiany w siedlisku nie będą dotyczyć płatów o największej powierzchni i typowości, najistotniejszych dla zachowania lub poprawy stanu siedliska w obszarze. Ze względu na zasięg przestrzenny inwestycja nie spowoduje obniżenia jakości/oceny wskaźników i parametrów oceny ww. siedliska. Mając na uwadze powyższe uznano, iż ustalone dla tego siedliska cele ochrony nie

będą zagrożone ze strony planowanej inwestycji (wariant preferowany). W przypadku kumaka nizinnego prognozuje się wpływ inwestycji negatywny nieistotny, ale wymagający podjęcia działań minimalizujących na etapie budowy (nadzór przyrodniczy, budowa płotków tymczasowych). Należy tu podkreślić, iż żadne z 22 stanowisk kumaka nizinnego wykazanych w Planie Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły nie zostanie zniszczone w ramach realizacji wariantu preferowanego. Podobnie w przypadku bobra i wydry prognozuje się wpływ inwestycji negatywny nieistotny, ale wymagający podjęcia działań minimalizujących na etapie budowy (nadzór przyrodniczy). Bezpośrednio w miejscu planowanych prac nie potwierdzono nor/żeremi bobra oraz nor wydry. Ustalono dla ww. gatunków zwierząt cele ochrony nie będą zagrożone ze strony planowanej inwestycji. Łączność doliny Wisły zostanie zachowana dzięki budowie obiektu mostowego uwzględniającego wymogi migracji wszystkich grup zwierząt. Również w przypadku chronionych gatunków ryb zasiedlających wody rzeki Wisły – boleń, różanka i kiełb białopłetwy, prognozuje się wpływ negatywny nieistotny, ale wymagający podjęcia działań minimalizujących na etapie budowy (terminy prac). Autorzy Raportu ooś podkreślają, iż zarówno zakres jak i powierzchnia, na której prowadzone będą prace, związane z posadowieniem dwóch podpór w rzece o szerokości ponad 250 m, nie powinny znacząco wpływać na hydromorfologię analizowanego odcinka rzeki, nie ograniczą ani znacząco nie pogorszą warunków zarówno migracji jak i żerowania dla ww. gatunków ryb. W przedłożonym dokumencie wskazuje się, iż inwestycja nie wpłynie na reżim hydrologiczny w dolinie Wisły i nie zakłóci zachodzących tu procesów siedliskotwórczych. Nie prognozuje się istotnego negatywnego wpływu inwestycji na integralność obszaru Natura 2000.

Trasa planowanej inwestycji drogowej (w każdym wariancie) przecina obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020 na łącznym odcinku ok. 3,38-6,23 km (ok. 3,9 km w przypadku wariantu preferowanego). Przedmiotami ochrony w ww. obszarze są: 10 typów siedlisk przyrodniczych (3130, 3150, 3270, 6410, 6430, 6440, 6510, 9170, 91E0, 91F0), 4 gatunki bezkręgowców (czerwończyk nieparek, modraszek nausitous, modraszek telejus, trzepla zielona), 3 gatunki ryb (boleń, różanka europejska, kiełb białopłetwy), 1 gatunek płaza (kumak nizinny) i 2 gatunki ssaków (bóbr, wydra). Dla obszaru został opracowywany plan zadań ochronnych. W zasięgu prognozowanych oddziaływań bezpośrednich i pośrednich (wariantu preferowanego) znalazły się następujące przedmioty ochrony: 3150 (starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami *Nympheion*, *Potamion*), 6410 (zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion*), 6510 (niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris*), 91E0 (łągi wierzbowe, topolowe, olszowe, jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), trzepla zielona, czerwończyk nieparek, modraszek nausitous, modraszek telejus, boleń, różanka, kiełb białopłetwy, kumak nizinny, bóbr europejski i wydra.

Realizacja planowanej inwestycji drogowej (wariant preferowany) nie będzie wiązała się (dzięki budowie obiektów mostowych) z zajęciem i niszczeniem siedliska 3150. W zasięgu oddziaływania znajdują się ogółem 3 płyty o zróżnicowanym stanie zachowania (U1, FV, U2), o łącznej powierzchni ok. 0,44 ha, co stanowi 0,51% powierzchni siedliska w obszarze. Autorzy Raportu ooś nie prognozują jednak, aby oddziaływanie to (zanieczyszczenie, zacienienie) miało charakter istotny. W Raporcie ooś wskazuje się, iż dzięki minimalnej skrajni pionowej pod obiektami mostowymi na poziomie 4,5-5,0 m, zmiany w dostępie światła nie powinny mieć istotnego wpływu na ocenę stanu zachowania siedliska w obszarze (nie doprowadzi do jego zaniku lub degradacji). Wpływ na siedlisko nie będzie dotyczyć zbiorników o największej wartości przyrodniczej. Ze względu na niewielką skalę ingerencji i zasięg przestrzenny inwestycji, ogólne zasoby i stan ochrony siedliska w obszarze Natura 2000, przekształcenie małej części siedliska 3150 nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na stan i jego zasoby.

Bezpośrednia ingerencja (wariant preferowany) w siedlisko 6410 (zajęcie pod drogę) będzie dotyczyć fragmentów 4 płatów o łącznej powierzchni ok. 0,915 ha, co stanowi ok. 0,21% powierzchni siedliska w obszarze. Droga spowoduje zajęcie kilku płatów siedliska, których ocena struktury i funkcji jest ogólnie niezadowolająca (U1) i nie są kluczowe dla utrzymania

lub poprawy stanu zachowania łąk zmiennowilgotnych w obszarze. Oddziaływanie pośrednie (zanieczyszczenia, obniżenie poziomu wód gruntowych) może objąć powierzchnię ok. 2,23 ha, co stanowi ok. 0,51 % powierzchni siedliska w obszarze. Negatywne zmiany będą dotyczyły niewielkiej powierzchni, stąd wpływ na siedlisko nie będzie znaczący w skali obszaru. Ze względu na ograniczony zasięg oddziaływania inwestycji, niewielką powierzchnię siedliska 6410 znajdującego się w pasie zajęcia drogi, nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania.

Na etapie budowy (wariant preferowany) nastąpi zajęcie lub przekształcenie 19 pól siedliska 6510 o łącznej powierzchni ok. 4,89 ha, co stanowi ok. 0,64% powierzchni siedliska w obszarze. Oddziaływanie będzie dotyczyło pól niewyróżniających się jakością, których ocena stanu zachowania jest niezadowalająca (U1) lub zła (U2). W związku z budową drogi wystąpi nieznaczna fragmentacja pól oraz na ograniczonym areale w pobliżu drogi, pogorszenie warunków rozwoju roślinności. W trakcie budowy prawdopodobne jest zanieczyszczenie terenu oraz ekspansja roślin inwazyjnych. Znaczenie tych oddziaływań będzie minimalizowane na etapie budowy m.in. poprzez brak rozprzestrzeniania ziemi zanieczyszczonej gatunkami inwazyjnymi. Powierzchnia siedliska narażona na oddziaływania pośrednie to maksymalnie ok. 8,34 ha (ok. 1,1% powierzchni w obszarze). Ubytek powierzchni i zmiany w siedlisku nie będą dotyczyły pól o największej powierzchni i typowości, najistotniejszych dla zachowania lub poprawy stanu siedliska w obszarze. Ze względu na mały zasięg przestrzenny inwestycja nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na stan i zasoby siedliska w skali obszaru. Nie spowoduje obniżenia jakości/oceny wskaźników i parametrów oceny siedliska w obszarze. W perspektywie długoterminowej możliwe jest odtworzenie siedliska w innych lokalizacjach, dlatego utrata jego arealu nie będzie nieodwracalna w skali obszaru.

Pod budowę drogi ekspresowej (wariant preferowany) zostaną zajęte fragmenty 2 pól siedliska 91E0 o łącznej powierzchni ok. 0,58 ha (ok. 0,06% powierzchni siedliska w obszarze). W związku z budową drogi prognozowane jest zajęcie znikomej w skali obszaru powierzchni siedliska oraz nieznaczna fragmentacja pól, która na ograniczonym areale może spowodować pogorszenie warunków rozwoju roślinności i stanu zachowania siedliska (wzrost prześwietlenia dna lasu i rozwój roślinności synantropijnej). Będzie to jednak zjawisko nieistotne w skali zasobów siedliska w obszarze. W trakcie budowy prawdopodobne jest również zanieczyszczenie terenu oraz ekspansja roślin obcych. Pośrednie oddziaływanie obejmie ok. 0,87 ha (ok. 0,08% powierzchni siedliska w obszarze). Znaczenie tych oddziaływań będzie częściowo minimalizowane na etapie budowy (nierozprzestrzenianie ziemi z roślinami inwazyjnymi). Oddziaływanie na siedlisko będzie dotyczyło pól niewyróżniających się jakością, których ocena stanu zachowania jest zła (U2). Ubytek powierzchni i zmiany w siedlisku będą niewielkie. Nie będą dotyczyły pól o największej powierzchni i typowości, najistotniejszych dla zachowania lub poprawy stanu siedliska w obszarze. Ze względu na mały zasięg przestrzenny inwestycja nie spowoduje obniżenia jakości/oceny wskaźników i parametrów oceny siedliska.

W przypadku trzepli zielonej prognozuje się wpływ inwestycji negatywny nieistotny. Oddziaływanie będzie okresowe i lokalne, ograniczone do okresu prowadzenia prac związanych z budową mostu na Sanie. Budowa obiektu mostowego będzie generować oddziaływania o charakterze punktowym w kontekście całego obszaru Natura 2000, okresowym i które nie wpłynie istotnie na siedlisko i populację trzepli w całym obszarze. Po zakończeniu prac możliwe będzie dalsze wykorzystywanie rzeki przez trzeplę jako siedliska rozrodu i/lub bytowania.

Prognozuje się oddziaływanie negatywne nieistotne na czerwończyka nieparka z uwagi na ingerencję w siedlisko podczas budowy i niewielkie zajęcie jego fragmentu. Realizacja inwestycji w wariantcie preferowanym będzie wiązała się z niewielką ingerencją w dwa stanowiska czerwończyka nieparka – jedno w rejonie Pysznicy, a drugie w rejonie Jastkowic. Stanowiska te nie były wykazane w ramach PZO i nie były ujęte w SDF. W przypadku Jastkowic droga biegnie na skraju kompleksu łąkowego, właściwie ingerując jedynie w skrajne jego fragmenty, zatem zdecydowana większość mozaiki łąk pozostanie bez wpływu.

W rejonie Pysznicy droga będzie przebiegała poza siedliskiem, jedynie wąski fragment drogi dojazdowej będzie realizowany w rejonie siedliska. W obu przypadkach stanowisko czerwonończyka zostanie zachowane. Nie przewiduje się ingerencji w siedliska czerwonończyka wskazane w ramach PZO i ujęte w SDF, zatem zasoby gatunku w ostoi nie zostaną istotnie uszczuplone. Oddziaływanie wymaga podjęcia działań minimalizujących w postaci prowadzenia nadzoru entomologicznego na etapie budowy.

W przypadku modraszków – *nausitous* i *telejus* prognozuje się wpływ negatywny nieistotny, ale wymagający podjęcia działań minimalizujących na etapie budowy. W przypadku realizacji wariantu preferowanego zgodnie z danymi PZO nie dojdzie do likwidacji siedlisk modraszków. Natomiast z danych zebranych na potrzeby budowy drogi S74 wynika, że dojdzie do częściowego zajęcia stanowiska w rejonie budowy przejazdu między miejscowościami Majdan Zbydniowski i Turbia. Zgodnie z tymi danymi zajęciu ulegnie około 0,29 ha siedlisk modraszków. Biorąc pod uwagę zebrane dane, zajęciu ulegną małe płaty w skali całego obszaru. W ramach działań minimalizujących prace w obszarze Natura 2000 powinny być prowadzone pod nadzorem entomologa, a linie zajętości maksymalnie ograniczone.

Również w przypadku chronionych gatunków ryb zasiedlających wody rzeki San – bolenia, różanki i kielbia białopłetwego, prognozuje się wpływ negatywny nieistotny, ale wymagający podjęcia działań minimalizujących na etapie budowy (terminy prac). Autorzy Raportu oś podkreślają, iż zarówno zakres jak i powierzchnia na której prowadzone będą prace, związane z posadowieniem dwóch podpór w rzece o szerokości ponad ok. 110 m, nie powinny znacząco wpływać na hydromorfologię analizowanego odcinka, rzeki, nie ograniczą ani znacząco nie pogorszą warunków zarówno migracji jak i żerowania dla ww. gatunków ryb. Jednocześnie należy stwierdzić, że oddziaływania pojawiające się na etapie budowy mają charakter okresowy i ustają po zakończeniu prac. W przedłożonym dokumencie wskazuje się, iż inwestycja nie wpłynie na reżim hydrologiczny w dolinie Sanu i nie zakłóci zachodzących tu procesów siedliskotwórczych. Nie przewiduje się zatem istotnego wpływu na populację i siedliska ww. gatunków ryb w obszarze Natura 2000. Należy tu podkreślić, iż w opinii tut. Organu za zasadne uznaje się wykonanie przeprawy mostowej bez konieczności posadowienia podpór w korycie (z uwagi przede wszystkim na parametry przeprawy mostowej, lokalizację w obszarze cennym przyrodniczo i możliwe bezpośrednie i pośrednie oddziaływania związane z posadowieniem podpór w korycie oraz na rozwiązania projektowe nowych przepraw mostowych na Sanie zlokalizowane powyżej planowanej inwestycji).

W przypadku kumaka nizinnego prognozuje się wpływ inwestycji negatywny nieistotny, ale wymagający podjęcia działań minimalizujących na etapie budowy i eksploatacji (nadzór przyrodniczy, budowa płotków tymczasowych, budowa obiektu mostowego). Żadne z 15 stanowisk kumaka nizinnego wykazanych w Planie Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu nie zostanie zniszczone w ramach realizacji wariantu preferowanego. Wykazane stanowiska są zlokalizowane także poza potencjalnym wpływem oddziaływań pośrednich, takich jak np. zanieczyszczenie wód, odwodnienie (min. 500 m). Budowa drogi ekspresowej nie doprowadzi do izolacji stanowisk kumaka ani nie ograniczy możliwości migracji. Łączność doliny Sanu zostanie zachowana dzięki budowie obiektu mostowego uwzględniającego wymogi migracji wszystkich grup zwierząt.

Podobnie w przypadku bobra i wydry prognozuje się wpływ inwestycji negatywny nieistotny, ale wymagający podjęcia działań minimalizujących na etapie budowy (nadzór przyrodniczy). Bezpośrednio w miejscu planowanych prac nie potwierdzono występowania nor/żeremi bobra oraz nor wydry. Ze względu na przekraczanie Sanu obiektem mostowym zajęcie siedliska będzie (w skali obszaru Natura 2000) punktowe i krótkotrwałe. Wpływ ten będzie nieistotny ze względu na małą powierzchnię oddziaływania. Nie przewiduje się wpływu na liczebność i rozmieszczenie populacji. Równocześnie na czas prac zapewniony zostanie nadzór teriologiczny. Ustalony dla ww. gatunków zwierząt cel ochrony nie będzie zagrożony ze strony planowanej inwestycji. Łączność doliny Sanu zostanie zachowana dzięki budowie obiektu mostowego uwzględniającego wymogi migracji wszystkich grup zwierząt.

Autorzy Raportu ooś nie prognozują istotnego negatywnego wpływu inwestycji na integralność obszaru Natura 2000.

Trasa planowanej inwestycji (w każdym z rozpatrywanych wariantów) przebiega poza granicami specjalnego obszaru ochrony siedlisk Enklawy Puszczy Sandomierskiej PLH180055 – w odległości ok. 100 m. Przedmiotami ochrony w ww. obszarze Natura 2000 są: 10 typów siedlisk przyrodniczych (2330, 4030, 6410, 6510, 7110, 7140, 7150, 9170, 91D0, 91F0), 4 gatunki bezkręgowców (szlaczkoń szafrańiec, pachnica dębowa, modraszek nausitous, modraszek telejus) i 1 gatunek płaza (kumak nizinny). Dla obszaru został opracowywany plan zadań ochronnych oraz zostały przyjęte cele działań ochronnych. Przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza nie wykazała występowania w badanym buforze żadnego z ww. przedmiotów ochrony. Realizacja planowanej inwestycji drogowej nie wpłynie (zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio) na stan zachowania żadnego przedmiotu ochrony ww. obszaru Natura 2000, niezagrożone zostaną ustanowione dla nich cele ochrony oraz prognozuje się brak istotnego negatywnego wpływu na integralność obszaru.

Trasa planowanej inwestycji (w każdym z rozpatrywanych wariantów) przebiega poza granicami obszaru specjalnej ochrony ptaków Puszcza Sandomierska PLB180005 – w odległości ok. 50-180 m (180 m w przypadku wariantu preferowanego). Przedmiotami ochrony tego obszaru Natura 2000 są: 25 gatunków ptaków (gęgawa, podgorzałka, cietrzew, lelek, derkacz, kropiatka, zielonka, żuraw, mewa czarnogłowa, rybitwa rzeczna, bocian biały, bocian czarny, bąk, bączek, rybołów, trzmielojad, błotniak stawowy, bielik, zimorodek, kraska, dzięcioł białogrzbisty, dzięcioł średni, dzięcioł białoszyi, gąsiorek, muchołówka białoszyja). Dla obszaru został opracowywany plan zadań ochronnych. W buforze inwentaryzacyjnym stwierdzono tylko dwa gatunki ptaków stanowiące przedmioty ochrony ww. obszaru Natura 2000 – pojedyncze stanowiska w odległości ok. 200 m od planowanej inwestycji lelka i gąsiorka. Przeprowadzone w Raporcie ooś analizy możliwego wpływu przedmiotowej inwestycji drogowej nie wykazały jednak, aby inwestycja mogła wpłynąć na stan zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony (w tym ww. 2 gatunków), nie będą zagrożone ustalone dla nich cele działań ochronnych.

Przedmiotami ochrony położonego w odległości ok. 0,22-3,15 km od trasy planowanej inwestycji (ok. 0,95 km od wariantu preferowanego) obszaru Natura 2000 Lasy Janowskie PLB060005 są: 9 gatunków ptaków (głuszec, lelek, bocian czarny, bączek, błotniak stawowy, bielik, włochatka, dzięcioł czarny, dzięcioł zielonosiwy). Dla obszaru został ustanowiony plan zadań ochronnych. Biorąc pod uwagę charakter inwestycji, przewidywane oddziaływania inwestycji oraz brak istotnych powiązań z obszarem, żaden z gatunków (i ich siedlisk), dla których powołano ww. Obszar nie będzie narażony na oddziaływania bezpośrednie i pośrednie związane z realizacją planowanej inwestycji drogowej. W wyniku realizacji przedsięwzięcia nie dojdzie do fragmentacji siedlisk, zmniejszenia areálu istotnych siedlisk gatunków chronionych w ostoi oraz pogorszenia stanu ich zachowania i ochrony. Analiza obowiązującego PZO nie wskazuje żadnych zagrożeń (istniejących bądź potencjalnych), które mogłyby być powodowane przez planowaną inwestycję. Realizacja inwestycji nie będzie miała wpływu na osiągnięcie celów ochrony gatunków, dla których powołano obszar.

W obszarze Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 przedmiotami ochrony są: 15 typów siedlisk przyrodniczych (2330, 3130, 3260, 4030, 6120, 6230, 6410, 6510, 7110, 7140, 7150, 9170, 91D0, 91E0, 91P0), 2 gatunki roślin (starodub łukowy, sasanka otwarta), 6 gatunków bezkręgowców (szlaczkoń szafrańiec, czerwńczyk nieparek, modraszek nausitous, modraszek telejus, zalotka większa, trzepla zielona), 4 gatunki ryb i minogów (głowacz białopłetwy, piskorz, różanka, minóg rzeczny), 2 gatunki płazów (kumak nizinny, traszka grzebieniasta) i 6 gatunków ssaków (bóbr, wydra, wilk, mopek zachodni, nocek Bechsteina, nocek duży). Autorzy Raportu ooś nie prognozują wystąpienia negatywnego wpływu na ww. obszar Natura 2000 – z uwagi na znaczną odległość inwestycji od granicy obszaru – ok. 0,95-3,65 km (ok. 1,2 km w przypadku wariantu preferowanego) oraz zasięg możliwych negatywnych oddziaływań z nią związanych. Nie będą zagrożone tymczasowe cele ochrony określone dla poszczególnych przedmiotów ochrony.

Przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Tanwi PLH060097 są: 14 typów siedlisk przyrodniczych (2330, 3150, 3270, 6120, 6230, 6410, 6430, 6510, 7110, 7140, 91D0, 91E0, 91P0, 91T0), 1 gatunek rośliny (starodub łakowy), 3 gatunki bezkręgowców (przeplatka aurinia, zalotka większa, trzepla zielona), 3 gatunki ryb i minogów (koza pospolita, głowacz białopłetwy, minóg rzeczny), 2 gatunki płazów (kumak nizinny, traszka grzebieniasta) i 2 gatunki ssaków (bóbr, wydra). Autorzy Raportu ooś nie prognozują wystąpienia negatywnego wpływu na ww. obszar Natura 2000 – z uwagi na znaczną odległość inwestycji od granicy obszaru – ok. 4,0 km (każdy wariant) oraz zasięg możliwych negatywnych oddziaływań z nią związanych. Nie będą zagrożone ustanowione cele ochrony dla poszczególnych przedmiotów ochrony.

W stosunku do pozostałych obszarów sieci Natura 2000, z uwagi na ich lokalizację (poza zasięgiem możliwych oddziaływań związanych z przedmiotową inwestycją) oraz brak bezpośrednich powiązań funkcjonalnych między tymi obszarami, a terenem przedsięwzięcia, stwierdza się, iż realizacja planowanej inwestycji nie wpłynie w sposób znacząco negatywny na te obszary.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy "Lasy Zwierzyniec i Jasień" został ustanowiony uchwałą Rady Miasta Tarnobrzega nr LII/538/2021 z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego "Zwierzyniec i Jasień" (Dz. U. woj. podka. z 2021 r., poz. 4388) dla ochrony cennych walorów widokowych, przyrodniczych, historycznych i kulturowych krajobrazu naturalnego „Lasów Zwierzyniec i Jasień” jako: 1) fragmentów dawnej Puszczy Sandomierskiej z udziałem niemal dwustuletnich dębów, 2) enklaw leśnych otoczonych terenem zurbanizowanym Miasta Tarnobrzega, pełniących funkcje przyrodnicze, krajobrazowe, społeczne i mikroklimatyczne, 3) miejsca związanego z rozwojem Polski w czasie budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego (betonowe kręgi – Las Zwierzyniec), 4) miejsca historycznego, którego nazwa związana jest z Rodem Tarnowskich (Las Zwierzyniec), 5) miejsca kultu religijnego (Las Zwierzyniec – kapliczka Św. Onufrego).

Realizacja planowanej inwestycji w wariantach TGD_GP i 5 koliduje z ww. zespołem przyrodniczo-krajobrazowym. W przypadku wariantu preferowanego (W-5) na skutek realizacji inwestycji zajęty zostanie fragment (ok. 0,96 ha) płatu zespołu łągu dębowo-wiązowo-jesionowego *Ficario-Ulmetum*, siedliska przyrodniczego 91F0 w granicach zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. Stan zajętego fragmentu siedliska określono jako niezadowolający z uwagi na obecność gatunku inwazyjnego obcego pochodzenia w drzewostanie (dębu czerwonego). Dodatkowo w wariantcie preferowanym zajęty zostanie fragment drzewostanu gospodarczego zdominowany przez dąb czerwony (powierzchnia ok. 0,16 ha), przylegający do ww. płatu siedliska 91F0, ale położony poza nim. Zajęty fragment jest drzewostanem o niskiej wartości przyrodniczej z uwagi na dominację obcego gatunku inwazyjnego. Zakazy obowiązujące w ww. Zespole, zgodnie z art. 45 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.), nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody. Autorzy Raportu ooś wskazują na brak możliwości zmiany przebiegu wariantu preferowanego z uwagi na warunki techniczno-budowlane, które należy spełnić przy kreowaniu układu geometrycznego drogi klasy S oraz uwarunkowania społeczne (kolizje z zabudową mieszkaniową osiedla Sobów, Tarnobrzski Park Przemysłowo - Technologiczny przy DW723).

Trasa planowanej inwestycji drogowej przecina otulinę Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie i biegnie ok. 0,22-3,15 km od granic Parku (ok. 0,95 km w przypadku wariantu preferowanego). Przedstawione w Raporcie ooś analizy nie wskazują na możliwość wystąpienia negatywnego wpływu realizacji planowanej inwestycji na cele ochrony i pełnione funkcje Parku.

Przedmiotowa inwestycja drogowa, we wszystkich analizowanych wariantach przecina krajowe korytarze ekologiczne - Dolina Górnej Wisły (KPd-10) i Dolina Sanu (KPd-2C) oraz główny korytarz ekologiczny Puszcza Sandomierska - Lasy Janowskie (GKPd-7A). Ponadto inwestycja będzie przecinała szereg lokalnych korytarzy migracyjnych, szlaków migracji

plazów, czy też tras przemieszczania się nietoperzy. Celem zachowania drożności ww. korytarzy/szlaków zaproponowano przejścia dla różnych grup zwierząt wraz z ogrodzeniem, płotkami oraz zielenią naprowadzającą. Lokalizacja tych przejść ustalona została na podstawie analizy przebiegu korytarzy ekologicznych oraz szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej. Przeprowadzona w Raporcie o oś analiza funkcjonalności zaprojektowanych przejść wskazuje, iż ich lokalizacje i przyjęte rozwiązania projektowe zapewnią ich funkcjonalność. Celem ochrony korytarzy obejmujących doliny rzek Wisły i Sanu zaprojektowano długie estakady obejmujące swym zasięgiem całe strefy międzywałowe. Celem ochrony głównego korytarza ekologicznego Puszcza Sandomierska - Lasy Janowskie (GKPD-7A) zaprojektowano przejście górne o szerokości 40 m. Autorzy Raportu o oś wskazują, iż obiekt ten może być wykorzystywany również przez żubra, co powoduje jednak konieczność zwiększenia jego szerokości do min. 50 m (Kurek, 2011. *Poradnik projektowania przejść dla zwierząt i działań ograniczających śmiertelność fauny przy drogach*. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Warszawa). W przypadku kolidujących z inwestycją tras przemieszczania się nietoperzy analizowano możliwość zastosowania siatek podwyższających lot nietoperzy. Jednakże na najważniejszych szlakach migracji (doliny większych rzek) zaprojektowano obiekty mostowe dostosowane do pełnienia funkcji przejść dla zwierząt, które dodatkowo wyposażone będą w ekrany antyolśnieniowe, które zredukują ryzyko przelotu w poprzek projektowanej drogi nad jezdnią. Dzięki temu nietoperze będą mogły swobodnie kontynuować przelot wzdłuż doliny rzecznej. Ponadto literatura wskazuje, iż nietoperze nawet do ponad 90% mogą korzystać z dolnych przejść dla zwierząt, co czyni je obecnie najskuteczniejszym i najbezpieczniejszym dla nietoperzy działaniem minimalizującym. Analizowano także potrzebę montażu takich siatek na terenach otwartych i w przebiegu drogi przez kompleksy leśne. Jednakże istnieje realna obawa, iż nietoperze mogłyby zacząć wykorzystywać te konstrukcje do przelotu wzdłuż siatek nad jezdnią, jako liniowego elementu krajobrazu, co w konsekwencji mogłoby spowodować powstanie pułapki ekologicznej i kierować je wzdłuż ruchu ulicznego, co skutkowałoby możliwą kolizją z samochodami i prowadziło w konsekwencji do zwiększonej śmiertelności nietoperzy. Z uwagi na ten fakt odstąpiono od tej formy działań minimalizujących, by przypadkowo nie zaburzyć naturalnej trasy przemieszczania nietoperzy i nie kierować ich niepotrzebnie w pobliże jezdni. Dodatkowo brak jest obecnie odpowiedniej ilości badań i dowodów naukowych na skuteczność tej metody minimalizacji i wykazuje się jedynie ich skuteczność dotychczas, jako siatek nakierowujących na przejścia dla zwierząt. Taką funkcję mogą także pełnić projektowane ogrodzenia, które dla drogi klasy S są obligatoryjne na całej jej długości oraz projektowane dla tej inwestycji drogowej nasadzenia i ogrodzenia naprowadzające na przejścia dla zwierząt.

W Raporcie o oś wskazano jako działanie minimalizujące oddziaływanie inwestycji na nietoperze wykonanie nasadzeń w formie szpalerów drzew w stosunku 1:1 do wycinki prowadzonej w km drogi ok. 4+100 – 4+200 oraz ok. 8+650 – 8+750, co określił również Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach w jednym z warunków swojego postanowienia. Ponadto, jak wskazał w opinii Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach zastosowanie ekranów antyolśnieniowych o wysokości 2,5 m na obiektach mostowych w km drogi: ok. 10+400 – ok. 10+500, ok. 24+050 – ok. 24+150, ok. 28+500 – ok. 29+500 pozwoli zminimalizować efekt zanieczyszczenia światłem i tym samym potencjalnych kolizji z pojazdami.

W odniesieniu do pomników przyrody o nr rej. 610 i 963 – dęby szypułkowe, które znajdują się bezpośrednim sąsiedztwie planowanej inwestycji, na wysokości km drogi 28+200 (strona prawa), konieczne będzie ich wyгородzenie tymczasowym ogrodzeniem z siatki lub desek o min. wysokości 1,5 m, usytuowanym poza rzutem koron drzew i oznaczenie tablicą informacyjną celem wykluczenia ich uszkodzenia przez pracowników budowy i sprzęt budowlany. Przy takim zabezpieczeniu pomników przyrody nie przewiduje się negatywnego wpływu realizacji inwestycji na ich wartości przyrodnicze.

Zarówno w odniesieniu do ww. korytarzy migracyjnych o randze krajowej jak i korytarzy lokalnych (rzek, cieków, zadrzewień, rowów, zbiorników wodnych, itp.) może dojść na etapie realizacji do tymczasowego, przemijającego zakłócenia ich drożności, która ustąpi na etapie

eksploatacji poprzez wprowadzenie rozwiązań w postaci przejść dedykowanych dla poszczególnych grup zwierząt) ułatwiających migrację poszczególnych grup zwierząt, w tym z zachowaniem migracji dotychczasowymi szlakami.

Na podstawie przeprowadzonej analizy wpływu planowanej drogi na krajobraz wskazuje się, że w żadnym z planowanych wariantów nie nastąpi znacząca negatywna zmiana charakteru krajobrazów przyległych do planowanej inwestycji. Przekształcenia krajobrazu powstałe w wyniku budowy nowej drogi ekspresowej, przebiegającej po nowym śladzie, będą trwałe, a oddziaływania w fazie eksploatacji będą pochodną przecięcia systemów krajobrazowych, istnienia w przestrzeni liniowego, wielkogabarytowego obiektu. Pozostaje to w bezpośrednim związku z kształtowaniem warunków przyrodniczych i form użytkowania na przylegających terenach. Budowa drogi ekspresowej spowoduje dalszą antropizację krajobrazu w rejonie jej przebiegu, poprzez pojawienie się nowego ciągu komunikacyjnego i mimo, iż krajobraz, który przecinać będzie planowana droga jest przekształcony przez człowieka, to pojawienie się nowego, dużego obiektu liniowego spowoduje dalsze przekształcenie krajobrazu. Nowa droga ekspresowa z nasypami, wykopami, ekranami akustycznymi, ogrodzeniem oraz obiektami mostowymi i wiaduktami, stanowić będzie początkowo dysonans krajobrazowy. Zakłada się, że dysonans ten ulegnie stopniowemu złagodzeniu w okresie 5-10 lat od oddania inwestycji do eksploatacji, tj. w czasie, w którym zaprojektowane pasy zieleni i zakrzewienia osiągną wysokość i gęstość pozwalającą na trwałe, wizualne odgródzenie inwestycji od otoczenia. Tak zaprojektowane nasadzenia zieleni pozwolą odpowiednio wkomponować przebieg trasy w istniejący teren oraz krajobrazowo uatrakcyjnić jej pobrzeże. Zieleń ta będzie pełnić szereg dodatkowych funkcji, w tym dotyczących krajobrazu: zróżnicowane pod względem gatunkowym drzewa i krzewy urozmaicą otoczenie przy trasie, likwidując monotonię w krajobrazie; swobodne układy roślinne charakteryzujące się różnym pokrojem, barwą ulistnienia i odmienną porą kwitnienia są źródłem korzystnych doznań psychofizycznych wpływających na poprawę samopoczucia; nowe nasadzenia zieleni wzdłuż trasy częściowo zrekompensują straty spowodowane wycinką drzew i krzewów kolidujących z inwestycją, tworząc możliwość odbudowyżywionej części ekosystemu; proponowana zieleń będzie swoim składem nawiązywać do zieleni istniejącej, tym samym sprawi, że projektowana droga harmonijnie wtopi się w krajobraz (zróżnicowanie roślinności podnosi atrakcyjność otoczenia, które staje się zmienne w zależności od pory roku, przez co nie jest monotonne i podnosi walory estetyczne terenów przyległych do drogi); nasadzenia roślinne będą projektowane w takiej formie, aby podkreślać i otwierać się na miejsca atrakcyjne w krajobrazie, jak również zasłaniać elementy, które burzą harmonię w krajobrazie.

W przedłożonej dokumentacji przedstawiono również ocenę możliwego wpływu na siedliska przyrodnicze występujące poza granicami obszarów sieci obszarów Natura 2000, jak również na siedliska chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów. Celem wyeliminowania lub ograniczenia możliwego negatywnego wpływu zaproponowano szereg działań ochronnych (np. w przypadku kolidujących z inwestycją starorzeczy zaprojektowano przeprawy mostowe, które ograniczą bezpośrednią ingerencję inwestycji w siedlisko, jak również zmiany warunków świetlnych i wilgotnościowych). W przypadku stwierdzenia znaczącego wpływu inwestycji w zasoby przyrodnicze w skali regionalnej zaproponowano działania kompensacyjne (np. w stosunku do zbiorowisk łąkowych).

Na etapie oceny oddziaływania na środowisko poddano analizie 3 warianty: 4, TGD_GP i 5 (wariant społeczny), różniące się przebiegiem, stopniem ingerencji w doliny rzeczne, tereny leśne i tereny zabudowane. Wszystkie warianty rozpoczynają się na wysokości projektowanej obwodnicy Opatowa (woj. świętokrzyskie) i kończą na skrzyżowaniu z drogą ekspresową S19 (węzeł Zapacz). Zgodnie z przeprowadzoną analizą wielokryterialną najkorzystniejszym wariantem całościowym w grupie wariantów jest wariant 4 z oceną 41,009. Wariant ten uzyskał najwyższą ocenę w modelach środowiskowym i ekonomicznym. Drugi wynik uzyskał wariant TGD_GP z oceną 40,828. Najniżej oceniony jest wariant 5 z oceną 40,296, który uzyskał najniższe oceny w modelach technicznym i ekonomicznym.

Niemniej wszystkie warianty mają zbliżoną ocenę całościową, aby wybrać wariant preferowany wzięto pod uwagę sumę modeli środowiskowych oraz społecznych, jako najważniejszych kategorii ocenianych w Raporcie ooś. Najlepszy wynik będący sumą modeli środowiskowych oraz społecznych uzyskał wariant 5 z oceną 16,831, natomiast najgorszy wariant 4 z oceną 14,940. Mając na względzie łączną ocenę analizowanych wariantów pod kątem środowiskowym oraz społecznym, wariantem inwestycyjnym wskazanym do realizacji jest wariant 5 (Społeczny).

W Raporcie ooś przedstawiono szereg działań minimalizujących możliwy negatywny wpływ przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, powierzchniowe formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne. Zagadnienia te zostały w dokumencie szczegółowo omówione wraz z analizą ich skuteczności.

W rejestrze historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, o których mowa odpowiednio w art. 101c ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, ze zm.), na terenie przedsięwzięcia, na dzień wydania niniejszej decyzji, nie zidentyfikowano historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz nie są prowadzone postępowania w sprawie dokonania wpisu o potencjalnym historycznym zanieczyszczeniu powierzchni ziemi do rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi przedmiotowego terenu lub postępowania w sprawie ustalenia planu remediacji analizowanego terenu. W rejestrze bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku, o którym mowa w art. 26a z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r., poz. 2187), na terenie przedsięwzięcia na dzień wydania niniejszej decyzji, nie zgłoszono bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku oraz szkody w środowisku, na przedmiotowym terenie nie są również prowadzone działania zapobiegawcze i/lub naprawcze.

Wg Autorów Raportu ooś, na podstawie informacji zawartych w Studium geologiczno-inżynierskim na terenie projektowanej inwestycji ani w jej sąsiedztwie nie stwierdzono występowania osuwisk.

Trasa S74 przecina cztery obszary eksploatacji: kruszywa Sokolniki Stradomska w km ok. 36+800 – 36+900; kruszywa Sokolniki Stradomska VII w km ok. 36+900 – 37+000 km; kruszywa Orliśka Południe w ok. km 40+200-40+700 oraz surowca ilastego do ceramiki budowlanej Brandwica-Śpiewak IIb w km ok. 57+400. Ponadto, trasa wariantu 5 przecina udokumentowane złoża: Grocholice w km ok. 3+460 – 3+590, Sokolniki III w km ok. 39+550 – 40+100, złożę rozpoznane szczegółowo Sokolniki-Stradomska w km ok. 36+160 – 36+230, zagospodarowane złożę Sokolniki IV w km ok. 36+260 – 36+380.

Poziomy wodonośne o znaczeniu użytkowym występują w utworach czwartorzędowych, neogeńskich, mezozoicznych (jura i trias) oraz paleozoicznych (perm, dewon górny i środkowy). Skały starszego paleozoiku uznano za niewodonośne (praktycznie bezwodne).

Piętro czwartorzędowe o znaczeniu użytkowym występuje w piaszczysto – żwirowych osadach akumulacji rzecznej (dolina Wisły, Koprzywianki) oraz wodnolodowcowej. Ich strop położony jest na głębokości od 0,5 do 21 m p.p.t., a miąższość zmienia się od 5 do blisko 30 m. Zasilanie piętra wodonośnego odbywa się drogą infiltracji wód opadowych, a zwierciadło wody jest na ogół swobodne, bez izolacji od powierzchni terenu. Poziom czwartorzędowy pozostaje w hydraulicznej łączności z wodami rzek: Wisły, Trześniówki, Łęgu i Sanu oraz wykazuje dużą zależność od zasilania przez opady atmosferyczne. W dolinach rzecznych i na Równinie Tarnobrzeskiej (wschodnia część przedmiotowego obszaru) zwierciadło występuje na głębokości 0,5 - 4 m p.p.t., podczas gdy na Wyżynie Sandomierskiej, w części zachodniej, przeciętnie 10 - 14 m p.p.t. (najgłębiej w rejonie Chobrze i Łoniowa).

Wody piętra neogeńskiego występują w piaskach baranowskich oraz wapieniach serii chemicznej. Zasilanie piętra odbywa się poprzez infiltrację wód opadowych na wychodniach piasków baranowskich, a zwierciadło wody najczęściej ma charakter napięty i stabilizuje się od 0,6 do 23,6 m p.p.t. Strop warstwy wodonośnej występuje na głębokości od 6,9 do 167,8 m p.p.t., natomiast jej miąższość przekracza 42 m. Lokalnie (w strefach wychodni bądź poprzez piaszczyste soczewy w łażach krakowieckich) wody neogeńskie mogą mieszać się

z czwartorzędowymi. Użyteczność wód piętra neogenu ograniczona jest niewielkimi wydajnościami uzyskiwanymi na wychodniach (Wyżyna Sandomierska) oraz dużą głębokością występowania na Równinie Tarnobrzskiej.

Jurajskie piętro wodonośne stanowią wapienie jury górnej oraz piaskowcowo-mułowcowe skały jury środkowej i dolnej. Węglanowy kompleks górnej jury tworzy szczelinowo-krasowy zbiornik wodonośny w północno – wschodniej części obszaru. Charakteryzują go korzystne parametry hydrogeologiczne. Na przedmiotowym obszarze wody z utworów środkowej i dolnej jury ujęte są tylko jednym otworem studziennym we wsi Prusy.

W piętrze triasowym znaczenie użytkowe mają wody występujące w piaskowcach i zlepieńcach pstrego piaskowca, a także wapienie i dolomity triasu środkowego (wapienia muszlowego). Brak jest otworów ujmujących dolnotriasowy poziom wodonośny.

Permskie piętro wodonośne tworzą zlepieńce cechsztynu (perm górny). Wody w utworach górnego permu ujęte są kilkoma otworami studziennymi w rejonie Opatowa i Lipowej.

Dewońskie piętro wodonośne stanowią wapienie margliste, margle i dolomity dewonu środkowego wraz z wapieniami i wapieniami marglistymi dewonu górnego. Poziom środkowo- i górnodewoński występuje w zachodniej części przedmiotowego obszaru. Jest on rozczłonkowany, co wynika ze skomplikowanej budowy geologicznej i występuje w formie odizolowanych od siebie wąskich zbiorników wodonośnych.

Trasa planowanej drogi została poprowadzona poza ujęciami wód i wyznaczonymi dla nich strefami ochronnymi. Przedmiotowa droga przebiega przez obszar Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 421 „Zbiornik Włostów”, w km ok. 0+000 - 1+930 i ok. 3+280 - 4+950 oraz Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 „Dębica-Stalowa Wola- Rzeszów”, w km ok. 33+370 - 66+280.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300, ze zm.) (dalej IIaPGW), teren przedsięwzięcia zlokalizowany jest w obrębie jednolitych części wód podziemnych (dalej JCWPd), o kodach: PLGW2000117 (km S74 ok. 0+000 - 0+115 oraz ok. 7+450), PLGW2000116 (km S74 ok. 1+115 - 27+550), PLGW2000119 (km S74 ok. 42+870 - 72+797) i PLGW2000135 (km S74 ok. 27+550 - 42+870).

JCWPd nr 116, 117 i 119 są monitorowanymi częściami wód, w dobrym stanie ilościowym i chemicznym oraz niezagrażonymi ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest zachowanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego.

JCWPd nr 135 jest monitorowaną częścią wód o słabym stanie, w tym w dobrym stanie ilościowym i słabym stanie chemicznym oraz zagrożoną chemicznie ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest dobry stan chemiczny, z wyłączeniem przekroczeń wartości granicznych dobrego stanu w przypadku wskaźników: K, Fe, As, pH, Al, Fe, SO₄, TOC oraz dobry stan ilościowy.

Ww. JCWPd zostały zaliczone do obszarów chronionych przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Na podstawie art. 59 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960), celem środowiskowym dla jednolitych części wód podziemnych jest: zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń, zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu oraz ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Jak wskazują Autorzy dokumentacji, organizacja i wykorzystywanie zapleczy budowy będzie wiązało się z ryzykiem emisji zanieczyszczeń do ziemi i wód gruntowych, w tym z maszyn budowlanych i środków transportu, magazynowanych materiałów budowlanych, odpadów itp. Potencjalne oddziaływanie na stan jakościowy wód podziemnych będzie miało charakter okresowy, ograniczony do czasu prowadzenia prac. Celem redukcji ich skali i istotności wprowadzono szereg działań minimalizujących.

Uwzględniając położenie planowanej inwestycji na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wskazano, iż prace w korytach cieków prowadzić należy poza okresami wezbrań powodziowych, a celem zapewniania powyższego i monitorowania poziomu wody

w ciekach, Wykonawca winien być w stałej łączności z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej oraz właściwymi Zarządami Zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. W przypadku wystąpienia powodzi, zgodnie z planem ewakuacji ludzi i sprzętu, mają zostać bezzwłocznie usunięte urządzenia i substancje mogące spowodować zanieczyszczenie wód, w tym m.in.: maszyny, odpady, materiały budowlane i przenośne toalety.

Zaplecze budowy wraz z bazą materiałowo-sprzętową (bazy techniczne, bazy materiałowe, place postojowe maszyn budowlanych i środków transportu, miejsca przechowywania sprzętu i magazynowania odpadów), będą organizowane poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią i miejscami podmokłymi, oraz w odległości minimalnej 100/50 m od linii brzegowej rzek/cieków naturalnych, zbiorników wodnych i rowów melioracyjnych. Zarazem dopuszcza się wyjątek lokalizowania tymczasowego zaplecza budowy, tj. środków technicznych i materialnych niezbędnych do bieżącej realizacji danego obiektu mostowego, z zachowaniem minimalnej odległości 50 m od cieku.

Zaplecza budowy zabezpieczone zostaną przed możliwością migracji zanieczyszczeń poprzez utwardzenie i uszczelnienie powierzchni, np. płytami betonowymi, geomembraną, oraz wykorzystywanie już przekształconych i utwardzonych powierzchni. W szczególności substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, np. paliwa i smary będą magazynowane na nieprzepuszczalnym podłożu, w szczelnych zbiornikach, w wydzielonych miejscach pod zadaszoną wiatą. Miejsce awaryjnego tankowania pojazdów i napraw sprzętu również będzie wyposażone w szczelne podłoże, lub pod wlew paliwa podkładane będą tace, lub wanny wychwytowe. Ewentualne wycieki oraz zanieczyszczone substancjami materiały oraz gleba będą niezwłocznie usuwane za pomocą sorbentów i przekazane specjalistycznej firmie posiadającej stosowne zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie gospodarowania odpadami.

Zgodnie z opinią Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie z dnia 15 stycznia 2025 r., znak: RZ.RZŚ.4900.21.2023.MK, zwanej dalej „postanowieniem RZGW”, nakazano oczyszczanie w osadnikach wód opadowych i roztopowych z terenu zapleczy oraz baz materiałowo-sprzętowych przed ich wprowadzanie do odbiorników.

Celem zapobiegnięcia zanieczyszczeniu wód podziemnych, Wykonawca będzie zobowiązany do lokowania zapleczy budowy w odległości minimum 50 m od ujęć wód podziemnych.

W trakcie realizacji woda na potrzeby zaplecza i placu budowy do celów bytowych, w przypadku braku możliwości dostarczenia z sieci wodociągowej, będzie dowożona cysterną lub beczkowskim. Powstające ścieki bytowe będą gromadzone w bezodpływowych zbiornikach przenośnych urządzeń sanitarnych i usuwane przez uprawnione podmioty.

Na terenie zaplecza budowy będzie zlokalizowane stanowisko do czyszczenia kół pojazdów, w formie szczelnej niecki. Ścieki z mycia kół będą gromadzone w zbiorniku bezodpływowym i wywożone do oczyszczalni przez uprawniony podmiot.

W przypadku konieczności przeprowadzenia prób szczelności wybudowanych rurociągów, woda użyta do takich prób, będzie odpompowywana i używana ponownie do następnej. Po zakończeniu wszystkich prób, zużyta woda zostanie odwieziona do oczyszczalni ścieków.

Przewiduje się przebudowę i budowę stacji transformatorowych na sieciach niskiego napięcia. W przypadku transformatorów tzw. „mokrych” w kontenerowych stacjach transformatorowych w obudowie betonowej będą one wyposażone w szczelną misę olejową zapewniającą możliwość przejęcia 100% czynnika elektroizolacyjno-chłodzącego transformatora.

W zależności od lokalnych warunków gruntowo-wodnych i bieżących warunków atmosferycznych może zaistnieć potrzeba odwadniania wykopów budowlanych. Będzie to oddziaływanie krótkotrwałe i ze względu na rozmiar prac, nieistotne w skali poszczególnych JCWPd dla ich stanu ilościowego. Prace odwodnieniowe będą prowadzone bezpośrednio przed rozpoczęciem robót budowlanych, a okres odwodnienia zostanie w możliwym stopniu skrócony. Zakaz odprowadzania wód oraz zmian stanu wody na gruncie szkodliwe

wpływających na grunty sąsiednie wynikają z powszechnie obowiązujących przepisów prawa, zatem przeniesienie warunku II.21 postanowienia RZGW jest niezasadne.

W związku z kolizją projektowanego układu drogowego z istniejącą siecią drenarską, w celu zachowania jej funkcji (przejęcia wód drenarskich), wykonane będą zastępcze zbieracze wzdłuż trasy drogi, pod nadzorem właściciela sieci drenarskich. Kolizja z siecią drenarską nastąpi na odcinkach S74 km ok.: 2+500, 2+850, 2+950, 2+970, 7+700 i 7+750.

Likwidacja kolidujących z trasą projektowanej drogi studni obejmować będzie: likwidację i demontaż urządzeń do poboru wody, wykonanie izolacji pomiędzy dwoma warstwami wodonośnymi (zasypanie łem, cementacja lub zasypanie urobkiem), zabetonowanie dziury w betonowej płycie powstałej podczas zabiegów likwidacyjnych, demontaż obudowy studni, zsypanie otworu materiałem piaszczysto-żwirowym lub innym i uporządkowanie terenu. Wykonanie warstwy izolacyjnej pomiędzy powierzchnią terenu a warstwą wodonośną zminimalizuje ryzyko negatywnego oddziaływania na stan jakościowy wód podziemnych.

Ewentualne oddziaływanie na związane ze wzrostem udziału powierzchni szczelnej jest praktycznie pomijalne ze względu na znaczącą różnicę między powierzchnią szczelną drogi a powierzchnią całej JCWPd. Wody opadowe zbierane z danej zlewni drogi, po oczyszczeniu będą odprowadzane do zlewni tej samej JCWPd.

Zgodnie z IIaPGW, planowane przedsięwzięcie realizowane będzie w obrębie zlewni następujących jednolitych części wód powierzchniowych (dalej JCWP):

- „Opatówka” o kodzie PLRW200006231499, typ RW_wap - Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym, będącej monitorowaną, naturalną częścią wód, w złym stanie (słaby stan ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego), zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: OWO, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
- stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren w wodzie, fluoranten w wodzie poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwa:

- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźników fizykochemicznych: azot ogólny, fosfor ogólny, fosforany, BZT5,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźników: OWO, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO, benzo(a)piren w wodzie, fluoranten w wodzie.

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: rezerwat przyrody Wisła pod Zawichostem, Jeleniowski Park Krajobrazowy i Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu.

- „Kozinka” o kodzie PLRW200006219449, typ RW_wap - Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym, będącej monitorowaną, naturalną częścią wód, w złym stanie (słaby stan ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO, MMI; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych,
- stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren w wodzie poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwo - ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźników: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO, MMI, benzo(a)piren w wodzie.

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: Natura 2000 Ostoja Żytnów PLH260036.

- „Gorzyczanka” o kodzie PLRW200006219489, RW_wap - Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym, będącej monitorowaną, naturalną częścią wód, w złym stanie (umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny - brak danych), zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO); pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
- dobry stan chemiczny.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwa:

- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźników fizykochemicznych: azot ogólny, azot azotanowy,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźników: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO.

- „Koprzywianka od Modlibórki do ujścia” o kodzie PLRW200011219499, RzN - Rzeka nizinna, będącej monitorowaną, naturalną częścią wód, w złym stanie (umiarkowany stan ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: EFI+PL/IBI_PL; pozostałe wskaźniki – II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych,
- stan chemiczny: dla złagodzonego wskaźnika benzo(a)piren w wodzie poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwa:

- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźników chemicznych fluorantów w wodzie, bromowane difenyletery w biocie,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźników: EFI+PL/IBI_PL; benzo(a)piren (występowanie w wodzie).

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: Jeleniowski-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000: Ostoja Żytnów PLH260036, Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049.

- „Gorzyczanka” o kodzie PLRW2000092194969, PN - Potok lub strumień nizinny, będącej niemonitorowaną, naturalną częścią wód (nie można dokonać oceny stanu ekologicznego, stan chemiczny dobry), zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
- stan chemiczny dobry stan chemiczny.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwo - odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźników biologicznych; MIR, EFI+PL/IBI_PL, MMI,

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest

ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj. obszar Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049.

- „Wisła od Wisłoki do Sanny” o kodzie PLRW2000122319, Rwn - Wielka rzeka nizinna, będącej monitorowaną, naturalną częścią wód, w złym stanie (umiarkowany stan ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: IFPL, MMI, EFI+PL/ IBI_PL; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Wisła w obrębie JCWP (dla jesiotra); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wisła w obrębie JCWP (dla troci wędrownej),
- stan chemiczny: dla złagodzonego wskaźnika benzo(a)piren w wodzie poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwa:

- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźników chemicznych bromowane difenyletery w biocie, rtęć w biocie,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźników: IFPL, MMI, EFI+PL/ IBI_PL; benzo(a)piren (występowanie w wodzie).

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowna) oraz do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj. rezerwat przyrody Wisła pod Zawichostem, Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000: Dolina Dolnego Sanu PLH180020, Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049, Góry Pieprzowe PLH260022, Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045.

- „Trześniówka od Karolówki do ujścia” o kodzie PLRW200011219699, Rzn - Rzeka nizinna, będącej monitorowaną, silnie zmienioną częścią wód, w złym stanie (umiarkowany potencjał ekologiczny oraz stan chemiczny poniżej dobrego) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
- stan chemiczny: dla złagodzonego wskaźnika benzo(a)piren w wodzie poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwa:

- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźnika fizykochemicznego OWO,
- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego po 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźników biologicznych: MMI, EFI+PL/ IBI_PL,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźnika benzo(a)piren (występowanie w wodzie).

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj. obszaru Natura 2000: Puszcza Sandomierska PLB180005 i Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049.

- „Strug” o kodzie PLRW2000102198929, Pnp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, będącej monitorowaną, naturalną częścią wód, w złym stanie (zły stan ekologiczny oraz stan chemiczny poniżej dobrego) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: MMI, EFI+PL/ IBI_PL; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
- dobry stan chemiczny.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwa:

- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźnika chemicznego benzo(a)piren w wodzie,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźników: MMI, EFI+PL/ IBI_PL.

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: obszar Natura 2000 Puszcza Sandomierska PLB180005 i Enklawy Puszczy Sandomierskiej PLH180055.

- „Łęg od Turki do ujścia” o kodzie PLRW200011219899, typ RzN - Rzeka nizinna, będącej monitorowaną, naturalną częścią wód, w złym stanie (słaby stan ekologiczny oraz stan chemiczny poniżej dobrego) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
- stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren w wodzie poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwa:

- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźników: fizykochemicznych - azot amonowy, OWO, BZT5; biologicznych - IO, MIR, MMI i chemicznych bromowane difenyletery w bocie,
- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2039 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźnika chemicznego - substancji priorytetowej wprowadzonej dyrektywą 2013/39/UE - heptachlor w bocie,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźnika benzo(a)piren (występowanie w wodzie).

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: Sokołowsko-Wilczowolski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000: Puszcza Sandomierska PLB180005, Dolina Dolnego Sanu PLH180020, Enklawy Puszczy Sandomierskiej PLH180055, a także 2 użytki ekologiczne bez nazwy.

- „Osa” o kodzie PLRW200010219889, PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, będącej monitorowaną, naturalną częścią wód, w złym stanie (słaby stan ekologiczny oraz stan chemiczny poniżej dobrego) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
- dobry stan chemiczny.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwo - odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźników: fizykochemicznych – OWO; biologicznych - MMI i chemicznych - bromowane difenyletery w bocie, rtęć w bocie.

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: obszar Natura 2000: Puszcza Sandomierska PLB180005 i Enklawy Puszczy Sandomierskiej PLH180055.

- „Sanna” o kodzie PLRW200010219896, PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, będącej monitorowaną, naturalną częścią wód, w złym stanie (słaby stan ekologiczny i stan chemiczny dobry) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
- dobry stan chemiczny.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwa:

- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźnika fizykochemicznego BZT5,
- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego po 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźnika biologicznego MMI, EFI+PL/ IBI_PL

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020.

- „Stary San” o kodzie PLRW20001022992, PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, będącej monitorowaną, naturalną częścią wód, w złym stanie (słaby stan ekologiczny, stan chemiczny - brak możliwości klasyfikacji) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: MMI; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D
- dobry stan chemiczny.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwo - ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźnika MMI.

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020.

- „Dopływ spod Rozwadowa” o kodzie PLRW20001022952, PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, będącej monitorowaną, naturalną częścią wód, w złym stanie (zły stan ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym:

- umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: IO, MMI, EFI+PL/ IBI_PL; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
- stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren w wodzie, fluoranten w wodzie, nikiel w wodzie,

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwo - ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźników: IO, MMI, EFI+PL/ IBI_PL; benzo(a)piren w wodzie, fluoranten w wodzie, nikiel w wodzie.

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: obszar Natura 2000: Puszcza Sandomierska PLB180005 i Dolina Dolnego Sanu PLH180020.

- „San od Wisłoka do ujścia” o kodzie PLRW20001222999, Rwn - Wielka rzeka nizinna, będącej monitorowaną, naturalną częścią wód, w złym stanie (umiarkowany stan ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego San w obrębie JCWP (dla jesiotra); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego San w obrębie JCWP (dla troci wędrownej),

- stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren w wodzie, związki tributyllocyny w wodzie poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwa:

- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźników: biologicznych – IFPL, MMI, EFI+PL/ IBI_PL, chemicznych - bromowane difenyloetery w biocie,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźnika benzo(a)piren w wodzie, związki tributyllocyny w wodzie.

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym - troć wędrowna (San od ujścia do zapory zbiornika Myczkowce) oraz siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: Park Krajobrazowy Lasy Janowskie, Kuryłowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Lasy Janowskie PLB060005, Dolina Dolnego Sanu PLH180020 i Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031, a także 2 użytki ekologiczne bez nazwy.

- „Łukawica” o kodzie PLRW20001022969, PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, będącej monitorowaną, naturalną częścią wód, w złym stanie (zły stan ekologiczny oraz stan chemiczny poniżej dobrego) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych,
- stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren w wodzie, związki tributyllocyny w wodzie poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwa:

- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźników: fizykochemicznych – OWO, biologicznych - MMI, EFI+PL/ IBI_PL i chemicznych - bromowane difenyloetery w biocie,
- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2039 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźnika chemicznego - substancji priorytetowej wprowadzonej dyrektywą 2013/39/UE - heptachlor w biocie,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźnika benzo(a)piren w wodzie, związki tributyllocyny w wodzie.

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: rezerwat przyrody Łęka, Park Krajobrazowy Lasy Janowskie, obszar Natura 2000: Lasy Janowskie PLB060005, Dolina Dolnego Sanu PLH180020 i Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 a także 5 użytków ekologicznych bez nazwy.

- „Bukowa od Rakowej do ujścia” o kodzie PLRW200011229499, RzN - Rzeka nizinna, będącej monitorowaną, naturalną częścią wód, w złym stanie (umiarkowany stan ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych,
- stan chemiczny: dla złagodzonego wskaźnika benzo(a)piren w wodzie poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwa:

- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. w trybie art. 4 ust. 4 RDW, w zakresie wskaźników: fizykochemicznych – fosfor ogólny, OWO, biologicznych - IO i chemicznych - bromowane difenyletery w biocie,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźnika benzo(a)piren w wodzie.

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: rezerwat przyrody Lasy Janowskie, Park Krajobrazowy Lasy Janowskie PLB060005, obszary Natura 2000: Lasy Janowskie PLB060005, Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031, Dolina Dolnego Sanu PLH180020 i Puszcza Solska PLB060008 oraz 1 użytek ekologiczny bez nazwy.

- „Pyszenka” o kodzie PLRW200010229329, PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, będącej monitorowaną, silnie zmienioną częścią wód, w złym stanie (umiarkowany potencjał ekologiczny i stan chemiczny dobry) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: MIR, pozostałe wskaźniki - II klasa jakości),
- dobry stan chemiczny.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwo - ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźnika MIR.

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: Park Krajobrazowy Lasy Janowskie i obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020.

- „Chodcza” o kodzie PLRW200010229169, PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, będącej monitorowaną, silnie zmienioną częścią wód, w złym stanie (słaby potencjał ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego) i zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, którym jest:

- umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: IO, EFI+PL/ IBI_PL; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości),
- stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren w wodzie poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla przedmiotowej JCWP zostały ustanowione odstępstwo - ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w trybie art. 4 ust. 5 RDW, w zakresie wskaźników: IO, EFI+PL/ IBI_PL; benzo(a)piren w wodzie.

Zlewnia ww. JCWP została zaliczona do obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: Park Krajobrazowy Lasy Janowskie i obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020.

Ponadto, zlewnie ww. JCWP stanowią obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.

Celem środowiskowym dla jednolitych części wód powierzchniowych niewyznaczonych jako sztuczne lub silnie zmienione jest ochrona oraz poprawa ich stanu ekologicznego i stanu chemicznego, tak aby osiągnąć co najmniej dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny wód powierzchniowych, a także zapobieganie pogorszeniu ich stanu ekologicznego i stanu chemicznego, zgodnie z art. 56 ustawy Prawo wodne.

Na podstawie art. 57 ustawy Prawo wodne, celem środowiskowym dla sztucznych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych jest ochrona tych wód oraz poprawa ich potencjału ekologicznego i stanu chemicznego, tak aby osiągnąć co najmniej

dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny wód powierzchniowych, a także zapobieganie pogorszeniu ich potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego.

Celem środowiskowym dla obszarów chronionych jest osiągnięcie norm i celów wynikających z przepisów, na podstawie których te obszary chronione zostały utworzone, przepisów ustanawiających te obszary lub dotyczących tych obszarów, o ile nie zawierają one w tym zakresie odmiennych uregulowań, zgodnie z art. 61 ustawy Prawo wodne.

W przypadku JCWP „Opatówka” przedsięwzięcie nie koliduje z ciekami naturalnymi. Na terenie JCWP nie będą występowały odbiorniki wód deszczowych z odwodnienia drogi do rowów drogowych i zbiorników retencyjnych, na etapie eksploatacji wody opadowe zostaną przejęte za pomocą rowów drogowych. Projektowa trasa S74 nie koliduje z obszarami chronionymi: rezerwat przyrody Wisła pod Zawichostem, Jeleniowski Park Krajobrazowy i Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływania pośredniego na ww. obszary w związku z realizacją inwestycji.

W przypadku JCWP „Kozinka” planowana droga ekspresowa S74 będzie przekraczać ciek wyróżniony Gojcowianka w km S74 ok. 1+834 oraz w km S74 ok. 4+191. Gojcowianka została przewidziana jako odbiornik wód opadowych i roztopowych. W ramach inwestycji planuje się następujące prace w cieku Gojcowianka: kształtowanie nowego koryta cieku; odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku; budowa przepustów, umocnienie dna i brzegu; budowa wylotów odwodnienia.

W przypadku JCWP „Kozinka” prace w korycie mające wpływ na elementy hydromorfologiczne cieku Gojcowianka obejmą odcinek o długości ok. 261 m, czyli 1,06% długości JCWP. Na tym odcinku zmiane ulegnie morfologia cieku. W odniesieniu do hydromorfologicznego wskaźnika rzeczno (HIR), nie przewiduje się zmiany obecnego stanu, z uwagi na wykonanie nowego odcinka cieku o długości zbliżonej do likwidowanego, o takich samych parametrach przepływu oraz zapewnionej stałej drożności cieku. Planowane prace nie wpłyną istotnie na połączenie z częściami wód podziemnych. Przebudowa cieku ma na celu dostosowanie przebiegu cieku do trasy projektowanej drogi oraz ułatwienie odprowadzenia wód opadowych i roztopowych z drogi. Przełożenie koryta polegać będzie na odcinkowym wykonaniu nowego koryta wraz z umocnieniem (odcinek cieku w nowej lokalizacji) i likwidacji istniejącego. Ewentualna konieczność umocnienia dna lub skarp brzegowych w obszarze budowy lub remontowanego/budowanego obiektu mostowego/przepustu, oczyszczenia i udroźnienia koryta cieku, odmulenia, koszenia skarp i dna, będzie wynikać z założeń projektowych. Nowe koryto kształtowane będzie z zachowaniem kierunku przepływu wód i ciągłości cieku.

Przedmiotowy odcinek cieku Gojcowianka przebiega poza obszarem Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036. Wody z systemu odwodnienia S74 będą odprowadzane ciekami uchodzącymi w kierunku ww. obszaru położonego w odległości ok. 3,5 km od trasy S74. Wystąpi więc oddziaływanie pośrednie, przy czym będzie to oddziaływanie nieistotne, z uwagi na wyrównywanie odpływu w zbiornikach retencyjnych oraz oczyszczanie wód.

W przypadku JCWP „Gorzyczanka” (RW200006219489), planowana droga ekspresowa S74 będzie przekraczać następujące cieki będące częścią JCWP: Czarna (w km S74: 14+300, 17+322, 17+929, 18+200), Dębiana (w km S74: 21+460, 21+743, 21+900), Gorzyczanka (w km S74 22+167), oraz ciek naturalny niewyróżniony Kopanina w km S74 ok. 21+380. W ramach inwestycji planuje się następujące prace w cieku Czarna: kształtowanie nowego koryta cieku, odcinkową likwidację obecnego koryta cieku, budowę przepustów, budowę mostu (jednoprzęsłowego) w km ok. 17+929 S74, umocnienie dna i brzegu, budowa wylotów odwodnienia, na odcinku długości ok. 830 m. W cieku Dębiana zakres prac obejmie: kształtowanie nowego koryta cieku, odcinkową likwidację obecnego koryta cieku, budowę przepustu, umocnienie dna i brzegu, budowę wylotów odwodnienia, na odcinku długości ok. 350 m. W cieku Gorzyczanka zakres prac obejmie: kształtowanie nowego koryta cieku, odcinkową likwidację obecnego koryta cieku, budowę przepustu, umocnienie dna i brzegu, budowę mostu (jednoprzęsłowego), wylotów odwodnienia, na odcinku długości ok. 123 m. Łącznie prace obejmą ok. 1303 m cieków wyróżnionych w JCWP. Prace w korytach mające wpływ na elementy hydromorfologiczne cieków stanowiących JCWP dotyczą w sumie

ok. 2,08% jej długości (zmiany w ciekach istotnych wyniosą: cieku Czarna ok. 1,38 % długości JCWP, cieku Dębianka ok. 0,52% długości JCWP, cieku Gorzyczanka ok. 0,18% długości JCWP). Ponadto, w cieku niewyróżnionym Kopanina zaplanowano kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego i odcinkową likwidację obecnego koryta cieku na odcinku ok. 489 m. Będzie on także odbiornikiem wód z systemu odwodnienia S74.

Na etapie eksploatacji inwestycji przedmiotowe cieki przewidziano jako odbiornik wód deszczowych z odwodnienia drogi. Dodatkowym czynnikiem oddziaływania na JCWP „Gorzyczanka” (RW200006219489) podczas fazy eksploatacji będzie pobór wody i odprowadzanie ścieków z Obwodu Drogowego (OD) w rejonie węzła „Lipnik” oraz MOP-ów Obrazów. Zaprojektowano po obu stronach drogi MOP Obrazów (km S74 ok. 12+500 i ok. 13+600) kategorii I. Docelowo mają to być MOP kategorii I, II lub/i III, a więc mogą zostać wyposażone również w stację paliw i restaurację, dla których uwzględniono rezerwę terenu. W ramach przedmiotowej inwestycji zaplanowano jeden OD w rejonie węzła „Lipnik”, którego przeznaczeniem jest obsługa drogi na etapie eksploatacji. Zaopatrzenie MOP-ów i OD w wodę planuje się za pomocą sieci wodociągowej. W przypadku braku możliwości zaopatrzenia w wodę z sieci zostaną wykonane własne ujęcia wody.

Ścieki komunalne z poszczególnych MOP-ów w szacowanej ilości 10 m³/d i OD w szacowanej ilości 8 m³/d, odprowadzane będą w kolejności do kanalizacji sanitarnej, w przypadku braku takiego rozwiązania do zbiorników bezodpływowych lub biologicznej oczyszczalni ścieków. Potencjalne odbiorniki oczyszczonych ścieków z terenu MOP Obrazów to rów melioracyjny w km ok. 11+600 S74 lub rzeka Czarna w km ok. 14+300 S74. Potencjalny odbiornik oczyszczonych ścieków z terenu OD to rów melioracyjny w km S74 ok. 8+300.

Wody opadowe i roztopowe ujmowane będą szczelnym systemem kanalizacji deszczowej i będą oczyszczane przed odprowadzeniem do środowiska. W obrębie MOP-ów przewidziano miejsca postojowe dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne. Do przejścia wód opadowych z parkingu dla samochodów przewożących materiały niebezpieczne służyć będzie szczelny zbiornik awaryjny, który będzie opróżniany przez uprawniony podmiot. Parkingi (place) i miejsca postojowe pojazdów przewożących materiały niebezpieczne zostaną wykonane jako nawierzchnie szczelne. Oddziaływanie związane z wprowadzaniem ścieków z MOP podczas fazy eksploatacji będzie oddziaływaniem długotrwałym, ale nieistotnym.

W przypadku JCWP „Koprzywianka od Modlibórki do ujścia” planowana droga ekspresowa S74 będzie przekraczać ciek wyróżniony w JCWP Koprzywianka w km S74 ok. 24+056 za pomocą mostu (z 4 podporami poza nurtem rzeki, przyczółki mostu zlokalizowane będą za wałami przeciwpowodziowymi), bez potrzeby przekładania, umocnienia, czy regulowania cieku.

Inwestycja nie koliduje z obszarami chronionymi przeznaczonymi do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, tj.: Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu i obszar Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036.

W przypadku JCWP „Gorzyczanka” (RW2000092194969) planowana droga ekspresowa S74 będzie przekraczać ciek Gorzyczanka w km S74 ok. 27+468 oraz ciek naturalny niewyróżniony Ciek od Zajeziera w km S74 ok. 25+962. Ww. cieki przewidziano jako odbiorniki wód deszczowych z odwodnienia drogi.

W ramach inwestycji planuje się następujące prace w cieku Gorzyczanka: kształtowanie nowego koryta cieku, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, przepusty, umocnienie dna i brzegu, budowę wylotów odwodnienia, na odcinku długości ok. 330 m. Prace w obrębie cieków wyróżnionych skutkujące oddziaływaniem na elementy hydromorfologiczne cieku dotyczą ok. 2,61 % długości JCWP. Ponadto, w cieku Ciek od Zajeziera zaplanowano kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego i odcinkową likwidację obecnego koryta cieku, budowę przepustów i wylotów odwodnienia oraz umocnienia dna i brzegu.

Droga w obszarze ww. JCWP nie przebiega w granicach obszaru Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049.

W przypadku JCWP „Wisła od Wisłoki do Sanny” planowana droga ekspresowa S74 będzie przekraczać ciek wyróżniony Wisła w km S74 ok. 28+705 oraz ciek naturalny

niewyróżniony Piskorzaniec w km S74 ok. 29+600. Rzeka Piskorzaniec została przewidziana jako odbiornik wód deszczowych z odwodnienia drogi. Planowane umocnienia dotyczą tylko rzeki Piskorzaniec przy przepustach, pod mostami i estakadami, w miejscach zwiększonych prędkości przepływu wody, w rejonie wylotów z kanalizacji deszczowej oraz rurociągów drenarskich. Ponadto, w cieku zaplanowano kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego i odcinkową likwidację obecnego koryta.

W obrębie koryta rzeki Wisła nie są przewidziane prace w zakresie regulacji. Budowa nowego obiektu mostowego przez rzekę Wisła wymagać będzie budowy 15 podpór, w tym dwóch w nurcie rzeki. Przyczółki mostu zlokalizowane będą poza wałami przeciwpowodziowymi. Obiekt przewidziano do wykonania w konstrukcji żelbetowej z posadowieniem pośrednim, z wykorzystaniem dostępnych tradycyjnych technologii betonowych i materiałów prefabrykowanych. Roboty, zwłaszcza roboty ziemne, fundamentowanie, wykonywanie podpór i przyczółków, prowadzone będą poza okresami wezbrań wód. Z uwagi na charakter przeszkody (rzeka Wisła) i rozpiętość przęsła (wynikającą z wymagań Wód Polskich o zminimalizowaniu liczby podpór w nurcie) zaplanowano do realizacji technologię nawisową oraz zmienną wysokość konstrukcyjną.

Istotne jest, że przy projektowaniu obiektów mostowych analizowano kwestie zagrożenia powodziowego, a wysokość światła pod konstrukcjami mostowymi umożliwi swobodny spływ wód powodziowych. Obiekty inżynierskie nad rzekami, wzdłuż których wybudowano lub planuje się budowę wałów przeciwpowodziowych, uwzględnić będą wyniesienie spodu konstrukcji obiektów zapewniających wymaganą skrajnię nad koroną wałów, która umożliwi przejechanie pojazdu utrzymaniowego, swobodne prowadzenie prac utrzymaniowych i modernizacyjnych zarówno na wałach przeciwpowodziowych jak i w międzywalu. Elementy konstrukcji podpór będą możliwie maksymalnie odsunięte od stopy wału (w szczególności od strony odwodnej), a w żadnym wypadku nie będą naruszać struktury samego korpusu obwałowań. Jak wskazują Autorzy Raportu ooś, rozwiązania projektowe nie ingerują w korpus wałów przeciwpowodziowych, projektowane obiekty mostowe nie będą naruszały korpusu wałów.

W ramach działań minimalizujących przewiduje się wyniesienie nasypów drogi ponad rzędną wód powodziowych o prawdopodobieństwie wystąpienia Q1%, co ograniczy zalewanie systemu kanalizacji. Urządzenia oczyszczające i zbiorniki retencyjne będą zabezpieczone przed napływem wód powodziowych (obwałowanie, wyniesienie wjazdów), a przed każdym wylotem do odbiornika będą zamontowane kłapy zwrotne uniemożliwiające przepływ wody w odwrotnym kierunku.

Wg Autorów Raportu ooś obliczenia hydrologiczno-hydrauliczne wykazały, że planowana inwestycja w niewielkim stopniu wpływa na stan zagrożenia powodziowego na przedmiotowym obszarze. Przeprowadzenie korpusu drogi przez tereny powodziowe powoduje relatywnie niewielkie wzrosty rzędnych zwierciadła wody oraz niewielkie powiększenie terenów zagrożonych powodzią.

Inwestycja koliduje z obszarem Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły. Ponadto, w przypadku pozostałych obszarów (rezerwat przyrody Wisła pod Zawichostem, Jeleniowski-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000: Dolina Dolnego Sanu PLH180020, Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049, Góry Pieprzowe PLH260022, Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045), zakres prac polegający na wykonaniu dwóch podpór w nurcie rzeki Wisły pozostanie bez wpływu dla przedmiotów ich ochrony.

Ponadto JCWP „Wisła od Wisłoki do Sanny” na całej długości została wyznaczona jako obszar przeznaczony do ochrony gatunku o znaczeniu gospodarczym tj. troć wędrowna. Obiekt inżynierski przekraczający cieki nie będzie powodował ograniczenia drożności dla migracji tego gatunku.

W przypadku JCWP „Trześniówka od Karolówki do ujścia” planowana droga ekspresowa S74 będzie przekraczać cieki wyróżnione w JCWP Trześniówka w km S74 ok. 34+035. Nie planuje się prac w korycie przedmiotowego cieku. Ww. cieki będą pośrednio poprzez rów melioracyjny, odbiornikiem wód opadowych lub roztopowych. Droga na obszarze

zlewni JCWP nie koliduje z obszarami Natura 2000 Puszcza Sandomierska PLB180005 i Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły.

W przypadku JCWP „Strug” planowana droga ekspresowa będzie przekraczać ciek istotny w JCWP Strug (w km S74 ok. 35+956 i km ok. 36+072), Orlisko w km S74 ok. 38+394 oraz ciek niewyróżniony Dopływ z Orlisk w km S74 ok. 40+892. Ww. cieki zostały przewidziane jako odbiorniki wód opadowych.

W ramach inwestycji w rzece Strug planuje się następujące prace i obiekty: kształtowanie nowego koryta cieku, odcinkową likwidację obecnego koryta cieku, budowę mostu, przepustów, umocnienie dna i brzegu, budowę wylotów odwodnienia, na długości ok. 187 m. Na cieku Orlisko zaplanowano: kształtowanie nowego koryta cieku, odcinkową likwidację obecnego koryta cieku, budowę mostu, przepustu, umocnienie dna i brzegu, budowę wylotów odwodnienia, na długości ok. 245 m. Łącznie prace obejmą ok. 432 m. Prace mające wpływ na zmiany dotyczące elementów hydromorfologicznych stanu wód w ciekach stanowiących JCWP wyniosą w sumie ok. 1,79% jej długości (zmiany w ciekach istotnych: Strug wyniosą ok. 0,78 % długości JCWP, w przypadku cieku Orlisko ok. 1,02% długości JCWP). Ponadto, na cieku niewyróżnionym Dopływ z Orlisk zaplanowano kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego i odcinkową likwidację obecnego koryta cieku, budowę przepustów i wylotów odwodnienia.

Na terenie zlewni JCWP „Strug” zaprojektowano MOP Gorzyce w km S74 ok. 35+700, kategorii I. Zaopatrzenie MOP w wodę planuje się za pomocą sieci wodociągowej. W przypadku braku możliwości zaopatrzenia w wodę z sieci zostaną wykonane własne ujęcia wody. Ścieki komunalne z MOP w szacowanej ilości 10 m³/d odprowadzane będą w pierwszej kolejności do kanalizacji sanitarnej, w przypadku braku takiego rozwiązania do zbiorników bezodpływowych lub biologicznej oczyszczalni ścieków. Potencjalny odbiorniki ścieków oczyszczonych z MOP Gorzyce to rzeka Strug w km S74 ok. 35+900.

Wody opadowe i roztopowe ujmowane będą szczelnym systemem kanalizacyjnym i będą oczyszczone przed odprowadzeniem do środowiska. W obrębie MOP przewidziano miejsca postojowe dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne. Do przejęcia wód opadowych z parkingu dla samochodów przewożących materiały niebezpieczne służyć będzie szczelny zbiornik awaryjny, który będzie opróżniany przez uprawniony podmiot. Parkingi (place) i miejsca postojowe pojazdów przewożących materiały niebezpieczne zostaną wykonane jako nawierzchnie szczelne.

Oddziaływanie związane z wprowadzaniem ścieków z MOP podczas fazy eksploatacji będzie oddziaływaniem długotrwałym, ale nieistotnym.

Droga na terenie zlewni JCWP nie koliduje z obszarami Natura 2000 Puszcza Sandomierska PLB180005 i Enklawy Puszczy Sandomierskiej PLH180055, przy czym droga przebiega w odległości ok. 180 m od granic obszaru Natura 2000 Puszcza Sandomierska.

W przypadku JCWP „Łęg od Turki do ujęcia” planowana droga będzie przekraczać ciek wyróżniony w JCWP Łęg w km S74 ok. 42+260 oraz ciek niewyróżniony Dopływ spod Ruskiej Wsi w km S74 ok. 43+876. Ze względu na przeprowadzanie drogi mostem nad rzeką Łęg nie przewiduje się prac w korycie przedmiotowego cieku. W cieku niewyróżnionym Dopływ spod Ruskiej Wsi zaplanowano kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego i odcinkową likwidację obecnego koryta cieku, budowę przepustów i umocnień dna i brzegu.

Przedsięwzięcie w tej zlewni nie koliduje z Sokołowsko-Wilczowolskim Obszarem Chronionego Krajobrazu i obszarami Natura 2000: Puszcza Sandomierska PLB180005, Dolina Dolnego Sanu PLH180020, Enklawy Puszczy Sandomierskiej PLH180055, a także użytkami ekologicznymi bez nazwy. Natomiast w obszarze zlewni niniejszej JCWP droga przebiega w odległości ok. 100 m od granic obszaru Natura 2000 Enklawy Puszczy Sandomierskiej i Puszcza Sandomierska.

W przypadku JCWP „Osa” planowana droga będzie przekraczać ciek wyróżniony w JCWP Osa, w km S74 ok. 43+411. Przeprowadzenie drogi mostem nie spowoduje istotnych zmian elementów hydromorfologicznych. Ww. rzeka została przewidziana jako odbiornik wód deszczowych z odwodnienia drogi. Prace w cieku Osa obejmą wykonanie przepustu, mostu i wylotów odwodnienia. Przedsięwzięcie w obszarze tej zlewni nie koliduje z obszarami Natura

2000 Puszcza Sandomierska PLB180005 i Enklawy Puszczy Sandomierskiej PLH180055, a obszar Natura 2000 Enklawy Puszczy Sandomierskiej jest oddalony o ok. 100 m od drogi.

W przypadku JCWP „Sanna”, w jej zlewni położony jest fragment węzła Zaleszany w km ok. 44+800. Nie przewiduje się odprowadzania wód opadowych lub roztopowych do cieków w zlewni ww. JCWP.

W przypadku JCWP „Stary San” planowana droga będzie przekraczać ciek wyróżniony w JCWP Stary San w km S74 ok. 45+703, który został przewidziany jako odbiornik wód deszczowych z odwodnienia drogi. W ramach inwestycji planuje się następujące prace i obiekty w korycie przedmiotowego cieku: kształtowanie nowego koryta cieku, odcinkową likwidację obecnego koryta cieku, most, budowę wylotów odwodnienia, na długości ok. 163 m. Prace powodujące oddziaływanie na elementy hydromorfologiczne prowadzone będą na długości ok 1,20 % długości JCWP. Inwestycja na terenie JCWP koliduje z obszarem Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020.

W przypadku JCWP „Dopływ spod Rozwadowa” droga nie przecina cieków naturalnych. Inwestycja na terenie JCWP nie koliduje z żadnym z obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków zależnych od wód, przy czym obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020 jest oddalony o ok. 11 m od planowanego przedsięwzięcia.

W przypadku JCWP „San od Wisłoka do ujścia” planowana droga będzie przekraczać ciek wyróżniony rzeka San w km S74 ok. 54+164. W obrębie koryta rzeki San nie są przewidziane prace regulacyjne, ale wariant realizacyjny przewidywał budowę nowego obiektu mostowego przez rzekę San wymagającą wykonania podpór w nurcie rzeki.

Most nad Sanem został zaprojektowany jako wieloprzęsłowy ustrój o przekroju skrzynkowym z betonu sprężonego o stałej wysokości konstrukcyjnej. Wybrane przez Inwestora rozwiązanie przewiduje wykonanie mostu, którego całkowita długość pozwoli na przeprowadzenie obiektu nad wałami przeciwpowodziowymi. Jak wskazują Autorzy Raportu oś analizowano dwa warianty realizacji ww. obiektu: most z podporami oraz bez podpór w nurcie rzeki. Przy analizie obu wariantów wzięto pod uwagę zachowanie innych warunków, tj. odpowiednie ułożenie łożysk ponad poziomem spiętrzonej wody miarodajnej, znacznych różnic w zajętości terenu (większe nasypy drogowe), odpowiednio większy wpływ na teren zagrożony powodzią i odpowiednio większe koszty realizacji. Inwestor wskazał do realizacji wariant mostu z wykonaniem dwóch podpór w nurcie (niezależnie od wariantu przebiegu). W celu minimalizacji oddziaływań na cały teren międzywała w trakcie budowy, jako technologię preferowaną wskazano nasuwanie podłużne. Wszystkie przęsła przewidziano wykonać metodą nasuwania podłużnego przy wykorzystaniu podpór tymczasowych. Niemniej, jak wskazano powyżej, tutaj Organ w niniejszej decyzji określił, by most na rzece San wykonany został bez podpór stałych zlokalizowanych w nurcie rzeki m.in. z uwagi na lokalizację obiektu w obszarze bardzo cennym przyrodniczo i potrzebę zachowania naturalnych procesów zachodzących w korycie rzeki.

Inwestycja w zlewni JCWP „San od Wisłoka do ujścia” nie koliduje z: Parkiem Krajobrazowym Lasy Janowskie, Kuryłowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu, Sieniawskim Obszarem Chronionego Krajobrazu, obszarem Natura 2000 Lasy Janowskie PLB060005 i Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031, a także użytkami ekologicznymi bez nazwy. Wyjątkiem jest obszar Natura 200 Dolina Dolnego Sanu PLH180020. Obszary Natura 2000 Lasy Janowskie PLB060005 oraz Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031, które znajdują się w odległości ok. 1 km od trasy S74. Przedsięwzięcie jest położone na kierunku spływu wód z ww. obszaru. Ponadto, z uwagi na przyjęte rozwiązania systemu odwodnienia i oczyszczania wód opadowych oraz zapewnienie możliwości migracji wzdłuż cieków, nie będzie w tym zakresie dochodziło do negatywnych oddziaływań pośrednich na przedmioty ochrony ww. obszarach.

JCWP „San od Wisłoka do ujścia” na całej długości została wyznaczona jako obszar przeznaczony do ochrony gatunku o znaczeniu gospodarczym tj. troć wędrowna. Obiekt inżynierski przekraczający ciek nie będzie powodował ograniczenia drożności dla migracji tego

gatunku. W przypadku JCWP „Łukawica” droga nie przecina cieków naturalnych, natomiast koliduje z obszarem Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020.

W przypadku JCWP „Bukowa od Rakowej do ujścia” planowana droga ekspresowa będzie przekraczać ciek wyróżniony w JCWP Bukowa w km S74 ok. 59+269 oraz ciek niewyróżniony Łęka w km S74 ok. 58+829. W związku z przeprowadzeniem przedmiotowej drogi mostem na rzeką Bukowa, nie przewiduje się prac takich jak regulacja cieku, dopuszcza się natomiast np. umocnienie koryta cieku pod mostem. W przypadku cieku niewyróżnionego Łęka prace obejmą kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego i odcinkową likwidację obecnego koryta, budowę przepustu, umocnień dna i brzegu oraz wylotów odwodnienia.

Droga na odcinku tejże JCWP nie koliduje z: rezerwatem przyrody Lasy Janowskie, Parkiem Krajobrazowym Lasy Janowskie PLB060005, obszarami Natura 2000: Lasy Janowskie PLB060005, Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031, Dolina Dolnego Sanu PLH180020 i Puszcza Solska PLB060008 oraz użytkiem ekologicznym bez nazwy.

W przypadku JCWP „Pyszenka” planowana droga ekspresowa będzie przekraczać ciek wyróżniony Pyszenka w km S74 ok. 62+009. W ramach inwestycji planuje się następujące prace w korycie przedmiotowego cieku: kształtowanie nowego koryta cieku, odcinkowa likwidacja obecnego koryta cieku, budowa przepustów, umocnienie dna i brzegu na długości ok. 186 m. Zakres prac związanych z regulacją i umocnieniem ww. cieku będzie skutkował oddziaływaniem na elementy hydromorfologiczne cieku istotnego Pyszenka na długości ok. 1,32 % długości JCWP. Droga na odcinku tejże JCWP nie koliduje z Parkiem Krajobrazowym Lasy Janowskie i obszarem Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020.

W przypadku JCWP „Chodcza” planowana droga ekspresowa będzie przekraczać ciek wyróżniony w obrębie tejże JCWP Chodcza (i ciek niewyróżniony Korzonki), w km S74 ok. 67+279, 68+146, 71+943 i 72+797. Ww. cieki będą odbiornikami wód opadowych i roztopowych. Z przedłożonej dokumentacji wynika, że regulacja koryta cieku Chodcza w km ok. 67+279 (odcinek ok. 232 m), km ok. 68+146 (odcinek ok. 688 m), km ok. 71+943 (odcinek ok. 521 m) i km ok. 72+797 P (odcinek ok. 135 m) projektowanej drogi, prowadzona będzie na łącznej długości ok. 1576 m. Przedmiotowe regulacje w obrębie cieku Chodcza dotyczą ok. 15,08 % długości tej JCWP. Ponadto, w cieku niewyróżnionym Korzonki zaplanowano kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego i odcinkową likwidację obecnego koryta, budowę przepustów, umocnień dna i brzegu oraz wylotów odwodnienia.

Zgodnie z zapisami IIaPGW JCWP Chodcza wyznaczona została jako silnie zmieniona część wód. Stan tej części wód oceniany jest jako zły, stan ekologiczny słaby, a chemiczny poniżej dobrego. Głównym źródłem presji hydromorfologicznych tej JCWP jest m.in. prostowanie koryta i obiekty mostowe - rzeki główne, a presji chemicznych źródła rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych, w tym transport. Jak wskazują Autorzy Raportu oś, koryto cieku Chodcza przełożone zostanie w miejscu kolizji z projektowaną drogą, a prace realizowane będą na odcinkach już znacznie przekształconych. W ramach inwestycji planuje się odcinkową zmianę przebiegu koryta i jego umocnienie. Planowane umocnienia zostaną wykonane z zastosowaniem materiałów naturalnych.

Na terenie zlewni JCWP „Chodcza” zaprojektowano MOP Pysznica w km S74 ok. 66+400, kategorii I, z rezerwą terenu pod MOP wyższej kategorii (stacja paliw). Zaopatrzenie MOP w wodę planuje się za pomocą sieci wodociągowej. W przypadku braku możliwości zaopatrzenia w wodę z sieci zostaną wykonane własne ujęcia wody. Ścieki komunalne z MOP w szacowanej ilości 10 m³/d odprowadzane będą w kolejności do kanalizacji sanitarnej, w przypadku braku takiego rozwiązania do zbiorników bezodpływowych lub biologicznej oczyszczalni ścieków. Potencjalny odbiornik ścieków oczyszczonych to rów melioracyjny w km S74 ok. 66+100 lub rzeka Korzonki w km S74 ok. 67+300.

Wody opadowe i roztopowe ujmowane będą szczelnym systemem kanalizacji i będą oczyszczane przed odprowadzeniem do środowiska. W obrębie MOP przewidziano miejsca postojowe dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne. Do przejęcia wód opadowych z parkingu dla samochodów przewożących materiały niebezpieczne służyć będzie szczelny zbiornik awaryjny, który będzie opróżniany przez uprawniony podmiot. Parkingi (place) i miejsca postojowe pojazdów przewożących materiały niebezpieczne zostaną wykonane jako

nawierzchnie szczelne. Oddziaływanie związane z wprowadzaniem ścieków z MOP podczas fazy eksploatacji będzie oddziaływaniem długotrwałym, ale nieistotnym.

Przedmiotowe przedsięwzięcie na obszarze zlewni tej JCWP nie koliduje z Parkiem Krajobrazowym Lasy Janowskie i obszarem Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020.

Celem środowiskowym dla obszaru Natura 2000 Puszcza Sandomierska PLB180005 jest utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - gatunków ptaków od wód zależnych, tj.: zimorodek *Alcedo atthis*, podgorzałka *Aythya nyroca*, bąk *Botaurus stellaris*, bocian biały *Ciconia ciconia*, bocian czarny *Ciconia nigra*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, derkacz *Crex crex*, żuraw *Grus grus*, bielik *Haliaeetus albicilla*, bączek właściwy *Ixobrychus minutus*, mewa czarnogłowa *Larus melanocephalus*, rybołów *Pandion haliaetus*, zielonka *Porzana parva*, kropiatka *Porzana porzana*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, cietrzew *Tetrao tetrix tetrix*.

W przypadku obszaru Natura 2000 Puszcza Sandomierska PLB180005 jest on położony blisko trasy analizowanej drogi (180 m), przedsięwzięcie jest położone na kierunku spływu wód z ww. obszaru.

Celem środowiskowym dla obszaru Natura 2000 Enklawy Puszczy Sandomierskiej PLH180055 jest utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedlisk przyrodniczych zależnych od wód, tj. 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion), 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea), oraz gatunków: kumak nizinny *Bombina bombina*, modraszek nausitous *Phengaris nausithous*, modraszek telejus *Phengaris teleius*.

W przypadku obszaru Natura 2000 Enklawy Puszczy Sandomierskiej PLH180055, położonego w odległości ok. 100 m od projektowanej drogi, przyjęte rozwiązania systemu odwodnienia i oczyszczania wód opadowych oraz zapewnienie możliwości migracji wzdłuż cieków, w pełni zminimalizuje negatywny wpływ przedsięwzięcia w tym zakresie na przedmioty ochrony ww. obszarów, zależne od wód.

Celem środowiskowym dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020 jest utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedlisk przyrodniczych zależnych od wód, tj.: 3130 brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoëto-Nanojuncetea*; 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*; 3270 zalewane muliste brzegi rzek roślinnością *Chenopodium rubri* p.p. i *Bidention* p.p.; 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion), 6430 Ziołorośla górskie *Adenostylion alliariae* i ziołorośla nadrzeczne *Convolvuletalia sepium*; 6440 łąki selemnicowe *Cnidion dubii*; 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe, jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*), olsy źródłiskowe; 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, oraz gatunków zależnych od wód. m.in.: boleń *Aspius aspius*, różanka *Rhodeus omorus*, kiełb białopłetwy *Romonogobio albipinatus*, kumak nizinny *Bombina bombina*, bóbr europejski *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*, czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*, trzepią zielona *Ophiogomphus cecilia*, modraszek nausitous *Phengaris nausithous*, modraszek telejus *Phengaris teleius*.

Jak wskazują Autorzy Raportu ooś, na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji planowana inwestycja koliduje z siedliskami: (3150) starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, (6410) zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion), (91E0) łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe w ww. obszarze. Właściwy stan ochrony przedmiotów ochrony zależnych od wód w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu wymaga:

- 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* - zaostrome parametry fizykochemiczne: przezroczystość (wid. krążka Secchiego) >2,5 m (w płytszych do dna), niezależnie od współczyn. Schindlera; pokrycie pleustofitów <25%, a w starorzeczach <50% powierzchni wody. Brak gatunków obcych i inwazyjnych z ewentualnymi wyjątkami dopuszczalnej moczarki kanadyjskiej, pH 6,5-7,9. Przewodnictwo <600 mikroS/cm. Brak zakwitów sinicowych. Wykluczenie presji dopływu zanieczyszczeń ze zlewni i złych form gospodarki rybackiej, naturalna strefa

brzegowa i litoral. W przypadku starorzeczy: naturalna dynamika i reżim hydrologiczny rzeki; dające możliwości powstawania nowych starorzeczy i naturalnego okresowego kontaktu z wodami rzecznyymi starorzeczy istniejących,

- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion) - zachowania zmiennowilgotnych i wilgotnych warunków siedliskowych, umożliwiające jednak przynajmniej okazjonalne (niekoniecznie coroczne) koszenie,

- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłiskowe) - uwodnienie (w tym, jeśli dotyczy, dynamika zalewów) normalne z punktu widzenia odpowiedniego podtypu (zbiorowiska roślinnego). Naturalny lub zrenaturalizowany charakter i reżim hydrologiczny cieków, jeżeli sąsiadują z łęgami. Zachowana łączność cieku z łęgiem, okresowe wlewanie się wód do lasu i przepływ pozakorytowy.

Droga w przechodzi nad siedliskiem 3150 w km ok. 46+720 - 46+770 (jedyne płaty na przebiegu inwestycji w stanie zachowania właściwym), obiektem pełniącym funkcję przejścia dla dużych zwierząt o szerokości ok. 69 m oraz skrajni pionowej pod obiektem minimum 5 m, a w km ok. 45+700 - 45+730 w kolizji z siedliskiem zaplanowano obiekt mostowy o minimalnej skrajni pionowej pod obiektem 4,5 - 5 m i skrajni poziomej minimum 5 m od starorzecza. W wyniku zmniejszenia dostępu światła zmieni się kombinacja gatunkowa roślinności w obrębie części płata. Nie będzie to jednak miało istotnego wpływu na ocenę stanu zachowania siedliska w obszarze. W liniach rozgraniczających inwestycji w km. ok. 56+860 - 56+800 zlokalizowany jest płat siedliska 3150 bliski zagrożenia. Nad analizowanym starorzeczem planowana jest jednakże wyłącznie przebudowa linii energetycznych wysokiego napięcia. Lokalizacja słupów poza granicami starorzecza pozwoli zachować siedlisko bez ingerencji w jego strukturę i funkcję. W zasięgu oddziaływania znajdują się ogółem płaty o zróżnicowanym stanie zachowania o łącznej powierzchni ok. 0,44 ha, co stanowi 0,51% powierzchni siedliska w obszarze.

W przypadku siedliska 91E0 prognozowane jest zajęcie części jednego płata siedliska 91E0 łęgi wierzbowe, topolowe olszowe i jesionowe na powierzchni ok. 0,58 ha (0,06% powierzchni w obszarze). W strefie oddziaływań pośrednich znajduje się ok. 0,87 ha powierzchni płata tego siedliska (0,08 % powierzchni siedliska w obszarze). Ubytek powierzchni i zmiany w siedlisku będą niewielkie, nie będą dotyczyć płatów najistotniejszych dla stanu zachowania siedliska w obszarze. Zajęta powierzchnia będzie znikoma w skali arealu siedliska w obszarze Natura 2000. Skutkiem zajęcia siedliska nie będzie powstanie płatów o bardzo małej powierzchni, które nie mogłyby funkcjonować w warunkach pośrednich oddziaływań. Inwestycja nie będzie wywierać wpływu na reżim wodny w dolinie, w której występuje siedlisko. Dynamika zalewów i przewodnienie podłoża (ocena wskaźnika UI) w obrębie siedliska 91E0 będą niezależne od realizacji przedsięwzięcia. Nie zostaną zakłócone naturalne warunki hydrologiczne, od których zależne są łęgi (91E0). Planowane rozwiązania w zakresie budowy obiektu mostowego ograniczają lub wykluczają negatywny wpływ na stosunki wodne w dolinie, istotne dla funkcjonowania siedliska 91E0.

Najistotniejszym oddziaływaniem na siedlisko 6410 będzie zajęcie niewielkiej części jego powierzchni i związana z nim fragmentacja płatów, która na ograniczonym areale może spowodować pogorszenie warunków rozwoju roślinności i stanu zachowania. Ubytek powierzchni siedliska i zmiany w siedlisku nie będą dotyczyć największych płatów w obszarze, o największej typowości, najistotniejszych dla zachowania siedliska w obszarze. Bezpośrednia ingerencja w siedlisko 6410 (zajęcie pod drogę) będzie dotyczyć czterech płatów. Prognozowana powierzchnia zajęcia siedliska pod drogę oraz zaniku niektórych mniejszych płatów w wyniku oddziaływań pośrednich i fragmentacji wynosi ok. 0,915 ha, co stanowi ok. 0,21% siedliska w obszarze. Oddziaływanie pośrednie może objąć powierzchnię ok. 2,23 ha, co stanowi 0,51 % powierzchni siedliska w obszarze. Droga spowoduje zajęcie kilku płatów siedliska, których ocena struktury i funkcji jest ogólnie niezadowolająca (UI). Przedsięwzięcie nie naruszy obecnego stopnia rozdrobnienia płatów siedliska 6410 spowodowanego uwarunkowaniami geomorfologicznymi, antropopresją oraz inwazją gatunków obcego pochodzenia. Zakres ingerencji w siedlisko będzie bardzo ograniczony i nie

wpłyne na stan zachowania siedliska. Jak wskazują Autorzy opracowania, po zakończeniu budowy warunki wodne wrócą do stanu pierwotnego.

Na podstawie dokumentacji stwierdzono brak występowania na terenie przedsięwzięcia siedlisk: 3130 brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami, 3270 zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością, 6430 ziołorośla nadrzeczne, 6440 łąki selernicowe, 91F0 Łęgowe lasy dębowowiązowo-jesionowe, które znajdują się poza zasięgiem oddziaływania bezpośredniego i pośredniego inwestycji.

W obszarze badań zinwentaryzowano i stwierdzono objęte przywołanymi powyżej celami środowiskowymi gatunki zależne od wód: boleń, różanka, kielb białopłetwy, czerwńczyk nieparek, modraszek nausitous, modraszek telejus, bóbr i wydra. Właściwy stan ochrony przedmiotów ochrony zależnych od wód w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu wymaga:

- boleń *Aspius aspius* - względna liczebność $>0,01$ os./m², obecne wszystkie kat. wiekowe (ADULT, YUV, YOY). EFI+ w klasie I lub II. Jakość hydromorfologiczna (średnia arytmetyczna ocen elementów: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta, ciągłość cieku wg PN-EN 14614) $<2,5$. Wymagania ciągłości: brak barier >30 cm wys. na odcinku rzeki co najmniej 50 km,
- różanka *Rhodeus amarus* - właściwy stan ochrony różanki wymaga: gdy występuje w ciekach: EFI+ w klasie I lub II. Jakość hydromorfologiczna (średnia arytmetyczna ocen elementów: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta, ciągłość cieku wg PN-EN 14614) $<2,5$. Zarośnięte wody przez roślinność $>50\%$. Względna liczebność mały skójkowatych $>0,1$ os./m². Wymagania ciągłości: brak barier >10 cm wysokości na odcinku rzeki co najmniej 10 km. Gdy występuje w jeziorze naturalność strefy litoralu i występowanie mały skójkowatych $>0,1$ os./m². Względna liczebność $>0,01$ os./m², >25 osobn. <4 cm długości; udział $>20\%$ w zespole ryb i minogów,
- kielb białopłetwy *Romanogobio albpinnatus* - EFI+ w klasie I lub II. Jakość hydromorfologiczna (średnia arytmetyczna ocen elementów: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta, ciągłość cieku wg PN-EN 14614) $<2,5$. Wymagania ciągłości: brak barier >10 cm wysokości na odcinku rzeki co najmniej 10 km. Względna liczebność $>0,005$ os./m². Obecne wszystkie kategorie wiekowe (ADULT, JUV, YOY). Udział $>1\%$ w zespole ryb i minogów,
- bóbr europejski *Castor fiber* - tolerowania działań bobrów,
- wydra *Lutra lutra* - bogata bazy żerowej, pośrednio zachowanie lub odtworzenia naturalnych zróżnicowanych siedlisk ryb i płazów,
- czerwńczyk nieparek *Lycaena dispar* - właściwy stan ochrony czerwńczyka nieparka wymaga: naturalne warunki wodne siedliska łąkowego, lokalnie podmokłe i wilgotne, w tym jeśli dotyczy z zarośniętymi rowami z występowaniem szczawi, ale umożliwione koszenie łąk,
- modraszek nausitous *Phengaris nausithous* - tradycyjne warunki wodne siedliska łąkowego, sprzyjające występowaniu krwiściągów.

Budowa obiektu mostowego przez rzekę San nie spowoduje istotnego wpływu na populację i siedliska stwierdzonych i zinwentaryzowanych chronionych gatunków ryb w obszarze Natura 2000.

W przypadku trzepli zielonej prognozuje się wpływ inwestycji negatywny nieistotny. Oddziaływanie będzie okresowe i lokalne, ograniczone do czasu prowadzenia prac związanych z budową mostu na Sanie. Budowa obiektu mostowego będzie generować oddziaływania o charakterze punktowym w kontekście całego obszaru Natura 2000, okresowym i nie wpłynie istotnie na siedlisko i populację tego gatunku w całym obszarze.

W wyniku realizacji inwestycji dojdzie do częściowego zajęcia stanowiska modraszka telejusa i modraszka nausitousa, w rejonie budowy przejazdu między miejscowościami Majdan Zbydniowski i Turbia. Zgodnie z danymi zajęciu ulegnie ok. 0,29 ha powierzchni siedliska modraszków. Biorąc pod uwagę zebrane dane, zajęciu ulegną małe płyty w skali całego obszaru. Realizacja drogi wiązała się będzie z niewielką ingerencją w dwa stanowiska czerwńczyka nieparka - jedno w rejonie Pysznicy, a drugie w rejonie Jastkowic. W przypadku

Jastkowic droga biegnie na skraju kompleksu łąkowego, właściwie ingerując jedynie w skrajne jego fragmenty. Zatem zdecydowana większość mozaiki łąk pozostanie bez wpływu ze strony przedsięwzięcia. W rejonie Pysznicy droga biegnie poza siedliskiem, jedynie wąski fragment drogi dojazdowej będzie realizowany w rejonie siedliska. W obu przypadkach stanowisko czerwończyka zostanie zachowane. Nie przewiduje się ingerencji w siedliska czerwończyka, zatem zasoby gatunku w ostoi nie zostaną istotnie uszczuplone. W ramach działań minimalizujących prace w obszarze Natura 2000 będą prowadzone pod nadzorem entomologa.

W bezpośrednim miejscu planowanych prac, tj. przecięcia obiektem mostowym rzeki San nie potwierdzono nor wydry i bobra oraz żeremi, jednak gatunki te zostały potwierdzone na całym odcinku rzeki. Na etapie budowy prace prowadzone będą pod nadzorem teriologicznym.

Dla obszaru Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły celem środowiskowym jest: utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony zależnych od wód siedlisk przyrodniczych: 3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*; 3270 zalewane muliste brzegi rzek roślinnością *Chenopodion rubri* p.p. i *Bidention* p.p.; 6440 łąki selernicowe *Cnidion dubii*; 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-frogilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe oraz gatunków zależnych od wód: boleń *Aspius aspius*, bóbr europejski *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*, czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, modraszek nausitous *Phengaris nausithous*. Wymagania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony zależnych od wód w obszarze Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły są analogiczne jak przedmiotów ochrony Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu.

W granicach obszaru bezpośredniego oddziaływania inwestycji znajduje się powierzchnia jednego płata siedliska 91E0, ok. 0,21 ha (zniszczenie 0,06% powierzchni siedliska w obszarze). W związku z budową drogi prognozowana jest znikoma w skali obszaru fragmentacja płatu 91E0, która przyczyni się do powstania dodatkowych strat jego powierzchni; prognozowany jest zanik części płatu w wyniku fragmentacji (ok. 0,04 ha, tj. ok. 0,01% powierzchni siedliska w obszarze). Poprzez przecięcie płatu siedliska i częściowe przeświecenie może się zmienić skład gatunkowy runa łągu i rozwój roślin ekspansywnych (np. pokrzywy, podagrycznika) wzdłuż drogi. Ze względu na małą skalę przekształceń i wpływ jedynie na peryferyjne fragmenty płatu siedliska, nie zmieni to kombinacji florystycznej typowej dla łągu w obrębie tego płatu i w siedlisku w obszarze. Zajęcie siedliska nie będzie miało wpływu na utrzymanie stabilnej powierzchni w obszarze (min. 300 ha), z uwzględnieniem naturalnych procesów. Ze względu na rozprzestrzenienie siedliska 91E0 w Tarnobrzaskiej Dolinie Wisły i jego obecną dynamikę, której skutkiem jest rozwój siedliska w wyniku naturalnej sukcesji, oddziaływanie na siedlisko nie będzie miało znaczenia dla jego dalszego funkcjonowania i stanu ochrony w tym obszarze. Pozostałe siedliska zależne od wód znajdują się poza zasięgiem oddziaływania bezpośredniego i pośredniego inwestycji.

Budowa obiektu mostowego przez rzekę Wisłę nie spowoduje istotnego wpływu na populację i siedliska bolenia w obszarze Natura 2000. W bezpośrednim miejscu planowanych prac, tj. przecięcia obiektem mostowym rzeki Wisła nie potwierdzono nor wydry i bobra oraz żeremi, jednak gatunki te zostały potwierdzone na całym odcinku rzeki.

W przypadku, gdy rowy melioracyjne będą spełniać rolę odbiorników wód opadowych z projektowanej drogi, wówczas w ich korytach prowadzone będą prace konserwacyjne. Prace te polegać będą na koszeniu skarp i dna rowów, odmuleniu dna (maksymalnie do głębokości 40 cm), oraz na oczyszczeniu/udrożnieniu zamulonych przepustów.

Planowane umocnienia mogą zostać wykonane w dnie i na skarpach do pełnej wysokości narzutu kamiennego, na podkładzie z geowłókniny, powyżej i poniżej umocnienia palisada z kołków drewnianych. Umocnienie stosowane będzie każdorazowo w korytach cieków naturalnych powyżej i poniżej przepustu, pod mostami i estakadami, w rejonie wylotów z kanalizacji deszczowej oraz rurociągów drenarskich, przy ujściach rowów melioracyjnych, przy ujściach cieków naturalnych.

Jak wskazują Autorzy Raportu oś w konstrukcji umocnień dna i brzegów zastosowane zostaną materiały naturalne. Umocnienia zostaną wykonane w możliwie najkrótszych odcinkach, zarówno w obszarze samej inwestycji, jak i ewentualnie powyżej i poniżej budowanego obiektu inżynierskiego.

Przewidziano budowę kanału technologicznego, budowę i przebudowę kolidującą z drogą sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, ogólnospławnej i deszczowej. Przejścia infrastruktury liniowej przez cieki naturalne pod dnem będą wykonane metodą bezwykopową w rurze osłonowej. Do wykonania przewiertów sterowanych wykorzystane zostaną specjalne płuczki, np. płuczki bentonitowe (materiał pochodzenia naturalnego, który nie stanowi zagrożenia dla środowiska gruntowo-wodnego). Komory do przewiertów zostaną zlokalizowane w minimalnej wymaganej odległości od brzegów cieku, wskazanej przez gestora cieku. Nie spowoduje to ingerencji w brzeg oraz dno przekraczanych wód powierzchniowych.

Analizowana presja hydromorfologiczna, nie będzie mieć trwałego negatywnego wpływu na skład i liczebność organizmów żywych w ciekach. Należy się spodziewać, że w ciągu kilku lat po zakończeniu prac nastąpi sukcesja roślinności nadbrzeżnej i wodnej na regulowanym odcinku cieku. Na etapie eksploatacji bytujące w ciekach organizmy również podlegać będą sukcesji wtórnej, kolonizując nowy odcinek koryta przechodząc z przyległych fragmentów rzeki, nie podlegających zmianom

Podczas realizacji inwestycji czasowemu pogorszeniu ulec mogą wskaźniki fizykochemiczne wody poprzez wzrost stężenia zawiesiny ogólnej i przewodności elektrolitycznej. W przypadku prowadzenia prac skutkujących wzrostem ilości zawiesiny, regularnie (co najmniej raz na 10 dni), będzie kontrolowane stężenie zawiesiny w punktach zlokalizowanych 1 km w dół rzeki od miejsca aktualnie prowadzonych robót. W przypadku, gdy stężenie zawiesin będzie przekraczało 80 mg/l wprowadzane będą przerwy w pracach, o długości wskazanej przez prowadzącego nadzór przyrodniczy.

Na etapie eksploatacji potencjalne oddziaływanie inwestycji na wskaźniki fizykochemiczne oraz stan chemiczny wód może nastąpić w skutek dostawy substancji wykorzystywanych do zimowego utrzymania dróg. Z uwagi na fakt, iż środki te będą wykorzystywane tylko przez niewielką część roku oraz w sposób racjonalny, do odwodnienia drogi przewidziano szczelny system odwodnienia wraz z urządzeniami oczyszczającymi przed odprowadzeniem wód do odbiornika, oddziaływanie to będzie pomijalne.

Oddziaływania na elementy biologiczne na etapie realizacji inwestycji związane będą z płoszeniem, wzrostem śmiertelności, niszczeniem siedlisk, okresowym pogorszeniem warunków bytowania na skutek zamulenia i zapiaszczenia odcinków usytuowanych poniżej miejsca prowadzenia robót, będzie istniało ryzyko zamulenia cieku wskutek erozji gruntu ze skarp nasypów, a także wskutek wprowadzania wód z odwadniania wykopów budowlanych. Przy czym należy stwierdzić, że oddziaływania pojawiające się na etapie budowy będą miały charakter okresowy i ustaną po zakończeniu prac. W celu zminimalizowania wpływu inwestycji na lokalne populacje flory i fauny wskazano konieczność prowadzenia prac pod nadzorem przyrodniczym. Kontrola terenu przy udziale specjalistycznego nadzoru przyrodniczego na różnych etapach prowadzenia prac (przed przystąpieniem do prac przygotowawczych i podczas ich przebiegu oraz realizacji zaplanowanych działań minimalizujących), zwiększy prawdopodobieństwo prawidłowego wykonania określonych działań i ich skuteczność oraz zdecydowanie ograniczy potencjalną śmiertelność zwierząt na etapie realizacji inwestycji. Wykonawca będzie prowadził dokumentację nadzoru przyrodniczego, w szczególności zawierającą informacje o czasie i miejscu wykonywania nadzoru, kwalifikacji osób prowadzących nadzór, spostrzeżeniach co do stanu środowiska przyrodniczego i wydanych zaleceniach.

Wody z wykopów będą oczyszczane z zawiesiny przed wprowadzeniem do środowiska.

W kwestii wpływu zamierzenia na występujące w cieku gatunki ryb, należy wskazać, że wszelkie prace ingerujące w koryto cieku wykonywane będą poza okresem tarła ryb tj. poza okresem od 1 marca do 31 lipca i 1 września – 31 października. Ponadto, jak wynika

z przedłożonej dokumentacji, wszelkie prace ingerujące w strukturę dna oraz skarp brzegowych, prace przy obiektach inżynierskich prowadzone będą na możliwie najkrótszych odcinkach, pod nadzorem ichtiologa, z zastosowaniem materiałów naturalnych, przy użyciu sprawnego sprzętu.

Podczas eksploatacji do wód cieków naturalnych będą odprowadzane wody opadowe i roztopowe ujęte z nawierzchni drogi. Przy wymiarowaniu kanałów deszczowych zostaną uwzględnione maksymalne wielkości odpływu odpowiadającego poziomowi przy wystąpieniu deszczu miarodajnego o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na rok. Wody opadowe z nawierzchni jezdni odprowadzane będą do odbiorników poprzez drogowe rowy szczelne, kanalizację deszczową oraz zbiorniki retencyjne.

Wszystkie zbiorniki retencyjne przewidziano jako zbiorniki szczelne. Uszczelnienie zbiorników może być realizowane poprzez uszczelnienie dna i skarp np. geomembraną PEHD (polietylen wysokiej gęstości), folią hydroizolacyjną lub pełnymi płytami betonowymi z powłoką uszczelniającą. Wody opadowe będą spływały do rowów bezpośrednio z jezdni ściekami skarpowymi, przez studzienki ściekowe z przykanalikiem i wylotem na skarpę lub poprzez kanały deszczowe, zlokalizowane głównie na łukach, na węzłach projektowanej drogi i przy obiektach mostowych.

W sąsiedztwie projektowanych dróg przewiduje się lokalizację zbiorników retencyjnych wód opadowych i roztopowych, z których woda będzie odprowadzana do odbiorników. W przypadku braku występowania odbiornika w obszarze lokalizacji zbiornika retencyjnego, przewiduje się zastosowanie przepompowni wód deszczowych, odprowadzających wody poprzez system rowów drogowych i sąsiadujących zbiorników do odbiorników. Wody opadowe przewiduje się oczyszczać w urządzeniu montowanym przed zbiornikiem.

W przypadku awarii tego urządzenia może dojść do rozlania nadmiaru wód opadowych poza teren zbiornika, w najbliższym jego otoczeniu. Funkcjonowanie systemu odwodnienia drogi, w tym przepompowni wód opadowych nie jest zagrożone wystąpieniem awarii, w normalnych warunkach eksploatacyjnych. Sytuacja awaryjna może wystąpić w przypadku nadmiernych opadów i będzie miała charakter krótkotrwały. Rozwiązaniami minimalizującymi skutki awarii będzie wyposażenie przepompowni w rezerwowe źródło zasilania – zasilanie dwustronne lub zespoły prądotwórcze uruchamiane automatycznie oraz regularne przeglądy serwisowe.

W Raporcie ooś dokonano obliczeń prognozowanych stężeń zawiesiny ogólnej i węglowodorów ropopochodnych na analizowanych odcinkach drogi S74 w wodach opadowych dla 2028 i 2038 roku. Z obliczeń tych wynika, iż prognozowane stężenia węglowodorów ropopochodnych w wodach opadowych i roztopowych nie przekroczą 15 mg/l. Prognozowane stężenia zawiesiny ogólnej w spływach wód opadowych i roztopowych w 2028 r. będą wynosić: od 186 mg/l do 207 mg/l, natomiast w 2038 roku od 192 mg/l do 218 mg/l. Z analiz przedstawionych w Raporcie ooś wynika, że zastosowanie urządzeń oczyszczających w ciągu systemu odwodnienia drogi gwarantuje, że przed odprowadzeniem do środowiska wody będą spełniały wymagania ww. rozporządzenia w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych, tj. zawartości węglowodorów ropopochodnych będzie poniżej poziomu 15 mg/l a zawiesiny ogólnej poniżej 100 mg/l. Oczyszczanie wód opadowych i roztopowych zakłada się dla trasy głównej i przecinanych dróg krajowych i wojewódzkich.

W ramach przedmiotowego przedsięwzięcia na wylotach z odwodnienia drogi ekspresowej do rowów melioracyjnych oraz do cieków zaprojektowano zamknięcia awaryjne - studzienki z deflektorem, które pozwolą zamknąć odpływ ewentualnych substancji niebezpiecznych uwolnionych w wyniku katastrof drogowych.

Wody opadowe lub roztopowe z planowanych do przebudowy odcinków dróg powiatowych, dróg gminnych i dojazdowych będą odprowadzane do projektowanych rowów drogowych poprowadzonych wzdłuż tych dróg.

Mając na względzie liniowy charakter przedsięwzięcia, jak również szereg nałożonych warunków i wskazanych działań minimalizujących (w szczególności przekraczanie cieków i siedlisk od wód zależnych obiektami mostowymi, wykorzystanie do umocnienia skarp i dna koryt materiałów naturalnych, dostosowanie prac do okresów rozrodczych zwierząt, szczelny system odwodnienia, stosowanie urządzeń oczyszczających wody opadowe i roztopowe itp.), należy uznać, że przedsięwzięcie nie wpłynie negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, co potwierdza stanowisko organu właściwego ds. gospodarki wodnej, tj. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie wyrażone w postanowieniu RZGW (z dnia 15 stycznia 2025 r., znak: RZ.RZŚ.4900.21.2023.MK). Zgodnie z postanowieniem RZGW przedsięwzięcie nie będzie wpływać negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla jednolitych części wód oraz dla obszarów chronionych, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. c Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U.UE.L.2000.327.1).

Ze względu na bezzasadność zawierania ogólnych zaleceń wynikających z przepisów prawa, w uzgodnieniu nie przytoczono części warunków z opinii Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie z dnia 15 stycznia 2025 r., znak: RZ.RZŚ.4900.21.2023.MK np. warunek II.9 nakazujący stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, i środków transportu i ich eksploatację zgodnie ze stosowanymi instrukcjami obsługi, warunek II.13 w części nakazującej zagospodarowanie wód opadowych na warunkach określonych w przepisach odrębnych, II.21 dotyczący odprowadzania wód w sposób niepowodujący szkody na grunty sąsiednie.

Zweryfikowano również zakres zagadnień wskazanych w dokumentacji do doprecyzowania na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko, w części dotyczącej przeprowadzenia oceny wpływu planowanych działań na stan wód i możliwość osiągnięcia celów środowiskowych. Zważono, iż z przywołanej opinii Regionalnego Dyrektora Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie jednoznacznie wynika brak negatywnego wpływu inwestycji polegającej na budowie drogi S74 na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla JCW. Jednoznacznie konstrukcja art. 81 ust. 3 ustawy ooś, wyłącza możliwość wydania zgody na realizację inwestycji jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko nie wynika, czy przedsięwzięcie to wpływa, czy nie wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 ww. ustawy Prawo wodne.

Przedsięwzięcie nie zalicza się do mogących spowodować wystąpienie poważnej awarii przemysłowej, na podstawie rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 138).

Stosowana technologia podczas wykonywania prac będzie technologią typową, powszechnie wykorzystywaną w budownictwie drogowym. Przedsięwzięcie dzięki zastosowanym rozwiązaniom organizacyjnym, technicznym i technologicznym, nie będzie powodować zagrożeń wystąpienia katastrofy budowlanej. Realnym niebezpieczeństwem dla środowiska, będzie wydostanie się płynów eksploatacyjnych (paliw/ olejów) z poruszających się po drodze pojazdów oraz transportowanych towarów niebezpiecznych do środowiska gruntowo-wodnego. W przypadku ewentualnej awarii powiadomione zostaną odpowiednie służby.

Z uwagi na znaczne oddalenie lokalizacji przedsięwzięcia od granic państwa oraz z uwagi na lokalny zasięg oddziaływań, stwierdzono brak możliwości generowania oddziaływań na środowisko o charakterze transgranicznym. W związku z tym przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia odstąpiono od przeprowadzenia postępowania w trybie art. 104 ustawy ooś.

Podczas realizacji zadania, jego wpływ na klimat będzie się przejawiał przez emisję gazów i pyłów do powietrza, niemniej jednak prognozowana wielkość tej emisji będzie nieznaczną. Emisja gazów cieplarnianych, w tym CO₂ na etapie budowy będzie emisją

niezorganizowaną, chwilową, krótkookresową, odwracalną, przemieszczającą się wraz z frontem robót. Należy zaznaczyć, że oddziaływania te na tym etapie będą miały charakter czasowy i przemijający.

W Raporcie ooś poddano analizie wpływ najważniejszych czynników klimatycznych, które mogą oddziaływać na drogę oraz towarzyszącą jej infrastrukturę. Wykonane one zostaną w sposób zabezpieczający ją przed klęskami żywiołowymi, takimi jak: fale upałów, susze, pożary, nawalne deszcze i burze, katastrofalne opady śniegu, fale mrozu. Do budowy drogi, w tym, jej nawierzchni zastosowane zostaną materiały odporne na działanie wysokich i niskich temperatur.

W dokumentacji odniesiono się do emisji gazów cieplarnianych na etapie eksploatacji zadania. Jak wskazano udział emisji gazów cieplarnianych od przedmiotowej drogi nie ma istotnego wpływu na klimat w skali globalnej. Dzięki przeniesieniu części ruchu (głównie tranzytowego) na drogę ekspresową S74 Opatów - Nisko poprawią się warunki na istniejących drogach krajowych: DK9 Opatów – Lipnik i DK77 Lipnik – Nisko, co przełoży się na zmniejszenie wielkości emisji gazów cieplarnianych w ich rejonie.

W zakresie adaptacji do zmian klimatu przewidziano, że zaproponowana technologia wykonania drogi pozwoli na właściwe dostosowanie przedsięwzięcia do zagrożeń będących ich następstwem, nawierzchnia będzie odporna na zniekształcenia spowodowane wysokimi temperaturami, zapewniony będzie system utrzymywania nawierzchni podczas ujemnych temperatur, oblodzeń i opadów deszczu/śniegu.

Analiza zagrożenia powodziowego wykazała, że planowana inwestycja w niewielkim stopniu wpływa na stan zagrożenia powodziowego na przedmiotowym obszarze. Przeprowadzenie korpusu drogi przez tereny powodziowe spowoduje relatywnie niewielkie wzrosty rzędnych zwierciadła wody oraz niewielkie powiększenie terenów zagrożenia powodzią. Rozwiązania projektowe nie ingerują w korpus wałów powodziowych, projektowane obiekty mostowe nie będą naruszały korpusu wałów.

W Raporcie ooś zabytki nieruchome oraz zabytki archeologiczne na analizowanym obszarze (bufor 600 m) zinwentaryzowane na podstawie danych pozyskanych z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Kielcach, Delegatura w Sandomierzu, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyśle, Delegatury w Tarnobrzegu oraz pism z urzędów gmin.

Zgodnie z Raportem ooś trasa drogi w W5 koliduje z 2 zabytkami nieruchomymi – krzyżami ujętymi w gminnej ewidencji zabytków (oznaczone „B23” i „B26”, w km ok. 17+000 S74, w miejscowościach Bilcza i Piekary, gm. Obrazów, pow. sandomierski). Krzyże kolidujące z inwestycją planuje się przenieść poza obszar kolizji w uzgodnieniu z właścicielem obiektu, lokalną społecznością oraz konserwatorem zabytków.

Ponadto, najbliższej wariantu 5 zlokalizowane są zabytki ujęte w gminnej/wojewódzkiej ewidencji zabytków lub wpisane do rejestru zabytków (w zasięgu do 200 m):

- figura przydrożna – krzyż, w km ok. 2+000 S74, oznaczona „A” (miejscowość Gojców, gm. Opatów, pow. opatowski), w odległości ok. 52 m,
- dawny zespół folwarczny z XIX w., w km ok. 13+000 S74, oznaczona „B1”, (miejscowość Zdanów, gm. Obrazów, pow. sandomierski), w odległości ok. 30 m,
- figura Matki Boskiej z 1915 r, w km ok. 14+000 S74, oznaczona „B2” (miejscowość Zdanów, gm. Obrazów, pow. sandomierski), w odległości ok. 119 m,
- figura przydrożna – krzyż kamienny z 1803 r., w km ok. 22+000 S74, oznaczona „C5” (miejscowość Gojców, gm. Opatów, pow. opatowski), w odległości ok. 32 m,
- kapliczka - w km ok. 33+000 S74, oznaczona „D4” (miejscowość Sobów, gm. Tarnobrzeg, pow. Tarnobrzeg), w odległości ok. 71 m,
- figura przydrożna – krzyż z 1900 r., w km ok. 36+000 S74, oznaczona „E1” (miejscowość Furmany, gm. Gorzyce, pow. tarnobrzegi), w odległości ok. 116 m,
- karczma dworska, w km ok. 45+000 S74, oznaczona „F1” (miejscowość Zbydniów, gm. Zaleszany, pow. stalowowolski), w odległości ok. 115 m,
- karczma dworska, w km ok. 46+000 S74, oznaczona „F3” (miejscowość Zbydniów, gm. Zaleszany, pow. stalowowolski), w odległości ok. 137 m.

Dla ochrony obiektów zabytkowych zlokalizowanych najbliżej trasy drogi ograniczana będzie do niezbędnego minimum praca ciężkiego sprzętu i ruch pojazdów budowy.

Przewiduje się kolizję planowanej inwestycji (w wariantcie 5) z zabytkami archeologicznymi, w tym:

- ze stanowiskiem wpisanym do rejestru zabytków, wojewódzkiej/gminnej ewidencji zabytków: Furmany, stanowisko nr 3 (Ślad osadnictwa, Osada, Cmentarzysko), Nr AZP – 91-74/52, miejscowość Furmany, gm. Gorzyce, pow. tarnobrzelski,
- z stanowiskami archeologicznymi ujętymi w wojewódzkiej/gminnej ewidencji zabytków, nieujętymi w rejestrze zabytków, w przypadku których Konserwator Zabytków określił konieczność przeprowadzenia wyprzedzających archeologicznych badań ratowniczych.

Zgodnie z pismem Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 22.03.2021 r. znak: DS.A.5135.2.2021 obiekty i stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków do bezwzględnego zachowania znajdują się poza granicami planowanego przedsięwzięcia.

Szczegółowy zakres przestrzenny i sposób prowadzenia prac określony zostanie na wniosek Inwestora przez właściwego konserwatora zabytków, po ustaleniu dokładnej lokalizacji inwestycji, gdy będzie wiadomo, które stanowiska archeologiczne i w jakim zakresie kolidują z inwestycją.

W związku z prowadzeniem przedsięwzięcia po nowym śladzie, w przypadku napotkania obiektów/przedmiotów, które mogą być zabytkiem podjęte zostaną stosowne działania: prace zostaną wstrzymane, obiekt/przedmiot jego miejsce odkrycia zabezpieczone oraz powiadomiony zostanie organ właściwy ds. ochrony zabytków. W takiej sytuacji prace ziemne prowadzone będą pod nadzorem archeologicznym.

Niniejszą decyzją nałożono na Inwestora obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, wydawanej na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 311).

Tut. Organ uznał za wystarczające warunki określone w niniejszej decyzji. Niemniej pozostają kwestie konieczne do doprecyzowania/aktualizacji na etapie projektu budowlano-architektonicznego i ponownej analizy, takie jak: doprecyzowanie lokalizacji i parametrów ekranów akustycznych, systemu odwodnienia drogi. Z uwagi na skalę przedmiotowego przedsięwzięcia tut. Organ uznaje za zasadne doprecyzowanie i przeprowadzenie ponownej oceny na środowisko przyrodnicze w zakresie wszystkich planowanych rozwiązań projektowych, w tym przejść dla zwierząt, planowanej wycinki zieleni i nasadzeń zastępczych.

Zgodnie z zapisem art. 10 §1 ustawy Kpa, poprzez obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 18 sierpnia 2025 r., znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.807, zamieszczone na okres 14 dni na tablicy ogłoszeń oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, tablicach ogłoszeń/ Biuletynie Informacji Publicznej: Urzędu Miasta i Gminy Opatów, Urzędu Gminy Lipnik, Urzędu Gminy Obrazów, Urzędu Gminy Samborzec, Urzędu Miasta Tarnobrzega, Urzędu Gminy Gorzyce, Urzędu Gminy Zaleszany, Urzędu Gminy Radomyśl nad Sanem, Urzędu Miasta Stalowa Wola, Urzędu Gminy Pysznica, Urzędu Gminy i Miasta Nisko, Urzędu Gminy i Miasta Ulanów, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział Rzeszów oraz w miejscu realizacji przedsięwzięcia, poinformowano strony postępowania o zgromadzeniu całości materiału dowodowego w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla analizowanego przedsięwzięcia oraz o możliwości wypowiedzenia się, co do zebranych dowodów i materiałów.

W związku z ww. obwieszczeniem o zgromadzonym materiale dowodowym do tut. Organu wpłynęło w dniu 11 września 2025 r. pismo biorącego udział w przedmiotowym postępowaniu na prawach strony Stowarzyszenia Pracownia na Rzecz wszystkich Istot, dalej Stowarzyszenie, (znak: PNRWI.DKS74.ON.DUŚ.107.22.5) zawierające uwagi i wnioski do Raportu ooś. W piśmie tym Stowarzyszenie wnioskowało o dołączenie i przeprowadzenie dowodu z załączonej opinii eksperckiej „Ocena przyrodnicza terenu inwestycji pod kątem

występowania chomika europejskiego na planowanej trasie ekspresowej S74 w ramach projektu „Budowa drogi ekspresowej S74 na odc. Opatów - Nisko”.

W dniu 01 października 2025 r. Regionalny Dyrektor Środowiska w Rzeszowie wydał postanowienie znak: WOOS.420.20.3.2022.JK.832, którym na podstawie art. 75 § 1 Kpa dopuszczono dowód przedłożony wraz ww. pismem.

W ww. opinii przedstawiono wyniki inwentaryzacji dotyczącej chomika europejskiego, przeprowadzonej w dniach 19-20 sierpnia 2025 r. Badania miały charakter marszrutowy, wytypowano losowo 3 fragmenty na przebiegu wariantu 5 (o długości ok. 1-1,5 km), w rejonie miejscowości: Włostów, Lipnik, Kurów, Kaczyce-Grocholice, Swojków, gm. Lipnik. W opracowaniu wskazano, że na powierzchni ok. 16,28 ha stwierdzono 220 czynnych nor chomika europejskiego, co w przełożeniu na kolidującą z przedsięwzięciem w wariantcie 5 powierzchnią siedlisk tego gatunku ok. 430 ha daje liczbę powyżej 5800 osobników. W ww. opinii zwrócono uwagę m.in. na dane przedstawione w Raporcie ooś, dotyczące ilości nor, które *„nie pozwalają na ocenę rzeczywistego wpływu na siedliska i populacje chomika”* oraz z uwagi na wykazaną w przywołanej opinii liczbę osobników *„niewykonalny odłów i bezpieczną relokację takiej liczby osobników z obszaru objętego oddziaływaniem”*. Wskazano również, że *„Liczba i zagęszczenie projektowanych przejść dla chomika w siedliskach o najwyższym walorze nie mogą być planowane w oparciu o schematyczne podejście i przyjęcie maksymalnych odległości wynikających z doświadczeń zagranicznych - przepusty dla chomików rozmieszczone w odległościach ok 300 m (Tissier i Handrich 2017) – co zastosowano aktualnie w raporcie OOŚ”*. Stowarzyszenie wnioskowało m.in. o przeprowadzenie ponownej, poprawnie przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej, podtrzymując (za pismem z 19 marca 2025 r.), że przeprowadzona w ramach Raportu ooś inwentaryzacja w zakresie występowania i aktywności chomika europejskiego jest niewystarczająca. Stowarzyszenie określiło zakończenie postępowania dowodowego za przedwcześnie.

Jak wskazał Inwestor w piśmie z dnia 06 czerwca 2025 r. znak: O/RZ.I-1.4110.1.23.2022.MSy.72 liczebność gatunku chomika europejskiego może podlegać znacznym sezonowym wahaniom, głównie w zależności od dostępności pokarmu oraz sposobu użytkowania gruntów rolnych, a czynniki te naturalnie wpływają na zmienność rozmieszczenia osobników w czasie i przestrzeni. W ww. piśmie Inwestora wskazano też, że w związku z tym, że realizacja inwestycji odsunięta jest w czasie o kilka lat *„nawet aktualnie wykonana inwentaryzacja straci swoją aktualność w momencie rozpoczęcia budowy”*. Z tego względu Inwestor planuje wykonanie aktualizacji inwentaryzacji przyrodniczej przed wydaniem decyzji zezwalającej na realizację inwestycji drogowej, co umożliwi ponowną ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na etapie projektu budowlanego. Jak wyjaśniono *„realizacja drogi wiąże się z potencjalnymi zagrożeniami dla lokalnej populacji chomika, takimi jak bezpośrednia utrata siedlisk, śmiertelność osobników podczas budowy oraz fragmentacja siedlisk skutkująca ograniczeniem migracji. W związku z tym, zarówno na etapie budowy, jak i eksploatacji drogi, zaplanowano szereg działań minimalizujących”*. Ponadto, zgodnie z deklaracją Inwestora *„projekt zakłada również możliwość dostosowania przyjętych rozwiązań do najnowszych wytycznych – po publikacji poradnika „Ochrona chomika europejskiego przy realizacji inwestycji” (Ziomek i in., w opracowaniu). Dopiero po jego wydaniu możliwe będzie wdrożenie zaleceń na etapie projektu budowlanego”*.

Przedłożona do tut. Organu przez Stowarzyszenie opinia wykonana została w czasie dwóch dni, na wybranych odcinkach trasy wariantu realizacyjnego, bez uwzględnienia innych wariantów analizowanych w ramach Raportu ooś, co nie daje możliwości dokonania analizy wariantowej. W ramach Raportu ooś przeprowadzona została roczna inwentaryzacja przyrodnicza, dla wariantu W5 oraz wariantów alternatywnych w buforze 300 m po obu stronach drogi (kontrole terenowe w okresie od lipca 2019 r. do grudnia 2021 r.).

Należy zwrócić uwagę, że w opinii z dnia 05 lutego 2025 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach, wskazał warunki realizacji przedsięwzięcia w części zlokalizowanej na terenie woj. świętokrzyskiego, m.in. określone zostały warunki w jakich prowadzone będą odłowy i relokacja chomika europejskiego oraz określił lokalizację

i parametry planowanych do budowy przejść dla małych zwierząt, w tym chomika europejskiego. Organ ten uznał wskazane w Raporcie dane i działania minimalizujące za wystarczające na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Warunki te zostały przeniesione do niniejszej decyzji. Dodatkowo tut. Organ w celu minimalizacji oddziaływania na gatunek chomika europejskiego wskazał w przedmiotowej decyzji na konieczność budowy ogrodzenia tymczasowego na etapie prowadzenia prac oraz dodatkowego ogrodzenia pełnego w miejscach występowania tego gatunku.

Zaznacza się, że dla przedmiotowego przedsięwzięcia, mając na uwadze również ww. opinię ekspercką w niniejszej decyzji wskazano na konieczność przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko na środowisko przyrodnicze, w ramach której w m.in. wskazano na konieczność przeprowadzenia inwentaryzacji populacji chomika europejskiego w zasięgu możliwego oddziaływania planowanej inwestycji drogowej - obejmującej, zarówno dotychczas zidentyfikowane miejsca jego występowania, jak i jego potencjalne siedliska. Na podstawie aktualnej inwentaryzacji zaprojektowany zostanie ostateczny system przejść dla chomika europejskiego, w pełni uwzględniający biologię/ekologię tego gatunku.

Mając powyższe na uwadze, w tym warunki określone w niniejszej decyzji oraz wskazaną konieczność przeprowadzenia dla przedmiotowej inwestycji ponownej oceny oddziaływania na środowisko, uznano za bezzasadne przeprowadzenie ponownej inwentaryzacji populacji chomika europejskiego w ramach przedmiotowego postępowania.

W dniu 11 września 2025 r. do tut. Organu wpłynął wniosek Pana Piotra Rymarowicza, działającego w imieniu stowarzyszenia Towarzystwo na rzecz Ziemi z siedzibą w Oświęcimiu, ul. Leszczyńskiej 7, 32 – 600 Oświęcim, o chęci uczestnictwa w przedmiotowym postępowaniu na prawach strony oraz o udostępnienie wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wraz z uzupełnieniami, Raportu ooś, zebranych w przedmiotowym postępowaniu opinii i uzgodnień. Zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy ooś Towarzystwo na rzecz Ziemi z siedzibą w Oświęcimiu przystąpiło do udziału w przedmiotowym postępowaniu na prawach strony, o czym poinformowano strony postępowania obwieszczeniem z dnia 17 września 2025 r., WOOŚ.420.20.3.2022.JK.824. Wnioskowane dokumenty zostały udostępnione Towarzystwu na rzecz Ziemi pismem z dnia 18 września 2025 r., WOOŚ.420.20.3.2022.JK.829.

Ponadto, w dniu 17 września 2025 r. do tut. Organu wpłynął wniosek Pana Wiesława Nowickiego, działającego w imieniu stowarzyszenia zwykłego Towarzystwo Ochrony Przyrody z siedzibą w Warszawie, ul. Twarda 56 A lok. 34, 00-818 Warszawa, o chęci uczestnictwa w przedmiotowym postępowaniu na prawach strony. Niemniej, w dniu 17 maja 2024 r. do tut. Organu wpłynął tożsamy wniosek Towarzystwa Ochrony Przyrody z siedzibą w Warszawie, na podstawie którego zostało już ono dopuszczone do udziału w przedmiotowym postępowaniu na prawach strony (obwieszczeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 21 maja 2024 r., znak: WOOŚ.420.20.3.2022.JK.528 poinformowano o strony postępowania, iż zgodnie z art. 44 ust. 1 uoś Towarzystwo Ochrony Przyrody z siedzibą w Warszawie przystąpiło do udziału w przedmiotowym postępowaniu na prawach strony). Tut. Organ pismem z dnia 18 września 2025 r., WOOŚ.420.20.3.2022.JK.828 zawiadomiono wnioskującego o powyższym.

Przychylając się do wniosku Inwestora, decyzji nadany został rygor natychmiastowej wykonalności. Zgodnie z art. 108 §1 ustawy Kpa decyzji, od której służy odwołanie może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, w przypadku gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony.

Inwestor we wniosku wskazał na konieczność budowy drogi ekspresowej, z uwagi na gwałtownie rosnący ruch samochodowy oraz pilną potrzebę dostosowania infrastruktury drogowej do standardów europejskich. Przedmiotowa droga zaliczona została do ważnych, priorytetowych zadań rządowych, tj. Programu Budowy Dróg Krajowych do 2030 r. (z perspektywą do 2033 r.). Budowa inwestycji wpłynie na ożywienie gospodarcze terenu

wschodniej Polski oraz zmniejszy ruch pojazdów na istniejących drogach krajowych nr 77 i nr 9.

W związku z powyższym, po przeanalizowaniu przedstawionych argumentów wskazujących na ważny interes społeczny, organ uznał za zasadne nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

Z przeprowadzonego postępowania, w tym analizy całości zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie, m. in. Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wynika, że realizacja i eksploatacja przedsięwzięcia, przy zachowaniu warunków wymienionych w sentencji niniejszej decyzji, spełniać będzie obowiązujące standardy jakości środowiska, w tym zdrowia ludzi.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie przepisów przywołanych w podstawie prawnej, orzeczono jak w osnowie.

POUCZENIE

1. Integralną częścią niniejszej decyzji jest Charakterystyka przedsięwzięcia, stanowiąca opis przedsięwzięcia.
2. Na wszystkie czynności związane z naruszeniem zakazów obowiązujących w stosunku do dziko występujących gatunków roślin, grzybów i zwierząt, również wynikające z wykonania określonych w niniejszej decyzji warunków, należy uzyskać stosowne zezwolenia, o których mowa w art. 56 ww. ustawy o ochronie przyrody.
3. Od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem tutejszego organu w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji.
4. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję, tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Załącznik do decyzji:

- Charakterystyka przedsięwzięcia

**Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Rzeszowie**

(-)

Sławomir Serafin

(podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym)

Otrzymują:

1. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Rzeszowie
2. Strony postępowania za pośrednictwem: Urzędu Miasta i Gminy Opatów, Urzędu Gminy Lipnik, Urzędu Gminy Obrazów, Urzędu Gminy Samborzec, Urzędu Miasta Tarnobrzega, Urzędu Gminy Gorzyce, Urzędu Gminy Zaleszany, Urzędu Gminy Radomyśl nad Sanem, Urzędu Miasta Stalowa Wola, Urzędu Gminy Pysznica, Urzędu Gminy i Miasta Nisko, Urzędu Gminy i Miasta Ulanów zgodnie z art. 49 Kpa, w związku z art. 74 ust. 3 uoos
3. Strony postępowania za pośrednictwem BIP i Tablicy ogłoszeń RDOŚ w Rzeszowie, Al. Józefa Piłsudskiego 38, 35 – 001 Rzeszów

Do wiadomości:

1. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Rzeszowie, ul. Hanasiewicza 17B, 35-103 Rzeszów
2. Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, ul. Wierzbowa 16, 35-959 Rzeszów
3. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach
4. WOOS; aa